

ОШ „БРАНИСЛАВ ПЕТРОВИЋ“ СЛАТИНА

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Слатина, 2021. година

САДРЖАЈ

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ДРУГИ РАЗРЕД	4
ДИГИТАЛНИ СВЕТ	4
ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	9
СРПСКИ ЈЕЗИК.....	10
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК.....	21
МАТЕМАТИКА.....	24
ПРИРОДА И ДРУШТВО	40
ЛИКОВНА КУЛТУРА	56
МУЗИЧКА КУЛТУРА	61
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ.....	64
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ.....	70

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

ВЕРСКА НАСТАВА (ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС)	75
ПРОЈЕКТНА НАСТАВА	88
ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ОСМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.....	100
СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	103
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК.....	118
ИСТОРИЈА.....	122
ГЕОГРАФИЈА.....	147
БИОЛОГИЈА.....	154
МАТЕМАТИКА.....	160
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА.....	165
ЛИКОВНА КУЛТУРА	174
МУЗИЧКА КУЛТУРА	185
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ.....	198
ФИЗИКА.....	211
ХЕМИЈА	221
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ.....	244
ВЕРСКА НАСТАВА (ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС)	248
НЕМАЧКИ ЈЕЗИК.....	261
ЈЕЗИК И КУЛТУРА	271
ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПЕТИ, ШЕСТИ И СЕДМИ РАЗРЕД ИЗ ПРЕДМЕТА ЈЕЗИК И КУЛТУРА.....	277

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ДРУГИ РАЗРЕД

ДИГИТАЛНИ СВЕТ

Недељни фонд часова: 1

Годишњи фонд часова: 36

Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет је развијање дигиталне компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања.

РЕДНИ БРОЈ	НАСТАВНА ТЕМА	ОБРАДА	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ РАДА	УКУПНО
1.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	13	9	22
2.	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	5	3	8
3.	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	5	1	6
	УКУПНО:			36

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА
--	-------------	----------	---------------	----------------------------------

бити у стању да:			КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ПРОГРАМА
<p>– упореди начин на који учи у школи са онлајн учењем путем школске платформе;</p> <p>– користи школску платформу за онлајн учење (уз помоћ наставника и/или родитеља/законског заступника);</p> <p>– самостално користи дигиталне уџбенике за учење;</p> <p>– креира, чува и поново уређује дигиталну слику (самостално и/или уз помоћ наставника) користећи одговарајућу апликацију;</p> <p>– својим речима објасни појам покретне слике;</p> <p>– креира елементе покретне слике;</p> <p>– креира једноставан графички дигитални материјал намењен познатој публици;</p> <p>– својим речима објасни због чега дигиталне уређаје повезујемо на мреже, укључујући интернет;</p> <p>– наведе могућности за размену материјала, комуникацију и заједнички рад (учење) које су настале захваљујући умрежавању дигиталних уређаја;</p> <p>– објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја;</p> <p>– разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету;</p> <p>– реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримерним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на</p>	<p>ДИГИТАЛНО ДРУШТВО</p>	<p>Учење путем школске платформе за онлајн учење.</p> <p>Учење уз помоћ дигиталних уџбеника.</p> <p>Креативно графичко изражавање коришћењем дигиталног уређаја.</p> <p>Умрежавање дигиталних уређаја и прилике за размену материјала, комуникацију и заједнички рад који из умрежавања произилазе.</p>	<p>Компетенција за учење, Дигитална компетенција Естетичка компетенција Рад с подацима и информацијама Сарадња Комуникација</p>	<p><i>Наставник наводи ученике да уоче, упореде начин на који учи у школи са онлајн учењем путем школске платформе.</i></p> <p>Разговор са ученицима на тему онлајн учења:</p> <p>– какав је то вид учења;</p> <p>– по чему се разликује, а по чему је сличан учењу у школи;</p> <p>– које су предности, а које слабе стране једног и другог облика учења.</p> <p>Подстицање ученика да закључе шта је онлајн учење, наглашавајући да је оно саставни део традиционалног учења, да представља подршку учењу код куће и омогућава образовни контакт са наставником и ван школског времена.</p> <p>Демонстрирати основне могућности школске платформе за онлајн учење.</p> <p>Упућивање ученике да заједно са родитељима приступе школској платформи за учење и проуче материјал везан за предмет Дигитални свет.</p> <p>Упућује их како да их отворе, ураде задатак и сачувају свој рад.</p> <p><i>Наставник активностима креира једноставан графички дигитални материјал</i> (статичне или покретне слике) намењеног млађим другарима.</p> <p>Иницирати хеуристички разговор на тему добробити које произилазе из повезивања дигиталних уређаја на мреже (комуникација, размена текстова, слика, звучних и видео-записа, дељење ресурса – нпр. штампача).</p>
<p>– разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету;</p> <p>– реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримерним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на</p>	<p>БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА</p>	<p>Добици и ризици који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја.</p> <p>Понашање на интернету – интернет бонтон.</p> <p>Остављање личних података при коришћењу дигиталних уређаја.</p> <p>Примерена реакција у случају</p>	<p>Компетенција за учење, Дигитална компетенција Естетичка компетенција Рад с подацима и информацијама</p>	<p>Указује на чињеницу да нису све особе које користе интернет добронамерне. Од изузетног значаја је да ученици схвате који подаци спадају у податке о личности, као и на које начине их људи најчешће чине доступним на интернету.</p> <p>Подстицати ученике да наведу неке од података који спадају у личне податке и упознати ученике са чињеницом да коришћењем дигиталних уређаја</p>

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

<p>неприхватљив начин; – наведе неке од начина на које корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу; – организује сопствено учење у онлајн окружењу на начин који не угрожава здравље и личну безбедност, као и сигурност дигиталног уређаја;</p>		<p>контакта са непримерним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин. Организација времена и услова за рад при онлајн учењу. Коришћење дигиталних уређаја и заштита животне средине.</p>	<p>Сарадња Комуникација</p>	<p>остављамо личне податке на интернету, а да тога нисмо ни све. Наставник оснажује ученике да реагују на адекватан начин уколико дођу у додир са непримерним садржајима или су сведоци насиља (не упу штати се у расправе, већ се одмах обратити одраслој особи за помоћ). Наставник <i>предлаже начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину</i>, а ученици треба да креирају статичке или покретне слике које подижу свест о опасностима неодговорног одлагања електронског отпада и промовишу одговорно понашање према планети. Заједно излистати неке од здравствених ризика при коришћењу дигиталних уређаја. Ученици треба да креирају статичке или покретне слике које подижу свест о могућностима које доноси комуникација на интернету, али и опасностима које вребају уколико се комуникацији не приступи на прави начин.</p>
<p>– предложи начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину; – својим речима објасни појам алгоритам; – анализира једноставан познати поступак који садржи понављања одређених радњи и представи га алгоритамски; – креира одговарајући рачунарски програм у визуелном програмском језику; – анализира једноставан програм креиран у визуелном програмском језику и објасни шта и на који начин тај програм ради; – уочи и исправи грешку у једноставном програму, провери ваљаност новог решења и по потреби га додатно поправи (самостално или сараднички);</p>	<p>АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА</p>	<p>Разлагање проблема на мање целине. Осмишљавање алгоритама линијске и цикличне структуре који води до решења једноставног проблема. Креирање рачунарског програма у визуелном програмском језику. Анализа постојећег програма креираног у визуелном програмском језику и тумачење функције блокова од којих је сачињен. Управљање понашањем физичког дигиталног уређаја креирањем програма у визуелном програмском језику. Уочавање и исправљање грешака у програму.</p>	<p>Компетенција за учење, Дигитална компетенција Естетичка компетенција Рад с подацима и информацијама Сарадња Комуникација</p>	<p>Наставник дефинише <i>алгоритам као низ корака</i> у речавању проблема, даје примере и подстиче ученике да овај појам објасне на узрасту примерен начин. Наставник, користећи одабрано окружење за визуелно програмирање локализовано на српски језик, демонстрира ученицима како се креира рачунарски програм. Наставник представља ученицима процес програмирања расположивог физичког дигиталног уређаја (робота, микроконтролера), Школа за 21.век.</p>

– креира програм у визуелном програмском језику којим управља понашањем расположивог физичког дигиталног уређаја.				
---	--	--	--	--

Кључни појмови садржаја: онлајн учење, дигитална слика, покретна слика, умрежавање дигиталних уређаја, комуникација, лични подаци, одлагање електронског отпада, алгоритам, програмирање у визуелном програмском језику

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Српски језик: Читање текстова са интернета. Образовне игре.

Математика: Различити садржаји са интернета везани за бројеве, сабирање, одузимање, тестови знања.

Ликовна култура: Вајање популарног лика из цртаћа повезати са видео записом вајања истог лика. Прављење различитих постера и паноа.

Верска настава: Различити цртани филмови који илуструју дешавања из Библије.

Свет око нас: Правилно одлагање електронског отпада је битно за очување животне средине. Опасност на интернету, показати да нису сви добронамерни.

Физичко васпитање: Указати ученицима колико је важно ограничити коришћење дигиталних уређаја и бавити се спортом

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

Активности наставника

организује ,
 презентује наставне садржаје,
 ангажује ученике, водећи рачуна о претходним знањима која поседују ,
 демонстрира ,
 користи ИКТ,
 подстиче ученика на активно учешће ,
 повезује садржаје са свакодневним животом,
 вреднује рад ученика,

Активности ученика

активно учествују у реализацији часа
 записују

анализирају
 дискутују
 закључују
 примењују

учествују у тимском и групном раду
 процењују наставу, рад других ученика и сопствени рад

НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА

У настави оријентисаној на процес учења и достизање исхода учења вреднују се процес и продукти учења. Устаљене методе процене постигнућа ученика, које наставници примењују у другим обавезним предметима и изборним програмима, могуће је примењивати и у настави овог предмета. Ипак, изазови попут чињенице да процена постигнућа заснована само на резултатима практичних задатака које ученици раде није довољан показатељ онога што они знају и умеју, или да је, при сарадничком раду, врло тешко идентификовати допринос сваког појединца, доводи до потребе за издвајањем неколико техника које се посебно препоручују за примену у оквиру предмета Дигитални свет (превасходно зато што у највећој мери корелирају са његовом природом):

– самопроцена: неговање праксе исказивања рефлексивних коментара током представљања онога што су урадили прилика је за развој самоувида и саморегулације у учењу и основа за процену властитог постигнућа ученика;

– вршњачка процена: ова врста процене постигнућа ученика природно се надовезује на процес самопроцене – ученици раде у пару или групи на истом задатку и имају могућност да, делећи одговорност, стварају и исправљају решења, те пружају конструктивне повратне информације. (Ова метода широко је распрострањена у ИТ индустрији од стране професионалних програмера (програмирање у пару) и лако ју је превести у учионицу);

– отворена питања: знање ученика о концептима који су обухваћени програмом неће увек бити лако уочљиво. Постављање отворених питања један је од начина на који наставник може да процени постигнућа својих ученика, али и да допринесе продубљивању њиховог разумевања конкретног концепта.

– Већ знам – Желим да научим – Научио/ла сам: коришћење рубрика за идентификацију онога што већ знају, шта желе данас и, накнадно, онога што су научили, корисна је техника коју ученици могу да користе за подршку самосталном учењу, а наставник за процену њихових постигнућа.

Примењујући предложене методе процене постигнућа ученика наставник креира и конзистентно гради персонализовано и подстицајно образовно окружење. Он прати постигнућа ученика из улоге активног посматрача и ментора. Избегнута је формална ситуација процењивања (наставник не прозива и не пропитује ученике), чиме је ниво стреса ученика битно смањен (потенцијално и елиминисан). Јачање самопоуздања ученика и саморегулације у учењу посебна је добробит која произилази из наведеног.

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Шта пратимо	Поступак и инструменти оцењивања	Време
<p>Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених исхода постигнућа у току савладавања програма предмета.</p> <p>Процењују се: вештине разумевања, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим задацима; вештине,</p>	<p>- Свакодневно бележење активности ученика на часу у евиденције наставника: број јављања (тачни одговори): за једно јављање / тачно одрађен задатак +, за јављање више пута / више тачних задатака ++, за давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања / проналажење других решења за задатак 5, ко не зна одговор – (три минуса 1), домаћи задаци: за 3 неодражена домаћа задатка 1. Напомена: водити рачуна о: - свеобухватности одговора - сналажењу у</p>	<p>- континуирано</p> <p>- након завршетка теме</p>

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

руковање алатима и технологијама и извођење радних задатака.	одговарајућим и наменским програмима и апликацијама - хоризонталном и вертикалном повезивању градива – Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције: сарадња у групи (сви чланови су укључени), степен знања свих чланова групе, квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (апликација, табела...).	- по потреби
--	---	--------------

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

р.бр.	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.
1.	Српски језик	5	180
2.	Енглески језик	2	72
3.	Математика	5	180
4.	Природа и друштво	2	72
5.	Ликовна култура	2	72
6.	Музичка култура	1	36
7.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
8.	Пројектна настава	1	36
Укупно : А		21	756
р.бр.	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		
1	Верска настава/ Грађанско васпитање	1	36
Укупно : Б		1	36
Укупно : А+Б		22	792
р.бр.	В. ОБЛИК ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОГ РАДА		

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

1	Редовна настава	22	792
2	Допунска настава	1	36
3	Додатна настава	1	36
4	Настава у природи	7-10 дана годишње	
Ред број	Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Час одељ. старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности	1-2	36-72
3.	Излет-екскурзија	1-3 дан годишње	
Укупно : А+Б+В+Г (без наставе у природи и излета)			

СРПСКИ ЈЕЗИК

Годишњи фонд: 180

Недељни фонд: 5

Циљ учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	свега
1.	КЊИЖЕВНОСТ	49	28	3	80
2.	ЈЕЗИК	37	10	3	50
3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	20	28	2	50
Укупно		104	67	9	180

Кључни појмови: књижевност, језик, језичка култура.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
чита са разумевањем		Школска лектира Поезија	Природа и	1. Компетенција за	- кроз читање

<p>различите врсте текстова; укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачијеставове; разликује књижевне врсте: шаливу народну песму, басну и причу о животињама, приповетку, роман за децу и драмски текст; одреди тему, редослед</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ(80)</p>	<p>Проза Драмски текстови Научнопопуларни и информативни текстови Домаћа лектира Књижевни појмови: –шалива народна песма, прича о животињама</p>	<p>друштво Прошлост-Историјски извори, Начини живота данас и у прошлости; Природа, човек, друштво - Услови за живот, ланац исхране и међусобни утицаји у животним заједницама</p>	<p>целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција</p>	<p>књижевноуметничких текстова и у разговору о њима на часу градити критичко мишљење, – упућивати ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања – коришћење е-уџбеника и др. – обезбеђивање корелације са</p>
<p>догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; именује позитивне и негативне особине ликова; уочи и издвоји основне елементе лирске песме (стих, строфа, рима и ритам); тумачи идеје књижевног дела; препозна ситуације кршења/остваривања права детета и стереотипе у књижевним делима; уочи</p>		<p>епске песме, приповетка, роман за децу, персонификација, опис природе иликова, приповедање у 1. и 3. лицу, – сукоб драмских лица</p>	<p>Музичка култура Слушање музике: Композиције различитог карактера; Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче Ликовна култура Споразумев ање: Слика, текст, звук; Кратки анимирани филмови</p>		<p>сродним предметима – постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације развијање емпатије тиме што од читалаца тражи да се ставе на место другог и да разумеју најразличитије особине и поступке ликова – развијати способност читања књижевних текстова са разумевањем, подстицати љубав према читању – функционално повезивање текстова по сродству богађење речника путем усвајања непознатих речи из прочитаних текстова примена тимског, групног и</p>

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

персонификацију и разликује њену улогу у књижевном делу; разликује описивање, приповедање (у 1. и 3.лицу) и дијалог у књижевном делу; преприча текст из различитих улога/перспектива; уочи основни тон књижевног текста (ведар, тужан, шаљив); уочи супротстављеност лица у драмском тексту; чита текст поштујући интонацију реченице/стиха;					рада у пару
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;			слуша, посматра, прича, чита текстове, активно учествује у разговору, описује доживљај прочитаних књижевних дела и износи мишљење о њима, поставља питања, препричава		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
разликује речи које мењају		Речи које у писању и говору мењају облик; речи које не мењају облик (без	<u>Природа и друштво</u> Природа, човек, друштво	1. Компетенција за целоживотно учење	- упућивање ученика на коришћење додатне

<p>облик (именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи) и уочи оне које су увек у истом облику; одреди основне реченичне чланове; разликује врсту речи од службе речи у реченици; поштује и примени основна правописна</p>	<p>ЈЕЗИК(50)</p>	<p>именовања врста непроменљивих речи). Реченица и реченични чланови (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе). Појам субјекта; различите врсте речи (именице и личне заменице) у функцији субјекта; изостављени субјекат. Појам предиката (глаголски предикат). Појам објекта (именице у функцији објекта). Прилошке одредбе за време, место и начин. Речи и групе речи у функцији субјекта, објекта и прилошких одредаба; придев уз именицу у служби атрибута у оквиру групе речи која има службу субјекта или објекта.</p>	<p>Услови за живот, Облици рељефа; Материјали – Променематеријала <u>Музичка култура</u> Слушање музике: Музички дијалог <u>Ликовна култура</u> Споразумевање: Гумачење вузуелних информација <u>Математика</u> Мерење и мере: Јединице мере</p>	<p>2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција</p>	<p>литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања - коришћење е-уџбеника и др. - за сваку врсту речи најпре увести појам, а затим разликовање подврста (нпр. најпре радити на схватању појма именице као врсте речи, затим увести разликовање подврста); - врсте речи уочавати најпре на изолованим примерима (у основном облику), а затим увежбавати и у оквиру реченице. - направити корелацију са наставом математике у вези са писањем скраћеница за</p>
--	------------------	---	--	--	---

правила; правилно пише сва три модела управноговора		Управни говор (трећи модел). Велико слово: имена становника држава и насеља; називи улица и тргова; имена из уметничких дела Примери из обрађених дела устаљена и посебно наденута имена животиња; Називи институција, предузећа и установа, манифестација; устаљена имена историјских догађаја и личности. Речца <i>ли</i> ; скраћени упитни облик <i>је ли</i> (<i>је л'</i>) према узрочном везнику <i>јер</i> . Предлог <i>са</i> уз заменице (нпр. <i>самном</i> , <i>с њом</i> и сл.). Писање вишечланих бројева.			мерне јединице ћириличким и латиничким писмом; -користити правописне вежбе: преписивање, диктат и самосталнописање -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;			слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
- употреби основне облике усменог и писменог	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (50)	Основни облици усменог и писменог изражавања: препричавање текста у целини и по деловима (по датом плану); причање у	Природа и друштво Природа, човек, друштво - Животне заједнице у	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална	- увежбавати јасно, прецизно и разговорно изговарање реченице, поштовање интонације и правилно

<p>изражавања: препричавање, причање и описивање;</p>		<p>дијалошкој форми (уношење дијалога, управног говора у структуру казивања); описивање односа међу</p>	<p>мом крају и човеков однос према њима</p>	<p>компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у</p>	<p>акцентовање у реченицама -реализовати различите програмске вежбе (правописне, језичке,</p>
<p>-употреби речи истог облика, аразличитог значења, као и речи истог значења, аразличитог облика; препозна значење речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији; напише разгледницу, честитку, приватно писмо; прилагоди језички израз комуникативној ситуацији – формалној и неформалној; повеже информације исказане у линеарном и нелинеарном тексту и на основу њих изводи закључак; правилно структурира текст;</p>		<p>предметима, бићима и појавама; описивање природе, личности, књижевних ликова и сл. Речи истог облика, а различитог значења; речи истог значења, а различитог облика (на примерима књижевних текстова); устаљени језички изрази. Разгледница, честитка, писмо. Књижевни и други текстови (линеарни и нелинеарни) у функцији унапређивања језичке културе. Говорне вежбе: рецитовање, изражајно читање, сценско приказивање драмског / драматизованог текста и сл. Правописне вежбе: диктат; управни говор (сва три модела); наводници; велико слово; заменица <i>Ви</i> из поштовања; спојено и одвојено писање речи (речца <i>ли</i>, предлог <i>са</i>, вишечлани бројеви). Језичке вежбе: допуњавање реченица предикатом у садашњем, прошлом и будућем времену; проширивање реченица; укрштене речи; асоцијације. Лексичко-семантичке вежбе: одређивање значења устаљених израза; састављање речи на основу датог почетног и последњег слова; допуњавање низа</p>	<p><u>Музичка</u> <u>Култура</u> Слушање музике: Композиције различитог карактера; Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче <u>Ликовна</u> <u>култура</u> Споразумев ање: Слика, текст, звук; Кратки анимирани филмови</p>	<p>демократском друштву 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција</p>	<p>лексичко-семантичке) примењивати правописне вежбе: диктат, аутодиктат, вежбе допуњавања и правилног избора речи кроз игровне активности, посебно кроз језичке и ситуационе игре, неговати језичку културу говора реализовати говорне вежбе у функцији изграђивања доброг језичког укуса, елоквентности и флуентности у изражавању -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>

учествује у предлагању садржаја и начина					
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике да богате речник; проверава оствареност исхода;			слуша, посматра, прича, чита текстове, глуми, активно учествује у разговору, описује усмено и писмено доживљај, износи мишљење о свом и раду других;		

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
НАСТАВНЕ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА И Правилник о оцењивању	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Праћење и оцењивање (време)
КЊИЖЕВНОСТ 1СЈ.1.2.51СЈ.1.2.6. 1СЈ.1.2.71СЈ.1.2.8. 1СЈ.1.5.11СЈ.1.5.2. 1СЈ. 1.5.31СЈ.1.5.4. 1СЈ.2.2.51СЈ.2.2.6. 1СЈ.2.2.71СЈ.2.2.8. 1СЈ.2.5.11СЈ.2.5.2. 1СЈ.2.5.3 1СЈ.2.5.4. 1СЈ.2.5.61СЈ.2.5.5. 1СЈ.3.2.5 1СЈ.3.2.7. 1СЈ.3.5.1 1СЈ.3.5.2. 1СЈ.3.5.3	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.	– иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе – усмено одговарање(причање, препричавање, описивање, ортоепске вежбе лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе, казивање напамет научених текстова, сценско приказивање) – писане провере (контролни задаци, тестови, ортографске вежбе, диктати, лексичке и семантичке вежбе,	Табеларна евиденција о писменим проверама Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару) *Учесталост јављања (запис датума и области) *Свеобухватност одговора (област; скала по нивоима)	Свакодневно бележење током године Пресек стања на месечном нивоу Пресек стања након обрађене области Пресек стања по тромесечјима Провера на крају школске године
ЈЕЗИК				

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

1CJ.1.3.1. 1CJ.1.3.2. 1CJ.1.3.3. 1CJ.1.3.4. 1CJ.1.3.5. 1CJ. 1.4.1. 1CJ.1.4.2. 1CJ.1.4.3.	Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;	синтаксичке и стилске вежбе домаћи задаци и писмени задаци) -вођење прописане	*Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима)
1CJ.2.3.1. 1CJ.2.3.2. 1CJ.2.3.3. 1CJ.2.3.4. 1CJ.2.3.5. 1CJ.2.4.1. 1CJ.2.4.2. 1CJ.2.4.3. 1CJ.2.4.4. 1CJ.2.4.5. 1CJ.2.4.6. 1CJ.2.4.7.	– већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања.	педагошке документације – белешке о: активностима, самосталности у току рада, практичним радовима, свескама ученика, учешћу на такмичењима и у различитим активностима	*Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)
1CJ.3.3.1. 1CJ.3.4.1. 1CJ.3.4.2.	Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања.	заједничко вредновање ученика и наставника – самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика	–Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА 1CJ.1.2.1. 1CJ.1.2.2. 1CJ.1.2.3. 1CJ.1.2.4. 1CJ.1.3.6. 1CJ.1.3.7. 1CJ.1.3.8. 1CJ.1.3.9. 1CJ.1.4.4. 1CJ.1.4.5.	Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.	групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	– Панои: добровољно учешће у разним наставним и наставним активностима
1CJ.2.2.1. 1CJ.2.2.2. 1CJ.2.2.3. 1CJ.2.2.4. 1CJ.2.3.6. 1CJ.2.3.7. 1CJ.2.3.8. 1CJ.2.3.9. 1CJ.2.4.8. 1CJ.2.4.9.			
1CJ.3.2.1. 1CJ.3.2.2. 1CJ.3.3.4. 1CJ.3.3.5. 1CJ.3.4.4. 1CJ.3.2.5.			

*** У току школске године биће реализоване две провере на нивоу разредног већа; провераваће се оствареност исхода на основу прописаних образовних стандарда постигнућа, на крају првог полугодишта и на крају школске године.

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

СРПСКИ ЈЕЗИК – ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

ОСНОВНИ НИВО

СРЕДЊИ НИВО

НАПРЕДНИ НИВО

<p>1CJ.1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.)</p> <p>1CJ.1.2.3. препознаје да ли је тражена информација, која може да буде исказана на различите начине (синонимија, парафраза), садржана у тексту</p> <p>1CJ.1.2.4. познаје и користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора; садржај, речник)</p> <p>1CJ.1.2.5. одређује основну тему текста</p> <p>1CJ.1.2.6. разуме дословно значење текста</p> <p>1CJ.1.2.7. разликује књижевноуметнички од информативног текста</p> <p>1CJ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате</p> <p>1CJ.1.3.1. пише писаним словима ћирилице</p> <p>1CJ.1.3.2. уме да се потпише</p> <p>1CJ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком</p> <p>1CJ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе</p> <p>1CJ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре</p> <p>1CJ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држитеме</p> <p>1CJ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи)</p>	<p>1CJ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле)</p> <p>1CJ.2.2.3. раздваја битне од небитних информација; одређује следеће догађаја у тексту</p> <p>1CJ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр. проналази део/деталј који је приказан на илустрацији, у табели, или на дијаграму)</p> <p>1CJ.2.2.5. одређује основни смисао текста и његову намену</p> <p>1CJ.2.2.6. препознаје фигуративно значење у тексту</p> <p>1CJ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.)</p> <p>1CJ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се догађаје/не догађаје са поступцима ликова</p> <p>1CJ.2.3.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)</p> <p>1CJ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/-ин, -ски/-чки/-шки); правилно пише гласове ћ, ч, њ, ц; правилно пише сугласник ј у интервокалској позицији; правилно пише речцу ли и речцу не; употребљава запету при набрајању</p> <p>1CJ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички изрази (ред речи у реченици, типове реченица, дужину реченице...)</p> <p>1CJ.2.3.4. држи се теме; излагање организује око основне идеје текста коју поткрепљује одговарајућим детаљима</p> <p>1CJ.2.3.5. језички израз прилагођава комуникативној ситуацији (формалној/неформалној)</p> <p>1CJ.2.3.6. саставља кратак наративни текст</p> <p>1CJ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст</p> <p>1CJ.2.3.8. користи фонд речи примерен узрасту; употребљава синониме (нпр. да избегне понављање)</p> <p>1CJ.2.3.9. исправља свој текст (критички чита написано, поправља текст</p>	<p>1CJ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста, обједињујући информације из различитих делова дужег текста</p> <p>1CJ.3.2.2. повезује и обједињује информације исказане различитим симболичким системима (нпр. текст, табела, графички приказ)</p> <p>1CJ.3.2.5. представља текст у одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке из текста у дату табелу или дијаграм)</p> <p>1CJ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. објашњава зашто је лик поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања текста, или износи свој став о догађајима из текста)</p> <p>1CJ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене</p> <p>1CJ.3.3.4. саставља кратак експозиторни текст</p>
---	--	--

<p>односу на узраст); правилно их употребљава 1CJ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.) 1CJ. 1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1CJ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица) и глаголско време (презент, перфекат и футур) 1CJ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне) 1CJ.1.4.4. препознаје антонимију 1CJ.1.4.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневной комуникацији (у кући, школи и сл.) 1CJ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме 1CJ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну) 1CJ. 1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту 1CJ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту</p>	<p>1CJ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1CJ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве) 1CJ.2.4.3. препознаје лице, род и број личних заменица у номинативу 1CJ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из једног глаголског времена у друго 1CJ.2.4.5. препознаје субјекат и глаголски предикат 1CJ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне) 1CJ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику 1CJ.2.4.8. препознаје синонимију 1CJ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава 1CJ.2.5.1. разликује лирску од епске песме 1CJ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине - пословице, загонетке, брзалице) 1CJ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми 1CJ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту 1CJ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту) 1CJ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога</p>	<p>подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве; глаголе) 1CJ.3.4.2. уме да промени облик променљивих речи 1CJ.2.4.5. према задатом критеријуму: заједничких именица према броју, а глагола, придева и заменица према роду и броју 1CJ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени 1CJ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст 1CJ.3.5.2. уочава узрочно-последичне везе међу догађајима у тексту 1CJ.3.5.3. тумачи идеје у књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст</p>
---	---	---

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе енглеског језика у четвртој разреди је да оспособи ученика да комуницира на енглеском језику на основном нивоу у усменом и писаном облику о темама из његовог окружења. У исто време, настава енглеског језика треба да подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика, да олакша разумевање других и различитих култура и традиција, стимулише машту, креативност и радозналост и подстиче задовољство коришћења енглеског језика.

Преглед тема/комуникативних функција, исхода, наставних садржаја и оперативних задатака, броја часова по теми и укупно

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ

ИСХОДИ НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ

(Комуникативне функције)

Introduction

Поздрављање; представљање себе и других; давање основних информација о себи; тражење и давање информација о другима; описивање места; разумевање и давање једноставних упутстава и налога; изражавање количине и бројева.

По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:

препознају и именују појмове који се односе на тему

представе себе и другог;

поздраве и отпоздраве примењујући једноставнија језичка средства;

препознају и именују предмете из непосредног окружења;

разумеју једноставна упутства и налоге и реагују на њих;

дају једноставна упутства и налоге;

-разумеју јасно постављена једноставна питања личне природе и одговарају на њих;

постављају једноставна питања личне природе;

разумеју једноставне описе и опишу предмете из непосредног окружења једноставним језичким средствима; разумеју једноставне изразе који се односе на количину/број и реагују на њих;

траже и пруже основне информације у вези са количинама/бројевима;

изразе присуство/одсуство нечега;

разумеју и примењују устаљена правила учтивих комуникација – формални и неформални поздравци;

разумеју и уоче сличности и разлике у именима људи са енглеског говорног подручја – име, средње име, презиме, кратко име, надимак, презиме. Ученици у усменој и писменој комуникацији уче и увежбавају:

Изразе и речи које се односе на представљање и поздрављање, давање и тражење информација личне природе *Good morning/afternoon/evening/night! Goodbye. Bye. See you later. See you. Hi! My name's/name is Crala Fletcher. Hello. I'm Molly Dawson. What's your name?*

How do you spell your name? What's your phone number? It's ...; изразе речи које се односе на школски живот; употребу неодређеног члана *a/an - What's this? It's a book/an apple/a picture/an umbrella;* бројеве до 100 и множину именица *dog/dogs, watch/watches, man/men, child/children...*; језичке структуре *Stand up! Sit down! Open your books. Look at the picture!* (Императив) *There is/ are - There's a cat. There are four chairs. There aren't five apples. There isn't an umbrella on the table. Is there a picture on the wall? Yes, there is. No, there isn't. Are there four pencils? Yes, there are. No, there aren't. How many cats are there?* (Егзистенцијално 'There'); кратке текстове и дијалоге који се односе на тему (слушају, читају, говоре и пишу); енглеска имена *First name:Bradly Middle name:Adam Surname:Fletcher My short name is Brad. My nickname is Fletch.*

Friends and Family Представљање других; давање основних информација о себи; тражење и давање основних информација о другима; изражавање хронолошког времена; изражавање припадања/неприпадања. препознају и именују појмове који се односе на тему; препознају и именују појмове који се односе на тему; представе друге; разумеју јасно постављена једноставна питања личне природе и одговоре на њих; постављају једноставна питања личне природе; разумеју једноставна обавештења о хронолошком времену (дани у недељи) и реагују на њих; траже и дају кратка једноставна обавештења о хронолошком времену; разумеју једноставне исказе којима се изражава припадање / неприпадање и реагује на њих; траже и дају једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање; знају разлике у начину писања адресе; знају имена важних улица у Лондону и по чему су познате. Имена држава и главних градова; изразе и речи којима се именују чланови уже и шире породице – *mother, father, parents, grandmother, grandfather, grandparents, daughter, son, children, brother, sister, aunt, uncle, cousin*; дане у недељи; језичке структуре *I'm from Britain. Where are you from? This is Max. How old is he? He's thirteen. She isn't from Australia. She's from France. These are my internet friends. This is my brother. His name is... This is their dog. Its name is... We are in our garden. Is it Tuesday today? No, it isn't. It's Wednesday. Are you at home? No, I am not. Who is the song for/from? (The Present Simple Tense глагола to be, Присвојини придеви); кратке текстове и дијалоге који се односе на тему (слушају, читају, говоре и пишу); писање адресе; имена важних улица у Лондону и по чему су познате. 4 6 10*

Revision and test 1 Давање основних информација о себи ; тражење и давање основних информација о другима; изражавање хронолошког времена; изражавање припадања/неприпадања. препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју и одговоре на једноставна питања личне природе – име, презиме, одакле су, адреса, број телефона, колико имају година...; дају основне информације о другима – пријатељи и чланови породице; опишу учионицу користећи једноставна језичка средства; разумеју и постављају питања личне природе; дају кратка обавештења о хронолошком времену; дају једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање. Лексику и језичке структуре које се односе на наведене комуникативне функције, а које су се радиле у претходне две теме; вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику. 0 4 4

My world Изражавање поседовања/непосед овања; описивање живих бића, предмета и места; препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју једноставне исказе којима се изражава поседовање / непоседовање и реагују на њих; траже и дају једноставне исказе којима се изражава поседовање / непоседовање; -разумеју једноставан опис живих бића, предмета и места; опишу жива бића, предмете и места једноставним језичким средствима; уоче сличности и разлике у наставним предметима и начину живота у школама у Велсу, Енглеској и код нас. Изразе и речи које се односе на забаву и разоноду – *a skateboard, a games console, a radio, a mobile phone...*; боје и друге описне придеве – *yellow, green, orange... big, small, thin...*; речи којима се именују кућни љубимци – *a rabbit, a parrot, a budgie...*; школске предмете – *Geography, Maths, Science...*; језичке структуре – *My friend Tom has got a computer. I haven't got a skateboard, but I've got a remote controlled car. Have you got a camera? Yes, I have. No, I haven't. I've got a big present. She's got four thick books. What lessons have you got on Wednesday? We've got double period of Maths on Friday. This isn't Millie's new jumper. It's my new blanket. Birds have got wings and feathers. Humans haven't got a tail.*

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Cats have got whiskers. This is my school. I'm in year 8. There are 30 students in our class. (Have got за изражавање поседовања и описивање, правилан редослед придева у реченици); кратке текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).4 6 10

Time

Исказивање хронолошког времена; описивање уобичајених активности; изражавање допадања и недопадања. препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју једноставна обавештења о хронолошком времену и реагују на њих; траже и дају кратка и једноставна обавештења о хронолошком времену; разумеју једноставне исказе о уобичајеним активностима и реагују на њих; опишу и планирају уобичајене активности кратким једноставним језичким средствима; -разумеју једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагују на њих; траже мишљење и изражавају допадање/недопадање једноставним језичким средствима; разумеју и опишу популарне спортове у ВБ.Изразе и речи којима се изражава хронолошко време – *What's the time? It's five o'clock. It's half past two/quarter past three/quarter to five/twenty past four/ten to six...*; изразе и речи које се односе на свакодневне активно- сти, хобије, спортове и активности у слободно време - *get up, have a shower/breakfast, take the bus to school, play tennis / football, play the guitar / piano, collect things...*; језичку структуру – *I get up at half past seven. What time do you get up? I read books and magazines in bed. We don't have lunch at home. Do you take the bus to school? Yes, I do. No, I don't. He doesn't collect badges. She plays the guitar. He has training after school on Tuesdays. I like sport. My brother Eddie doesn't like it. Do you like skiing? Yes, I do. No, I don't. What do you like doing in your free time? I play the piano. The trumpet is a wind instrument. (The Present Simple tense);* кратке текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).

6. Revision and test 2

Изражавање

поседовања/непосе- довања; описивање живих бића и предмета; изражавање уобичајених радњи.

препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју једноставне исказе којима се изражава поседовање / непоседовање и реагују на њих; траже и дају једноставне исказе којима се изражава поседовање / непоседовање; -разумеју једноставан опис живих бића, предмета и места; опишу жива бића, предмете и места једноставним језичким средствима; разумеју једноставне исказе о уобичајеним активностима и реагују на њих; опишу и планирају уобичајене активности кратким једноставним језичким средствима.Лексику и језичке структуре које се односе на наведене комуникативне функције, а које су се радиле у претходне две теме; вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику.0 4 4

Places Описивање места; изражавање

положаја у простору; изражавање способности; исказивање кратких упутстава и налога; препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју једноставне описе места; опишу места једноставним језичким средствима; разумеју једноставна обавештења која се односе на положај у простору; траже и пруже једноставна обавештења која се односе на положај у простору; разумеју кратка упутства и налоге и реагују на њих; упуте кратка упутства и налоге;

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

уоче сличности и разлике у изгледу градова култури становања у ВБ и код нас. Речи којима се именују просторије у стану/кући, намештај, институције у месту становања; предлоге за место; језичке структуре *There's a bed in my bedroom too. It's in front of the window. My skateboard is in the wardrobe and my guitar is on the bed. The football is next to the chest of drawers. Where's the robot? It's behind the bag. There are three bedrooms upstairs. There's a hall, a dining room and a kitchen downstairs. Our parents are in the kitchen. Is there a cinema in your town? Yes, there is, but there isn't a theatre. There isn't a station near my home. The bus stop is opposite the museum.* (Егзистенцијално 'There'+ The Present Simple Tense глагола to be); *I can speak English. Can you play the piano?* (Can за изражавање способности) *Go back to the start. Go to number 33 and miss a turn* (Императив); кратке текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу). 6 10

Реорле Описивање живих бића; описивање уобичајених и тренутних активности и планова; изражавање цена. епознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју једноставне описе живих бића и опишу их користећи једноставна језичка средства; разумеју једноставне исказе о уобичајеним и тренутним радњама и плановима и реагују на њих; опишу уобичајене и тренутне активности једноставним језичким средствима; разумеју цене; траже и пруже информације о ценама; разумеју и примене основне норме учтиве комуникације (у продавници); уоче мултикултуралност британских градова; опишу уметничку слику. Изразе и речи које се односе физички изглед људи, одећу и свакодневне активности; језичке структуре – *I'm Carla. I'm tall and I'm very slim. I've got long fair hair and blue eyes. This is my brother. He's short and quite slim. He's got short brown hair and brown eyes. Is he tall? Has she got brown eyes? (Have got u The Present Simple Tense глагола to be за описивање људи); It's ten o'clock. Carla is getting in the car. They're going into town. Andy is buying some ballons. This person is wearing a black jacket. I am wearing a blue shirt, black jeans and sneakers. We go to the park every Saturday morning, but we aren't going today. We usually go into town on the bus, but we're going in the car today* (The Present Continuous Tense+ The Present Simple Tense); *How much is this pen? It's 75p. And those ballons? They're 50p each. That's £3.25. Here you are. Thank you.* 4 6 10

Revision and test 3

Описивање места; изражавање положаја у простору; описивање живих бића; описивање уобичајених и тренутних активности и планова; разумеју једноставне описе живих бића и опишу их користећи једноставна језичка средства; разумеју једноставне исказе о уобичајеним и тренутним радњама и плановима и реагују на њих; опишу уобичајене и тренутне активности једноставним језичким средствима. Лексику и језичке структуре које се односе на наведене комуникативне функције, а које су се радиле претходне две теме; вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику. 0 4

МАТЕМАТИКА

Циљ је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Задаци:

- ученици да усвоје основне математичке концепте, овладавају основним математичким процесима и вештинама, оспособљавају се за примену математичких знања и вештина и комуникацију математичким језиком;

- да ученици овладавају компетенцијама као што су комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња и компетенција за целоживотно учење;

- да ученици овладавају разноврсним техникама практичних и теоријских проблема, комуникацију математичким језиком, математичко резонување и доношење закључака и одлука.

Годишњи фонд часова: 180

Тема-садржај	Начин оstarивања	Корелација међупредметна повезаност	Исходи	Начин провере	Стандарди	Напомена
Бројеви Скуп природних бројева са нулом; Декадни систем записивања бројева; Месна вредност цифре; Својства скупа природних бројева; Сабирање и одузимање (писмени поступак); Множење и дељење (писмени поступак);	-читање и писање бројева у скупу природних бројева; - месна вредност цифре у броју; - читање података из табела и графика; - усмено сабирање и одузима природних бројева; - изводљивост сбирања и одузимања у скупу природних	Српски језик (чита са разумевањем различите врсте текста; укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове); Математика – унутрапредметна повезаност (природни бројеви и операције с њима); Природа и друштво - Природне и друштвене одлике Србије (читање информативних и енциклопедијских текстова; анализирање прочитаног; читање назива географских појмова); Човек – природно, друштвено и свесно биће (Физичке промене у пубертету); Прошлост Србије(Живот у далекој прошлости); Српска држава за време владарске породице Немањића; Живот под	-прочита, запише и упореди природне бројеве и прикаже их на бројевној правој; -одреди месну вредност цифре; -изврши четири основне рачунске операције у скупу N0; -састави израз, израчуна вредност бројевног израза и примени својства рачунских операција;	-Бројчано оцењивање; -Формативно праћење; -Континуирано праћење ученика; -Цртежи; -Записи у свескама; -Евалуације; -Математички диктат; -Тест; - Контролне вежбе; -Праћење израде домаћих	1МА.1.1.1. 1МА.1.1.2. 1МА.1.1.3. 1МА.1.1.4. 1МА.1.1.5. 1МА.1.3.1. 1МА.1.3.2. 1МА.2.1.1. 1МА.2.1.2. 1МА.2.1.3. 1МА.2.1.4. 1МА.2.1.5. 1МА.2.3.1. 1МА.2.3.2. 1МА.3.1.1. 1МА.3.1.2. 1МА.3.1.3. 1МА.3.1.4. 1МА.3.1.5.	Образовни стандарди се преклапају по тематским целинама четири писмена задатака (у трајању од по једног часа), са исправкама, планирано је осам часова

<p>Својства рачунских операција (изражена формулама); Изрази са више операција (бројевни изрази и изрази са променљивом); Једначине и неједначине у скупу $\mathbb{N}_0$; Разломци облика $(m, n \leq 10)$; Упоредивање разломака са једнаким бројоцима; Једнакост разломака; Сабирање и одузимање разломака са једнаким именицима; Децимални запис броја са две децимале; Сабирање и одузимање децималних</p>	<p>бројева; - својства сбирања и одузимања у скупу природних бројева; - олакшице при сабирању и одузимању; - једначине са сабирањем и одузимањем; - писмено сабирање и одузимање у скупу природних бројева; - усмено множење и дељење у скупу природних бројева; - писмено множење и дељење у скупу природних бројева; - једначине и неједначине са множењем и дељењем; - редослед</p>	<p>турском влашћу; Настанак развоја модерне српске државе; Србија у савремено доба); Ликовна култура –Споразумевање (Хералдика – застава, грб, печат; Споразумевање сликом);Наслеђе (Археолошки локалитети, замкови и утврђења, манастири, музеји; Познати уметници и најзначајнија дела); Елементи сценографије); Музичка култура – Слушање музике (Музика у служби других медија); Извођење музике (Певање и свирање песама из нотног текста; Свирање песама по слуху на дечјим инструментима и/или на другим инструментима); Грађанско васпитање: Права потрошача (Информације од значаја за потрошаче.Однос цене и квалитета производа. Права и одговорност потрошача.Заштита потрошачких права); Потрошачко друштво (Стварне потребе и прекомерна потрошња); Пројектна настава (правилно рукује ИКТ уређајима; предложи редослед активности у односу на постављени пројектни задатак и могућности употребе ИКТ-а;</p>	<p>-решити једначине и неједначине и проверити тачност решења; -решити проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину; -процени вредност израза са једном рачунском операцијом; -одреди вишеструке декадне јединице најближе датом броју; -прочита и запише разломке облика $(m, n \leq 10)$; -упореди разломке облика са једнаким бројоцима или именицима; -сабере и одузме разломке са једнаким</p>	<p>задатака; -Активност на часу; - Праћења остварености исхода учења; -Праћења нивоа остварености образовних стандарда; - Иницијални тест - Полугодишње тестирање; -Годишње тестирање; -Систематизације тема; -Чек листе за вредновање рада ученика у групном/ тимском раду; -Чек листа за самопроцену успешности рада; -Анализа (наставник,</p>	<p>1МА.3.3.1. 1МА.3.3.2.</p>	
--	--	---	--	--	----------------------------------	--

бројева;	<p>рачунских операција; - одређивање вредности простих израза; - одређивање вредности сложених израза применом редоследа рачунских операција; - одређивање делова целине; - сабирање и одузимање разломака; - сабирање и одузимање децималних бројева; - решавање текстуалних задатака; - решавање проблемских задатака; - тематски задаци.</p>	уреди краћи текст и сачува га на рачунару; направи једноставну презентацију користећи мултимедијалне садржаје; користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ одраслог);	<p>именицима; -запише резултат мерења дужине децималним бројем са највише две децимале; -сабере и одузме децималне бројеве са највише две децимале; -чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима; -формира низ на основу упутства; -реша задатак применом различитих начина представљања проблема;</p>	<p>ученици) -Чек листа за вредновање рада групе/ тима; - Примена техника самопроцењивања личног рада и напредка;</p>		
Геометрија Квадар и коцка;	-уочава и именује линије;	Српски језик (чита са разумевањем различите врсте текста; укратко	-именује елементе и опише особине	-Бројчано оцењивање;	1МА.1.2.1. 1МА.1.2.2.	

<p>Површина квадрата и правоугаоника; Површина квадрата и коцке; Запремина квадрата и коцке;</p>	<p>- уочава и именује основна својства фигуре и тела; - именује геометријске облике и тела; - одеди и запише површину фигуре задатом јединицом мере; - израчуна обим квадрата, правоугаоника; - израчуна коцке и квадрата; - изрази површину фигуре и тела одговарајућом јединицом за површину; - израчуна запремину тела; - изрази запремину тела одговарајућом јединицом за запремину;</p>	<p>образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове; пише скраћенице за јединице мере); Математика – унутрапредметна повезаност (природни бројеви и операције с њима); Природа и друштво - Природне и друштвене одлике Србије (читање информативних и енциклопедијских текстова; анализирање прочитаног; читање назива географских појмова); Човек – природно, друштвено и свесно биће (Физичке промене у пубертету;); Прошлост Србије(Живот у далекој прошлости; Српска држава за време владарске породице Немањића; Живот под турском влашћу; Настанак развој модерне српске државе; Србија у савремено доба); Ликовна култура –Споразумевање (Хералдика – застава, грб, печат; Споразумевање сликом);Наслеђе (Археолошки локалитети, замкови и утврђења, манастири, музеји; Познати уметници и најзначајнија дела); Елементи сценографије); Грађанско васпитање: Права потрошача (Информације од значаја за потрошаче.Однос цене и квалитета</p>	<p>квадра и коцке; -црта мреже и прави моделе квадрата и коцке; -препозна сликовну представу изгледа тела посматраног са различитих страна; -прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине; -израчуна површину квадрата и правоугаоника; -израчуна површину и запремину квадрата и коцке; -реша проблемске задатке у контексту мерења. -запише резултат мерења дужине децималним бројем са највише две децимале;</p>	<p>-Формативно праћење; -Континуирано праћење ученика; -Цртежи; -Записи у свескама; -Евалуације; -Математички диктат; -Тест; - Контролне вежбе; -Праћење израде домаћих задатака; -Активност на часу; - Праћења остварености исхода учења; -Праћења нивоа остварености образовних стандарда; - Иницијални тест - Полугоди</p>	<p>1МА.1.2.3. 1МА.1.2.4. 1МА.2.2.1. 1МА.2.2.2. 1МА.2.2.3. 1МА.2.2.4. 1МА.2.2.5. 1МА.2.2.6. 1МА.3.2.1. 1МА.3.2.2. 1МА.3.2.3. 1МА.3.2.4. 1МА.3.2.5.</p>	
--	--	--	--	---	---	--

		<p>производа. Права и одговорност потрошача. Заштита потрошачких права); Потрошачко друштво (Стварне потребе и прекомерна потрошња); Пројектна настава (правилно рукује ИКТ уређајима; предложи редослед активности у односу на постављени пројектни задатак и могућности употребе ИКТ-а; уреди краћи текст и сачува га на рачунару; направи једноставну презентацију користећи мултимедијалне садржаје; користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ одраслог);</p>	<p>-сабере и одузме децималне бројеве са највише две децимале; -чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима; -реша задатак применом различитих начина представљања проблема;</p>	<p>шће тестирање; -Годишње тестирање; -Систематизације тема; -Чек листе за вредновање рада ученика у групном/ тимском раду; -Чек листа за самопроцену успешности рада; -Анализа (наставник, ученици) -Чек листа за вредновање рада групе/ тима; - Примена техника самопроцењивања личног рада и напретка;</p>		
<p>Мерење и мере Мерење површине (m²,</p>	<p>-именује јединице мере за дужину;</p>	<p>Српски језик (чита са разумевањем различите врсте текстова; укратко образложи свој утисак и мишљење</p>	<p>-прочита, упореди и претвори јединице за</p>	<p>-Бројчано оцењивање; -Формативно</p>	<p>1МА.1.2.1. 1МА.1.2.2. 1МА.1.2.3.</p>	

<p>dm², cm², mm², km², ha, a); Мерење запремине (m³, dm³, cm³, mm³);</p>	<p>- разликује јединице мере за дужину од јединица за површину; - именује јединице мере за површину; - уочава однос јединица мере за површину; - претвара јединице мере за површину из веће у мању и обратно; - именује јединице мере за запремину; - уочава однос јединица мере за запремину; - претвара јединице мере за запремину из веће у мању и обратно; - користи скраћенице за писање јединица мера; - решава</p>	<p>поштујући и другачије ставове; пише скраћенице за јединице мере); Математика – унутрапредметна повезаност (природни бројеви и операције с њима); Природа и друштво - Природне и друштвене одлике Србије (читање информативних и енциклопедијских текстова; анализирање прочитаног; читање назива географских појмова); Човек – природно, друштвено и свесно биће (Физичке промене у пубертету);) ; Прошлост Србије(Живот у далекој прошлости; Српска држава за време владарске породице Немањића; Живот под турском влашћу; Настанаки развој модерне српске државе; Србија у савремено доба); Ликовна култура –Споразумевање (Споразу мевање сликом);Наслеђе (Археолошки локалитети, замкови и утврђења, манастири, музеји; Познати уметници и најзначајнија дела); Елементи сценографије); Грађанско васпитање: Права потрошача (Информације од значаја за потрошаче.Однос цене и квалитета производа. Права и одговорност</p>	<p>мерење површине и запремине; -израчуна површину квадрата и правоугаоника; -израчуна површину и запремину квадра и коцке; -реша проблемске задатке у контексту мерења. -запише резултат мерења дужине децималним бројем са највише две децимале; -сабере и одузме децималне бројеве са највише две децимале; -чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима; -реша задатак применом</p>	<p>праћење; -Континуирано праћење ученика; -Цртежи; -Записи у свескама; -Евалуације; Математички диктат; -Тест; - Контролне вежбе; -Праћење израде домаћих задатака; -Активност на часу; - Праћења остварености исхода учења; -Праћења нивоа остварености образовних стандарда; - Иницијални тест - Полугодишње тести-</p>	<p>1МА.1.2.4. 1МА.2.2.1. 1МА.2.2.2. 1МА.2.2.3. 1МА.2.2.4. 1МА.2.2.5. 1МА.2.2.6. 1МА.3.2.1. 1МА.3.2.2. 1МА.3.2.3. 1МА.3.2.4. 1МА.3.2.5.</p>	
--	---	--	---	--	--	--

	<p>проблемске задатке са јединицама мере</p>	<p>потрошача. Заштита потрошачких права); Потрошачко друштво (Стварне потребе и прекомерна потрошња); Пројектна настава (правилно рукује ИКТ уређајима; предложи редослед активности у односу на постављени пројектни задатак и могућности употребе ИКТ-а; уреди краћи текст и сачува га на рачунару; направи једноставну презентацију користећи мултимедијалне садржаје; користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ одраслог);</p>	<p>различитих начина представљања проблема;</p>	<p>рање; -Годишње тестирање; -Систематизације тема; -Чек листе за вредновање рада ученика у групном/ тимском раду; -Чек листа за самопроцену успешности рада; -Анализа (наставник, ученици) -Чек листа за вредновање рада групе/ тима; - Примена техника самопроцењивања личног рада и напредка;</p>		
--	--	---	---	---	--	--

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Ради лакшег планирања наставе даје се оријентациони предлог броја часова по темама (укупан број часова за тему, број часова за обраду новог градива + број часова за утврђивање, увежбавање и систематизацију градива). Приликом израде оперативних планова наставник распоређује

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

укупан број часова предвиђен за поједине теме по типовима часова (обрада новог градива, утврђивање и увежбавање, понављање, проверавање и систематизација градива), водећи рачуна о циљу предмета и исходима.

Бројеви (132; 42 + 90)

Геометрија (12; 4 + 8)

Мерење и мере (28; 9 + 19)

Напомена: за реализацију 4 писмена задатака (у трајању од по једног часа), са исправкама, планирано је 8 часова.

Предложени редослед реализације тема:

Бројеви – први део (рачунске операције);

Мерење и мере – први део (површина квадрата и правоугаоника);

Бројеви – други део (једначине и неједначине);

Геометрија;

Бројеви – трећи део (разломци и децимални бројеви);

Мерење и мере – други део (површина и запремина квадра и коцке).

Предложена подела тема и редослед реализације нису обавезни за наставнике, већ само представљају један од могућих модела. Овакав предлог је дат због тога што је пожељно комбиновати алгебарске и геометријске садржаје.

Основа за писање исхода и избор садржаја је чињеница да се учењем математике ученици оспособљавају за: решавање разноврсних практичних и теоријских проблема, комуникацију математичким језиком, математичко резонување и доношење закључака и одлука.

Исходи представљају основ за избор наставних садржаја, доприносе и лакшем избору наставних стратегија, метода и по ступака, чиме се олакшава дидактичко-методичко креирање процеса поучавања и учења. Достицањем исхода, ученици усвајају основне математичке концепте, овладавају основним математичким процесима и вештинама, оспособљавају се за примену математичких знања и вештина и комуникацију математичким језиком. Кроз исходе се омогућава остваривање образовних стандарда и међупредметних компетенција као што су комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња и компетенција за целоживотно учење.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм усмерава наставника да наставни процес конципира у складу са дефинисаним исходима, односно да планира како да ученици достигну исходе и да изабере одговарајуће методе, активности и технике за рад са ученицима. Дефинисани исходи показују наставнику и која су то специфична знања и вештине која су ученику потребна за даље учење и свакодневни живот. Приликом планирања часа, дате исходе треба разложити на мање и на основу њих планирати активности за конкретан час. Треба имати у виду да се исходи у програму разликују, да се неки могу лакше и брже достићи, док је за одређене исходе потребно више времена и активности, као и рада на различитим садржајима. Исходе треба посматрати као циљеве којима се тежи током једне школске године. Наставу у том смислу треба усмерити на развијање компетенција и не треба је усмерити само ка достизању појединачних исхода.

При обради нових садржаја треба се ослањати на постојеће искуство и знање ученика и настојати да ученици самостално откривају математичке правилности и изводе закључке. Основна улога наставника је да буде организатор наставног процеса, да подстиче и усмерава активност ученика. Ученике треба упућивати да користе уџбеник и друге изворе знања, како би усвојена знања била трајнија и шира, а ученици оспособљени за примену у решавању разноврсних задатака.

Приликом планирања наставе, треба имати у виду да, у овом узрасту, различите игролике активности, као и употреба едукативних софтверских алата у функцији сазнавања и учења, могу бити додатна мотивација за усвајање математичких садржаја. Због тога је важно да се ученицима првог циклуса омогући да развијају математичко мишљење у контексту игроликих активности и употребе едукативних апликација на интернету и других електронских материјала. Поред тога, игролике активности и употреба едукативних апликација и електронских материјала значајно доприносе развијању интересовања за математику и позитивног става према математици.

На часовима треба комбиновати различите методе и облике рада, што доприноси већој рационализацији наставног процеса, подстиче интелектуалну активност ученика и наставу чини интересантнијом и ефикаснијом. Избор метода и облика рада зависи од наставних садржаја које треба реализовати на часу и предвиђених исхода, али и од специфичности одређеног одељења и индивидуалних карактеристика ученика.

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Бројеви

У четвртој разреди проширује се блок бројева на коме се ради, упознавањем природних бројева већих од 1000 и формирањем појма скупа природних бројева N и скупа природних бројева са нулом N_0 . Упознају се својства скупа N_0 : уређеност, кардиналност, ограниченост са леве стране као и својства рачунских операција (замена места сабирака, здруживање сабирака, замена места чинилаца, 0 као сабирак, 1 као чинилац, множење збира и разлике бројем, сталност збира и разлике). Бројеви се представљају у декадном запису као зборови вишеструких декадних јединица ($4\ 321 = 4000 + 300 + 20 + 1$) или збира производа једноцифрених бројева и декадних јединица ($4\ 321 = 4 \cdot 1000 + 3 \cdot 100 + 2 \cdot 10 + 1 \cdot 1$). Одређује се месна вредност цифре у броју. Поступни развој појма броја подстиче се визуелним представљањем бројева на бројевној правој као и активностима одређивања најближе (вишеструке) декадне јединице.

Знања о рачунским операцијама даље се проширују писменим поступцима сабирања и одузимања, множења и дељења у скупу природних бројева, упознавањем поступака прво уз помоћ таблица месних вредности, а затим скраћеним поступцима са потписивањем. При увежбавању техника рачунања са вишеструцима бројевима треба водити рачуна о сврсисходности захтева и могућностима примене знања у реалним ситуацијама. Препоручљиво је да се брзина и сигурност у израчунавању збира и разлике бројева увежбава на примерима у блоку бројева до 1 000 000, а производа и количника на примерима множења, односно дељења (са и без остатка) највише двоцифреним бројем. Негује се и развија навика процењивања вредности израза и провере тачности рачуна. Ученике треба упутити да проверу тачности могу радити и калкулатором као и да могу користити апликације да би увежали технике рачунања.

Утврђују се својства операција која се изражавају реторички и симболички (формулама). Кроз примере ученицима се указује на функционалну примену својстава операција при рачунању.

Поред утврђивања способности израчунавања вредности простих и сложених бројевних израза, код ученика се развија способност састављања бројевних израза и израза са променљивом на основу инструкција или математичког моделовања проблемске ситуације. Подразумева се познавање математичких термина (сабирак, збир, умањеник, умањилац, разлика, чинилац, дељеник, делилац, количник).

Решавају се просте и сложене једначине ($a \cdot x \pm b = c$, $a - b \cdot x = c$, $x : a \pm b = c$, $a - x : b = c$, $a : x \pm b = c$, $a - b : x = c$, $a \cdot (x \pm b) = c$, $a \cdot (b - x) = c$, $(x \pm b) : a = c$, $(a - x) : b = c$, $a : (x \pm b) = c$, $a : (b - x) = c$) и просте неједначине (у којима су релацијски знаци $<$, $>$, $\leq$ или $\geq$) са решењима из скупа N_0 . Решавање једначина заснива се на познавању рачунских операција и њихове међусобне повезаности. Ученици се упућују да утврде вредности које би могла имати непозната у неједначини и у том скупу утврђује се за које вредности непознате се добија тачна неједнакост. Решавање неједначина заснива се на таблицама или на решавању одговарајућих једначина и познавања функционалне зависности резултата рачунских операција од њених компонената. Решења се записују уз коришћење симбола $\in$, $\{$ и $\}$. Разматрају се случајеви код којих неједначина има једно решење, има више решења или нема решења. Подстиче се навика провере решења и анализа „логичности“ решења с обзиром на природу проблема.

Решавање задатака у реалистичним и проблемским ситуацијама је контекст за утврђивање и проширивање знања о својствима рачунских операција и развој способности математичког моделовања. Проблеми се задају у текстуалној форми, сликом, табелом или графиком (стубичастим дијаграмом и сликовним дијаграмом у коме један симбол може представљати више од једног објекта). У овим примерима, од посебног значаја је селекција значајних информација за решавање проблема и уочавање односа између познатих и непознатих компоненти које се представљају помоћу математичког апарата, најчешће писањем одговарајућих израза, једначина или неједначина. Развија се способност и навика ученика да усмено и писмено образложе поступке решавања задатка уважавајући чињеницу да често постоји више начина да се дође до решења. Ученици се подстичу да користе различите методе решавања проблема, укључујући и визуелно представљање проблемске ситуације (нпр. метод дужи, метод правоугаоника).

Важно је омогућити ученицима да решавају задатке који ће допринети даљем развијању математичко логичког мишљења и припреми за бављење појмом функције у наредним разредима. Зато су корисни задаци одређивања следећег члана низа, уочавања и описивања правила на основу започетог низа, формирања низа на основу заданог правила, као и осмишљавања новог правила за формирање низа.

Даље се развија појмовно разумевање разломка облика $\frac{m}{n}$ ($m, n \leq 10$) анализом визуелних представа помоћу правоугаоних модела, кружног дијаграма и др. Упоређивање разломака заснива се на визуелним представама при чему се прво обнавља упоређивање разломака са једнаким именицима, а затим се раде случајеви упоређивања разломака са једнаким бројцима. Уочавају се еквивалентни разломци. Сабирају се и одузимају разломци са једнаким именицима, представљени визуелно, при чему се раде само случајеви код који је резултат мањи или једнак два цела.

Упознаје се децимални запис бројева са највише две децимале у контексту мерења дужине. Поступци сабирања и одузимања бројева у децималном запису обухватају само једноставне случајеве бројева са истим бројем децимала код којих је збир цифара на истој позицији у бројевима који се сабирају или одузимају мањи од 10 (нпр. $1,3 + 0,2 = 1,5$; $1,37 + 0,21 = 1,58$ и $1,7 - 0,2 = 1,5$; $1,74 - 0,21 = 1,53$).

Геометрија

Формирање геометријских идеја започето је, у првом разреду, посматрањем и описивањем предмета у реалном простору: полазећи од просторних облика познатих из свакодневног живота (коцка и лопта, квадар и ваљак, пирамида и купа), најпре су издвојени равни геометријски облици (круг, квадрат, правоугаоник, троугао), затим су издвојене линије којима су оивичени учени облици и најзад тачке као пресеци линија. У четвртном разреду, заокружује се прва етапа учења геометрије анализом геометријских тела, заснованом на примени знања и вештина стечених учењем геометрије у ранијим разредима.

Иако је пожељно обновити основне просторне облике, централно место ове теме заузимају квадар и коцка, будући да се исходи односе на ова геометријска тела. За успешно остваривање исхода, обраду нових садржаја треба да прати обнављање свих важних геометријских појмова из претходних разреда. Важно је повезати појмове *фигура*, *линија*, *тачка* редом са појмовима *страна*, *ивица*, *теме*, *истаћи паралелност* и *нормалност* међу појединим ивицама квадрата, односно *подударност* међу наспрамним странама квадрата. Својства квадрата и коцке треба повезати са својствима правоугаоника и квадрата, илуструјући одговарајуће везе и на моделима квадрата и коцке, и на њиховим мрежама.

Наставни садржаји који се односе на геометрију простора веома су важни за интелектуални развој ученика. Разноврсним примерима и задацима треба стимулисати оријентацију у простору, просторну визуелизацију, мисаоно сагледавање простора и томе слично. Наведене способности посебно се унапређују уочавањем веза између просторних односа и одговарајућих равних репрезентација. Зато је пожељно код ученика развијати вештину представљања геометријских тела цртањем одговарајућих слика у равни (слободном руком и геометријским прибором). Веома је важно да ученици коректно употребљавају пуне и испрекидане линије за приказивање видљивих и невидљивих ивица тела у односу на изабрани правац посматрања, као и да уочавају елементе (пре свега праве углове) који нису веродостојно приказани на равној слици. Цртање у квадратној или тачкастој мрежи погодно је да се ученицима предоче разни начини представљања квадрата и коцке у зависности од правца посматрања. Развоју визуелне перцепције могу допринети задаци који се односе на тела састављена од коцки истих димензија и у којима се захтева бројање коцки и цртање фигура које се виде посматрањем тела са предње и задње стране, одозго и одоздо, слева и здесна. Довољно је посматрати тела сачињена од једноцифреног броја коцки.

Савремена технологија пружа изузетне могућности да се једноставно и ефектно прикажу просторни односи, па зато интерактивни геометријски софтвери постају корисно средство у реализацији геометријских тема. На пример, када је реч о настави геометрије у четвртном разреду, препоручљиво је одговарајућим софтверским апликацијама генерисати разноврсне мреже квадрата (коцке) и симулирати њихово склапање, приказивати слике истог тела из различитих правца посматрања итд. Употреба софтверских апликација (нпр. за виртуелно састављање коцке) не сме да замени ниједну од традиционалних наставних активности (нпр. прављење модела коцке од картона), већ да буде додатак који ће допринети ефикаснијој реализацији наставног процеса. Треба имати на уму да за већину ученика самостална употреба неког софтвера представља додатно интелектуално ангажовање, па је неопходно унапред добро осмислити и припремити задатке у којима се захтева употреба софтверских апликација. Од ученика не треба очекивати вешту употребу софтвера, али је важно да уоче значај технологије и погодности које она омогућава.

Веза између геометрије и информатике може се остварити и задацима који су инспирисани једноставним програмима језика Лого: нпр. употребом наредби *горе*, *доле*, *лево*, *десно*, *напред*, *назад* описати путању „бубе-робота“ из једног темена коцке у неко друго теме (при чему је пожељно истицати све могуће путање, тј. размотрити и комбинаторне аспекте проблема).

Исходи и одговарајући садржаји у вези са темом Геометрија веома су значајни и у научно-техничком и уметничком образовању. Зато је важно успоставити везе са другим предметима. На пример, повезивање са ликовном културом може се остварити истицањем ликовних ефеката којима се

дочарава просторност. Корелација са природом и друштвом могла би се остварити кроз дискусију о просторном планирању, архитектури и грађевинарству и одговарајућим занимањима, уз посебно истицање значаја прецизног цртања и прављења макета. Корисно би било са ученицима уопштено анализирати план и макету неке познате грађевине.

Пожељно је реализовати и један пројектни задатак којим би се стимулисало функционално знање, повезивање и примена наученог. Пројектни задатак би могао бити прављење поједностављене макете учионице. Намештај у учионици би требало представљати у облику квадрата, односно коцке. Пре израде макете треба обавити мерење просторије и намештаја и погодно изабрати размеру.

Мерење и мере

Увођењу стандардних мерних јединица за површину (mm^2 , cm^2 , dm^2 , m^2 , а, ha, km^2) треба да претходи обнављање мерења дужине и одговарајућих стандардних јединица мере, као и подсећање на концепт мерења површине геометријских фигура, који су ученици упознали у трећем разреду без увођења стандардних јединица. Важно је да ученици овладају претварањем мерних јединица из већих у мање и обрнуто, вишеименованих у једноименоване и обрнуто, као и упоређивањем величина датих у истим или различитим мерним јединицама. Неопходно је да ученици повежу идеју попловавања правоугаоника подударним квадратима са формулом за израчунавање површине правоугаоника. У задацима треба потенцирати правилан математички запис, прецизност и уредност приликом цртања и израчунавања. Реалним примерима треба развијати способност процене површина (просторија, станова, игралишта, парцела итд.) и њиховог међусобног односа.

Са практичног становишта веома су корисни задаци у којима треба израчунати површину фигуре која се једноставно може разложити на правоугаонике и квадрате. Овакви задаци су значајни и зато што непосредно повезују идеју попловавања и примену формула за израчунавање површина. На њих се надовезује формирање појма површине квадрата и коцке и долажење до одговарајућих формула.

По аналогији са развијањем концепта мерења дужине и површине, уводи се појам запремине коцке и квадрата и стандардне мерне јединице за запремину (mm^3 , cm^3 , dm^3 , m^3). Формулу за израчунавање запремине квадрата треба повезати са идејом попуњавања квадрата истоветним коцкама.

У оквиру теме Геометрија истакнут је значај задатака који се односе на тела састављена од истоветних коцки и у којима се захтева бројање коцки, односно цртање фигура које се виде посматрањем тела са предње и задње стране, одозго и одоздо, слева и здесна. Пожељно је неколико оваквих задатака урадити и у контексту мерења, при чему бројање коцки треба повезати са запремином тела, а површину тела повезати са збиром површина одговарајућих фигура које се виде из различитих праваца.

Стандардне мерне јединице за запремину треба повезати са јединицама за мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl), које су уведене у трећем разреду. Пожељно је поменуте везе илустровати пресипањем воде из боце од 1 l у коцку странице 1 dm. Сипање воде из обичне кухињске мензуре може послужити за практично одређивање запремине посуда.

Тема Мерење и мере веома је важна за повезивање аритметичких и геометријских садржаја. Примене једначина треба илустровати погодним примерима и задацима у којима се примењују формуле за израчунавање површине и запремине. Поред тога, важно је подстицати и цртање геометријских репрезентација проблемских ситуација које се преваходно односе на аритметички контекст. Ово последње се посебно односи на примену тзв. методе дужи и методе правоугаоника при решавању аритметичких задатака.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес треба започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Допунска настава - 18 часова

Тематска структура годишњег програма

Ред. број часа	Наставна јединица
1	Сабирање и одузимање до 1000
2	Множење и дељење до 1000
3	Упоредивање бројева до милион
4	Јединице мере за површину
5	Сабирање и одузимање преко 1000
6	Писмено сабирање и одузимање преко 1000
7	Израчунавање површине правоугаоника
8	Израчунавање површине квадрата
9	Редослед рачунских операција
10	Површина коцке
11	Писмено множење
12	Писмено дељење
13	Површина квадра
14	Једначине са множењем и дељењем
15	Неједначине са множењем
16	Неједначине са дељењем
17	Разломци
18	Задаци са разломцима

Наставна тема: СКУП ПРИРОДНИХ БРОЈЕВА

Садржај (наставне јединице)	Циљеви, задаци (исходи)	Активности, методе	Средства	Праћење, оцењивање

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Сабирање и одузимање до 1000	и	Чита, пише и упоређује бројеве до милиона и веће од милиона	Посматрање	Графичко представљање	Апликације	Графофолије	посматрање	праћење
Множење и дељење до 1000		Зна писмено да сабира и одузима преко 1000	Разговор подстицај	Цртање Аналитичко-синтетичка	Индивидуални Дидактички Креде у боји	материјал Оловке у боји	Уџбеник усмене провере	ангажовања ученика белешке
Упоређивање бројева до милион		Зна да множи и дели са остатком и без остатка преко 1000	Истраживачка		Дијаграмске слике			
Сабирање и одузимање преко 1000		Зна особине рачунских операција, приоритет операција и употребу заграда			Прибор за цртање			
Писмено сабирање и одузимање преко 1000		Решава једноставне и проблемске ситуације						
Једначине множењем	са							
дељењем								
Неједначине множењем	са							
Неједначине дељењем	са							
Разломци								
Задаци	са							
разломцима								

Наставна тема: МЕРЕЊЕ И МЕРЕ

Садржај (наставне јединице)	Циљеви, задаци (исходи)	Активности, методе	Средства	Праћење, оцењивање
-----------------------------	-------------------------	--------------------	----------	--------------------

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

- Јединице мере за површину	Зна да упоређује површину Користи јединице мереза површину	Посматрање Графичко представљање Цртање Писање Индивидуални подстицај Аналитичко- синтетичка Истраживачка	Разговор Апликације Графофолије Дидактички материјал Уџбеник Креде у боји Оловке у боји Дијаграмске слике Прибор за цртање Лењир Шестар	посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке
-----------------------------	---	---	--	---

Наставна тема: ПОВРШИНА

Садржај (наставне јединице)	Циљеви, задаци (исходи)	Активности, методе	Средства	Праћење, оцењивање
Јединице мере за површину Израчунавање површине правоугаоника Израчунавање површине квадрата Површина коцке Површина квадра	Израчунава површину правоугаоника и квадра Зна да црта мрежу квадрата коцке Решава једноставне логичко-комбинаторне проблеме	Посматрање Графичко представљање Цртање Писање Индивидуални подстицај Аналитичко- синтетичка Истраживачка	Разговор Апликације Графофолије Дидактички материјал Уџбеник Креде у боји Оловке у боји Дијаграмске слике Прибор за цртање Лењир Шестар	посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке

ПРИРОДА И ДРУШТВО

Циљ учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Задаци:

- код ученика развијати осећај богатства у различитостима међу припадницима различитих националности указивањем на постојање људи који славе другачије празнике, имају различите обичаје, културу становања, исхрану, облачење и сл.;
- да ученици развију уважавање различитости, толеранцију, хуманост, солидарност, емпатију;
- да ученици схвате да су и промене у њиховом и понашању њихових вршњака такође последица пубертета, али да ове промене не могу да буду изговор за непримерено понашање према другима;
- да ученици схвате безбедносне претње у дигиталном окружењу, односно на суочавање ученика са непримереним садржајима на интернету и адекватно реаговање (како и од кога ученик може да затражи помоћ);

Годишњи фонд часова: 72

Тема-садржај	Начин остаривања	Корелација међупредметна повезаност	Исходи	Начин провере	Стандарди	Напомена
Природне и друштвене одлике Србије -Положај, територија, граница и симболи Србије (грб, застава и химна) и национална валута; -Природне карактеристике Србије – рељеф, воде, шуме; -Типичне, ретке и угрожене врсте биљака и животиња –	Читање текстова из уџбеника; Читање текстова из енциклопедија; Истраживачки рад о обележјима државе; Певање државне химне; Цртеж (застава, грб); Читање података са географске карте;	Природа и друштво - Унутарпредметно повезивање садржаја (Србија некада и сада, становништво некада и сада, попис становништва, делатности некада и сада); Српски језик (чита са разумевањем различите врсте текстова; укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове;); Математика (скуп природних бројева, читање и писање бројева, читање графикона и табела); Ликовна култура –Споразумевање	– одреди положај и границу Србије, положај главног града и већих насеља на географској карти Србије; – одреди положај и именује природне и друштвене објекте на географској карти Србије; – повеже	-Бројчано оцењивање; -Формативно праћење; -Континуирано праћење ученика; -Цртежи; -Записи у свескама; -Евалуације; -Тест; - Контролне вежбе; -Праћење	1ПД.1.1.1. 1ПД.1.1.2. 1ПД.1.1.6. 1ПД.1.2.1. 1ПД.1.2.2. 1ПД.1.2.3. 1ПД.2.2.1. 1ПД.2.2.2. 1ПД.2.2.3. 1ПД.2.2.4. 1ПД.2.4.3. 1ПД.2.4.4. 1ПД.3.4.1. 1ПД.3.5.1. 1ПД.3.5.2.	Образовни стандарди се преклапају по тематским целинама

<p>значај и заштита; -Национални паркови Србије; -Друштвене карактеристике Србије (становништво, насеља и делатности). Грађани Србије (права и обавезе, демократски односи и интеркултуралност); -Привредне карактеристике Србије (природни ресурси и делатности у различитим крајевима); -Одржива употреба природних ресурса (извори енергије, чиста вода, чист ваздух, плодно земљиште, руде, разноврсност биљног и животињског света);</p>	<p>Читање података из легенди, табеле, графикана; Цртање карте на квадратној мрежи; Пројектни задаци о одликама крајева; Истраживачки задаци; Венов дијаграм; ЖЗН табела; Чинквине; Кратак есеј; Мапе ума; Мождана олуја; Грозд појмова; Рад на задацима у уџбенику; Рад на задацима у радној свесци.</p>	<p>(Хералдика – застава, грб, печат; Споразу мевање сликом);Наслеђе (Археолошки локалитети, замкови и утврђења, манастири, музеји; Познати уметници и најзначајнија дела); Елементи сценографије); Музичка култура – Слушање музике (Музика у служби других медија); Извођење музике (Певање и свирање песама из нотног текста; Свирање песама по слуху на дечјим инструментима и/или на другим инструментима); Грађанско васпитање: Права потрошача (Информације од значаја за потрошаче.Однос цене и квалитета производа. Права и одговорност потрошача.Заштита потрошачких права); Пројектна настава (правилно рукује ИКТ уређајима; предложи редослед активности у односу на постављени пројектни задатак и могућности употребе ИКТ-а; уреди краћи текст и сачува га на рачунару; направи једноставну презентацију користећи мултимедијалне садржаје; користи интернет за учење и проналажење информација уз</p>	<p>различите природно-географске карактеристике Србије са размештајем становништва, изгледом насеља и делатностима људи; – уважава националну и културну разноликост као основу за суживот свих грађана Републике Србије; – представи знамените личности, културна добра и природне лепоте по којима је Србија препознатљива у свету; – у дискусији даје предност коришћењу локалних</p>	<p>израде домаћих задатака; -Активност на часу; - Праћења остварености исхода учења; -Праћења нивоа остварености образовних стандарда; - Иницијални тест - Полугодишње тестирање; -Годишње тестирање; -Систематизације тема; -Чек листе за вредновање рада ученика у групном/ тимском раду; -Чек листа за самопроцену успешности рада;</p>		
---	---	--	--	--	--	--

		<p>помоћ одраслог);</p>	<p>производа, производа направљених од рециклираних материјала, као и коришћењу обновљивих природних ресурса;</p> <p>– повеже промене у изгледу свог тела и понашања са одрастањем;</p> <p>– планира своје дневне активности и време проведено уз ИКТ уређаје;</p> <p>– затражи помоћ уколико се суочи са непримерним садржајима у дигиталном окружењу;</p> <p>– представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом</p>	<p>-Анализа (наставник, ученици)</p> <p>-Чек листа за вредновање рада групе/ тима;</p> <p>- Примена техника самопроцењивања личног рада и напредка;</p>		
--	--	-------------------------	---	---	--	--

			и/или цртежом и др.); – пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); – повеже резултате рада са уложеним трудом; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима;			
Човек – природно и друштвено биће -Човек – природно, друштвено и свесно биће; -Физичке промене у пубертету; -Дигитална безбедност последице прекомерног коришћења	Читање текстова из уџбеника; Читање текстова из енциклопедија; Истраживачки рад променама тела; Родна равноправност; Пројектни задаци о родној равноправности; Истраживачки	Природа и друштво - Унутарпредметно повезивање садржаја; Српски језик (чита са разумевањем различите врсте текстова; укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове);); Математика (скуп природних бројева, читање и писање бројева, читање графика и табела); Ликовна култура –Споразумевање (Споразумевање сликом);Наслеђе (	– пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); – повеже резултате рада са уложеним трудом; – сарађује са	-Бројчано оцењивање; -Формативно праћење; -Континуирано праћење ученика; -Цртежи; -Записи у свескама; -Евалуације; -Тест; - Контролне	1ПД.1.5.1. 1ПД.1.5.2. насељу 1ПД.1.5.3. 1ПД.1.5.4. 1ПД.1.5.5. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1ПД.2.5.3.	

<p>информационо-комуникационих технологија; непримерени садржаји;</p>	<p>задачи; Венов дијаграм; ЖЗН табела; Чинквине; Кратак есеј; Мапе ума; Мождана олуја; Грозд појмова; Рад на задацима у уџбенику; Рад на задацима у радној свесци.</p>	<p>Познати уметници и најзначајнија дела); Музичка култура – Слушање музике (Музика у служби других медија); Грађанско васпитање: Право на здраву животну средину Трећа генерација људских права. Вредности на којима почива – право на живот у здравој животној средини; право на одржив економски развој; право на рационално коришћење природних и енергетских ресурса; право на спречавање свих облика загађивања животне средине; право на доступност информација о стању животне средине; Мултикултуралност и интеркултуралност Живот поред људи других култура или заједнички живот са њима. Избеглице и мигранти Невољно кретање људи из једне у другу културну заједницу. Непознавање других култура као основ за развој стереотипа, предрасуда и дискриминације. Уклопити се у нову средину, а сачувати свој културни идентитет. Сусретање култура Сусретање и прожимање различитих култура без губљења културног</p>	<p>другима у групи на заједничким активностима; – учествује у друштвено-корисним акцијама уз подршку одраслих; – планира своје дневне активности и време проведено уз ИКТ уређаје; – затражи помоћ уколико се суочи са непримереним садржајима у дигиталном окружењу.</p>	<p>вежбе; -Праћење израде домаћих задатака; -Активност на часу; - Праћења остварености исхода учења; -Праћења нивоа остварености образовних стандарда; - Иницијални тест - Полугодишње тестирање; -Годишње тестирање; -Систематизације тема; -Чек листе за вредновање рада ученика у групном/ тимском раду; -Чек листа за самопроцену</p>		
---	--	---	---	---	--	--

		идентитета. Пројектна настава (правилно рукује ИКТ уређајима; предложи редослед активности у односу на постављени пројектни задатак и могућности употребе ИКТ-а; уреди краћи текст и сачува га на рачунару; направи једноставну презентацију користећи мултимедијалне садржаје; користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ одраслог);		успешности рада; -Анализа (наставник, ученици) -Чек листа за вредновање рада групе/ тима; - Примена техника самопроцењивања личног рада и напретка;		
Материјали -Смеше (течности, храна, земљиште, ваздух); -Раздвајање састојака смеше (просејавање, одливање, цеђење, испаравање); -Наелектрисавање предмета од различитих материјала; -Електрична проводљивост – проводници и изолатори;	Читање текстова из уџбеника; Читање текстова из енциклопедија; Истраживачки рад; Огледи и експерименти; Читање података из табеле, графикана; Попуњавање табела на основу праћења појава и тока	Природа и друштво - Унутарпредметно повезивање садржаја; Српски језик (чита са разумевањем различите врсте текстова; укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове;); Математика (скуп природних бројева, читање и писање бројева, читање графикана и табела); Ликовна култура –Споразумевање (Споразу мевање сликом);Наслеђе (Познати уметници и најзначајнија дела); Музичка култура – Слушање музике	– идентификује и самостално раздваја смеше просејавањем, одливањем, цеђењем и испаравњем; – испита електричну проводљивост материјала помоћу једноставног струјног кола; – наведе примере штедљивог	-Бројчано оцењивање; -Формативно праћење; -Континуирано праћење ученика; -Цртежи; -Записи у свескама; -Евалуације; -Тест; - Контролне вежбе; -Праћење израде	1ПД.1.3.1. 1ПД.1.3.2. 1ПД.1.3.3. 1ПД.1.3.4. 1ПД.1.3.5. 1ПД.1.3.6. 1ПД.2.3.1. 1ПД.2.3.2. 1ПД.2.3.3. 1ПД.2.3.4. 1ПД.2.3.5. 1ПД.2.3.6.	

<p>-Рационална потрошња електричне енергије и правилно руковање електричним апаратима у домаћинству; -Магнетна својства материјала (природни магнети, могућност намагнетисавања тела и својства које тада испољавају); -Запаљиви материјали (ознаке за запаљиве материјале); -Ваздух – кисеоник као чинилац сагоревања; -Опасност и заштита од пожара.</p>	<p>експеримената; Цртање; Пројектни задаци; Истраживачки задаци; Венов дијаграм; ЖЗН табела; Чинквине; Кратак есеј; Мапе ума; Мождана олуја; Грозд појмова; Рад на задацима у уџбенику; Рад на задацима у радној свесци.</p>	<p>(Музика у служби других медија); Грађанско васпитање: Права потрошача (Информације од значаја за потрошаче.Однос цене и квалитета производа. Права и одговорност потрошача.Заштита потрошачких права); Потрошачко друштво (Стварне потребе и прекомерна потрошња); Пројектна настава (правилно рукује ИКТ уређајима; предложи редослед активности у односу на постављени пројектни задатак и могућности употребе ИКТ-а; уреди краћи текст и сачува га на рачунару; направи једноставну презентацију користећи мултимедијалне садржаје; користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ одраслог);</p>	<p>коришћења електричне енергије; – наведе примере употребе магнета у свакодневном животу; – наведе примере превенције и заштите од пожара; – представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.); – пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); – повеже резултате рада са уложеним трудом;</p>	<p>домаћих задатака; -Активност на часу; - Праћења остварености исхода учења; -Праћења нивоа остварености образовних стандарда; - Иницијални тест - Полугодишње тестирање; -Годишње тестирање; -Систематизације тема; -Чек листе за вредновање рада ученика у групном/ тимском раду; -Чек листа за самопроцену успешности рада; -Анализа</p>		
--	--	---	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; – планира своје дневне активности и време проведено уз ИКТ уређаје; – затражи помоћ уколико се суочи са непримереним садржајима у дигиталном окружењу; 	<p>(наставник, ученици)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Чек листа за вредновање рада групе/ тима; - Примена техника самопроцењивања личног рада и напредка; 		
<p>Прошлост Србије</p> <ul style="list-style-type: none"> -Живот у далекој прошлости (долазак Словена на Балканско полуострво, области које су Срби населили; начин живота); -Српска држава за време владарске породице Немањића – успон и слабљење (владари – Стефан Немања, цар Душан, цар Урош; 	<p>Читање текстова из уџбеника;</p> <p>Читање текстова из енциклопедија;</p> <p>Истраживачки рад о обележјима државе;</p> <p>Певање државне химне(Хеј Словени, Боже правде, Светосавска химна)</p> <p>Цртеж (застава,</p>	<p>Природа и друштво -</p> <p>Унутарпредметно повезивање садржаја (Србија некада и сада, становништво некада и сада, попис становништва, делатности некада и сада);</p> <p>Српски језик (чита са разумевањем различите врсте текстова; укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове;</p> <p>);</p> <p>Математика (скуп природних бројева, читање и писање бројева, читање графикона и табела);</p> <p>Ликовна култура –Споразумевање</p>	<ul style="list-style-type: none"> – прикаже хронолошки на ленти времена значајне историјске догађаје и личности; – опише начин живота људи кроз време користећи различите изворе информација; – представи ток и 	<ul style="list-style-type: none"> -Бројчано оцењивање; -Формативно праћење; -Континуирано праћење ученика; -Цртежи; -Записи у свескама; -Евалуације; -Тест; - Контролне вежбе; -Праћење 	<p>1ПД.1.6.1.</p> <p>1ПД.1.6.2.</p> <p>1ПД.1.6.3.</p> <p>1ПД.1.6.4.</p> <p>1ПД.1.6.5.</p> <p>1ПД.1.6.6.</p> <p>1ПД.2.4.5.</p> <p>1ПД.2.6.1.</p> <p>1ПД.2.6.2.</p> <p>1ПД.2.6.3.</p> <p>1ПД.2.6.4.</p> <p>1ПД.2.6.5.</p> <p>1ПД.2.6.6.</p> <p>1ПД.2.6.7.</p> <p>1ПД.3.6.1.</p>	

<p>култура, начин живота); -Живот под турском влашћу (начин живота, облици пружања отпора); -Настанак и развој модерне српске државе (Први и Други српски устанак – узрок и ток; вође устанка; култура, начин живота); -Србија у савремено доба (Први светски рат, настанак југословенске државе, Други светски рат, промена облика владавине, распад југословенске државе и осамостаљење Србије); култура, начин живота).</p>	<p>грб- некада и сада); Читање података са историјске географске карте; Читање података из легенди, табеле, графикана; Пројектни задаци о српској историји; Истраживачки задаци; Венов дијаграм; ЖЗН табела; Чинквине; Кратак есеј; Мапе ума; Мождана олуја; Грозд појмова; Рад на задацима у уџбенику; Рад на задацима у радној свесци.</p>	<p>(Хералдика – застава, грб, печат; Споразу мевање сликом);Наслеђе (Археолошки локалитети, замкови и утврђења, манастири, музеји; Познати уметници и најзначајнија дела); Елементи сценографије); Музичка култура – Слушање музике (Музика у служби других медија); Извођење музике (Певање и свирање песама из нотног текста; Свирање песама по слуху на дечјим инструментима и/или на другим инструментима); Грађанско васпитање: Права потрошача (Информације од значаја за потрошаче.Однос цене и квалитета производа. Права и одговорност потрошача.Заштита потрошачких права); Пројектна настава (правилно рукује ИКТ уређајима; предложи редослед активности у односу на постављени пројектни задатак и могућности употребе ИКТ-а; уреди краћи текст и сачува га на рачунару; направи једноставну презентацију користећи мултимедијалне садржаје; користи интернет за учење и проналажење информација уз</p>	<p>резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.); – пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); – повеже резултате рада са уложеним трудом; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима.</p>	<p>израде домаћих задатака; -Активност на часу; - Праћења остварености исхода учења; -Праћења нивоа остварености образовних стандарда; - Иницијални тест - Полугодишње тестирање; -Годишње тестирање; -Систематизације тема; -Чек листе за вредновање рада ученика у групном/ тимском раду; -Чек листа за самопроцену успешности рада;</p>		
--	--	--	--	--	--	--

		помоћ одраслог);		-Анализа (наставник, ученици) -Чек листа за вредновање рада групе/ тима; - Примена техника самопроцењивања личног рада и напредка;		
--	--	------------------	--	--	--	--

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм предмета Природа и друштво задржао је постојећи оквир, план наставе и учења од два часа недељно, односно 72 часа годишње и досадашњи завичајни принцип.

Принцип животне близине, тзв. завичајни принцип, одређује просторну и временску блискост природних и друштвених појава и процеса и као такав представља једну од суштинских одлика овог предмета. У првом разреду се креће од просторно и временски најближих феномена за ученика, док се у старијим разредима просторни и временски оквир постепено шири. Конкретно, оквир унутар ког се остварују предметни исходи у првом разреду чине садржаји из најближег и непосредног окружења ученика, у оквиру области под називом *Непосредно окружење ученика – дом, школа, насеља/дела насеља у коме ученик живи*, у другом разреду просторни оквир се проширује на *Насеље са околином*, у трећем разреду на *Крај у коме ученици живе*¹, а завршава се у четвртном разреду облашћу под називом *Моја отаџбина – Република Србија*.

Принцип животне близине овом програму обезбеђује високу осетљивост на контекст у коме ученици живе, односно отвореност за садржаје из учениковог окружења и флексибилност за уважавање карактеристика и одлика најразличитијих средина у којима деца из Србије живе. У том смислу предмет Природа и друштво подразумева отвореност и за садржаје од значаја за националне мањине у складу са простором проучавања природних и друштвених појава у четвртном разреду – *Моја отаџбина – Република Србија*. Поред тога, код свих ученика треба развијати осећај

богатства у различитостима међу припадницима различитих националности указивањем на постојање људи који славе другачије празнике, имају различите обичаје, културу становања, исхрану, облачење и сл.

Основна интенција наставе Природа и друштво усмерена је на развој интелектуалних, психофизичких, когнитивно-конативних и социјално-афективних сфера личности ученика, што се одражава у наведеном циљу за крај циклуса и датим предметним исходима.

Предметни исходи Природе и друштва показују шта су ученици оспособљени да учине, предузму, изведу и обаве на крају разреда захваљујући знањима, ставовима и вештинама које су развили учењем овог предмета. Исходи се остварују у спрези садржаја, метода наставе и учења и активности ученика некад унутар једне теме, а најчешће кроз више тема. Зато границе међу темама проучавања треба схватити условно и флексибилно. Неки исходи су по својој природи међупредметни и оствариваће се кроз активности у оквиру више наставних предмета, као на пример исход: *по завршетку разреда ученик ће бити у стању да пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних)*. Треба, такође, имати у виду да је редослед програмских тема и груписаних садржаја унутар тема урађен искључиво ради прегледности препоручених програмских садржаја и не препоручује се као редослед приликом креирања годишњих и оперативних планова, већ као помоћ наставнику да их креира. Такође, није пожељно да структура садржаја уџбеника буде основ за планирање наставе.

Ученике треба оспособљавати да самостално истражују и анализирају природне и друштвене појаве и процесе. У зависности од исхода који се жели остварити, учитељ треба да подстакне ученике на различите врсте активности које ангажују како поједина чула, тако и више чула истовремено. Синхронизација чулних утисака даје целовиту слику објеката, процеса, појава и њихову интеграцију у комплексну слику света, а уважава различитости у склоностима ученика при упознавању света и процесу учења. Ипак, учење се не завршава на чулним утисцима, већ се наставља уопштавањем ученог кроз описивање, поређење, формулисање закључака итд. У наставном процесу се, дакле, полази од несистематизованих искуствених сазнања и иде се ка општим, научно заснованим, систематизованим знањима из области природе, друштва и културе. Активности ученика потребно је прилагодити предметним исходима, специфичностима изабраних садржаја и узрасту ученика. Постепено треба повећавати ниво захтева и самосталности ученика приликом упознавања природних и друштвених појава.

Стварност (природна и друштвена) која нас окружује и из које произилази садржај овог програма, заснована је на *повезаности различитих појава и процеса*. Због тога садржаји предмета Природа и друштво морају да буду одраз те целовитости и повезаности појава које се изучавају. Ради формирања елементарних појмова и постављања мреже за систем појмова, при избору и распореду програмске грађе примењен је *спирално-узлазни модел*, у складу са узрастним карактеристикама ученика. То значи да се иста тематика из разреда у разред проширује, продубљује и посматра са различитих аспеката. Изградња система у настави последица је постојања система у стварности. Улога учитеља је да ствара прилике за учење, а не да наставне садржаје тумачи само као биолошке, географске, историјске и друге садржаје.

Поред тога, приступ настави и учењу треба да буде *повезан и са логиком и методологијом научне дисциплине* одакле произлази одређени садржај. Тако изучавање биолошких садржаја нужно треба да укључи посматрање и праћење биолошких феномена; изучавање садржаја хемије и физике – закључивање на основу спроведеног огледа или експеримента; изучавање прошлости – анализу историјских извора итд. Развијање система појмова подразумева континуиран рад учитеља на успостављању хоризонталне (унутар једног разреда) и вертикалне повезаности (између разреда) појмова унутар програма предмета Природа и друштво. Важно је да се кад год је могуће приступи интегрисаном приступу садржајима на међупредметном нивоу кроз наставне и ваннаставне облике рада и активности у школи и изван ње. Због природе садржаја предмета и датих

исхода пожељно је активности организовати што чешће изван учионице, односно у природном и друштвеном окружењу. За потребе овог предмета посебно су погодни: организоване посете, шетње, излети, настава у природи.

Поред коришћења званично одобрених уџбеничких комплеката, у остваривању програма предмета Природа и друштво препоручује се коришћење шире литературе и осталих извора информација: штампаних, аудио-визуелних и електронских медија. Посебно се препоручује коришћење аутентичних природних и друштвених извора, као најверодостојнијих показатеља стварности, појава и процеса у конкретном непосредном окружењу, као и дидактичких материјала који одражавају посебности датог окружења и краја у коме ученици живе.

Учитељ остварује постављени циљ и исходе кроз наставу и остале организационе форме рада у школи, без додатног оптерећења родитеља и њиховог обавезног ангажовања у остваривању програма. Родитељи могу бити добровољно ангажовани као расположиви потенцијал локалне средине, у зависности од њихових знања, могућности и хтења.

I ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Планирање обухвата креирање годишњег и оперативних планова, као и развијање припрема за час/дан/седмицу. *Годишњи план* креира се у форми гантограма и садржи број часова по темама распоређених по месецима, а у складу са школским календаром, годишњим фондом часова, планираним фондом часова по темама.

Полазећи од датих предметних исхода и препоручених садржаја од наставника се очекује да дати програм контекстуализује према потребама конкретног одељења имајући у виду карактеристике ученика, уџбенике и друге наставне материјале које ће користити, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже, као и друге ресурсе школе и локалне средине.

Приликом планирања наставе и учења потребно је руководити се:

индивидуалним разликама међу ученицима у погледу начина, темпа учења и брзине напредовања;

интегрисаним приступом у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност унутар истог предмета и различитих наставних предмета;

партиципативним и кооперативним активностима које омогућавају сарадњу;

превасходно активним и искуственим методама наставе и учења;

уважавањем свакодневног искуства и знања које је ученик изградио ван школе, повезивањем активности и садржаја учења са животним искуствима ученика и подстицањем примене наученог у свакодневном животу;

неговањем радозналости, одржавањем и подстицањем интересовања за учење и континуирано сазнавање;

редовним и осмишљеним прикупљањем релевантних података о напредовању ученика, остваривању предметних исхода и постигнутом степену развоја компетенција ученика.

Полазећи од датих исхода и садржаја наставник најпре, као и до сада, креира свој годишњи (глобални) план рада из кога касније развија своје оперативне планове. Како су исходи дефинисани за крај наставне године, наставник треба да их операционализује прво у оперативним плановима, а потом и на нивоу конкретне наставне јединице.

II ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Однос циља, исхода, препоручених програмских садржаја, метода наставе и учења и активности ученика

При остваривању циља и предметних исхода предмета Природа и друштво мора се имати увиду да су садржаји, методе наставе и учења и активности ученика неодвојиви у наставном процесу. Концепт наставе засноване на процесу и исходима учења подразумева наставу чији превасходни циљ није преношење предметних садржаја, већ изградња и развој знања као основе на којој се развијају разноврсна умења. У том смислу, програм наставе и учења нуди садржински оквир, а учитељ има слободу да уместо њих изабере и неке друге садржаје уколико сматра да су ти садржаји примеренији средини у којој ученици живе, узрасним и развојним карактеристикама ученика и њиховим интересовањима. Суштина је у томе да садржаји буду у функцији остваривања исхода, а не сами себи циљ. Учитељ има значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја, метода наставе и учења и активности ученика како би водио ученике ка остваривању датог исхода.

Већина предметних исхода достиже се кроз непосредну истраживачку активност ученика уз континуирану подршку и подстицај од стране учитеља. Пожељне су активности које омогућавају интеракцију са физичком и социјалном средином, јер доприносе спознавању света који окружује ученике, тако што се откривају односи и упознају својства и карактеристике предмета, бића, појава и процеса и стичу се социјалне вештине. Најефикасније методе учења јесу оне методе које ученика стављају у адекватну активну позицију у процесу развијања знања. Потребно је стварање ситуација учења у којима ће доћи до изражаја различите активности ученика које омогућају различите начине учења. Значајне активности ученика у оквиру предмета Природа и друштво су:

посматрање са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видљивих карактеристика);

илустровање појава и процеса из свакодневног живота – навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног окружења;

описивање – вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања;

процењивање – самостално одмеравање;

груписање – уочавање сличности и различитости ради класификовања;

праћење – континуирано посматрање ради запажања промена;

бележење – записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања;

практиковање – у настави, свакодневном животу и спонтаној игри и раду;

експериментисање – намерно модификоване активности, огледи које изводи сам ученик;

истраживање – испитивање природних и друштвених феномена;

сакупљање – прављење колекција, збирки, албума из природног и друштвеног окружења;

стварање – креативна продукција;

играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре;

активности у оквиру мини-пројекта – осмишљавање и реализација.

Ради прегледности препоручени садржаји су дати у темама.

Потребно је приликом тумачења исхода учења и препоручених садржаја у четвртном разреду имати у виду да се неки садржаји и одговарајући примери (првенствено они који се односе на природно-географске одлике и прошлост Србије) истражују и проналазе у просторном оквиру државе Србије.

Тема *Природне и друштвене одлике Србије* бави се распрострањеношћу природних и друштвених објеката и процеса у простору као и њиховом међузависношћу. У претходним разредима ученици су овладали основним појмовима који се односе на природне објекте (рељеф, воде) и

друштвене објекте (становништво, насеља, привредне делатности). Циљ наведене теме је да ученик примени усвојену појмовну апаратуру на изучавање садржаја у оквиру територије Републике Србије. За достизање исхода који се односи на одређивање положаја и границе Србије, положаја главног града и већих насеља на географској карти Србије, кључно је да ученик на географској карти сагледа простирање територије Републике Србије, да се упозна са основним садржајима који окружују њену територију (суседне државе, међународне реке, итд.), као и да разуме појам и функцију границе, којом је дефинисана територија Републике Србије. За достизање исхода из ове теме неопходно је да ученик изврши класификацију природних објеката (облици рељефа – планине, низије, котлине и водни објекти – реке, језера, извори), именује их и позиционира на територији Србије. Методички приступ географској карти треба да се креће у правцу третирања карте као извора информација о Републици Србији, а не да карта буде „место“ на коме ученици само показују задате географске појмове. Код ученика је важно да се развије осећај о потреби очувања и заштите појединих репрезентативних природних објеката. У оквиру друштвених објеката, примарно је да се упозна са бројем становника који живи на територији Србије као и са етничком структуром. За ученика је важно да спозна негативну динамику промене броја становника као и узроке који су довели до тога (негативан природни прираштај, иселјављење, итд.). У погледу распореда становништва, важно је размотрити просторну поларизацију на релацији село – град и низијски – брдскопланински простори. За достизање исхода ове теме неопходно је указати на међузависност одређених природних објеката и процеса и човека. Та релација може бити позитивна, али и негативна. Пример позитивне интеракције је када одређени природни садржаји стимулишу развој одређених привредних делатности (пољопривреда и плодно низијско земљиште поред река) или позиционирање насеља на одређеној територији. Негативни природни процеси такође утичу, тако што доводе до неповољних последица на одређеним површинама. Као пример могу се узети простори који су изложени плавлеењу река и слично. Унутар ове теме, важно је подстицати ученике да уоче узајамна права и обавезе државе и грађана, као и да их препознају у правилима која регулишу односе у држави и обезбеђују једнака права свих њених грађана.

Природни ресурси Србије (извори енергије, чиста вода, чист ваздух, плодно земљиште, руде, биолошки диверзитет) разматрају се у контексту њихове одрживе употребе која треба да обезбеди здрав живот ученика и будућих генерација. У том смислу, ученике је потребно подстицати да узму учешће у локалним акцијама заштите животне средине. Проблематика одрживог развоја третира се и кроз анализу декларација производа које ученици уобичајено користе, са циљем промовисања коришћења локалних производа, производа направљених од рециклираних материјала, као и коришћења обновљивих природних ресурса. Пуно разумевање концепта одрживог развоја могуће је тек на каснијем узрасту ученика, али је потребно да се континуирано развија, и то не само на нивоу знања, већ првенствено на нивоу развијања вредности, ставова и навика. На тај начин се утиче на развој ставова важних за опстанак и будућност.

Тема *Човек део природе*, односно исходи учења и препоручени садржаји унутар ове теме, наставља континуитет упознавања ученика са људским телом, али и увођење нових димензија у разматрању човека. У том смислу, садржаји о човеку се разматрају кроз три димензије:

Човек – природно, друштвено и свесно биће. Користећи сазнања стечена у претходним разредима о човеку, та сазнања се сада разматрају као дуализам природног и свесног друштвеног бића, уз развијање одговорног односа коју свако људско биће има према самом себи, другим људима и окружењу. У том смислу потребно је организовати активности које подржавају суживот кроз: уважавање различитости, толеранцију, хуманост, солидарност, емпатију...

Промене у пубертету – физичке и промене у понашању. Акцент је на упознавању ученика четвртог разреда са основним физичким променама које могу уочити на сопственом телу и одговорном односу према сопственом здрављу. Ученици треба да схвате да су и промене у њиховом и понашању њихових вршњака такође последица пубертета, али да ове промене не могу да буду изговор за непримерено понашање према другима.

Дигитална безбедност је нови аспекти безбедносне културе који се уводи у четвртом разреду. Ова проблематика има две димензије. Прва се односи на количину времена које ученици проводе користећи дигиталне технологије (често науштрб физичке активности, учења, дружења), односно на оспособљавању ученика да планирају своје активности и време проведено уз ИКТ, узимајући у обзир последице које прекомерно коришћење информационо-комуникационих технологија може да донесе, како на физичко здравље, тако и на односе са другима. Друга димензија односи се на безбедносне претње у дигиталном окружењу, односно на суочавање ученика са непримереним садржајима на интернету и адекватно реаговање (како и од кога ученик може да затражи помоћ).

Исходи учења и садржаји који се односе на *Материјале* фокусирани су на уочавање магнетних и електричних промена материјала које, за разлику од прва три разреда, нису чулима тако непосредно доступне. Уводе се магнетна и електрична својства материјала, с тим што треба имати у виду да је разумевање суштине ових појава захтевно за ученике овог узраста. Због тога се треба задржати на појавним облицима магнетизма и електрицитета у природи, свакодневном животу, кроз огледе или експерименте. Испитивање електричне проводљивости материјала реализује се помоћу једноставног струјног кола са батеријом и сијалицом, путем којег ученици стичу прву слику о току електричне струје, деловима струјног кола (извор, проводник, потрошач електричне струје), као и о разлозима због којих се струјни каблови праве од метала, а облажу пластиком и/или гумом (проводници/изолатори електричне струје). Разумевање електричне проводљивости материјала представља основу за разумевање безбедносних ризика коришћења електричне струје, на примерима руковања електричним апаратима у домаћинству.

Сагоревање као неповратна промена материјала сада се разматра кроз истраживање ваздуха – кисеоника као чиниоца сагоревања. Ради лакшег разумевања ове чињенице, препоручује се извођење демонстрационих огледе са свећом и (поклопљеном) чашом. Ова проблематика и огледи повезани са њом представљају добар увод у разумевање фактора који доводе до пожара, превенције и заштите од пожара. Када су превенција и заштита у питању, значајно би било ученике упознати са последицама претераног излагања сунцу и могућим мерама заштите. Осим наведеног, ученици истражују различите смеше из окружења (течности, храна, земљиште, ваздух) и практикују различите начине раздвајања састојака тих смеша (просејавање, одливање, цеђење, испаравање).

Преко исхода учења и садржаја теме *Прошлост Србије* омогућује се сналажење ученика у времену и простору. Проналажењем информација из различитих историјских извора (писаних, материјалних или усмених) сагледавају се поједини догађаји и личности из прошлости и одређује се њихов редослед, првенствено помоћу ленте времена. Помоћу ленте времена прати се развој државе Србије само у најелементарнијим контурама (јачање, слабљење, нестајање, оживљавање модерне српске државе...), без оптерећивања ученика непотребном фактографијом. У том смислу предлаже се учитељима да примењују наративни приступ у приближавању прошлости ученицима, јер је форма приче блиска ученицима овог узраста. Ради добијања што објективније слике протеклих збивања морају се сагледати и околности – контекст догађања. На овај начин омогућује се ученицима да стекну комплексну слику времена у коме се радња (догађај) дешава, увиде узрочно-последичне везе праћених збивања из протеклих времена и то је пут ка поступном схватању развоја одређених друштвених збивања.

У оквиру ове теме потребно је посебну пажњу обратити на начин живота људи кроз истраживање ученицима блиских и релевантних тема из свакодневног живота (на пример, занимања људи у крају, насеља, одевање, празници и сл.) уз стално поређење начина живота у прошлости са

садашњошћу (као ученицима блиске и познате). Није потребно да се истраже сви наведени аспекти свакодневног живота, него они за које су ученици највише заинтересовани и за које постоје доступни историјски извори примерени ученицима овог узраста. Однос прошлости и садашњости не треба сагледати само кроз уочавање сличности и разлика међу њима, већ и кроз уочавање (остатака) прошлости у садашњости, односно у свакодневном животу (називи улица, споменици, храна и сл.). Податке прикупљене малим историјским истраживањима ученик може да представи на неки од начина које одабере (усмено, помоћу ленте времена, породичног стабла, презентације, постера...). Такође, ученике треба стављати у ситуације да користе до сада усвојене временске одреднице (посебно годину, деценију и век) приликом описивања догађаја из прошлости, с тим што је пожељно двоструко „мерити“ време – у том веку/те године, односно пре толико векова/година (Први српски устанак десио се почетком 19. века, односно пре нешто више од два века).

Приликом изучавања природних и друштвених феномена нужно је и даље примењивати истраживачки приступ и оспособљавати ученике за различите начине прикупљања података о окружењу, њихову анализу, сврставање у групе и категорије по различитим карактеристикама, вођење белешки и закључивање. Учествовање у једноставним огледима/експериментима који се реализују на основу упутства – индивидуално, у пару или групи, кроз повезивање резултата огледа/експеримента са објашњењем или закључком. У четвртном разреду се посебна пажња обраћа на различите начине бележења и каснијег презентовања резултата истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др).

III ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика само је део праћења и вредновања образовно-васпитне праксе. Резултате целокупног праћења и вредновања наставник узима као основу за планирање наредних корака у раду са ученицима и развијању своје образовно-васпитне праксе.

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању*. Потребно је да наставник континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити прилагођена, довољно јасна и информативна како би имала улогу подстицајне повратне информације. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Годишњи фонд часова: 72

Недељни фонд часова: 2

Циљ:

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци:

- настава ликовне културе има задатак да развија способност ученика за опажање облика, величина, светлина, боја, положаја облика у природи;
- да развија памћење, повезивање опажених информација, што чини основу за увођење у визуелно мишљење;
- стварање услова за разумевање природних законитости и друштвених појава;
- стварати услове да ученици на сваком часу у процесу реализације садржаја користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања;
- развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности;
- развијати ученикове потенцијале у области ликовности и визуелности, те му помагати у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава;
- развијати љубав према вредностима израженим у делима свих облика уметности;
- да ствара интересовање и потребу за посећивање изложби, галерија, музеја и чување културних добара;
- да осетљивост за ликовне и визуелне вредности коју стичу у настави, ученици примењују у раду и животу;
- развијати сензибилитет за лепо писање;
- развијати моторичке способности ученика.
- разликују и повезују дводимензионалне и тродимензионалне облике;
- граде искуства и критеријуме према захтевима програма, ликовних уметности и ликовних појава у животу;
- усвоје знања о боји, ликовним техникама и креативно практично раде са односима боја;
- складе ликовни рад са другим медијима (звук, покретом, литерарним изразом и сценским амбијентима).

Литература: Милутин Мићић, Гордана Мићић, Ликовна култура 4, уџбеник за четврти разред основне школе.
Издавачка кућа „Нови Логос“, Београд, 2021.

Р. БР.	ТЕМА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ	КОРЕЛАЦИЈА МЕЂУПРЕДМЕТНА ПОВЕЗАНОСТ	НАЧИН ОСТАРИВАЊА	НАЧИН ПРОВЕРЕ
--------	------	----------------------------	--------	-------------------------------------	------------------	---------------

КОМПОЗИЦИЈА	САРАДЊА КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА УЧЕЊЕ КОМУНИКАЦИЈА ЕСТЕТИЧКА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА ОДГОВОРНО УЧЕШЋЕ У ДЕМОКРАТСКОМ ДРУШТВУ	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – поштује инструкције за припремање, одржавање и одлагање материјала и прибора; – изражава замисли, интересовања, сећања, емоције и машту традиционалним ликовним техникама; – користи амбалажу и предмете за једнократну употребу у стваралачком раду; – примени, у стваралачком раду, основна знања о композицији; – користи одабрана уметничка дела и визуелне информације као подстицај за стваралачки рад;	музичка култура (слушање композиција) српски језик (композиција књижевног дела) грађанско васпитање (сарадња, тимски рад) математика (кораци у решавању задатака) природа и друштво (материјали)	КОРАЦИ У НАЧИНУ ОСТВАРИВАЊА НАСТАВЕ: ФАЗА САЗНАЊА ФАЗА ПОДСТИЦАЊА – МОТИВАЦИЈЕ ПОСТАВЉАЊЕ ЗАДАТКА, ПРОБЛЕМА ФАЗА ОТКРИЋА ФАЗА СТВАРАЛАШТВА И РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПОНАВЉАЊЕ АНАЛИЗА РАДОВА И ПРОВЕРА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА	-посматрање ученичког учешћа, практични рад, закључивање и одговарање на постављена питања; - закључивање на основу ученикових запажања о уметничким делима, изгледу предмета и објеката и облика из окружења; сагледавање нивоа постигнућа ученика у односу на ниво знања, вештина и ставова, као и на ниво креативности коју су ученици изградили и применили у свом раду на претходним часовима.
-------------	---	--	--	--	---

2.	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	<p>САРАДЊА КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА УЧЕЊЕ</p> <p>КОМУНИКАЦИЈА</p> <p>ЕСТЕТИЧКА</p> <p>РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА</p> <p>РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА</p> <p>ОДГОВОРНО УЧЕШЋЕ У ДЕМОКРАТСКОМ ДРУШТВУ</p>	<p>– тумачи једноставне знаке, симболе и садржаје уметничких дела</p> <p>протумачи једноставне визуелне информације и поруке из свакодневног живота;</p> <p>изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем;</p>	<p>музичка култура (музика у служби споразумевања)</p> <p>српски језик (разумевање прочитаног)</p> <p>грађанско васпитање (решавање проблема разговором и изражавањем осећања)</p> <p>математика (математички симболи)</p> <p>природа и друштво (информациони саобраћај)</p>	<p>КОРАЦИ У НАЧИНУ ОСТВАРИВАЊА НАСТАВЕ: ФАЗА САЗНАЊА ФАЗА ПОДСТИЦАЊА – МОТИВАЦИЈЕ ПОСТАВЉАЊЕ ЗАДАТКА, ПРОБЛЕМА ФАЗА ОТКРИЋА ФАЗА СТВАРАЛАШТВА И РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПОНАВЉАЊЕ АНАЛИЗА РАДОВА И ПРОВЕРА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА</p>	<p>посматрање ученичког учешћа, практични рад, закључивање и одговарање на постављена питања;</p> <p>- закључивање на основу ученичких запажања о уметничким делима, изгледу предмета и објеката и облика из окружења;</p> <p>сагледавање нивоа постигнућа ученика у односу на ниво знања, вештина и ставова, као и на ниво креативности коју су ученици изградили и применили у свом раду на претходним часовима.</p>
----	---------------	--	--	--	--	--

3.	НАСЛЕЂЕ	<p>САРАДЊА КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА УЧЕЊЕ</p> <p>КОМУНИКАЦИЈА</p> <p>ЕСТЕТИЧКА</p> <p>РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА</p> <p>РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА</p> <p>ОДГОВОРНО УЧЕШЋЕ У ДЕМОКРАТСКОМ ДРУШТВУ</p>	<p>– разговара о значају одабраног уметника, уметничког дела, споменика и музеја; укаже на сличности и разлике које опажа у уметничким делима и традицији различитих народа;</p>	<p>музичка култура (извођење музике)</p> <p>српски језик (едукативни и књижевни текстови)</p> <p>грађанско васпитање (култура и традиција)</p> <p>природа и друштво (прошлост)</p>	<p>КОРАЦИ У НАЧИНУ ОСТВАРИВАЊА НАСТАВЕ:</p> <p>ФАЗА САЗНАЊА</p> <p>ФАЗА ПОДСТИЦАЊА – МОТИВАЦИЈЕ</p> <p>ПОСТАВЉАЊЕ ЗАДАТКА, ПРОБЛЕМА</p> <p>ФАЗА ОТКРИЋА</p> <p>ФАЗА СТВАРАЛАШТВА И РЕАЛИЗАЦИЈЕ</p> <p>ПОНАВЉАЊЕ АНАЛИЗА РАДОВА И ПРОВЕРА ОСТВАРЕНИСТИ ИСХОДА</p>	<p>посматрање ученичког учешћа, практични рад, закључивање и одговарање на постављена питања;</p> <p>- закључивање на основу ученичких запажања о уметничким делима, изгледу предмета и објеката и облика из окружења;</p> <p>сагледавање нивоа постигнућа ученика у односу на ниво знања, вештина и ставова, као и на ниво креативности коју су ученици изградили и применили у свом раду на претходним часовима.</p>
4.	СЦЕНА	<p>САРАДЊА КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА УЧЕЊЕ</p> <p>КОМУНИКАЦИЈА</p> <p>ЕСТЕТИЧКА</p> <p>РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА</p> <p>РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА</p> <p>ОДГОВОРНО УЧЕШЋЕ У ДЕМОКРАТСКОМ ДРУШТВУ</p>	<p>распоређи облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције;</p> <p>– учествује у планирању и реализацији ликовног пројекта или радионице;</p> <p>– разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може применити.</p>	<p>музичка култура (позоришна музика)</p> <p>српски језик (драмски текстови)</p> <p>грађанско васпитање (правила понашања, самопоуздање)</p> <p>математика (решавање проблема)</p> <p>природа и друштво (прошлост)</p>	<p>КОРАЦИ У НАЧИНУ ОСТВАРИВАЊА НАСТАВЕ:</p> <p>ФАЗА САЗНАЊА</p> <p>ФАЗА ПОДСТИЦАЊА – МОТИВАЦИЈЕ</p> <p>ПОСТАВЉАЊЕ ЗАДАТКА, ПРОБЛЕМА</p> <p>ФАЗА ОТКРИЋА</p> <p>ФАЗА СТВАРАЛАШТВА И РЕАЛИЗАЦИЈЕ</p> <p>ПОНАВЉАЊЕ АНАЛИЗА РАДОВА И ПРОВЕРА ОСТВАРЕНИСТИ ИСХОДА</p>	<p>посматрање ученичког учешћа, практични рад, закључивање и одговарање на постављена питања;</p> <p>- закључивање на основу ученичких запажања о уметничким делима, изгледу предмета и објеката и облика из окружења;</p> <p>сагледавање нивоа постигнућа ученика у односу на ниво знања, вештина и ставова, као и на ниво креативности коју су ученици изградили и применили у свом раду на претходним часовима.</p>

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Циљ

- развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности;
- оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања;
- развијање осетљивости за музичке вредности упознавањем музичке традиције и културе свог и других народа.

Задаци

- неговање способности извођења музике (певање/свирање);
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука;
- подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- упознавање традиционалне и уметничке музике свог и других народа;
- развијање критичког мишљења;
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- певају песме по слуху;
- певају песме солмизацијом;
- обраде просте и сложене тактове;
- усвајају основе музичке писмености;
- свирају на дечјим музичким инструментима;
- изводе дечје, народне и уметничке игре;
- импровизују мелодије на задани текст;
- упознају звуке разних инструмената;
- слушају вредна дела уметничке и народне музике.

Литература: Нови Логос, уџбеник

Р. Бр.	ТЕМА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ	КОРЕЛАЦИЈА МЕЂУПРЕДМЕТНА ПОВЕЗАНОСТ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (технике и методе)	НАЧИН ПРОВЕРЕ
--------	------	----------------------------	--------	-------------------------------------	---	---------------

1.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	-Компетенција за целоживотно учење -Комуникација	-описе своја осећања у вези са слушањем музике;	- Српски језик - Математика	- Кооперативна - Интерактивна	-активност на часу - самостални рад ученика
2.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	-Дигитална компетенција -Решавање проблема	-препознаје народну и уметничку музику;	- Ликовна култура - Природа и друштво	- Перцептивне - Амбијентално учење	- примена стеченог знања
3.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	-Сарадња -Одговорно учешће у демократском друштву -Одговоран однос према здрављу -Естетичка компетенција -Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	-описе улогу музике у медијима; -разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; -повеже карактер дела са избором инструмента и елементима музичке изражајности; -уочи контраст и понављање у музичком делу; -пева и свира по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; -примени изражајне музичке елементе; -осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; -осмисли музички одговор на музичко питање; -осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст;	- Физичко и здравствено васпитање - Драмска секција - Фолклорна секција	- Игру - Певање - Учење кроз игру - Демонстрација (показивање) - Разговор - Учење по моделу - Учење по слуху - Пројектна настава	- практични радови - усмени одговори - контролне вежбе - петнаестоминутне бвежбе - домаћи задаци - систематско праћење - белешке

			<p>-изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају;</p> <p>-поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;</p> <p>-коментарише своје и туђе извођење музике;</p> <p>-самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације:</p> <p>-учествује у школским приредбама и манифестацијама.</p>		
--	--	--	---	--	--

АКТИВНОСТИ

а) Ученик

- Уочава на примерима у окружењу;
- Активно слуша музику;
- Говор у ритму, певање, свирање, покрет уз музику;
- Открива, тј. препознаје изражајне елементе песме;
- Правилно и пажљиво слуша композицију;
- Изражајно изводи песму;
- Препознаје песму коју слуша;
- Компонује мелодију на задати текст;
- Илуструје доживљај музике;
- Истраживачи, креатори, извођачи;
- Правилно изговарање – дикција;

б) Наставник

- Планира и организује начине презентовања садржаја;
- Обезбеђује квалитетно искуство ученику;
- Усмерава на одређене делове садржаја;
- Даје јасно формулисана упутства;
- Подстиче ученике да се музички изражавају и да импровизују;
- Демонстрира део по део песме па спаја у целину;
- Указује на тонску повезаност инструмената са музичким садржајем;
- Објашњава како се треба понашати током слушања песме;
- Омогућује примену наученог

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Годишњи фонд: 108

Недељни фонд: 3

Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	Остало	Свега
1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	/	6	/	6
2.	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	44	51	/	95
3.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	7	/	/	7
Укупно		51	57	/	108

Кључни појмови садржаја: физичке способности, моторичке вештине, здравље, плес и игра.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
примени општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; одржава равнотежу у различитим кретањима;	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ (6)	Вежбе за развој снаге са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој покретљивости са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. Вежбе за развој координације. Национална батерија тестова за праћење	Музичка култура Извођење музике: Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера. Српски језик Књижевност: Информативни	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад са подацима и информацијама 6. Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран односи према здрављу 9. Одговоран односи према околини 10. Естетичка	- редовно вежбање - постепено увећање термина везаних за вежбање - истицање неопходности поштовања правила понашања током вежбања - организовање одељењских такмичења на нивоу генерације - указивати на значај вежбања - примењивати

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

правилно држи тело; самостално коригује неправилно држање; правилно подиже, носи и спушта терет;		физичког развоја и моторичких способности. Моторичке вештине и игре у развоју моторичких способности	текстови о физичкој и здравственој култури Природа и друштво Природа, човек, друштво: Начини преношења и мере заштите од заразних болести Материјали: Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју).	компетенција	одговарајуће облике и методе рада
--	--	--	--	--------------	-----------------------------------

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
- прати напредовање ученика и упућује ученике како да развију физичке способности, мотивише ученике да се баве спортом и побољшају моторичке вештине, демонстрира, вреднује	- планирају време које ће провести у вежбању, реализују вежбе, активно учествују у реализацији задатака на часу

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; изведе дечји и народни плес;	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ,	Атлетика Технике трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчном техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником.	Музичка култура Извођење музике: Правилан начин певања држање тела и дисање. Правилна дикција.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација 3. Рад са подацима	редовно вежбање - постепено увећање термина везаних за вежбање и - истицање

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

користи терминологију	СПОРТ СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	И Гробој.	Певање песама по слуху различитог садржаја и	информацијама 6.Сарадња 7.Одговорно	неопходност поштовања правила понашања током
вежбања; поштује правила понашања вежбалиштима; поштује мере безбедности током вежбања; одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; поштује и примени правила игре; навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; сагледа резултате физичких способности;	(95) Атлетика, Спортска гимнастика, Основе тимских, спортских и елементарних игара, Плес ритмика, Пливање, Полигони	Спортска гимнастика Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. Прескоци и скокови (прескок разношка). Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе са променама висова и упора. Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди. Проширени садржаји Вежбе на тлу: – летећи колут из места. Основне тимских, спортских и елементарних игара Мини–рукомет. Футсал – „мали фудбал“. Основни елементи кошарке и мини-кошарка. Основни елементи одбојке. Јацент, са упрошћеним правилима Плес и ритмика Вежбе са вијачом. Вежбе са лоптом. Вежбе са обручем. Народно коло „Моравац“. Народно коло из краја у којем се школа налази. Пливање Основна обука пливања. Скок на ноге.	карактера. Српски језик Књижевност: Информативни текстови о физичкој и здравственој култури Природа и друштво Природа, човек, друштво: Начини преношења и мере заштите од заразних болести Материјали: Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју).	учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција	Вежбања –организовање одељењска и такмичења на нивоу генерације –указивати на значај вежбања –примењивати одговарајуће облике и методерада

		Полигони: Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.			
--	--	---	--	--	--

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ	
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
- прати напредовање ученика и упућује ученике како да развију физичке способности, мотивише ученике да се баве спортом и побољшају моторичке вештине, демонстрира, учествује у вежбању и игри, вреднује	- планирају време које ће провести у природи, реализују вежбе и учествује у игри, активно учествују у реализацији задатака на часу и сарађује са вршњацима

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; прати промене у сопственој тежини и висини; препозна здравствено стање када не треба да вежба; примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања, као и у другим ситуацијама; уредно одржава простор у коме живи и борави; увиди значај правилне исхране за вежбање; повеже различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; препозна лепоту покрета и кретања; користи научена вежбања у	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА (7)	<u>Култура вежбања и играња</u> Основна правила вежбања. Основна правила мини-рукомета, фудсала, кошарке, мини-кошарке и одбојке. Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара. Постављање, склањање и чување справа и реквизита неопходних за вежбање. „Ферплеј” (навијање, победа, пораз, толеранција). Значај вежбања у породици.	<u>Музичка култура</u> Извођење музике: Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера. <u>Српски језик</u> Књижевност: Информативни текстови о физичкој и здравственој култури	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација с подацима информацијама 3. Рад и сарадња 6. Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву 9. Одговоран однос према здрављу 10. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција	редовно вежбање организовано 3. Рад и сарадња организовати дане здраве исхране организовати ситуационе игре везаних за бригу о здрављу

<p>рекреацији породице; правилно реагује у случају повреде у школи; вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању; учествује у предлагању садржаја и начина рада.</p>		<p>Вежбање у слободновреме. <u>Здравствено васпитање</u> Правилно држање тела и здравље. Значај вежбања за правилан рад срца и плућа. Мишићи и зглобови тела. Хигијена простора за вежбање.</p>	<p><u>Природа и друштво</u> Природа, човек, друштво: Начини преношења и мере заштите од заразних болести (грип, заразна жутица, варичеле) и болести које преносе животиње (крпељи, вашке – Материјали: Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју).</p>		
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
<p>- мотивише ученике да се баве спортом, проверава колико ученици знају о здрављу и начину очувања, учествује у вежбању и игри, вреднује</p>			<p>- слушају, примењују, проналазе различите изворе знања, правилно се хране и примењују здраве стилове живота</p>		

<p>ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање</p>

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (Правилник о оцењивању ученика)	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време
А) Степен остварености циљева и прописаних односно прилагођених стандарда и исхода	<p>- Предмет Физичко и здравствено васпитање:</p> <p>Полазна основа за оцену је ученикова способност, степен спретности и умешности. Узима се у обзир и индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа и могућности, а нарочито се узима у обзир ангажовање ученика у наставном процесу.</p> <p>А) Критеријуми оцењивања</p> <p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; 	<p>- иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе</p> <p>- вођење прописане педагошке документације којима су видне</p>	<p>Евиденција белешке о елементима за оцењивање и</p> <p>Чек-листе са скалом процене</p> <p>Протоколи посматрања</p>	<p>Белешке са часова током године</p> <p>Пресек стања на месечном нивоу</p> <p>Пресек стања</p>

Б) Ангажовање ученика у настави	<ul style="list-style-type: none"> – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. 	<p>белешке о нивоу ангажованости, вежбању у адекватној опреми, постигнућима у моторичким вештинама и индивидуалном напретку сваког ученика</p>	<p>Упитници (за групни и рад у пару)</p> <p>*Самосталност извршавању задатака (област; скала по нивоима)</p> <p>*Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, доприносе заједничком циљу...)</p>	<p>по тромесечјима</p> <p>Процена о напретку на крају школске године</p>
В) Самосталност у раду	<ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 	<p>индивидуалном напретку сваког ученика</p> <p>-заједничко вредновање ученика и наставника</p> <p>- самопроцена оценом ангажовања од стране ученика</p> <p>тимски рад</p>	<p>задатака (област; скала по нивоима)</p> <p>*Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, доприносе заједничком циљу...)</p> <p>Квалитативно и</p>	

	<p>– показује делимични степен активности и ангажовања. Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; <p>– показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. 	<p>(посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p> <p>рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p> <p>*вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима</p>	<p>квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)</p>	
--	--	---	--	--

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Циљ и задаци наставе "Грађанско васпитање-Сазнање о себи и другима" јесте подстицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика основне школе. Овај наставни предмет треба да пружи могућност ученицима да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања, и да изграде сазнања, умења, способности и вредности неопходне за формирање аутономне, компонентне, одговорне и креативне личности, отворене за договор и сарадњу, која поштује себе и друге.

У образовно-васпитном раду на реализацији овог предмета разликујемо неколико основних група задатака:

Задаци који се односе на разумевање, усвајање следећих најважнијих појмова: - дечја и људска права и слободе

- познавање својих права, препознавање најважнијих категорија дечјих и људских права, упознавање Конвенције о дечјим и људским правима, разумевање односа између људских права, демократије, мира и развоја; - идентитет - разумевање појма идентитет, препознавање својих потреба и жеља, схватање себе у друштвеном контексту, схватање разлике између појединачног и групног, мањинског и грађанског идентитета; Завод за унапређивање образовања и васпитања друштвена одговорност - разумевање појма одговорности, схватање разлике између одговорности према себи, другим људима, заједници; - различитост култура - познавање најважнијих обележја своје културе и схватање утицаја своје културе на лично понашање, разумевање узрока културних разлика и подстицање схватања да је различитост култура темељ богатства света, разумевање

односа између културних разлика, људских права и демократије, препознавање и превазилажење стереотипа и предрасуда; - једнакост - познавање појма једнакости у контексту расних, културних, националних, верских и других разлика; - право и правда
 - разумевање значења појмова права и правде, схватање односа између права и правде; познавање улоге права у осигурању појединачне и друштвене сигурности, познавање основних последица непоштовања правних норми; - мир, сигурност и стабилност - разумевање значења појмова мир, схватање улоге коју сарадња и мирно решавање сукоба има за лични, национални и глобални развој, познавање неких основних поступака мирног решавања сукоба;

- демократија - познавање основних обележја демократског процеса и разумевање односа између демократије и дечјих и људских права.

Задаци који се односе на вештине и способности:

- примена појмова - примерена употреба појмова у комуникацији; - критичко мишљење - преиспитивање утемељености информација, поставки и ставова; - јасно и разветно исказивање личних ставова; - самостално доношење одлука и извођење закључака - одговорност у просуђивању и тумачењу; - саосећајна комуникација - изношење својих осећања, потреба, мишљења и слушање, разумевање и уважавање туђих; - истраживање - избор, прикупљање, критичка анализа и провера података из више извора као начин решавања проблема; - тимски рад - прилагођавање свога мишљења групи ради изналажења заједничког решења; - ненасилно решавање сукоба - дијалог, преговарање, аргументовано излагање, који су усмерени према заједничким циљевима; - руковођење - одговорно управљање групом према критеријуму опште добробити; - учешће - укључивање у процес одлучивања од заједничког интереса.

Задаци који се односе на ставове и вредности:

- приврженост демократским начелима и поступцима - дечја и људска права, једнакост, правда, друштвена одговорност, плурализам, солидарност, приватност; - приврженост мирољубивом, партиципативном и конструктивном решавању проблема; - спремност на заступање и заштиту својих и туђих права; - спремност на преузимање јавне одговорности за своје поступке; - заинтересованост за свет око себе и отвореност према разликама; - спремност на саосећање са другима и помоћ онима који су у невољи; - спремност на супротстављање предрасудама, дискриминацији и неправди.

Кључни појмови: равноправност, стереотипи и предрасуде, дискриминација, локална заједница, солидарност, волонтирање.

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА БРОЈ ЧАСОВА И САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
- разликује примере одговорног и неодговорног понашања људи према животној средини; -се понаша у свакодневним ситуацијама на начин који уважава животну средину и рационалну потрошњу ресурса;	ЉУДСКА ПРАВА - 12 часова Ја и други на планети Земљи Планета Земља припада свима који на њој живе Узајамни утицај природе и човека. Потребе појединца и опште добро–	Природа и друштво – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот). Српски језик – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације (комуникација са	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву

<p>-образложи важност информисања о стању животне средине и начинима њене заштите; -аргументује добити од заједничког живота људи припадника различитих култура; -наведе елементе традиције и културе свог народа и покаже интересовање и поштовање за друге културе и традиције; -образложи значај подршке избеглицама и мигрантима да у новој средини сачувају свој језик, традицију, културу; -наведе примере из свакодневног живота којима се илуструје сусретање различитих култура;- дискутује о томе како непознавање других култура утиче на настанак стереотипа,</p>	<p>задовољавање људских потреба без угрожавања будућих генерација. Одговоран однос према свету у коме живимо – Мисли глобално делуј локално. Право на здраву животну средину Трећа генерација људских права. Вредности на којима почива – право на живот у здравој животној средини; право на одржив економски развој; право на рационално коришћење природних и енергетских ресурса; право на спречавање свих облика загађивања животне средине; право на доступност информација о стању животне средине. ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО – 10 часова Култура и традиција Материјално и нематеријално наслеђе једне заједнице настало под утицајем свих народа који су ту живели и сада живе. Културни идентитет Неговање традиције и културе сопственог народа и поштовање традиције и културе других. Мултикултуралност и интеркултуралност Живот поред људи других култура или заједнички живот са њима. Избеглице и мигранти Невољно кретање људи из једне у другу културну заједницу. Непознавање</p>	<p>одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.) Ликовна култура – Споразумевање: Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације.</p>	<p>8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
---	---	--	--

	<p>других култура као основ за развој стереотипа, предрасуда и дискриминације. Уклопити се у нову средину, а сачувати свој културни идентитет.</p> <p>Сустретање култура</p> <p>Сустретање и прожимање различитих култура без губљења културног идентитета</p>		
--	--	--	--

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА БРОЈ ЧАСОВА И САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
<p>препознаје примере прекомерне потрошње; -препознаје у медијима поруке које подстичу прекомерну потрошњу, посебно деце и младих; критички разматра појаву бацања хране и расипања воде; -процењује важне чињенице о производима које купује читајући декларацију и води рачуна о односу цене и квалитета; -испољи заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; -учествује у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању</p>	<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ – 8 часова</p> <p>Потрошачко друштво</p> <p>Стварне потребе и прекомерна потрошња. Неравнотежа – гладни и жедни у свету у којем се храна баца а вода расипа. Амбалажа важнија од садржаја – гомилање отпада. Притисак произвођача – нови модели новог модела. Деца – омиљена циљна група произвођача. Медији и потрошачка култура</p> <p>Поруке медија у подстицању потрошње. Деца у рекламама. Права потрошача</p> <p>Информације од значаја за потрошаче. Однос цене и квалитета производа. Права и одговорност потрошача. Заштита потрошачких права.</p>	<p>Природа и друштво – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот). Српски језик – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.) Ликовна култура – Споразумевање: Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације.</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција 11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>

	<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ – 6 часова</p> <p>Планирање и извођење еколошке акције</p> <p>Одређивање циља и израда плана акције. Извођење и документовање акције.</p> <p>Промоција акције на нивоу школе. Вредновање акције.</p>		
--	---	--	--

Начини и поступци ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ВАСПИТАЊА ГРАЂАНСКОГ	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>-примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције - примена искуственог учење, тј. уобличавање и поимање личних, аутентичних доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;</p>	<p>планира, истиче циљ теме и часова прати, пружа подршку и усмерава подстиче ученике на стваралачко истраживање подстиче сарадњу и тимски рад ученика заједно са ученицима вреднује резултате процеса рада у току часова</p>	<p>слушају, износе своје мишљење, заједнички формулишу закључке дискутују, глуме, истражују примењују научено у новим ситуацијама учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада</p>

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ		
Начин провере остварености исхода- формативно и сумативно оцењивање: оцењује се описном оценом: истиче се, добар, задовољава		
Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време
<p>-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о редовност у похађању наставе, заинтересованост и активно укључивање у процес рада групе, напредовање и развој, као и самосталности у</p>	<p>Системтско посматрање Евиденција : белешке о елементима за процењивање и оцењивање Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару) *Скала по нивоима (самосталност у извршавању задатака) *Листе:</p>	<p>Белешке са часова током године Пресек стања након завршетка пројекта Пресек стања по тромесечјима Процена о раду и напретку на крају школске</p>

<p>раду ученика -заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцене од стране ученика * тимски рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика) *вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима</p>	<p>сарадња у групи (сви чланови су укључени, доприносе заједничком циљу...) -Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)</p>	<p>године</p>
---	---	---------------

НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ПОДРШКА У ОБРАЗОВАЊУ

За ученике којима је потребна додатна подршка због тешкоћа у приступању, укључивању и учествовању у образовању и васпитању планирају се и спроводе мере за отклањање физичких, комуникацијских и социјалних препрека (мере индивидуализације), односно доноси индивидуални образовни план. Препоручени начини прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем.

Литература: Република Србија Министарство просвете и спорта, Грађанско васпитање за четврти разред основне школе.

ВЕРСКА НАСТАВА (ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС)

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Кроз изучавање садржаја верске наставе, у колрелацији са другим предметима, остварују се општи циљеви образовања и васпитања дефинисани у званичним документима на националном нивоу. У том смислу циљеви обухватају: развој потенцијала ученика;

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

индивидуални, социјални, морални и физички развој; стицање знања, вештина и умења; развој критичког мишљења; развој креативности; поштовање културе свог и других народа; поштовање хуманистичких и демократских вредности; припрему за живот у грађанском, демократском друштву и за свет рада; стварање темеља за даље школовање и за доживотно учење.

Кључни појмови: Црква, светитељи, Бог, човек, Литургија, Васкрсење, љубав, заједница, вера, Божић, врлине, апостоли, молитва.

<p>Цркве и сваке друге заједнице;</p> <ul style="list-style-type: none"> • уочити да је Црква слободна заједница у којој учествују само они који то желе; • знати да се они који су у заједници са Христом називају хришћани и да је Црква њихова заједница; • знати да се заједница Бога, људи и природе зове Црква; • уочити да изван Цркве свет не може постојати вечно. <p><u>Афективни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да активно учествује у животу Цркве; • бити подстакнут да препознаје живот као дар Божји; • бити подстакнут да препознаје Живот Вечни као Божји дар. 	<p>је есхатолошка као литургијска заједница: јединство свих створених бића међу собом и на крају с Богом, преко Богочовека Исуса Христа. Циљ због којег је све створено и зашто је створено на овај начин, откривен нам је као Црква, односно као конкретна литургијска заједница.</p> <p>Овим се постижу врло важна знања:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се истина света смешта у есхатон као заједницу свих створених бића с Богом Оцем преко Христа и да је она мерило свих историјских догађаја у којима суделује Бог, а Бог суделује у оним историјским догађајима који воде ка овом циљу; - да је Литургија икона Царства Божијег које ће се тек у будућности остварити; - да је човек одговоран за историју и постојање природе и да ту одговорност истински остварује једино ако живи таквим начином живота који је утемељен на будућем Царству Божијем и његовој структури; - да су Бог и човек у Христу, односно у Литургији, неодвојиви, јер Бог преко Христа суделује у остварењу будућег Царства Божијег, односно Бог преко људи, који су чланови Цркве као литургијске заједнице, чини присутним то Царство у историји, јер Литургију конституише Дух Свети. - Прича "Недостајати" (за заједницу као основ живота) Т. Телехтон - Песма Св. Владике Николаја „Заједничарење са небом“ 	<p>оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје.</p> <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које 	<p>- Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.</p> <p>- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.</p> <p>- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p>
--	--	---	---

<p>III <i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • уочити да нас Христос позива у лични однос – заједницу љубави; • увидети да су апостоли људи којису слични нама; • уочити да је вера основ заједнице са Богом; • увидети да су Апостоли позивали људе у заједницу љубави са Христом; 	<p>ХРИСТОС НАС СВЕ ЗОВЕ</p>	<p>Наведена знања биће потребна и у контексту каснијег упоређења овако виђене истине света с проблемом греха и смрти, односно у расветљавању питања колико литургијски начин постојања реално пружа одговор на проблем смрти. Јер, ако се анализира смрт сваког бића понаособ, она је присутна зато што је природа сваког бића смртна, а то је због тога што је она створена ни из чега. Носиоци, пак, те природе, тј. конкретна бића, пре свега људске личности, својим природним рођењем указују на чињеницу да</p>	<p><i>Решавање проблема</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством. <p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична 	<p>-Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.</p> <p>- У остваривању савремене</p>
--	-------------------------------------	---	--	--

<p>• разумети значај Христовог оваплоћења (рађања); -Усвојити текст и мелодију песме „Звезда се засја“ <u>Афективни аспект:</u> • бити подстакнут да доживи Христа као Личност која нам иде у сусрет.</p>	<p>природа постоји и пре њих , јер они пре рођења нису постојали док је људска природа постојала и пре њиховог рођења. На тај начин сви смо наследници смрти зато што смо наследници природе. Истовремено ова чињеница указује и на разлику између природе и личности код човека, као и на то да је постојање сваког човека по природи изазов његовој слободи. Овај проблем се може превазићи једино кроз једно ново рођење, Крштење, где је вечно постојање природе израз наше слободе изражене као заједништво с Богом у Христу. На глобалном плану, смрт прети читавој творевини све дотле док је она одвојена од Бога, односно док не постоји слободно у односу на своје законе кроз једну личност која је сједињује с Богом. Литургија је икона постојања створене природе у личности Христовој, односно њеног слободног постојања, а слобода се изражава као љубав према Богу и према другим људима и бићима, превазилази се смрт и остварује се бесмртност за сву природу. - Прилагођена ипрепричана новозаветна прича о Христовом позиву Апостола; - Новозаветна прича о ап. Петру када тоне; - О делима Апостола; - „Мали принц“, А. С. Егзипери - одломци - Песма „Звезда се засја“</p>	<p>интересовања. <i>Одговорно учеиће у демократском друштву</i> •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <i>Компетенција за целоживотно учење</i> -разликује чињенице од ставова, веровања и мишљења. <i>Одговоран однос према околини</i> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <i>Сарадња</i> •активно и</p>	<p>наставенаставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. -Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.</p>
--	--	---	--

<p>IV <i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • поступно изграђивати свест о томе ко су светитељи; • увидети да су сви позвани да буду светитељи; • уочити важност светитеља као наших узора за остваривање личног јединства са Богом; • знати какву важност Савине речи и дела имају за нас данас; • уочити да је за остваривање јединства са Богом потребна искрена жеља; • знати да је Литургија начин на који сви остварујемо заједницу 	<p>ДИВАН ЈЕ БОГ У СВЕТИМА СВОЈИМ</p>	<p>Теме: Циљ због кога је Бог створио свет и Првородни грех треба реализовати преко описа Литургије, која садржи све: целокупну природу кроз природне дарове, хлеб, вино, уље, воду; молитве којима се молимо за благорастворење ваздуха, за изобиље плодова земаљских... итд; људе који су сви сједињени у Христу и постоје слободно од природних закона и окренути ка Богу Оцу. Објашњавајући службу епископа (свештеника) у Литургији, треба указати на задатак првоствореног човека Адама у природи, а самим тим и свих људи, да је човек створен да буде свештеник у природи и да сједини природу с Богом Оцем, као и на суштину човековог пада, односно греха, која се огледа у одбијању човека да то учини. Последица тога греха јесте смрт у природи као разједињење свега на</p>	<p><i>Одговорно учење у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Вредновање самосталног рада ученика; - Праћење рада на часу; - Комбиновање више врста дидактичког материјала; - Илустрација, шеме, мапа ума; - ППТ презентације; - Коришћење веб алата;
--	--------------------------------------	---	--	--

<p>са Богом;</p> <ul style="list-style-type: none"> • препознати да у нашу заједницу са Богом уводимо све оне (и све оно) што волимо. <p><u>Афективни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да следује светитељима Божјим и да буде добар човек; • бити подстакнут да препознаје љубав као највећу врлину. 	<p>саставне делове и опасност да се природа врати у небиће, али која није казна Божија, већ остајање природе, злом вољом човека, несједињене с Богом, тј. постојање природе у човеку Адаму на основу њених закона који јој проузрокују смрт. (Као потврду да природа не може постојати сама за себе, без заједнице личности, односно слободе човека која се изражава као љубав према Богу, треба навести искуство личности и како ствари и природа изгледају у том искуству. На пример, треба указати на искуство да кад нам неко кога волимо из љубави подари било коју ствар, она за нас постаје значајна, иако дотад нисмо ни примећивали да постоји. Као помоћну литературу треба користити студију: Ј.Зизиулас, Твар као евхаристија, као и друге сличне студије).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Прилагођена и препричана нека житија светих; - Приче из живота Светога Саве; -Приповест о Светом Сави, његовим делима и духовним подвизима; - Указати на неке од најважнијих поука из књига које је Свети Сава написао (Житије Св. Симеона, Законоправило, Хиландарски типик, Студенички типик,) - Одломак из књиге Михајла Пупина „ Са пашњака до научењака“ (одломак у коме се говори о нашој вери и Светоме Сави) - Прича о Закхеју – препричана и 	<p><i>према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <p><i>Решавање проблема</i></p> <p><i>Предузетничка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -уме да идентификује и адекватно представи своје вештине и способности.
--	--	---

<p>• уочити да служењем Литургије постајемо учесници Царства Божијег и сједињујемо се са Богом; - упознати садржај молитве „Царе небески“; • увидети да сам изглед православног храма изображава јединство Неба и земље. <u>Афективни аспект:</u> • код ученика ће се развијати жеља за очувањем природе; - бити подстакнут да уреди школски простор најуспешнијим радовима; • бити подстакнут да и наредне године похађа часове Православног катихизиса; • уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса четвртог разреда основне школе.</p>	<p>ЈЕ БОГ рођендан Цркве; - Молитва Царе небески; - Кроз одломке из јеванђелских текстова, допуњене фотографијама фресака, приказати домострој спасења.</p>	<p><i>демократском друштву</i> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву; • Негује своју националну културну баштину и активно учествује у интеркултуралном дијалогу. <i>Комуникација</i> • Уме да саслуша излагање саговорника до краја и без упадица. <i>Рад с подацима и информацијама</i> - уме да процењује поузданост података и препозна могуће узроке грешке. <i>Дигитална компетенција</i></p>	<p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: ☐ процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; ☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова. Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: ☐ усмено испитивање; ☐ писмено испитивање; ☐ посматрање понашања ученика;</p>
--	---	--	--

Међупредметно повезивање

По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Природа и Друштво, Ликовна култура, Музичка култура, Народна традиција, Чуvari природе.

Активности у наставном процесу

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Активности наставника

- испитује предзнања ученика;
- упознаје се са интелектуалним могућностима ученика;
- развија и одржава комуникацију;
- подстиче интеракцију, пружа повратну информацију;
- посматра;
- одабира поступке за наставни рад; способностима деце;
- организује наставне активности;
- организује посете православним храмовима
- разговара; • решава; • испуњава; • пише;
- посећивање верских институција; • организовање квизова; • израда радова и панона.

Активности ученика

- слободно изражавање мишљења и ставова;
- усваја-сазнаје;
- развијање вештина комуникација;
- повезивање сопственог искуства са тематиком;
- дискусија; • уважава и реагује на потребе групе и појединаца;
- слуша • дели одговорност
- црта; • прилагођава методе и облике рада индивидуалним • рецитије;
- упоређује;
- смишља;
- доцртава;
- слаже;

План провере оставрености исхода

Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструменти оцењивања	Време
Непосредно описно оцењивање ученика може бележење активности се вршити кроз: ☐ Усмено испитивање; свеску евиденције ☐ Писмено испитивање; ☐ Посматрање понашања ученика; ☐ Редовно доношење домаћег задатка; свакодневно ☐ Прегледање свеске; оцењивање усмених одговора ☐ Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима	- Свакодневно ученика на часу у наставника. - Формативно ученика.	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
Оцену истиче се добија ученик који: -лако логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;	-Комисија ученика и Наставника.	Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.	Пресек стања по тромесечју

-решава проблеме на нивоу стваралачког

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

мишљења и у потпуности критички расуђује; -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; -показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час.	-Усмено одговарање.	Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.	По потреби, бар једном у полугодишту
---	---------------------	--	--------------------------------------

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

<p>Оцену добар добија ученик који:-у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; -показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p><u>Оцену задовољава добија ученик који:</u> -у довољној мери показује способност употребе информација; -у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; -већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; -у довољној мери критички расуђује; -показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	<p>-Описно оцењивање. -Редовност доношења домаћег. -Прегледање свески. - Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције. - Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика). - Вредновање самосталног рада ученика: ППТ,</p>	<p>На основу целокупног рада ученика током полугођа. За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност. Уредност; Све забележено са часова. На основу целокупног рада ученика током полугодишта. Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)</p>	<p>На крају полугодишта и школске године Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју Три пута у једном полугођу По потреби По потреби</p>
---	--	--	---

		<p>истраживање о датој личности-догађају.</p> <p>- Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. - Формативно оцењивање.</p>	<p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	
<p>Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се)</p> <p>– показује делимични степен активности и ангажовања (добар)</p> <p>– показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника:</p> <p>-Јављању на часовима (учесталост и активност);</p> <p>-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти);</p> <p>-Посета културно-историјским институцијама и догађајима;</p> <p>-Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано;</p> <p>-Учесталост јављања и активност по месецима;</p> <p>-Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада;</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...);</p> <p>-Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>На сваком часу током школске године.</p> <p>Пресек стања по тромесечјима.</p>

Пројектна настава

У плану је реализација пројектне наставе на тему „Васкрсење Христово.“ На првом месту упознати ученике са припремним седмицама које су посвећене одређеним светитељима и догађајима из живота Цркве, а које упућују на припреме за Васкрс. Са ученицима у наставку обрадити период поста као и догађаје којима је посвећена свака седмица великог поста. Нарочити акценат је посвећен страдалној седмици, првој Литургији, распећу и на крају Васкрсењу. Циљ детаљне обраде ове теме кроз пројектну наставу је стицање свести о највећем значају овог празника, јер без васкрсења не би било ни хришћанства. Кроз радове ученика, филмове, упознавање са обичајима, истраживање и друге видове рада, ученици ће проћи једно путовање откривајући смисао и значај Христовог Васкрсења за нас данас.

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

ПРОЈЕКТНА НАСТАВА

ПРОЈЕКТНА НАСТАВА		НАЧИН ПРИМЕНЕ И ПРАЋЕЊА ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА
АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОМ РАДУ		
УЧЕНИКА	НАСТАВНИКА	

<ul style="list-style-type: none"> * самостално проналажење информација, прикупљање потребног материјала, видео клипова ,фотографија, текстова, * активно слушају, учествују, израђују * самостално учење, процењивање * рад у групи-сарадња * критички однос према властитом и туђем раду * доношење одлука, презентације, квиз, ребуси * аргументовање * усвајање нових, другачијих начина рада и метода * планирање * поштовање рокова 	<ul style="list-style-type: none"> * прати и усмерава рад ученика * подстиче њихову активност * формира групе водећи рачуна о интересовањима ученика * припрема потребне ресурсе * упућује ученике како да среде податке * подстиче сарадњу * објашњава, помаже, показује, води, предвиђа, доприноси јачању одељењске кохезије, упознаје јаке и слабе стране ученика, прилагођава задатке могућностима ученика * успоставља сарадњу са родитељима и локалном заједницом * упућује на коришћење информационих технологија * организује презентацију * процењује резултате реализованих активности и ефекат свог рада 	<ul style="list-style-type: none"> *разговор и примена знања *представљање ситуација, осећања и доживљаја цртежом *однос према групи *сарадња међу ученицима *активност на часу * континуирано праћење напредовања ученика * У овом предмету продукти ученичких активности имају посебан значај. Они могу бити различите врсте као што су постери, аудио-визуелни записи, презентације, прикази резултата истраживања и друго. Могу се користити при интеграцији или рекапитулацији обрађених садржаја, процени напредовања ученика.
--	--	---

Месец	Број часова	Понуђене теме	Број часова по теми
Септембар	4	Разгледница мога краја	2

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Октобар	4	Вишенаменска учионица	2
		Одељенске збирке задатака	2
Новембар	4	Најлепши споменици природе	2
		Корисна и фина еко-куповина	2
		Култура живљења	2
Децембар	4	Култура живљења	2
		Ознаке за поклоне	2
Јануар	2		
		Покретне слике на радост публике	2
Фебруар	4		

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Март	4	Трагом прошлости. И рукотворине су умотворине.	3+1
		И рукотворине су умотворине. Од жара до пожара	1+3
Април	4	Од жара до пожара.	1
		Наше кућице	3
Мај	2	Млади извиђачи	1
		Трагање је знање	1
Јун	4	Извори светлости. Летопис нашег одељења	2 +2

Начин остваривања програма (пројектна настава)
 одређивање циља повезан са интересима ученика
 повезан садржај са осталим предметима
 ослањање на постојећа знања, тимски рад, умеће коришћења рачунара, занатске и мороричке вештине
 указивање на изворе додатних информација
 решавање постављених задатака,
 консултације међу ученицима и међу ученика и наставника
 превазилажење тешкоћа
 превазилажење слабости
 конструкција пројекта
 презентација пројекта
 демонстрација урађеног
 анализа урађеног пројекта кроз све етапе
 оцењивање позитивних страна које се могу још побољшати
 јасноћа и занимљивост самог пројекта
 усвојеност и применљивост нових сазнања
 коришћење пројектног зида као подршка пројектној настави, планирање и дизајнирање

Пројектна тема	Број часова	Исходи	Међупредметно повезивање	Пројектни продукти
Разгледница мога краја	2	Ученик ће бити у стању да: учествује у прикупљању фотографија, материјалних, писаних и обичајних извора прошлости свога краја, осмисли дизајн разгледнице свога краја, сними видео-клип о знаменитости свога краја и да га опише кроз мини-репортажу.	Српски језик, Природа и друштво, Ликовна култура, Музичка култура	Фотографије, филм, разгледница, изложба, културно-уметнички програм

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Вишенаменска учионица	2	Ученик ће бити у стању да: изради учионички кутак одређене намене, прати активности у оквиру одређене секције, планира и реализује учионички догађај, процењује успешност одређеног догађаја.	Српски језик, ПИД, Ликовна култура, Музичка култура, Физичко и здравствено васпитање	Полица за књиге, библиотека, плакат, предмети од рециклажног материјала, цветни аранжман, дипломе, лабораторијски прибор, снимци изведених огледа, снимак представе
-----------------------	---	---	--	---

Пројектна тема	Број часова	Исходи	Међупредметно повезивање	Пројектни производи
Одељењске збирке задатака*	2	Ученик ће бити у стању да: саставља програмске задатке; усклађује графичке и сликовне приказе као помоћ у изради задатка и додатна појашњења, дизајнира насловну страну и корице збирке, бодује задатке и израђује скале за оцењивање.	Српски језик, Природа и друштво, Математика, Ликовна култура	Задаци, корице, одељењске збирке (штампани и дигитални облик), илустрације, графички прикази
Најлепши споменици природе	2	Ученик ће бити у стању да: претражи на интернету споменике природе, разврста, прикупи фотографије и текстове о њима, представи их у облику презентације широј јавности.	Природа и друштво, Српски језик, Ликовна култура	Фотографије, текстови, ППТ презентација

Пројектна тема	Број часова	Исходи	Међупредметно повезивање	Пројектни производи
----------------	-------------	--------	--------------------------	---------------------

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Корисна и фина еко- куповина	2	Ученик ће бити у стању да: анализира декларацију производа, препозна ознаке којима утврђује да ли је производ еколошки, препозна који производ је здравији за људску употребу, препозна која је амбалажа производа биоразградива и погодна за рециклажу. - развија еколошку свест и одговоран однос према природи у складу са начелима одрживог развоја и шири еко- маркетинг.	Српски језик, Природа и друштво, Ликовна култура, Музичка култура, Физичко и здравствено васпитање	Декларације производа, табела за анализу декларације производа, извештаји, колекције еко-производа, ППТ презентација
Култура живљења	2	Ученик ће бити у стању да: направи колекцију фотографија одевних комбинација, направи колекцију фотографија обуће по врсти, формира збирку фотографија уређења ентеријера, направи минијатурни ћилим од вунице, извезе фигуру на тканини, извезе гоблен.	Природа и друштво, Ликовна култура, Музичка култура, Физичко и здравствено васпитање	Збирка фотографија, албуми, ћилим, везена фигура, снимак модне ревије, производи од употребних предмета

Пројектна тема	Број часова	Исходи	Међупредметно повезивање	Пројектни производи
Култура живљења	2	Ученик ће бити у стању да: направи колекцију фотографија одевних комбинација, направи колекцију фотографија обуће по врсти,	Природа и друштво, Ликовна култура, Музичка култура, Физичко и здравствено васпитање	Збирка фотографија, албуми, ћилим, везена фигура, снимак модне ревије, производи од употребних предмета

		формира збирку фотографија уређења ентеријера, направи минијатурни ћилим од вунице, извезе фигуру на тканини, извезе гоблен.		
Ознаке за поклоне	2	Ученик ће бити у стању да: изабере материјал за рад, да одреди намену ознаке за поклоне, да користи одговарајућу сликарску технику, да осмисли и креира изглед ознаке за поклоне, развија смисао за естетику при стварању употребног предмета.	Ликовна култура, Српски језик, Природа и друштво, Математика	Ознаке за поклоне, поклони, изложба, фотографије

Пројектна тема	Број часова	Исходи	Међупредметно повезивање	Пројектни производи
Покретне слике на радост публике	2	Ученик ће бити у стању да: разликује неми и звучни филм, разликује одређене филмске жанрове, уочавају повезаност уметности глуме, фотографије и музике у филму, заузимају критички став према уметничким делима.	Српски језик, Ликовна култура, Музичка култура, Природа и друштво	Колажни приказ фотографија, плакат, процесни пано, биоскопска представа, анкета, ППТ презентација

Пројектна тема	Број часова	Исходи	Међупредметно повезивање	Пројектни производи
Трагом прошлости	3	Ученик ће бити у стању да: прикупи информације и фотографије о одређеним догађајима из прошлости Србије, хронолошки прикаже и изложи информације о догађајима из прошлости, пронађе занимљивости и анегдоте из живота славних личности наше прошлости, одглуми личност из прошлости (монодрама, играказ...).	Ликовна култура, Природа и друштво, Математика, Српски језик	Фотографије, текст, снимак играказа, монодраме, ППТ презентација
И рукотворине су умотворине	1	Ученик ће бити у стању да: – направи оригами фигуру, – направи киригами фигуру, – истка вунени ћилим, – направи цветни аранжман (икебану), – направи изложбу радова, – направи електронски албум, – постави рад на сајт школе.	Природа и друштво, Ликовна култура, Музичка култура, Физичко и здравствено васпитање	Фотографије, филм, разгледница, изложба, културно-уметнички програм

Пројектна тема	Број часова	Исходи	Међупредметно повезивање	Пројектни производи
И рукотворине су умотворине	1	Ученик ће бити у стању да:	Природа и друштво, Ликовна култура, Музичка култура, Физичко и	Фотографије, филм, разгледница, изложба, културно-уметнички програм

		<ul style="list-style-type: none"> – направи оригами фигуру, – направи киригами фигуру, – истка вунени ћилим, – направи цветни аранжман (икебану), – направи изложбу радова, – направи електронски албум, – постави рад на сајт школе. 	здравствено васпитање	
Од жара до пожара	3	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разликује врсте пожара, – препозна гориве материје, – научи ознаке за обележавање горивих материја, – примени основне мере заштите од пожара. 	Природа и друштво, Српски језик, Ликовна култура, Физичко и здравствено васпитање	Текстови, процесни пано, фотографије, ППТ презентација, снимак и фотографије предавања, снимак гашења пожара

Пројектна тема	Број часова	Исходи	Међупредметно повезивање	Пројектни продукти
Од жара до пожара	1	Ученик ће бити у стању да: разликује врсте пожара, препозна гориве материје, научи ознаке за обележавање	Природа и друштво, Српски језик, Ликовна култура, Физичко и здравствено васпитање	Текстови, процесни пано, фотографије, ППТ презентација, снимак и фотографије предавања, снимак гашења пожара

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

		горивих материја, примени основне мере заштите од пожара.		
Наше кућице	3	Ученик ће бити у стању да: прошири знања о врстама кућа кроз време, развија способност за израду макета, усвоји технику израде макета и креативност, као и испољавање естетике у раду, организује изложбу стваралаштва.	Природа и друштво, Ликовна култура, Математика, Српски језик	Решење скривалице, цртежи – идеје ученика, макете кућица фотографије, ППТ презентација

Пројектна тема	Број часова	Исходи	Међупредметно повезивање	Пројектни производи
Млади извиђачи	1	Ученик ће бити у стању да: учествује у организацији камповања, склопи и расклопи шатор, храни се у природи, обавља дужности извиђача у кампу, води дневник извиђача, обликује природне материјале у сувенире.	Ликовна култура, природа и друштво	Фотографије, снимци, химна, природни сувенири, дневник извиђача
Трагање је знање	1	учи, прати и приказује трагове биљака и животиња у природи, класификује трагове према изгледу, описује открића у вези са траговима, направи збирку слика са информацијама о траговима, сними трагове, направи калуп трага животиња.	Природа и друштво, Ликовна култура, Српски језик	Игра меморије, апликације – симболи група, фотографије, збирка пера, ППТ презентација, снимци, пано
Извори светлости	1	– разликује својства природних и вештачких извора светлости,	Пид, ЛК, Српски језик	ППТ презентација, свеће, слике, неонске сијалице, ласер, флуоросцентне цеве,

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

		– зна настанак и развој вештачких извора светлости и њихово коришћење, – правилно употребљава природне и вештачке изворе светлости (превенција, економичност, еколошки приступ).		фотографије, пано
Летопис нашег одељења	1	– направи хронолошки приказ догађаја кроз збирке фотографија, презентацију, дипломе, записе и сл.	Пид, ЛК, Српски језик	ППТ презентација, програм за крај школске године

Пројектна тема	Број часова	Исходи	Међупредметно повезивање	Пројектни производи
Извори светлости	1	Ученик ће бити у стању да: разликује својства природних и вештачких извора светлости, зна настанак и развој вештачких извора светлости и њихово коришћење, правилно употребљава природне и вештачке изворе светлости (превенција, економичност, еколошки приступ).	Пид, ЛК, Српски језик	ППТ презентација, свеће, слике, неонске сијалице, ласер, флуоросцентне цеви, фотографије, пано
Летопис нашег одељења	1	Ученик ће бити у стању да: направи хронолошки приказ догађаја кроз збирке фотографија, презентацију, дипломе, записе и сл., учествује у одељењском програму.	Пид, ЛК, Српски језик	ППТ презентација, програм за крај школске године

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

1. Поново у школи
2. Мој портфолио
3. Ми смо тим
4. Како да откријем своје способности – интересовања
5. Кад порастем бићу...
6. Наши рођендани
7. Како да учимо и стекнемо навике у учењу
8. Мој рад је мој успех – како да стигнемо до свог циља

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

9. Моје слободно време
10. Бонтон у учионици
11. Поштујемо правила – поштујемо правила у школи
12. Учимо о пријатељству
13. Како чувати неговати пријатељство
14. Тегла врлина
15. и 16. Новогодишњи маскенбал
17. Божић
18. Свети Сава
19. Да ли смо испунили досадашњи циљ –да ли смо постигли резултате које смо до сада поставили
20. Толеранција према разликама
21. Здрава храна
22. Честитка за маму, баку
23. Здравље на уста улази – чиме треба да се хранимо
24. Здрава храна – квиз
25. Дан шале
26. Дан школе
27. Пушење или здравље
28. Недеља здравих уста и зуба
29. Ускршњи вашар
30. Моја осећања
31. и 32. Игре без граница
33. Шта треба да читамо
34. Моје четворогодишње путовање
35. Научили смо
36. Желим да се представим

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ОСМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИЦИ

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ПРЕДМЕТ КОЈИ ПРЕДАЈЕ
---------------	----------------------

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Александра Пејовић	Српски језик и књижевност
Весна Вукотић	Енглески језик
Александра Јањић	Немачки језик
Данијела Шебек	Музичка култура
Лела Томашевић	Ликовна култура
Славица Левајац	Историја
Слађана Вилотијевић	Географија
Драгица Дроца	Математика
Слађана Јовановић	Физика
Вера Милановић	Биологија
Александар Винић и Владан Шипетић	Техника и технологија
	Информатика и рачунарство
Горан Лазовић	Физичко и здравствено васпитање
Владимир Матовић	Верска настава
Александра Пејовић	Грађанско васпитање Језик и култура

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ОСМИ РАЗРЕД

фонд часова	Н	Г
Српски језик и књижевност	4	144
Енглески језик	2	72
Ликовна култура	1	36
Музичка култура	1	36

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Историја	2	72
Географија	2	72
Физика	2	72
Математика	4	144
Биологија	2	72
Хемија	2	72
Техника и технологија	2	72
Информатика и рачунарство	1	36
Физичко и здравствено васпитање	3	108
Укупно	28	1008
Обавезни изборни предмети(1)	Н	Г
1.Грађанско васпитање/Верска настава	1	36
2.Страни језик – Немачки	2	72
Слободне наставне активности	1	36
Језик и култура		
Облик образовно-васпитног рада		
Допунска настава	1	36
Додатни рад	1	36
Остали облици образовно-васпитног рада	Н	Г
Час одељењског старешине	1	36
Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36/72
Екскурзија	1-3 дана годишње	

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Годишњи фонд часова: 136

Недељни фонд часова: 4

Циљеви:

- оспособити ученике да правилно користе српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развијају читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстицати имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Задаци:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује; описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика; поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика; упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика; оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца); развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности; развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза; увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког); оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова; упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу; поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста; развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служи као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне); поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм); упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења; развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује; подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво; подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.); васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности; развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године					
Исходи	Област	Садржај	Међупредметне компетенције	Начин остваривања програма	Начин праћења постигнућа ученика
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске 	КЊИЖЕВНОСТ	<p>ЛЕКТИРА</p> <p>ЛИРИКА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ђура Јакшић: „Отаџбина” 2. Јован Јовановић Змај: „Светли гробови” 3. Јован Јовановић Змај: „Ђулићи” (избор) 4. Десанка Максимовић: „Пролетња песма” / „Опомена” 5. Момчило Настасијевић: „Труба” 6. Иван В. Лалић: „Ветар” 7. Марина Цветајева: „Месечев сјај” <p>ЕПСКО-ЛИРСКЕ ВРСТЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бранко Радичевић: „Ђачки растанак” (одломак „Ој Карловци, место моје драго...”) 2. Народна епско-лирска песма: „Женидба Милића Барјактара” <p>ЕПИКА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вук Стефановић Караџић: „О народним певачима” 2. Вук Стефановић Караџић: „Житије Ајдук Вељка Петровића” (одломак) 	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – естетичку компетенцију; – компетенцију за рад са подацима и информацијама; – дигиталну компетенцију; – компетенцију за сарадњу; – компетенцију за решавање проблема; – одговорно учешће у демократском друштву. 	<p>Методе рада:</p> <p>дијалогска, монолошка, демонстративна, истраживачка, рад на тексту, практични рад, истраживачки рад, игровне активности...</p> <p>Облици рада:</p> <p>фронтални, индивидуални, групни, рад у пару...</p> <p>Индивидуализација:</p> <p>-просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (на пример: размештај седења, избор тема за писмене вежбе, домаће задатке, писмене задатке);</p> <p>-прилагођавање захтева, начина и врста оцењивања</p>	<ul style="list-style-type: none"> - иницијални тест; - активност на часу; - усмени одговор; - домаћи задаци; - петнаестоминутне провере; - контролни задаци; - писмени задаци; - писање побољшане верзије писменог задатка; - писмене вежбе; - говорне, лексичке, семантичке, стилске и правописне вежбе; - изражајно

<p>карактеристике текста у склопу интерпретације;</p> <ul style="list-style-type: none"> – уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање; – повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; – одреди временски оквир у којем је писац стварао; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; – учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде и представљања; – објасни настанак и развој српског књижевног језика; – разуме значај књижевног језика за 		<p>3. Доситеј Обрадовић: „Живот и прикљученија” (одломак) 4. Прота Матеја Ненадовић: „Мемоари” (одломак) 5. Петар Петровић Његош: „Горски вијенац” (одломак „Бадње вече”) 6. Симо Матавуљ: „Пилипенда” 7. Лаза Лазаревић: „Све ће то народ позлатити” 8. Милош Црњански: „Сеобе” (одломак) / „Роман о Лондону” („Пролеће је стигло у Лондон”) 9. Бранимир Ћосић: „Покошено поље” (одломак из прве књиге „Читава једна младост”) 10. Дино Буцати: „Колумбар” 11. Херман Хесе: „Магија књиге” / Нил Гејмен: „Зашто наша будућност зависи од библиотека, читања и сањарења” / Милорад Павић: Роман као држава (избор одломака из огледа: „Кратка историја читања”, „Последњих сто читалаца”, „Нова генерација електронске књиге”, „Скакутаво читање или повратак фусноте”, „Романи без речи”)</p> <p>ДРАМА</p> <p>1. Данило Киш: „Ноћ и магла”</p>		<p>индивидуалним особинама ученика; -коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;</p>	<p>читање и рецитоване; -активно учешће у пројектној настави и изради презентација; -израда паноа; -учешће на такмичењима и у ваннаставним активностима; - индивидуализовани захтеви; -посматрање и бележење ученикових активности током наставе; -реализација практичних задатака; -непосредна комуникација између ученика и наставника; -процена и самопроцена знања.</p>
---	--	---	--	---	---

<p>културу и историју српског народа; – сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; – именује дијалекте српског језика; – разуме постојеће језичке прилике у Србији; – издвоји делове твореница и препозна основне моделе њиховог грађења; – користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; – доследно примени правописну норму; – примени основна правила о распореду акцената; – уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова;</p>		<p>2. Петар Кочић: „Јазавац пред судом” (одломак) 3. Жан Батист Поклен Молијер: „Грађанин племић” (одломак)</p> <p>НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ</p> <p>1. Веселин Чајкановић: „О ускршњим обичајима” 2. Милутин Миланковић: „Кроз васиону и векове” (одломак) 3. Хилда Дајч: „Писма” – одломак, (обавезна напомена о власнику права: ©Јеврејски историјски музеј) 4. Споменка Крајчевић: „Кругом двојке” (избор одломака: „Унутрашња пруга”: „Станица пристаниште” – „Почетак и крај”, „Одлазак”; „Станица Калемегдан” – „Гозбе”, „Теорија”; „Станица Браће Барух” – „Извесност”, „Тајна”; „Станица Вуков споменик” – „Простор”, „Булеварска бајка”) 5. Герман Титов: „25 сати у свемиру”</p> <p>Са наведеног списка, обавезан је избор два дела за обраду.</p> <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА</p>			
--	--	---	--	--	--

<p>– уочи разлику између речи и лексеме; – препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; – разуме значење застарелих речи и неологизама; – користи речник, енциклопедију и лексикон; – уочи манипулацију у пропагандним текстовима; – напише приказ, расправу и краћи есеј; – разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи; – повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасноисказане односе и изводи закључак заснован на тексту.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Народне епске песме новијих времена (тематски круг о ослобођењу Србије: „Почетак буне против дахија”; „Бој на Мишару”, „Бој на Чокешини”...) 2. Љубавне народне лирске песме („Српска дјевојка”, „Љубавни растанак”...); обичајне народне лирске песме (избор) 3. Избор из савремене српске поезије (нпр. Васко Попа: „Очију твојих да није”, Бранко Миљковић: „Критика метафоре”, Војислав Карановић: „О читању поезије”, Момчило Мошо Одаловић: „Ршуме, јеси ли знао Црњанског”, Ана Ристовић: „Гледајући у дрвеће”...) 4. Иво Андрић: „Деца” („Деца”, „Књига” и „Панорама”) 5. Бранислав Нушић: „Сумњиво лице” 6. Клод Кампањ: „Збогом мојих петнаест година” 7. Давид Албахари: „Мамац” <p style="text-align: center;">ДОПУНСКИ ИЗБОР ЛЕКТИРЕ (бирати 3–6 дела)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Милош Црњански: „Ја, ти и сви савремени парови” 			
---	--	---	--	--	--

		<p>2. Оскар Давичо: „Србија” / „Детињство” (избор) 3. Бранко Ћопић: „Мала моја из Босанске Крупе” 4. Станислав Винавер: „Ратни другови” („Аритон”) 5. Народна приповетка: „Усуд” 6. Вук Стефановић Караџић: „Српски рјечник” (избор, нпр. „Отмица”...); 7. Растко Петровић: „Африка” (одломци) 8. Радослав Братић: „Мајсторова рука”(одломак) 9. Милорад Павић: „Хазарски речник”, одреднице о Ћирилу и Методију (одломци) 10. Душан Ковачевић: „Ко то тамо пева” 11. Гроздана Олујић: „Гласам за љубав” 12. Џон Селинџер: „Ловац у житу” 13. Ричард Бах: „Галеб Џонатан Ливингстон” 14. Кајо Ритер: „Дечко који није био из Ливерпула” 15. Џон Бојн: „Дечак у пругастој пицами” 16. Сју Таузенд: „Дневник Адријана Мола”</p> <p>КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>Стилска средства: анафора и епифора, апострофа.</p> <p>Лирске врсте: народне љубавне песме, обичајне песме (сватовске, тужбалице и здравице); љубавна песма (ауторска).</p> <p>Епско-лирске врсте: поема, балада.</p> <p>Драмски спев.</p> <p>Мемоари. Биографија.</p>		
	<p>ЈЕЗИК</p> <p>Грамматика</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Језик Словена у прапостојбини; сеобе Словена и стварање словенских језика. Мисија Ћирила и Методија. Почетак писмености код Срба. - Старословенски језик и писма (глагољица и ћирилица). - Развој српског књижевног језика: српкословенски, рускословенски, славеносрпски језик. - Вук Карацић – развој језика, писма и правописа. - Књижевни језик код Срба од Вука до данас (основни подаци). - Основне језичке групе у Европи и место српског језика у породици словенских језика. - Дијалекти српског језика: екавски (призренско-тимочки, косовско-ресавски, шумадијско-војвођански) и ијекавски (зетско-рашки и источнохерцеговачки). <p>Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни</p>		

			<p>(нормирани) језик. Службена употреба језика и писма према Уставу. Језици националних мањина (основни подаци).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Језик – основне особине говорног и писаног језика. <p>Грађење речи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основни модели: извођење, слагање, префиксација; - просте речи и творенице (изведенице, сложенице, префиксалне творенице); - састав твореница: корен, творбена основа, префикс, суфикс. - Систематизација претходно обрађених садржаја из фонетике, морфологије и синтаксе. - Фонетика: подела гласова и гласовне промене. - Морфологија: врсте и подврсте речи и њихове категорије. - Синтакса: реченични чланови (састав и функција); независне и зависне реченице; слагање реченичних чланова. 			
		Правопис	<ul style="list-style-type: none"> - Писање имена из страних језика са акцентом на њихову промену. - Спојено и одвојено писање речи (сложенице, полусложенице, синтагме). - Генитивни знак. - Црта и цртица; други интерпункцијски и правописни 			

			знаци.			
		Ортоепија	- Краткоузлазни и краткосилазни акценат; правила о распореду акцената и неакцентованих дужина (основни појмови).			
	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА		- Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе; -Текстови писани различитим функционалним стиловима: публицистички стил (репортажа, интервју), административни стил (молба, жалба, уплатница, обрасци, радна биографија; бирократски језик), научни стил (примери из текстова у уџбеницима других наставних предмета; употреба термина), Лексикологија: – једнозначност и вишезначност речи, – лексичка метафора и лексичка метонимија као механизми остваривања вишезначности, – синонимија, антонимија и хомонимија, – застареле речи; нове речи – неологизми, – речник, лексикон,			

		<p>енциклопедија; -Пропагандни текстови (рекламе и слично); -Расправа и есеј на задату тему; -Приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.); -Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитоване); анализа снимљеног разговора; интервју; расправа (дискусија); презентовање чињеница и коментара; -Правописне вежбе: диктат, уочавање и објашњавање правописних грешака у тексту; писање имена из страних језика; писање позајмљеница (информатички термини, мејл и сл.); писање сложеница, полусложеница и синтагми; писање црте и цртице; запета у независнословеним реченицама; -Језичке вежбе: уочавање и исправљање грешака у неправилно маркираном тексту; попуњавање текста са празнинама; тражење грешака у тексту и исправљање; -Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица хомонимима (хомоними и акценти); проналажење одговарајућег</p>			
--	--	--	--	--	--

		синонима; антонимски ланац; одређивање значења метафоре и метонимије у тексту; тумачење застарелих речи и неологизама; дефинисање лексема; -Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. -Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.			
--	--	--	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ: Историја – друштвено-историјска локализација књижевних текстова и ликова који се у њима појављују, историјски оквири језичког развоја. Географија– географско-демографске одлике средине за које се везују радње књижевних текстова, легенде. Ликовна култура – илустрације књижевних текстова. Музичка култура– мотивски. Страни језици–тумачење непознатих речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина. Математика–математички модели у служби сликовитости, рад са табелама. Посете Градској галерији, Народном музеју, Сајму књига, праћење позоришних представа, биоскопских пројекција, књижевних вечери и свих других културних дешавања у локалној средини.

Активности у наставном процесу	
Активности ученика	Дефинише, идентификује, именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира, формулише, планира, повезује, класификује, процењује, описује, вреднује, бира, поставља питања, игра се...

Активности наставника	Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање.
-----------------------	--

ДОПУНСКА НАСТАВА			
Број часова: 18	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА ПРЕДМЕТА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
6	<ul style="list-style-type: none"> –повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима које чита; –разликује књижевни и некњижевни текст; –одреди књижевни род и књижевну врсту дела; –разликује дело из народне књижевности од дела из ауторске књижевности; –разликује облике казивања; –одреди стилске фигуре; –одреди тему, главне и споредне мотиве у делу; –тумачи особине ликова из дела; 	<p>КЊИЖЕВНОСТ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обнављање и утврђивање знања о обрађеним књижевним делима; -Разликовање књижевних родова и врста; -Одлике народне и ауторске књижевности (уочавање на конкретним примерима); -Уочавање стилских фигура; -Облици казивања; -Версификација (врсте стиха, строфе, риме); -Карактеризација јунака из обрађених књижевних дела; 	<ul style="list-style-type: none"> - Навикавање ученика да своје утиске и ставове о делу доказују чињеницама из самог текста; -Мотивисање ученика за читање и анализу текста (кроз унапред дате истраживачке задатке); -Током обраде књижевног дела ученике наводити да откривају што више особина и осећања појединих ликова, а потом да изражавају своје ставове о поступцима ликова; -Примерима из дела наводити ученике да дате ситуације повезују са онима из свакодневног живота;

6	<p>–зна податке о развоју српског књижевног језика; – сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; – именује дијалекте српског језика; – препозна делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења; – користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; –примени правописну норму у једноставним примерима;</p>	<p>ЈЕЗИК:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Развој српског књижевног језика; - Вукова реформа језика, писма и правописа; -Дијалекти српског језика; - Грађење речи; - Врсте речи; - Реченични чланови; - Гласови и гласовне промене; - Падежи; - Прилагођено писање имена из страних језика; - Спојено и одвојено писање речи; 	<ul style="list-style-type: none"> -Увежбавање правилне усмене и писане комуникације књижевним српским језиком; -Понављање и проверавање раније обрађеног градива, па потом повезивање са новим садржајима (кроз кратке писмене провере); -Вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе (наставни листићи); -Подстицање ученика да сами уочавају и исправљају правописне грешке у СМС порукама и у различитим видовима комуникације путем интернета; -Увежбавање коришћења правописног речника (школског издања);
6	<p>–препозна разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; –разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију.</p>	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Функционални стилови; -Бирократски језик; -Једнозначне и вишезначне речи; - Правописне вежбе (диктати); 	<ul style="list-style-type: none"> -Повезивање развијања језичке културе са обрадом књижевних текстова, као и са наставом граматике и правописа; -Реализација стилских и лексичких вежби које имају за циљ богаћење речника; -Реализација говорних вежби (изражајно читање и рецитовање); - Реализација правописних вежби (диктати, исправљање погрешно написаног текста).

ДОДАТНА НАСТАВА

Број часова: 18	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА ПРЕДМЕТА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

<p>6</p>	<p>-чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале врсте текстова;</p> <p>-критички промишља о стварности на основу прочитаних дела;</p> <p>-одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту;</p> <p>- анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди;</p> <p>-анализира поступке књижевних ликова, служећи се аргументима из дела;</p> <p>-истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи;</p> <p>-уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину;</p> <p>-препоручи књижевно дело уз образложење;</p> <p>-упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст;</p> <p>-напредује у стицању читалачких компетенција.</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ:</p> <p>-Први српски устанак у епским песмама новијих времена и у прози (сличности и разлике);</p> <p>-Доживљај рата: лични, национални, историјски поглед и промишљање у делима Лазе Лазаревића и Милоша Црњанског;</p> <p>-Родољубива и социјална тематика у лирској поезији;</p> <p>-Упознавање са знаменитим личностима српске историје кроз биографска и аутобиографска дела;</p> <p>-Љубавни мотиви у народној и ауторској поезији;</p> <p>-О пролазности или вечности – трагање за смислом постојања у мисаоној поезији;</p> <p>-Елементи комике и хумора кроз које провејавају сатирични тонови и трагична слика живота („Јазавац пред судом“, „Сумњиво лице“, „Ђачки растанак“);</p> <p>-Књижевнонаучне врсте;</p> <p>-Карактеризација ликова;</p> <p>-Језичко-стилска изражајна средства;</p> <p>-Версификација;</p>	<p>-Кроз обавезну, али и избор додатне литературе, развијати код ученика истраживачки и корелативни приступ садржајима из књижевности кроз организовање:</p> <p>-пројектне наставе,</p> <p>-припреме за такмичење из књижевности ;</p> <p>-Препоручити ученицима за читање дела савремених писаца и усмерити их да размишљају како савремени писци пишу на одређене теме, чиме ће се богатити читалачко искуство ученика;</p> <p>-Навикавање ученика да своје утиске и ставове о делу доказују чињеницама из самог текста;</p> <p>-Повезивање наставе књижевности са обрадом наставних јединица из граматике и правописа;</p>
----------	--	---	---

6	<p>-објасни настанак и развој српског књижевног језика; -разуме значај српског књижевног језика за културу и историју српског народа; -разуме постојеће језичке прилике у Србији; -именује дијалекте у српском језику; -издвоји делове творенице и препозна основне моделе грађења речи; -доследно примени правописну норму; -користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом;</p>	<p>ЈЕЗИК:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Књижевни језик код Срба од Вука до данас; -Дијалекти у српском језику; -Основне језичке групе у Европи; место српског језика у породици словенских језика; -Основне особине говорног и писаног језика; -Грађење речи и начини грађења речи; -Врсте и подврсте речи; -Реченични чланови; -Значења глаголских облика; -Гласови и гласовне промене; -Писање имена из страних језика; -Спојено и одвојено писање речи; 	<ul style="list-style-type: none"> -Увежбавање правилне усмене и писане комуникације српским књижевним језиком; -Разумевање функције језичких правила; -Понављање и проверавање раније обрађеног градива, па потом повезивање са новим садржајима; -Важбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе; -Подстицање ученика да сами уочавају и исправљају правописне грешке у СМС порукама, у различитим видовима комуникације путем интернета, у називима улица, предузећа...; -Увежбавање коришћења правописног речника (школског издања); -припреме за такмичење из језика и језичке културе кроз тестове;
6	<ul style="list-style-type: none"> -уочи разлику између функционалних стилова; -пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; -препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; -разуме значење застарелих речи и неологизама; -користи речник, енциклопедију, лексикон. 	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Функционални стилови (сличности и разлике); -Негативне карактеристике бирократског језика; -Правилан изговор и разлике у изговору (слушање и анализа снимака); -Богаћење речника; -Реч и лексема; -Метафора и метонимија; -Архаизми и неологизми; -Приказ књиге, филма, представе...; -Презентовање чињеница и коментара о стању у српском језику. 	<ul style="list-style-type: none"> -Повезивање развијања језичке културе са обрадом књижевних текстова, као и са наставом граматике и правописа; -Реализација стилских и лексичко-семантичких вежби (проналажење одговарајућег синонима, допуњавање реченица хомонимима, антонимски ланац...) које имају за циљ богаћење речника; -прикупљање и тумачење застарелих речи и неологизама (кроз квиз); -Реализација говорних вежби (анализа снимљеног разговора, расправа, презентовање чињеница и коментара);

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе енглеског језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.

Преглед тема/комуникативних функција, исхода, наставних садржаја и оперативних задатака, броја часова по теми и укупно

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ

ИСХОДИ НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ

(Комуникативне функције)

1. Introduction Поздрављање и представљање себе и других и тражење/ давање основних информација о себи и другима; описивање радњи у садашњости; описи- вање предмета и појава; описивање бића, предмета и места.

По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:

- препознају и именују појмове који се односе на тему
- разумеју једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање радњи и ситуација у садашњости;
- размене неколико информација у низу које се односе на радње и ситуације у садашњости;
- поштују правила учтивне комуникације
- разумеју једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе;
- поздраве и отпоздраве, представе себе и другог користећи једноставнија језичка средства;
- размене једноставније информације личне природе;
- у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима;
- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања.

Ученици у усменој и писменој комуникацији уче и увежбавају:

Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре

- Mr Simons usually teaches us at this time, but he isn't teaching the lesson today. (Present Simple and Present Continuous); I like bacon and eggs, but I prefer my normal breakfast. (Stative verbs); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).

2. Problems Описивање искуства из прошлости; описивање способности у садашњости; описи- вање предмета и појава; изражавање осећања.

- препознају и именују појмове који се односе на тему;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање искустава, и догађаја у прошлости;
- размене неколико информација у низу о искуствима, и догађајима у прошлости;
- опишу искуства и догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину;
- разумеју једноставније текстове који се односе на описивање способности у садашњости;
- саопште своје и туђе способности у садашњости;
- размене неколико информација о способностима у садашњости;
- опишу историјски догађај из циљне културе;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на осећања;
- размене неколико повезаних информација у вези са осећањима;
- искажу и образложе осећања.

Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре

- While Pete was looking out of the window, a car stopped outside the house. When they reached the house, Jake was waiting for them. (Past Simple and Past Continuous); I've never had a party at my house. It's been in the family since the 1930's. (Present Perfect); I've seen the two boys who were expelled, but they haven't done anything. (Present Perfect and Past Simple); I got a radio and a camera for birthday. The camera was great, but the radio was making a funny noise, so I asked my parents for the receipt and I took it back to the shop. (Articles); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).

3. The future Изражавање мишљења, планова и намера; изражавање могућности и хипотетичких ситуација.

- препознају и именују појмове који се односе на тему;
- повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују бића, места и предмети и дају препоруке;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на будуће радње и предвиђања;
- размене неколико исказа у вези са будућим радњама и предвиђањима;
- саопште будуће радње и предвиђања;
- разумеју једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагују на њих;
- изразе допадање и недопадање уз једноставније образложење;
- разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагују на њих;
- изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење.
- The first written test

Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре

– According to this article we won't use money in the future. (will for predictions and spontaneous decisions); I'm going to train as a doctor. (going to for plans and intentions); What are you doing after school today? (Present Continuous for arrangements); If you put your ideas on your bedroom door, you will see them every day. (First Conditional); yesterday morning, last night, tomorrow, last weekend (Time expressions); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).

4. Risks

Описивање бића, предмета и места; описивање радњи у прошлости;

- препознају и именују појмове који се односе на тему;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање бића, предмета и места;
- опишу догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину;
- размене неколико информација у низу о карактеристикама бића, предмета и места;
- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;
- опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;
- разумеју једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговоре на њих уз одговарајуће образложење;
- разумеју једноставније текстове који се односе на исказивање могућности и хипотетичких ситуација;
- размене неколико информација у низу о могућностима и хипотетичким ситуацијама.

Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре

– Would you shave your head? - Yes, I would, My hair would grow again, wouldn't it? (would); If I had a tattoo, I'd have a little butterfly on my shoulder. My parents would go mad if I did anything like that. (Second conditional); The explosion would be so strong that it would cause earthquakes. (so... that); You might hurt yourself. (Reflexive pronouns); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).

5. Can I ask...? Изражавање осећања; исказивање могућности; изражавање способности, обавеза, предлога и савета; изрицање дозвола, забрана, упозорења, правила понашања и обавеза.

- препознају и именују појмове који се односе на тему;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на осећања;
- размене неколико повезаних информација у вези са осећањима;
- исказе и образложе осећања;
- разумеју једноставније текстове који се односе на могућности;
- размене неколико информација које се односе на могућности;
- разумеју једноставније текстове који се односе на способности, обавезе, предлоге и савете, и реагује на њих;

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

- размене неколико информација које се односе на способности, обавезе, предлоге и савете;
- разумеју једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагују на њих;
- размене једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту.

Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре

- Can you play the guitar? Were you using the internet yesterday evening? (Questions forms); Duties will include sweeping the floor. Are you interested in acting? (Gerunds); Could you switch the TV on, please? (Separating phrasal verbs); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).

6. Buying and selling Изражавање количина цена; изражавање мишљења; давање препорука; описивање места и појава.

- препознају и именују појмове који се односе на тему;
- разумеју краће низове исказа који се односе на количине и цене;
- размене информације у вези са количинама ценама;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на изражавање мишљења и давање препорука;
- размене информације које се односе на изражавање мишљења и давање препорука;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;
- размене информације које се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;

Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре

- Most of our food is imported. From the airport they are sent to a distribution centre, and from there they are taken by lorries to supermarkets. (Passive voice: present simple, past simple, present perfect); It said that half the food that's grown in the world won't be eaten. It will be thrown away. (future with will); The hotel must be rebuilt every year. (Modal verbs with the passive voice); The train to Glasgow leaves at platform six. (Prepositions); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).
- повежу у неколико исказа у краћи текст којим се описују и пореде бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања.
- The second written test

7. Protest Описивање појава и догађаја; изражавање мишљења; описивање радњи у прошлости.

- препознају и именују појмове који се односе на тему;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис појава и догађаја;
- размене информације које се односе на опис појава и догађаја;
- повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују појаве и догађаји
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на прошлост; размене неколико информација у низу о догађајима у прошлости;

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

- опишу догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину;
- разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења, планова и намера;
- саопште своја и туђа мишљења, планове и намере;
- разумеју једноставније текстове који се односе на исказивање могућности и хипотетичких ситуација;
- размене неколико информација у низу о могућностима и хипотетичким ситуацијама.

ИСТОРИЈА

ГОИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 68

НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 2

ЛИТЕРАТУРА: Драгомир Бондић, Коста Николић, Историја за осми разред основне школе, Завод за уџбенике

ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИК: Славица Левајац

Циљ: Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (допуна)

Ученици у осми разреду лазесавећоформљеним знањем о основним историјским појмовима, са одређеним животним искуствима и уобличеним ставовима и наметребажљивоградитиновознања, вештине, ставове и вредности. Да бисви ученици достигли предвиђене исходе, потребно је да наставник упозна специфичност и начину учења својих ученика и да према њима планира и прилагођава наставне активности. Битно је искористити велику могућност које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичког радозналости, која је у основи сваког сазнања. Наставник садржај треба да будупредстављеникао „прича” богата информацијама и детаљима, незато да би оптеретили памћење ученика, већ да би историјски догађаји, појаве и процесиилипредочени јасно, детаљно, живо и динамично. Посебно место у настави историје имају питања, како она која постављана наставнику ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што сучули у учионици или што сусазнали ван ње користећи различите изворе информација.

Добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја. У зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем. Настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представен само о томе „како је у стину било”, већ и зашто се нешто десило и каквезупоследице из тога проистекле. Да бисхвати догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свомуму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

историјских споменика и посете установама културе. Коришћење историјских карата изузетно је важно јер могућава ученицима да наочигледан и сликовит начин доживе просторна комесенек од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промену одређеног простору. Треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (вештине беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика. Неопходно је имати у виду и интегративну функцију историје, која у образовном систему, гдесузнања подељена на наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовитосхватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека. Пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина. У наставитреба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности. Одређене теме, помоћности, требареализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета, а посебкупажњу треба посветити оспособљавању ученика за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија (употреба интернета, прављење Powerpoint презентација, коришћење дигиталних аудио визуелних материјала и израдареферата).

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА Методе, облици рада, диференцијација, индивидуализација, пројектна настава... домаћи задаци, писмени задаци, корелација	НАЧИН ПРАЋЕЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА (елементи оцењивања ученика)
<ul style="list-style-type: none"> - именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје - повезује историјске изворе са установама у којима се чувају - именује Савремено доба и наводи граничне догађаје - користи основне историјске појмове - пореди историјске периоде - разврстава историјске изворе према њиховој 	<p>1. тема</p> <p>Основи проучавања прошлости</p> <p>(20+1у=3)</p>	<p>Основне одлике периода од завршетка Првог светског рата до наших дана.</p> <p>Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио-визуелни, усмена</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за учење; - Дигитална компетенција; - Рад са подацима и информацијама - Комуникација 	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: уџбеника, илустрација, шема, графикана</p> <p>Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима савременог доба, историјском архиву, евентуално виртуелна посета музеју, локалитету из савременог доба...</p> <p>Проналажење примера извора за период Савременог доба од стране ученика</p> <p>Коришћење Заводовог е -уџбеника: тестови, видео записи са питањима и др.</p> <p>Излагање, објашњавање, показивање и</p>	<p>Иницијални тест, Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, посматрањем наставника, петнаестоминутна провера, домаћи задатак, активност на часу, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу; Самоевалуација и евалуација на крају</p>

<p>основној подели и према историјском периоду - пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихових сазнајних вредности</p>		<p>сведочанства, дигитални)</p>		<p>демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота, Проблемска настава Рад на рачунару Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта) Диференцирана настава Индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа) рад у групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја, примена монолошке, дијалошке, илустративне, демонстративне методе Увођење ученика у главне појмове савременог доба прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима Самоевалуација и евалуација</p>	<p>месеца и током појединих часова Истраживачки задаци везани за ист. изворе из Савременог доба Домаћи задатак</p>
<p>Користи основне историјске појмове - Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту -Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени) -Поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи -Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност -Изражава своје ставове на аргументован начин - Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на</p>	<p>2. тема Европа, свет и српски народ у југослов енској држави у периоду између два рата (10о+8у</p>	<p>Последице Великог рата (демографски и материјални губици, одраз рата у друштвеном и културном животу, Мировна конференција у Паризу – нова карта Европе и света). Револуције у Русији и Европи (узроци, ток и последице). Стварање југословенске државе (југословенска идеја, процес и носиоци уједињења, међународно признање</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за: Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, историјске карте, историјских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Стално коришћење историјске карте. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (Друштво народа, тоталитарне идеологије), илустрација (плакати), ППТ, видео записи (убиство краља Александра у Марсеју и др.), квиз на кахуу и др. Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву, евентуално виртуелна посета Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернет страница, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Хибридна настава: коришћење е-уџбеника,</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Посматрање наставника Процењивање рада у пару и у групи Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Дебата Мини истраживачки задаци (пројектни задаци, породична и локална историја) Домаћи задатак-редовност Писана провера</p>

<p>конкретним примерима</p> <ul style="list-style-type: none"> - Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу - Препознаје основне карактеристике различитих идеологија - Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера - Уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора - Анализира и процењује ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја - Упоредује, анализира и уочава разлике између свог и ставова других - Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету - Употреби податке из табеле у једноставном истраживању - Наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у савременом добу - Анализирајући дате примере уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу - Идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту - Уочи елементе континуитета и 	<p>+1п+1с=20)</p>	<p>и границе).</p> <p>Политичке и друштвено-економске прилике у Европи и свету (либералне демократије, тоталитарне идеологије економске кризе; култура, наука и уметност, свакодневни живот).</p> <p>Југословенска краљевина (простор, становништво и друштво; конституисање државе, политички живот; међународни положај економске прилике; култура, улога двора; национално и верско питање).</p> <p>Истакнуте личности: Николај Шроманов, Владимир Иљич Лењин, Роза Луксембург, Александар Флеминг, Пабло Пикасо, Волт Дизни, Чарли Чаплин, Сергеј Ејзенштајн, Бенито Мусолини, Адолф Хитлер, Јосиф Стаљин, Френклин Рузвелт, Александар I, Марија, Петар II и Павле Карађорђевић, Никола Пашић</p> <p>Стјепан Радић, Милан</p>		<p>едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Есеј, прича</p> <p>Показивање на карти</p>
--	-------------------	--	--	---	---

<p>дисконтинуитета српске државности -Наведе примере како су идеје о родној верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;</p>		<p>Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек, Слободан Јовановић, Милутин Миланковић, Исидора Секулић, Ксенија Атанасијевић, Милена Павловић Барили, Иван Мештровић</p>			
<p>Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима -Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском на основу датих примера -Препознаје основне карактеристике различитих идеологија -Користи основне историјске појмове -На карти показује места где су се десили одређени догађаји - Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у Савременом добу - Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту - Самостално или у групи реализује једноставне задатке - Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на</p>	<p>3. тема Други светски рат (7о+6у+1п+1с=15)</p>	<p>Свет у рату –узроци, међународне кризе, сукоби и освајачка политика тоталитарних држава; почетак и ток рата, зарађене стране, савезништва, фронтони, најважније операције, нови начини ратовања, ратна свакодневица; страдање цивила и ратни злочини; крај рата и победа Антифашистичке коалиције. Југославија и српски народ у рату-улазак у рат, војни пораз, окупација, подела, квислиншке творевине; геноцид и злочини; устанак, антифашистичка борба и грађански рат; војне операције, живот у рату. Последице рата-људски и материјални губици; демографске и друштвене промене,</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за:Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуникација;Сарадња; Одговорно учење у демократском друштву</p>	<p>часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (односи између великих сила), илустрација (плакати), питања, филмова (нпр. Дечак у пругастој пицами, Дара из Јасеновца и др.), ППТ, шеме и табеле Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања Хибридна настава: коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Коришћење ресурса локалне историје Обележавање места великих страдања српског и других народа у Другом светском рату (27. јануар, 22. април...и др.)</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Процењивање рада у пару и групи (нпр пројектна настава, активности...) Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задаци Писана провера Вежба 15 минута Индивидуални рад: мини истраживање (пројектни задаци-Моја породица у Другом светском рату и др.), панони, предавања и др. Учествовање у неговању сећања Посматрање наставника Сумативно оцењивање</p>

<p>конкретним примерима</p> <ul style="list-style-type: none"> - Препознаје основне карактеристике различитих идеологија - Пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у Савременом добу - Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера - Уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора - Анализира и процењује ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја - Упореди, анализира и уочава разлике између свог и ставова других - Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету -Употреби податке из табеле у једноставном истраживању -Повезује визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни) -Уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима 		<p>миграције, уништавање културног наслеђа; суђења за ратне злочине, стварање ОУН.</p> <p>Истакнуте личности: Френклин Рузвелт, Винстон Черчил, Јосиф Стаљин, Адолф Хитлер, Бенито Мусолини, цар Хирохито, Франциско Франко, Мао Цедунг, Ана Франк, Петар II Карађорђевић, Драгољуб Михаиловић, Јосип Броз Тито, Милан Недић, Анте Павелић, Диана Будисављевић.</p>			
---	--	---	--	--	--

<p>-Објасни значење појмова геноцид и Холокауст -Препозна пропаганду, стереотипе, идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији - Идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта</p>					
<p>- Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима - Користи основне историјске појмове - Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту - Наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединачно и група насталих у Савременом добу - Анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја - Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву: односи између великих сила, позиција Србије и Југославије - Пореди различите историјске</p>	<p>4. тема Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата (7o+5y+1п+1с=14)</p>	<p>Свет после Другог светског рата – блоковска подела, трка у наоружању, глобална димензија хладног рата, ратна жаришта и кризе, деколонизација, европске интеграције, покрети еманципације-покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети; научна достигнућа, освајање свемира, медији, популарна култура. Југославија и српски народ после Другог светског рата-изградња новог државног и друштвеног уређења, једнопартијски систем, однос власти према политичким противницима, међународни положај,</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за: Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговорно учење у демократском друштву;</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, филмова (Европске интеграције, ратна жаришта и др.), ППТ, шеме, табеле.. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Коришћење ресурса локалне историје</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Процењивање рада у пару и групи Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера Карта Индивидуални рад: панони, ППТ - мини истраживање (пројектни задаци):Моја породица у СФРЈ; личности. догађаји Учествовање у неговању сећања Посматрање наставника Сумативно оцењивање</p>

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

<p>изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности</p> <p>-Препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва</p> <p>- Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу</p> <p>- Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву</p> <p>- Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом</p> <p>- Презентује самостално, или у групи , резултате једноставног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе користећи ИКТ</p> <p>- Анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног материјала</p> <p>-Препозна на примерима из савремене историје важност поштовања људских права</p> <p>-Препозна пропаганду, стереотипе, идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији</p>		<p>економске и културне прилике, самоуправљање, несврстаност, свакодневица, популарна култура, нове тенденције у култури.</p> <p>Истакнуте личности: Џон Кенеди, Никита Хрушчов, Махатма Ганди, Голда Меир, Мартин Лутер Кинг, Роза Паркс, Нелсон Мендела, Енди Ворхол, Јосип Броз, Александар Ранковић, Милован Ђилас, Иво Андрић, Милош Црњански, Александар Петровић, Мира Траиловић, Душан Ковачевић</p>			
---	--	--	--	--	--

<p>- Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима</p> <p>- Користи основне историјске појмове</p> <p>- Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту</p> <p>- Наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у Савременом добу</p> <p>- Анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја</p> <p>- Пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности</p> <p>-Препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва</p> <p>- Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу</p> <p>- Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву</p> <p>- Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом</p> <p>- Презентује самостално, или у групи , резултате једноставног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе користећи ИКТ</p> <p>- Препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких</p>	<p>5. тема Европа, свет и српска држава и народ у савременим процесима (5о+5у+1п+1с=12)</p>	<p>Свет после Хладног рата –пад Берлинског зида; слом комунизма у Европи, распад СССР-а, нова политичка карта Европе, стварање Европске уније, доминација САД, локални конфликти и интервенције великих сила, процеси глобализације, Четврта индустријска револуција (дигитални медији, интернет, друштвене мреже и мобилна телефонија), претња тероризма, миграције, савремени културни покрети. Српски народ на крају XX и на почетку XXI века-криза СФРЈ 80-их година, међунационалне тензије, увођење вишестраначког политичког система, распад СФРЈ, грађански рат и стварање нових држава, интернационализација сукоба и међународне интервенције, економске прилике и свакодневни живот, ратни злочини, страдање цивилног становништва,</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција: Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговорно учење у демократском друштву;</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Корелација са сродним предметима:</p> <p>Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа</p> <p>Стално коришћење историјске карте</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, филмова (НАТО агресија 1999, Распад СФРЈ и др.), ППТ, шеме, табеле..</p> <p>Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Хибридна настава: коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Коришћење ресурса локалне историје</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Процењивање рада у пару и групи</p> <p>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Писана провера</p> <p>Карта</p> <p>Индивидуални рад: панои, ППТ - мини истраживање (пројектни задаци):нпр. Моја породица 90-их и 00-их; личности. догађаји</p> <p>Учествовање у неговању сећања</p> <p>Посматрање наставника</p> <p>Сумативно оцењивање</p>
--	---	--	--	---	--

<p>промена у савременом свету и републици Србији – Изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајних вредности - Анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног материјала –Препозна пропаганду, стереотипе, идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији – Наведе примере како су идеје о родној верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;</p>		<p>разарање културног наслеђа, НАТО агресија на СРЈ, последице ратова, политичке промене 2000.године, република Србија као самостална држава, питање статуса Косова и Метохије, односи у региону, српски народ у дијаспори и региону, процес придруживања ЕУ, култура и спорт. Истакнуте личности: Роналд Реган, Михаил Горбачов, Маргарет Тачер, Бил Гејтс, Владимир Путин, Ангела Меркел, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић, Зоран Ђинђић, Војислав Коштуница</p>			
<p>визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући историјски период, догађај и век ; лоцира на историјској карти најважније појмове Савременог доба</p>	<p>Иницијално тестирање, Систематизација, Историјска карта,</p>		<p>Рад са подацима и информацијама Комуникација</p>	<p>Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања историјско-географских појмова, кроз испитивање на карти Коришћење е-уџбеника и едмодо платформе, квиза</p>	<p>Иницијално тестирање Карта - провера градива из целокупне историје 8. разреда-извлачење цедуљица са 5 појмова, које треба да покажу за 45 секунди Прегледање свески Израда ленти времена Самоевалуација и евалуација</p>

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

у излагању историјске нарације користи основне научне појмове;	личност и, догађаји ... (4 с)				
--	---	--	--	--	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)

што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка, као и надареним ученицима размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...

коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

Корелације

Историја 8. разред Области предмета/теме	Корелације (повезивање садржаја наставних области са другим предметима и њиховим наставним областима) Могућности за успостављање различитих корелација: • садржаја у оквиру самог предмета (успостављање веза међу областима предмета) • садржаја у оквиру једног разреда, са различитим предметима (међупредметна хоризонтална корелација); • садржаја истог и других предмета који су савладани у претходним разредима (међупредметна вертикална корелација);		
	Наставни садржај и врста корелације у оквиру самог предмета међупредметна хоризонтална корелација оквиру једног разреда са различитим предметима) (у Међупредметна вертикална корелација (садржаји истог или других предмета који су савладани претходним разредима) у	Предмет/ разред	Реализација (месец)
1. Основи проучавања прошлости	Основне одлике периода од завршетка Првог светског рата до наших дана. Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио-визуелни, усмена сведочанства, дигитални)	Географија (карте), српски језик (језичка култура); историја - 7. разред/последнице Великог рата/	септембар

<p>2. Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата</p>	<p>Последице Великог рата Револуције у Русији и Европи (узроци, ток и последице). Стварање југословенске државе Политичке и друштвено-економске прилике у Европи и свету Југословенска краљевина Истакнуте личности: Николај Проханов, Владимир Иљич Лењин, Роза Луксембург, Александар Флеминг, Пабло Пикасо, Волт Дизни, Чарли Чаплин, Сергеј Ејзенштајн, Бенито Мусолини, Адолф Хитлер, Јосиф Стаљин, Френклин Рузвелт, Александар I, Марија, Петар II и Павле Карађорђевић, Никола Пашић Стјепан Радић, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек, Слободан Јовановић, Милутин Миланковић, Исидора Секулић, Ксенија Атанасијевић, Милена Павловић Барили, Иван Мештровић</p>	<p>Географија / карта Европе, света, Југославије/ликовна култура (споменичко наслеђе међуратног периода, Дали, Пикасо, М.П. Барили);српски језик /писци изгубљене генерације, Дучић, Нушић /грађанско васпитање/(људска права, тоталитарне идеологије/, историја 7.разред/политичке идеологије/ техника и технологија,напредак науке и технике/7.разред-историја/,веронаука /религија у КСХС/, музичко (Химна Југославије), кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p>	<p>септембар, октобар, новембар, децембар</p>
<p>3.Други светски рат</p>	<p>Свет у рату Југославија и српски народ у рату Последице рата Истакнуте личности: Френклин Рузвелт, Винстон Черчил, Јосиф Стаљин, Адолф Хитлер, Бенито Мусолини, цар Хирохито, Франциско Франко, Мао Цедунг, Ана Франк, Петар II Карађорђевић, Драгољуб Михаиловић, Јосип Броз Тито, Милан Недић, Анте Павелић, Диана Будисављевић.</p>	<p>Географија фронтови, битке: Свет, Европа,Југославија-окупациона подела);(грађанско васпитање/ политичке идеологије,људска права, савези; ликовна култура (плакате, карикатуре...), историја-7. разред/револуције/, кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p>	<p>децембар,јануар, фебруар, март</p>
<p>4. Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата</p>	<p>Свет после Другог светског рата Југославија и српски народ после Другог светског рата Истакнуте личности: Џон Кенеди, Никита Хрушчов, Махатма Ганди, Голда Меир, Мартин Лутер Кинг, Роза Паркс, Нелсон Мендела, Енди Ворхол, Јосип Броз, Александар Ранковић, Милован Ђилас, Иво Андрић, Милош Црњански, Александар Петровић, Мира Траиловић, Душан Ковачевић</p>	<p>Географија (ОУН, ЕУ, блоковска подела, несврстани, СФРЈ, Србија) српски језик (Иво Андрић)грађанско васпитање / покрети еманципације-покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети, демократија/, историја7.разред(колонизација и деколонизација);техника и технологија/развој телекомуникација, телевизије, филмске индустрије/ликовна култура (плакати, карикатуре) ,музичко васпитање (Елвис Присли, Битлси), кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p>	<p>април, мај,</p>
<p>5. Европа, свет и српска држава и народ у савременим процесима</p>	<p>Свет после Хладног рата Српски народ на крају XX и на почетку XXI века- Истакнуте личности: Роналд Реган, Михаил Горбачов, Маргарет Тачер, Бил Гејтс, Владимир Путин, Ангела Меркел, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић, Зоран Ђинђић,</p>	<p>Географија (, процеси глобализације,претња тероризма, миграције, карте света, Европе,Азије, Африке, пад Берлинског зида, ЕУ, Распад СФРЈ, Србија,српски народ у дијаспори и региону)7. и 8.разред, српски језик</p>	<p>мај</p>

	Војислав Коштуница	(језичкакултура),грађанско васпитање / покрети еманципације-покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети, тероризам/, историја7.разред(колонизација и деколонизација); техника и технологија/развој телекомуникација, телевизије, филмске индустрије/,информационе технологије/, Четврта индустријска револуција (дигитални медији, интернет, друштвене мреже и мобилна телефонија, апликације), историја/индустријске револуције/-7. и 8. разред, /ликовна/ плакати, карикатуре/, музичка култура/различити музички правци/,физичко васпитање/појединачни и тимски спорт/,биологија (еколошки покрети), кроз интегративну наставу и тематско повезивање	
--	--------------------	---	--

Улоге наставника и ученика у извођењу наставе историје

Активност наставника:	Активно стученика:
Објашњава, сугерише, мотивише, одстиче, постављапроблем, дајеистраживачкезадатке, анализира, проверава, постављापитања...	Активнослуша, учествује у разговору, одговарапитања, гледаилустрације, истражује и анализираисторијскеизворе, радитестове (иницијалне, петнаестоминутне, стандардизованетестове...), израђујепаное, презентације, учествује у пројектнојнастави...

Улогенаставника и ученика у различитиметапамапројектненаставе

Етапанаставнеактивности	Активностнаставника	Активностученика
1. Избортеме и формулисањеоквирногциљапројекта	Заједносаученицимапредлажетеме и формулишеопштеобразовне и пројектнециљеве.	Расправљају и заједно с наставникомбирајутему.
2. Поделатеменаподтеме и формулисањепосебнихциљевазасвакуподтему	Помажеученицима у постављању и прецизирањуподтема.	Предлажу илибирајупонуђенеподтеме
3. Формирањегрупа/тимова и поделазадужења	Формирагрупепоизабранимподтемамаводећирачуна о интересовањимаученика	У оквирумалихгрупа/тимовамеђусобомделеулогерадиуспешнијереализацијеизабр

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

		аногздатка.
4. Припремањематеријалазаистраживачкирад	Унапредразрађујезадатке, питањазаистраживачкирад и припремапотребнересурсе	Прихватајуобавезе у изради задатка
5. Одређивањероказавршетакпројектнеактивности и договор о презентацијирезултата	Организујерасправу и учествује у њој.	Расправљају и утврђујуобликепрезентовањарезултата својихистраживања.
6. Разрадапројекта, истраживање	Прати и усмерава радученика.	Истражујупремаунапредутврђенимзадацима и процедурамауинструкцијенаставника/библиотекара.
7. Обједињавањерезултатамањихгрупа/тимова	Упућујеченикекакодаобјединерезултате.	Обједињујерезултате премаприхваћенимправилима.
8. Презентација	Наставникорганизује (јавну) презентацију	Извештавају о резултатимасвограда и добијајуповратнеинформације
9. Рефлексија	Наставникпроцењујерезултатереализованихактивности и ефекатсвограда.	Ученициоцењујучитавпроцес, својуулогу и допринос у процесу учења.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА У НАСТАВИ ИСТОРИЈЕ ОСМОГ РАЗРЕДА

НАСТАВНА ОБЛАСТ	Оцена одличан (5) Ученик:	Оцена врло добар (4) Ученик:	Оцена добар (3) Ученик:	Оцена довољан (2) Ученик:	Оцена недовољан (1)
1. Основи проучавања про	Примењујезнањеизисторијскехронологије (прецизно одређујекојојдеценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски догађај). Објашњава специфичностиважних историјских појмова и примењује их у историјском контексту.	Примењујезнањеизисторијскехронологије (прецизно одређујекојојдеценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски догађај). Објашњава специфичностиважних историјских појмова и примењује их у одговарајућем историјском контексту. Разуме како су појаве повезане из прошлости и садашњости.	Препознаје основну карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности јереч. Препознаје разлику измеђутекстуално историјског извора и	Именује и разликује основне временске одреднице. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода. Уме да одреди које м веку припадају важне године из прошл	Ученик не препознаје градиво, непоказује способност репродукције и примене градива. Не изводи закључке о јесезаснивају на подацима, критички не расуђује.

<p>ШЛОС ТИ</p>	<p>одговарајућем историјском контексту. Разумева како су појаве повезане из прошлости и садашњости. Анализира и процењује релевантност историјских збора.</p> <p>*показује изузетну самосталност уз изузетно високу степен активности и ангажовања</p>	<p>*показује велику самосталност и високу степен активности и ангажовања</p>	<p>других текстова познатих ученику, који говоре о историјским појавама. Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике. Уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми графикана. Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом. Препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје, Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје (научно-технолошка открића, светски ратови, појава социјализма....)</p> <p>*показује делимични степен активности и ангажовања</p>	<p>ости. Препознаје значење основних појмова из савременог доба. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје (светски ратови, појава социјализма...). Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости (узрок и последице светских ратова, узрок и последице научно-технолошких открића, појаве блокова у свету после Другог рата...) Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике (научно-технолошка открића, књижевнике, слике, владари...). Уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда.</p> <p>*у мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; - понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички</p>	<p>Непоказује интересовање за учешће у активностима, нити за ангажовање.</p>
--------------------	--	--	---	---	--

				расуђује; -показује мањи степен активности и ангажовања	
2. Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата	-процени и анализира политичке прилике у Европи и свету после Великог рата/Мировна конференција, Вудро Вилсон,Версајски поредак, Друштво народа/ -процени угао гледања на крај Првог рата из угла победника и побеђеног -узрочно-последично анализира и износи свој став о последицама Првог светског рата/нестанак четири царства, незадовољство народа, појава екстремних идеологија-фашизма,нацизма и комунизма/ -процењује улогу личности које су обележиле овај историјски период/Мусолини, Хитлер, Стаљин/ -уме да прочита историјску информацију на основу поређане две историјске карте/Европа пре и после нестанка четири царства и стварања нових држава/ -закључује о развоју културе и уметности на основу сликовних /Пикасо../и књижевних извора кроз дела иличности/Хемингвеј, Ремарк../ -узрочно-последично анализира последице Првог светског рата на југословенским просторима/конституисање КСХС/ -представља и образлаже	-препознаје политичке прилике у Европи и свету / Мировна конференција, Вудро Вилсон,Версајски поредак, Друштво народа/ -може да објасни крај Првог рата из угла победника и побеђеног -закључује које су последице Великог рата/нестанак царстава, појава нових идеологија/ -препознаје улогу личности из епохе/ Мусолини, Хитлер, Стаљин/ -применом знања из историјске хронологије уме прецизно да одреди ко историјском периоду припадају промене у науци, култури и уметности/Анштајн, Флеминг, Ремарк, Хемингвеј, Пикасо../ -препознаје последице Првог светског рата на југословенским просторима/стварање КСХС/ -закључи које су специфичности везане за стварањеКСХС/Видовдански устав, националне супротности, диктатура, политичке странке/ -закључи зашто је дошло до увођења диктатуре у КСХС и какве су њене последице у Краљевини и региону -представља информације везане за живот народа, али развој културе и науке -потврђује о којим историјским личностима се ради на основу сликовних историјских извора /Александар	-уме да наведе политичке прилике у Европи после Првог рата/Мировни уговори, Друштво народа/ -објасни појаву нових идеологија фашизма,нацизма и комунизма -повезује идеологију и личности /Мусолини, Хитлер, Стаљин/ -уме да наведе неке промене у науци, култури, уметности и да их повеже са личностима/Анштајн, Флеминг, Ремарк, Хемингвеј, Пикасо../ -закључује шта су последице Првог светског рата за југословенски простор/стварање КСХС/ -објашњава појмове: Видовдански устав, националне супротности, диктатура, политичке странке -дефинише поделу Краљевине Југославије на бановине користећи историјску карту у којој је	-наброји најважније појмове везане за Европу после Првог рата/Мировни уговори, Друштво народа/ -именује идеологије и њихове представнике: фашизам,нацизам и комунизам/Мусолини, Хитлер, Стаљин/ -набраја најважније појмове из периода Краљевине Југославије -стварање КСХС/ Видовдански устав, убиство краља Александра/-уз помоћ наставника -препознаје на основу историјске карте поделу Краљевине на бановине/ уз помоћ наставника/ *у мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; - понекад је самосталан у решавању проблема и у	не показује знања на нивоу препознавања нити репродукције - не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање -не препознаје основне информације везане за конкретну тему

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

	<p>специфичности везане за конституисање КСХС/Видовдански устав, националне супротности, диктатура, политичке странке/ -процењује и анализира увођење диктатуре у КСХС и њен утицај на политичку стабилност државе -критички процењује друштво Краљевине Југославије на основу информација везаних за народни живот и обичаје, али и развој културе и науке -анализира и образлаже улогу историјских личности овог периода/Александар Карађорђевић, кнез Павле, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек/ *показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања</p>	<p>Карађорђевић, кнез Павле, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек/ *показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања</p>	<p>наведена легенда -повезује историјске личности са одговарајућим догађајем/Александар Карађорђевић- диктатура, Цветковић- Мачек-Тројни пакт...../ *показује делимични степен активности и ангажовања</p>	<p>недовољној мери критички расуђује; -показује мањи степен активности и ангажовања</p>	
<p>3. Друг и светс ки рат</p>	<p>-узрочно-последично анализира узрок, ток и последице Другог светског рата у свету и Европи - умеда прочита историјске информације на основу историјске карте без понуђе нелегенде/фронтони током рата/ -представља специфичне детаље о великим биткама Другог светског рата/ Курска, Стаљинградска, северна Африка, Далеки исток, Нормандија, пад Берлина.../ -процењује и анализира релевантност историјског извора/Непознатих хероји Стаљинграда/, као и историјских личности/Черчил, Жуков, Монтгомери, Ромел.../</p>	<p>-препознаје и повезује узрок, повод, ток и последице Другог светског рата - применом знања из историјске хронологије у ме прецизно одређује годину припадања највећим биткама Другог светског рата -препознаје важне догађаје и личности које су обележиле догађаје/ Черчил, Жуков, Монтгомери, Ромел.../ -препознаје узрок, повод, ток и последице рата на југословенском простору - закључи зашто је дошло до различитих погледа на ратна збивања на југословенском простору - представља информације везане за најважније догађаје НОР-а/ априлски рат, НДХ,</p>	<p>-у ме данаведу узрок, повод, ток и последице Другог светског рата - објасни највеће битке Другог светског рата -повеже битке и личности у одговарајућој временској одредници - зна да покаже на историјској карти фронтоне Другог светског рата -објасни узрок, повод, ток и последице рата на југословенском простору -закључи да суна НОР</p>	<p>-именује трајање рата, узрок и последице - препознаје најважније битке и личности Другог светског рата уз помоћ наставника - показује на карти фронтоне уз помоћ наставника -именује почетак и крај рата - препознаје значење појмова: априлски рат, НДХ, четнички и партизански покрет, Неретва, Сутјеска, АВНОЈ, крај рата у Југославији- уз помоћ наставника</p>	<p>непоказује знања на ивици препознавања и и репродукције - непоказује интересовање за учешће у активностима и ангажовање - не препознаје основне информације везане за конкретну тему</p>

	<p>-процењује и анализираузрок, повод, ток и последицеДругогсветскогратанајугословенскомпростору</p> <p>-умедаизразимишљење о одрђеномтумачењуратанајугословенскомпростору</p> <p>-процењује и анализираразличитепогледенаратназбивањанајугословенскомпростору</p> <p>-представља и образлажеспецифичне детаљеизпериода НОБ-а/априлскират, НДХ, четнички и партизанскипокрет, Неретва, Сутјеска, АВНОЈ, крајрата у Југославији/</p> <p>-представља и образлажеспецифичне детаљеизбиографијеважнихличности/Тито, ДражаМихаиловић/</p> <p>- процениугагледањанаисторијскупојавупобедника и побеђених и повежесасадашњимвременом и простором</p> <p>*показујеизузетнусамосталностуизузетновисокстепенактивности и ангажовања</p>	<p>четнички и партизанскипокрет, Неретва, Сутјеска, АВНОЈ, крајрата у Југославији/</p> <p>- применознањаизисторијскехронологије можедаодредипрецизно времедешавањаважнихисторијскихдогађаја и даихповежесаличностима/Тито, ДражаМихаиловић/</p> <p>*показујевеликусамосталност и високстепенактивности и ангажовања</p>	<p>различитогледалипартизан и и четници</p> <p>-умеданаведевећебитке НОР-а и даихпрочитасаисторијскекарте у којојенаведеналегенда</p> <p>*показуједелимичнистепен активности и ангажовања</p>	<p>- препознајеисторијскеинформације у формислике/Тито, ДражаМихаиловић/-узпомоћнаставника</p> <p>*у мањојмерилогичноповезујечињенице и појмове и искључивоузподршкунаставникаизводизакључкекојисезаснивајунаподацима; - понекадјесамосталан у решавањупроблема и у недовољнојмерикритичкирасуђује;</p> <p>- показујемањистепенактивности и ангажовања</p>	
<p>4. Европа, свет и</p>	<p>-процењује и анализира политичке и економске прилике у Европи и свету после Другог светског рата и износи своје мишљење</p> <p>-процењује и анализира културна и научна достигнућа тог периода</p> <p>-уме да објасни специфичност важних историјских појмова и</p>	<p>-препозна политичке и економске прилике у свету и Европи после Другог светског рата/ ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ..</p> <p>-препозна културна и научна достигнућа овог периода</p> <p>-препозна личности које су дале печат</p>	<p>-објасни: ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународне односе, оружане сукобе, стварање ЕУ,</p> <p>-уме да наведе личности на основу сликовних историјских извора/Кенеди, Ганди,</p>	<p>-препознаје појмове: ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а/уз помоћ наставника/</p> <p>-каже на основу сликовних историјских извора о којој</p>	<p>не показује знања на нивоу препознавања нити репродукције</p> <p>- не показује интересовање заучешће у активностима нити ангажовање</p>

<p>српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата</p>	<p>њихову везу са садашњим временом/ ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а /</p> <p>-узрочно-последично анализира политичке прилике у Југославији после рата и даје своје мишљење, упоређује са садашњошћу</p> <p>-представља и образлаже специфичне детаље из политичког живота и изградње социјализма у Југославији</p> <p>-процењује и анализира спољну политику Југославије и упоређује са садашњим временом</p> <p>-препознаје повезаност спољне политике Југославије са СССР-ом</p> <p>-представља и образлаже југословенски културни простор-под утицајем социјализма</p> <p>-процењује и анализира распад Југославије 90-их година 20.века</p> <p>*показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања</p>	<p>овом времену/Кенеди, Ганди, Гагарин...../</p> <p>-препознаје политичке прилике у Југославији после рата и повезује их са садашњим временом</p> <p>-закључује зашто је дошло до изградње социјализма/самоуправљање/</p> <p>-закључује да је спољна политика била под јаким утицајем великих сила и повезује са данашњим временом</p> <p>-повезује политички живот државе са распадом 90-их година 20.века</p> <p>*показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања</p>	<p>Гагарин...../</p> <p>-уме да наведе и препозна Јосипа Броза Тита, изградњу социјализма и самоуправљања</p> <p>-закључи на примеру сликовних историјских извора личности из овог периода/Јосип Броз Тито, Кенеди, Ганди, Гагарин...../</p> <p>*показује делимични степен активности и ангажовања</p>	<p>личности је реч уз подршку наставника/Кенеди, Ганди, Гагарин...../</p> <p>-наброји појмове: Јосип Броз Тито, спољна политика, сукоб са СССР-ом, самоуправљање, распад Југославије, грађански рат-уз помоћ наставника</p> <p>-препозна на основу историјског извора у форми слике личности које су обележиле овај период/Јосип Броз Тито, Кенеди, Ганди, Гагарин...../ уз помоћ наставника</p> <p>*у мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; - понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује мањи степен активности и ангажовања</p>	<p>- не препознаје основне информације везане за конкретну тему</p>
<p>5. Европа, свет и</p>	<p>-процењује и анализира политичке и економске прилике у Европи и свету после хладног рата и износи своје мишљење</p> <p>-процењује и анализира културна и научна достигнућа тог периода/Четврта индустријска револуција../</p>	<p>-препозна политичке и економске прилике у свету и Европи после хладног рата и износи своје мишљење</p> <p>-препозна културна и научна достигнућа овог периода/Четврта индустријска револуција../</p> <p>-препознаје специфичност важних историјских појмова и њихову везу са</p>	<p>-објасни: међународне односе, оружане сукобе, стварање ЕУ, распад СССР-а</p> <p>-уме да објасни пад Берлинског зида, међународне односе, оружане сукобе, стварање</p>	<p>-препознаје појмове: ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а/уз помоћ наставника/</p> <p>-наброји појмове: Јосип Броз Тито, спољна</p>	<p>-не показује знања на нивоу препознавања нити репродукције</p> <p>- не показује интересовање за учешће у активностима нити</p>

<p>српс ка држа ва и наро ду савр емен им проц есим а</p>	<p>-уме да објасни специфичност важних историјских појмова и њихову везу са садашњим временом/ пад Берлинског зида, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а, доминација САД / -узрочно-последично анализира политичке прилике у Југославији 80-их међунационалне тензије, вишестраначки систем, распад СФРЈ, грађански рат, међународна интервенција, ратни злочини, агресија НАТО-а на СРЈ политичке промене 2000.г. и даје своје мишљење, упоређује са садашњошћу -представља и образлаже специфичне детаље из политичког живота и изградње социјализма у Југославији -процењује и анализира распад Југославије 90-их година 20.века *показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања</p>	<p>садашњим временом/ пад Берлинског зида, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а, доминација САД / -препознаје политичке прилике у Југославији 80-их и повезује их са садашњим временом -препознаје специфичне детаље из политичког живота и изградње социјализма у Југославији -повезује политички живот државе са распадом 90-их година 20.века -закључује зашто је дошло до изградње међунационалне тензије, вишестраначког система, распада СФРЈ, грађанског рата, међународне интервенције, ратних злочина, агресије НАТО-а на СРЈ, политичке промене 2000.г. и даје своје мишљење, упоређује са садашњошћу -закључује да је спољна политика била под јаким утицајем великих сила и повезује са данашњим временом *показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања</p>	<p>ЕУ, распад СССР-а, доминацију САД / -уме да наведе личности на основу сликовних историјских извора/Реган, Горбачов, Тачер, Путин, Меркел...../ -уме да наведе културна и научна достигнућа овог периода/Четврта индустријска револуција./ -закључи на примеру сликовних историјских извора личности из овог периода/Јосип Броз Тито, Коштуница, Ђинђић, Бора Чорба, Дивац.../ -уме да препозна политички живот државе 90-их година 20.века и њен распад, спољну политику под јаким утицајем великих сила *показује делимични степен активности и ангажовања</p>	<p>политика, самоуправљање, распад Југославије, грађански рат-уз помоћ наставника -препозна на основу историјског извора у форми слике личности које су обележиле овај период/Коштуница, Ђинђић, Бора Чорба, Дивац,Путин,Ђинђић.../ уз помоћ наставника *показује мањи степен активности и ангажовања</p>	<p>ангажовање - не препознаје основне информације везане за конкретну тему</p>
---	--	--	---	---	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – ДОПУНСКА НАСТАВА
Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Ред бр. наст. теме	Број часова по теми	Садржаји програма за допунску наставу	Начин реализације и врсте активности програма	Циљ-савладавање образовних стандарда и кључних појмова основног нивоа Образовни минимум по теми-исходи
I	2	Основи проучавања прошлости	Објашњавање појма прошлости, хронолошких одредница, временских јединица у историји и вежбање на задатим и самостално задатим примерима; уз помоћ наставника, размена у пару	Именује и разликује основне временске одреднице. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода. Уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости. Препознаје значење основних појмова из савременог доба. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје (светски ратови, појава социјализма...). Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости (узрок и последице светских ратова, узрок и последице научно-технолошких открића, појава блокова у свету после Другог рата...) Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике (научно-технолошка открића, књижевнике, слике, владари...). Уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда .
II	8	Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата	Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање, тумачење и анализа писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена. Вежбање на задатим примерима уз помоћ наставника, самостално и у пару	Наброји најважније појмове везане за Европу после Првог рата/Мировни уговори, Друштво народа/-именује идеологије и њихове представнике:фашизам,нацизам и комунизам/Мусолини, Хитлер, Стаљин/-набраја најважније појмове из периода Краљевине Југославије-стварање КСХС/ Видовдански устав, убиство краља Александра/-уз помоћ наставника-препознаје на основу историјске карте поделу Краљевине на бановине/ уз помоћ наставника/
III	10	Други светски рат	Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање, тумачење и анализа писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена. Вежбање на задатим примерима уз помоћ наставника, самостално и у пару	Именује трајање рата, узрок и последице-препознаје најважније битке и личности Другог светског рата уз помоћ наставника-показује на карти фронтове уз помоћ наставника-именује почетак и крај рата-препознаје значење појмова: априлски рат, НДХ, четнички и партизански покрет, Неретва, Сутјеска, АВНОЈ, крај рата у Југославији-уз помоћ наставника-препознаје историјске информације у форми слике/Тито, Дража Михаиловић/- уз помоћ наставника
IV	6	Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата	Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање, тумачење и анализа писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена.Вежбање на задатим примерима уз помоћ наставника, самостално, у пару, групи	-Препознаје појмове: ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а/уз помоћ наставника/-каже на основу сликовних историјских извора о којој личности је реч уз подршку наставника/Кенеди, Ганди, Гагарин...../-наброји појмове: Јосип Броз Тито, спољна политика, сукоб са СССР-ом, самоуправљање, распад Југославије, грађански рат-уз помоћ наставника-препозна на основу историјског извора у форми слике личности које су обележиле овај период/

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

				Јосип Броз Тито, Кенеди, Ганди, Гагарин...../ уз помоћ наставника
V	4	Европа, свет и српска држава и народ у савременим процесима	Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање, тумачење и анализа писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена Вежбање на задатим примерима уз помоћ наставника, самостално, у пару, групи	-Препознаје појмове: ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а/уз помоћ наставника-наброји појмове: Јосип Броз Тито, спољна политика, самоуправљање, распад Југославије, грађански рат-уз помоћ наставника-препозна на основу историјског извора у форми слике личности које су обележиле овај период/Коштуница, Ђинђић, Бора Чорба, Дивац,Путин, Ђинђић..../ уз помоћ наставника
I + II + III + IV + V	6	-Сналажење на историјској карти - Израда и читање ленти времена - Читање и тумачење историјских извора - Припремање за контролни	Повећање заинтересованости за садржаје из историје кроз рад на: - решавању асоцијација - анализи познатих изрека и легенди - погађању тајанствене личности - вежбању на историјској карти - одговарању на питања - кроз самосталан рад и рад у пару, групи, уз помоћ наставника - ланац знања	-Израда ленте времена, уз помоћ наставника - Издваја у форми табеле, уз помоћ наставника или другог ученика, позитивне и негативне карактеристике појава у Европи, свету и Југославији после Другог светског рата
	36			

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ-ДОДАТНА НАСТАВА

Ред бр. наст. теме	Број часова по теми	Садржаји програма за додатну наставу	Начин реализације и врсте активности програма	Циљ-савладавање образовних стандарда и кључних појмова напредног нивоа Образовни максимум по теми-исходи
I	3	Основи проучавања прошлости	- Примена знања из историје на примерима: историјских извора, у хронологији -Самостална продукција примера - Израда прилога о неком Музеју или Архиву по избору	Примењује знање из историјске хронологије (прецизно одређује којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски догађај). Објашњава специфичности важних историјских појмова и примењује их у одговарајућем историјском контексту. Разуме како су појаве повезане из прошлости и садашњости. Анализира и процењује релевантност историјских извора.
		Европа, свет и српски	- Закључује на основу понуђених	Процени и анализира политичке прилике у Европи и свету после Великог

II	8	народ у југословенској држави у периоду између два рата	материјалних историјских извора -Анализирање писаних историјских извора -Самостално сналажење на историјској карти -Повезивање догађаја у целину на задатим примерима -Помагање другима из разреда	рата/Мировна конференција, Вудро Вилсон,Версајски поредак, Друштво народа/-процени угао гледања на крај Првог рата из угла победника и побеђеног-узрочно-последично анализира и износи свој став о последицама Првог светског рата/нестанак четири царства, незадовољство народа, појава екстремних идеологија-фашизма,нацизма и комунизма/-процењује улогу личности које су обележиле овај историјски период/Мусолини, Хитлер, Стаљин/-уме да прочита историјску информацију на основу поређане две историјске карте/Европа пре и после нестанка четири царства и стварања нових држава/-закључује о развоју културе и уметности на основу сликовних /Пикасо../и књижевних извора кроз дела иличности/Хемингвеј, Ремарк../-узрочно-последично анализира последице Првог светског рата на југословенским просторима/конституисање КСХС/-представља и образлаже специфичности везане за конституисање КСХС/Видовдански устав, националне супротности, диктатура, политичке странке/-процењује и анализира увођење диктатуре у КСХС и њен утицај на политичку стабилност државе-критички процењује друштво Краљевине Југославије на основу информација везаних за народни живот и обичаје, али и развој културе и науке-анализира и образлаже улогу историјских личности овог периода/Александар Карађорђевић, кнез Павле, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек/
III	10	Други светски рат	-Развијање умења коришћења историјске карте -Развијање умења тумачења историјских извора - Развијање умења повезивања догађаја у целину, уочавања узрочно-последичних веза; поређење две појаве... - Помагање другима из разреда - Учење израде паноа, презентације на задату тему	Узрочно-последично анализира узрок,ток и последице Другог светског рата у свету и Европи-уме да прочита историјске информације на основу историјске карте без понуђене легенде/фронтови током рата/-представља специфичне детаље о великим биткама Другог светског рата/Курска, Стаљинградска, северна Африка, Далеки исток,Нормандија,пад Берлина../-процењује и анализира релевантност историјског извора/Непознати хероји Стаљинграда/, као и историјских личности/Черчил, Жуков, Монтгомери, Ромел../-процењује и анализира узрок, повод, ток и последице Другог светског рата на југословенском простору-уме да изрази мишљење о одређеном тумачењу рата на југословенском простору-процењује и анализира различите погледе на ратна збивања на југословенском простору-представља и образлаже специфичне детаље из периода НОБ-а/априлски рат, НДХ, четнички и партизански покрет, Неретва, Сутјеска, АВНОЈ, крај рата у Југославији/-представља и образлаже специфичне детаље из биографије важних личности/Тито, Дража Михаиловић/-процени угао гледања на историјску појаву победника и побеђених и повеже са садашњим временом и простором
IV	6	Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата	-Развијање умења коришћења историјске карте -Развијање умења тумачења историјских извора - Развијање умења повезивања догађаја у целину, уочавања узрочно-последичних веза;	Процењује и анализира политичке и економске прилике у Европи и свету после Другог светског рата и износи своје мишљење-процењује и анализира културна и научна достигнућа тог периода-уме да објасни специфичност важних историјских појмова и њихову везу са садашњим временом/ ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а /-узрочно-последично анализира политичке прилике у Југославији после рата и даје своје мишљење, упоређује са садашњошћу-представља и образлаже специфичне детаље

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

			<p>поређење две појаве...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Помагање другима из разреда - Учење израде паноа, презентације на задату тему - Уочавање значаја историјских личности - Развијање критичког мишљења 	<p>из политичког живота и изградње социјализма у Југославији-процењује и анализира спољну политику Југославије и упоређује са садашњим временом-препознаје повезаност спољне политике Југославије са СССР-ом-представља и образлаже југословенски културни простор-под утицајем социјализма-процењује и анализира распад Југославије 90-их година 20.века</p>
V	6	5. Европа, свет и српска држава и народ у савременим процесима	<ul style="list-style-type: none"> -Развијање умења коришћења историјске карте -Развијање умења тумачења историјских извора - Развијање умења повезивања догађаја у целину, уочавања узрочно-последичних веза; поређење две појаве... - Помагање другима из разреда - Учење израде паноа, презентације на задату тему -Уочавање значаја историјских личности - Развијање критичког мишљења 	<p>Процењује и анализира политичке и економске прилике у Европи и свету после хладног рата и износи своје мишљење-процењује и анализира културна и научна достигнућа тог периода/Четврта индустријска револуција../-уме да објасни специфичност важних историјских појмова и њихову везу са садашњим временом/пад Берлинског зида, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а, доминација САД /-узрочно-последично анализира политичке прилике у Југославији 80-их, међунационалне тензије, вишестраначки систем, распад СФРЈ, грађански рат, међународна интервенција, ратни злочини, агресија НАТО-а на СРЈ политичке промене 2000.г. и даје своје мишљење, упоређује са садашњошћу-представља и образлаже специфичне детаље из политичког живота и изградње социјализма у Југославији-процењује и анализира распад Југославије 90-их година 20.века</p>
I + II + III+ IV+ V	3		<p>Повећање заинтересованости за садржаје из историје кроз рад на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - изради асоцијација, питања - проналажењу и презентацији познатих изрека и легенди - погађању тајанствене личности - вежбању на историјској карти - одговарању на питања - кроз самосталан рад и рад у пару, групи, систематизовање знања 	<ul style="list-style-type: none"> -тумачење историјске карте, -израда ленти времена, асоцијација, питања - проналажење и тумачење историјских извора - помагање другима у припреми за контролни -систематизовање знања
	36			

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Садржаји програма Историјске секције	Број часова	Начин реализације програма	Врсте активности у образовно-васпитном раду
Договор о будућем раду, термину...	1	Упознавање и договор о раду историјске секције	Слушање, сугестије, предлози
Уређење кабинета	2	Развијање међусобне сарадње и прављење што лепшег простора за рад	Чишћење, уређење, осмишљавање и оплемењивање простора за рад
Израда тематских карата, паноа, електронског албума знаменитих Срба-савремено доба,зидних новина на могуће теме: Српски народ кроз савремено доба Ленте времена....	10	Проширивање постојећих и усвајање нових знања Развијање креативности и сарадничког односа кроз заједничко осмишљавање паноа и прикупљање материјала Извлачење закључака уз помоћ слика, текстова, историјске карте, скице, шеме, графикана	Прикупљање материјала, осмишљавање, цртање, писање, израда, анализа урађеног
Савремено доба на филму	4	Самостално проналажење адекватних садржаја Презентација истих	Прикупљање материјала Излагање материјала Анализа
Савремено доба на ППТ	4	Анализирање садржаја из ППТ, кроз питања-програмирана настава	Праћење садржаја ППТ Одговарање на питања
Презентација градива	5	Бирање теме по личним афинитетима; прикупљање материјала и презентација пред другима Анализирање изложеног-критичко и самокритичко сагледавање	Прикупљање материјала Израда презентације Излагање Процена и самопроцена према датим критеријумима
Посете изложбама, културним институцијама, актуелним догађајима	5	Упознавање са културним институцијама града, неговање знања из локалне историје, стицање навика њиховог обиласка организовањем посета одговарајућим изложбама	Разговор, анализа, размена утисака
Квиз за сваки део градива по један: 1.Основи проучавања прошлости 2. Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата 3. Други светски рат 4. Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата 5. Европа, свет и српска држава и народ у савременим процесима	5	Проширивање знања из историје Припремање питања и пропозиција Реализација Развијање такмичарског духа, али и поштовања противника-Нека бољи победи!	Решавање тестова, питања, асоцијација, укрштеница
	36		

Предметни наставник: Славица Левајац

ГЕОГРАФИЈА

ЦИЉ: Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

РАЗРЕД: Осми

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 68 часова

ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИК : Слађана Вилотијевић

ИСХОДИ. По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	САДРЖАЈИ
учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини; анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; одреди географски положај Србије и доведе га у везу са историјско-географским развојем; анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије;	ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ	Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Одговоран однос према здрављу	Југоисточна Европа, интеграциони и дезинтеграциони процеси. Географски положај Србије. Историјско-географски развој Србије. Симболи Србије. Границе и проблеми пограничних крајева.

опише узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије;
класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне;
анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије;
класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије;
наводи начине коришћења вода Србије;
препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода;
доведе у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора;

ФИЗИЧКО-
ГЕОГРАФСKE
ОДЛИКЕ СРБИЈЕ

Геотектонски процеси на територији Србије.
Сеизмизам Србије.
Тектонски облици рељефа.
Падински процеси и рељеф настао деловањем воде.
Рељеф настао деловањем леда, ветра и човека.
Утицаји ерозивних и акумулативних процеса на човека.
Климатски фактори и елементи. Климатске области у Србији.
Подземне воде Србије.
Реке Србије.
Језера Србије.
Заштита вода и заштита од вода. Земљишта Србије.
Распрострањеност биљног и животињског света.

<p>објашњава популациону динамику становништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције; изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре становништва у нашој земљи; изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике; израђује и анализира графичке приказе структура становништва; објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи; уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи; доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи; препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине;</p>	<p>ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ</p>	<p>Кретање броја становника и њихов просторни размештај. Природно кретање. Миграциони процеси. Структуре становништва. Демографски проблеми и популациона политика. Прва насеља у Србији Село и рурални процеси. Градови. Урбанизација и проблеми урбаног развоја. Београд. Природни ресурси и привредни развој. Друштвени услови привредног развоја и промене у структури привреде. Пољопривреда и географски простор. Индустрија и географски простор. Саобраћај и географски простор. Туризам и трговина. Делатности кварталног сектора</p>
<p>описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти; процењује важност очувања природне и културне баштине Србије;</p>	<p>ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ</p>	<p>Природна баштина Србије. Културна баштина Србије. Светска баштина под заштитом Унескоа у</p>

		Србији.
реализује истраживачки пројекат у локалној средини	ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА	Појам и географски положај завичаја. Природне карактеристике. Друштвене карактеристике.
објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету	СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ	Срби у Црној Гори. Срби у БиХ – Република Српска. Срби у Хрватској. Срби у осталим суседним државама. Срби у дијаспори

Кључни појмови садржаја: географски положај, границе и величина територије Србије, физичко-географске одлике Србије, друштвено-географске одлике Србије, природна и културна баштина Србије, географија завичаја, Срби у региону и дијаспори

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Стално праћење и процењивање резултата постигнућа ученика, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању.

Иницијални тест и завршни тест

Неопходно је ученике стално оспособљавати за процену сопственог напретка у остваривању исхода предмета.

Формативно оцењивање (активност на часу, допринос групном раду, домаћи задатак, кратки тестови, израда паноа....)

Сумативно оцењивање (усмено одговарање, контролни задаци, учешће у истраживачком раду, познавање географске карте...)

СТАНДАРДИ

Основни ниво ГЕ.1.1.3.препознаје и чита географске и допунске елементе карте

ГЕ.1.3.1.познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред

ГЕ.1.3.2.дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и гране

ГЕ1.4.1препознаје основнеприродне и друштвенеодлике наше државе

Средњи ниво

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

ГЕ.2.1.2.одређује положај места и тачака на географској карти

ГЕ.2.1.3.препознаје и објашњава географске чињенице,објекте,појавае и процесе и односе који су представљени моделом,сликом,графиком,табелом,шемом

ГЕ.2.1.4.приказује понуђене географске податке на некој карти картографским средствима,графиком,табелом,шемом

ГЕ.2.3.1.разликује и објашњава кретање(природно и механичко) и структуре становништва

ГЕ.2.4.1.описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њенегеографске регије

Напредни ниво

ГЕ.3.1.1.доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чињеница, објеката,појава и процеса, односа на основу анализе географске карте

ГЕ.3.2.2.објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту,обнову и унапређивање

ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља

ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности

ГЕ.3.4.1. објашњава географске везе(просторне и каузалне,директне и индиректне) изаконитости (опште и посебне) у нашој земљи и у међународној географији

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

Наставник организује час, презентује наставне садржаје ангажујући ученике, водећи рачуна о претходним знањима која поседују, демонстрира, користи ИКТ – презентације, приказе, снимке, прилоге, демонстрирање; подстиче ученика на активно учење, повезује садржаје са свакодневним животом, вреднује рад ученика;

Ученици активно учествују у реализацији часа, записују, анализирају, дискутују, показују, примењују, закључују, учествују у тимском и групном раду, процењују наставу, рад других ученика и сопствени рад

ПЛАН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНИСТИ ИСХОДА И СТАНДАРДА

На почетку наставне године врши се иницијално тестирање. Оно се не оцењује Предвиђен је и полугодишњи (децембар или јануар) и завршни тест (крај школске године) којима се проверава оствареност исхода и стандарда.

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

-српски језик и књижевност – израда домаћих задатака есејског типа, рад са текстом и обрада текста приликом израде презентација, читање и разумевање текста, издвајање кључних речи и најважнијих појмова;

-математика – рад са табелама, решавање Венових дијаграма, однос површинеа

- физика -физичке појаве у природи, мерне јединице, уређаји за мерење

-информатика и рачунарство – примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљању података и информација, фотографија и видео клипова;

-ликовна култура – израда панона, плаката, цртежа, модела, мапа ума;

-биологија–одређивање распрострањености одређених група животиња, биоми, пољопривреда.

-грађанско васпитање – обрада тема које се односе на државу

- физичко васпитање (здрави стилови живота)

- историја – постанак и симболи државе

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Међупредметно повезивање биће детаљно разрађено у оперативним плановима рада, као и током тематског дана или тематске недеље, а обухваћено је и у пројектној настави и географској секцији.

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења,
- избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, прилагођеност домаћих задатака);
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима;
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљеви допунске наставе:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умећа и вештина из наставног градива.

САДРЖАЈ ПРОГРАМА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	ОСНОВНИ ОБЛИЦИ ИЗВОЂЕЊА ПРОГРАМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА
Географски положај, границе и величина територије Србије; Физичко-географске одлике Србије; Друштвено-географске одлике Србије; Природна и културна баштина Србије;	- слушају - питају - разговарају - описују	- подстиче на усвајање знања - мотивише за рад - методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	- индивидуални - фронтални	- боље разумевање, препознавање и усвајање знања

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Географија завичаја; Срби у региону и дијаспори				
--	--	--	--	--

Напомена: Часови допунске наставе се могу по потреби кориговати. Број часова зависи од одељења и потреба ученика.

ДОДАТНИ РАД

Циљеви додатног рада:

Додатни рад се организује за ученике који показују веће интересовање и жељу за новим сазнањима која превазилазе оквире предвиђене планом и програмом, са циљем повезивања и примене наученог.

САДРЖАЈ ПРОГРАМА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	ОСНОВНИ ОБЛИЦИ ИЗВОЂЕЊА ПРОГРАМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА
Географски положај, границе и величина територије Србије; Физичко-географске одлике Србије; Друштвено-географске одлике Србије; Природна и културна баштина Србије; Географија завичаја; Срби у региону и дијаспори	-разговарају -уочавају -закључују -анализирају -пишу реферате -праве паное	-мотивише за рад -усмерава -подстиче на размишљање, логичко закључивање, радозналост и самосталан рад	-самосталан рад -истраживачки рад -тимски рад -рад у мањим групама	-повезивање знања и примена наученог -самостално истраживање и правилно коришћење стручне литературе и штампе

БИОЛОГИЈА

Годишњи фонд часова: 68

Недељни фонд часова: 2

Циљ предмета:

Циљ наставе биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошким процесима развија одговоран однос према себи и природи и разумевањем значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем

НАЧИН ПРАЋЕЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

иницијални и завршни тест

активност на часу (наставник прати ученичко залагање на часу, његову иницијативу да реши одређене задатке..)

провера знања путем контролних вежби и тестова

усмена провера знања ради утврђивања остварености циљева наставе

праћење реализације домаћих задатака

праћење реализације практичних радова

оцењивање продуката ученичких радова (збирки, колекција, фотографија, прављење видео-материјала, цртежи, графикони, постери...)

посматрање и праћење реализације одговарајућих улога у пару и групи

задаци у уџбенику и наставним листићима

интеракција са наставником

ученичка свеска (уредност, заступљеност свих сардџаја који се раде на часу, додатне фотографије или занимљивости које су пронашли и записали у свеску)

ваннаставне активности (ангажовање ученикаа у биолошким секцијама, квизовима, радионицама...)

индивидуални захтеви (пројекти на одређену тему...)

постигнути резултати на било ком нивоу такмичења (школско, општинско, окружно, републичко)

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН ПРОГРАМА ОСТВАРИВАЊА
Ученик треба да:	1.	Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије: једро, ендоплазмични ретикулум,	-Дигитална компетенција -Рад са подацима и информацијама	- Подстицати радозналост, аргументовање, креативност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење,

<p>– повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; – повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција; – идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; – илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини;</p>	<p>Јединство грађе и функције као основ живота</p>	<p>рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми. Матичне ћелије – ћелије програмиране за различите функције. Ћелије и ткива животиња и биљака Принцип економичности грађе и функције живих бића. Нервни систем, рефлексни лук Чулни систем Ендокрини систем и хуморална регулација. Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула. Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај. Хомеостаза – принцип повратне спреге. Фотосинтеза. Ћелијско дисање. Транспирација. Температурна регулација.</p>	<p>-Сарадња</p>	<p>сарадњу, уважавање и прихватање различитости. - користити ИКТ решења - ученици користећи стечена знања, решавају проблем који наставник формулише -учење путем открића (наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; тако сами упознају стратегије учења и методе решавања проблема, што омогућава развој унутрашње мотивације</p>
<p>– одговорно се односи према свом здрављу; – изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота;</p>	<p>2. Човек и здравље</p>	<p>Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина. Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и</p>	<p>Рад са подацима и информацијама -Сарадња -Дигитална компетенција -Целоживотно учење</p>	<p>Подстицати радозналост, аргументовање, креативност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење, сарадњу, уважавање и прихватање различитости.</p>

<p>– повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; – идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота;</p>		<p>индивидуалне генетичке варијабилности). Заштита од полно преносивих болести контрацепција. Одговорност за сопствено здравље.</p>		<p>- користити ИКТ решења - ученици користећи стечена знања, решавају проблем који наставник формулише -учење путем открића (наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке), тако сами упознају стратегије учења и методе решавања проблема, што омогућава развој Унутрашње мотивације - Током рада ученици користе лабораторијски прибор , микроскоп, лупу и микроскопске препарате.</p>
<p>-доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; – истражи давно нестале екосистеме;</p>	<p>3. Порекло и разноврсност живог света</p>	<p>Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O₂ и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој осталих живих бића. Строматолити. Излазак из воде на копно.</p>	<p>Рад са подацима и информацијама -Сарадња -Дигитална компетенција -Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Подстицати радозналост, аргументовање, креативност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење, сарадњу, уважавање и прихватање различитости. - користити ИКТ решења - ученици користећи стечена знања, решавају проблем који наставник формулише -учење путем открића (наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче</p>

				закључке .
<p>– повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена;</p> <p>– повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције;</p>	<p>4. Наслеђивање и еволуција</p>	<p>Промене током животног циклуса и њихова регулација Цветање, плодношење и сазревање плодова биљака. Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. Еволуција човека.</p>	<p>-Одговоран однос према околини; -Рад са подацима и информацијама; -Решавање проблема</p>	<p>Подстицати радозналост, аргументовање, креативност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење, сарадњу, уважавање и прихватање различитости. - користити ИКТ решења - ученици користећи стечена знања, решавају проблем који наставник формулише) -учење путем открића (наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; тако сами упознају стратегије учења и методе решавања проблема, што омогућава развој унутрашње мотивације</p>

<p>-установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; – критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; – повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије; – истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања; – истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју.</p>	<p>5. Живот у екосистему</p>	<p>Еволуција и развој екосистема. Концепт климакса. Циклуси кружења основних супстанци у природи (H₂O, C, N) и њихова повезаност. Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви). Ограниченост ресурса (капацитет средине) и одрживи развој. Нестанак врста и фактори угрожавања (Н.І.Р.Р.О. концепт). Типични екосистеми Србије. Ретке и угрожене врсте Србије. Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте. Последице глобалних промена.</p>	<p>-Одговоран однос према здрављу -Компетенција за целоживотно учешће -Одговоран однос према околини</p>	<p>Подстицати радозналост, аргументовање, креативност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење, сарадњу, уважавање и прихватање различитости; -Табеларно и графичко приказивање резултата, са обавезним извођењем закључака; -ИКТ користи за прикупљање, обраду података и представљање резултата истраживања ;</p>
--	----------------------------------	---	--	--

КОРЕЛАЦИЈА:

Српски језик	Тумачење различитих тестова и писање есеја Писање састава на задату тему из биологије Коришћење научне терминологије и претрага интернета
Ликовна култура	Уметнички прикази у виду цртежа, модела и др.

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

	Цртежи различитих биолошких појмова, појава, процеса Креативна рециклажа
Природа и друштво	Ослањање на све садршаје о живој природи
Историја	Историјски осврт на еволуцију као науку Промене током пубертета у смислу социјализације и развоја личности
Географија	Екосистеми, биоми, пољопривреда, цветање воде, географске регије
Математика	Геометријска тела Однос површине и запремине у биолошком систему Различите рачунске операције при решавању задатака
Физика	Земљина тежа- кретање Нервни импулс, сила потиска
Физичко васпитање	Здрави стилови живота, физичко вежбање
Хемија	Биолошки важна органска једињења, елементи раствора
Техника и технологија	Позитиван и негативан утицај технологије на живи свет. Повезаност науке и технологије
Информатика и рачунарство	Употреба рачунара за претрагу или приказивање података. Коришћење рачунара за прављење презентације
Биологија	Хоризонтална корелација садржаја биологије
Грађанско васпитање	Еколошко право, поштовање правила рада у пару и групи

Разред: ОСМИ	Годишњи фонд часова: 136
МАТЕМАТИКА	Недељни фонд часова: 4

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
<p>- примени Талесову теорему у геометријским задацима и реалном контексту;</p> <p>-примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту;</p>	СЛИЧНОСТ ТРОУГЛОВА	<p>-Пропорционалност дужи</p> <p>-Талесова теорема</p> <p>-Сличност троуглова</p> <p>-Примена сличности троуглова</p>	<p>-методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема хеуристички приступ, комбинована облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.</p>	<p>- активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду,самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство</p>	<p>Компетенција за учење, дигитална компетенција, рад са подацима, сарадња и комуникација у сарадњи са наставницима музичке и ликовне културе, физике, историје и географије</p>

<p>-Анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом;</p> <p>-Представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака;</p> <p>-Уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту;</p>	<p>ТАЧКА, ПРАВА, РАВАН</p>	<p>-Тачка, права, раван -Ортогоналност -Ортогонална пројекција -Полиедар</p>	<p>-методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема хеуристички приступ, комбинована облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.</p>	<p>- активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство</p>	<p>Компетенција за учење, дигитална компетенција, рад са подацима, сарадња и комуникација у сарадњи са наставницима музичке и ликовне културе, физике, историје и географије</p>
--	----------------------------	--	---	--	--

<p>-Реши линеарну једначину и неједначину</p> <p>-Реши реалне проблеме користећи линеарну једначину или неједначину</p>	<p>ЛЕНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ</p>	<p>-Линеарне једначине са једном непознатом</p> <p>-Примена линеарних једначина</p> <p>-Линеарне неједначине са једном непознатом</p>	<p>-методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема хеуристички приступ, комбинована</p> <p>облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.</p>	<p>- активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду,самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство</p>	<p>Компетенција за учење, дигитална компетенција, рад са подацима, сарадња и комуникација у сарадњи са наставницима музичке и ликовне културе, физике, историје и географије</p>
<p>-Израчуна површину и запремину праве призме и четворостране пирамиде (основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде и призме;</p>	<p>ПРИЗМА, ПИРАМИДА</p>	<p>-Појам призме</p> <p>-Површина призме</p> <p>-Запремина призме</p> <p>-Појам пирамиде</p> <p>-Површина пирамиде</p> <p>-Запремина пирамиде</p>	<p>-методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема хеуристички приступ, комбинована</p> <p>облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.</p>	<p>- активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду,самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство</p>	<p>Компетенција за учење, дигитална компетенција, рад са подацима, сарадња и комуникација у сарадњи са наставницима музичке и ликовне културе, физике, историје и географије</p>

<p>-нацрта и анализира график линеарне функције;</p> <p>-учествује у избору истраживачког пројекта и начина рада.</p>	<p>ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА</p>	<p>-Појам линеарне функције -График линеарне функције -Особине линеарне функције</p>	<p>-методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема хеуристички приступ, комбинована облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.</p>	<p>- активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду,самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство</p>	<p>Компетенција за учење, дигитална компетенција, рад са подацима, сарадња и комуникација у сарадњи са наставницима музичке и ликовне културе, физике, историје и географије</p>
<p>-Решава систем методом замене и методом супротних коефицијената; графички интерпретира систем.</p>	<p>СИСТЕМ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ</p>	<p>-Систем линеарних једначина -Примена система линеарних једначина</p>	<p>-методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема хеуристички приступ, комбинована облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.</p>	<p>- активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду,самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство</p>	<p>Компетенција за учење, дигитална компетенција, рад са подацима, сарадња и комуникација у сарадњи са наставницима музичке и ликовне културе, физике, историје и географије</p>

<p>-Израчунава површину и запремину правог ваљка и купе.</p> <p>-Израчунава површину и запремину лопте</p>	<p>ВАЉАК, КУПА, ЛОПТА</p>	<p>-Ваљак -Купа -Лопта</p>	<p>-методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема хеуристички приступ, комбинована облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.</p>	<p>- активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство</p>	<p>Компетенција за учење, дигитална компетенција, рад са подацима, сарадња и комуникација у сарадњи са наставницима музичке и ликовне културе, физике, историје и географије</p>
<p>Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда:</p>	<p>свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, домаћи задаци, писмене провере (иницијални тест, писмени задаци, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, тестови по нивоима образовних стандарда)</p>				

Кључни појмови: пропорционалност, сличност троуглова, тачка, права, раван, ортогоналност, једначине, неједначине, призма, пирамида, линеарна функција, ваљак, купа, лопта

ПРИПРЕМНА НАСТАВА

(оријентисани програмом 10 часова годишње)

БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА (2)

АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ (2)

ГЕОМЕТРИЈА (2)

МЕРЕЊЕ (2)

ОБРАДА ПОДАТАКА (2)

Напомена. – Назначени број часова (у згради), за поједине теме је оријентациони и може да се повећа или смањи . Такође, изврстан број часова може да буде искоришћен за решавање тестова са завршног испита или пробног завршног испита.

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

(Школски програм из предмета Техника и технологија траје од школске 2020/2021.године)

Разред: осми

Годишњи фонд часова: 68

Недељни фонд часова: 2

Циљеви предмета	Циљ учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.
Литература (за други циклус основног образовања)	Техника и технологија за 8. разред основне школе (у припреми) Радна свеска за технику и технологију за 8. разред основне школе (у припреми)
Корелација са другим предметима	Информатика и рачунарство (ИКТ уређаји, програми за обраду слике, слика) Математика (геометријске фигуре, паралелне и нормане праве) Ликовна култура (шрафирање, сенчење, перспектива) Историја (нови век) Географија (природни ресурси)

Ред. бр. наст. теме	НАСТАВНА ТЕМА	ИСХОДИ: По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ ТЕМЕ		НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА
				АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	

	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; – анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи; – образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству; – повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима; 	<p>Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику. Електрична инсталација-опасност и мере заштите.</p> <p>Примена електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедња енергије и енергетска ефикасност. Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике.</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, цртају.</p>	<p>Наставник усмерава размишљање ученика наводећи их тако на одговарајуће закључке</p>	<p>Усмене провере</p>
	САОБРАЋАЈ	<ul style="list-style-type: none"> – упореди карактеристике електричних и хибридних саобраћајних средстава са конвенционалним; – разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима; 	<p>Саобраћајна средства на електропогон – врсте и карактеристике. Хибридна возила. Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима. Основи телекомуникација.</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају , праве.</p>	<p>Упознаје ученике са електричним и хибридним возилима.</p>	<p>Усмене провере Писмене провере</p>

	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> – користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе; – класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; – процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; – црта електричне шеме правилно користећи симболе; – користи софтвере за симулацију рада електричних кола; – састави електромеханички модел и управља њиме помоћу интерфејса; 	<p>Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ.</p> <p>Основни симболи у електротехници.</p> <p>Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола. Израда и управљање електромеханичким моделом.</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, цртају.</p>	<p>Упознаје ученике са правилним коришћењем ИКТ уређаја. Демонстрира коришћење рачунарских софтвера за симулацију рада електричних кола.</p>	<p>Усне провере Писмене провере Практичан рад</p>
	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	<ul style="list-style-type: none"> – објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; – анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; – разликује елементе кућне електричне инсталације; – повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; – користи мултиметар; – анализира карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом; – класификује електронске компоненте на основу намене; – аргументује значај рециклаже електронских компоненти; 	<p>Електроенергетски систем. Производња, трансформација и пренос електричне енергије. Обновљиви извори електричне енергије.</p> <p>Електроинсталациони материјал и прибор. Кућне електричне инсталације. Састављање електричних кола</p> <p>Коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина мултиметром.</p> <p>Електричне машине. Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству. Основни електронике. Рециклажа електронских компоненти.</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, праве.</p>	<p>Упознаје ученике са процесом производње и преносом електричне енергије. Указује ученицима колики је значај рециклаже и заштите животне средине, показује неке материјале који се могу рециклирати и оне који су добијени рециклажом.</p>	<p>Усне провере Писмене провере Практичан рад</p>

	КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – самостално/тимски истражује и осмишљава пројекат; – креира документацију, развије и представи бизнис план производа; – састави производ према осмишљеном решењу; – састави и управља једноставним школским роботом или мехатроничким моделом; – представи решење готовог производа/модела; – процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење реализованог пројекта. 	<p>Моделовање електричних машина и уређаја.</p> <p>Огледи са електропанелима.</p> <p>Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара.</p> <p>Израда једноставног школског робота сопствене конструкције или из конструкторског комплета.</p> <p>Рад на пројекту:</p> <ul style="list-style-type: none"> – израда производа/модела; – управљање моделом; – представљање производа/модела. 	<p>Ученици слушају, посматрају, причају, описују, користе алате, приборе и материјале.</p>	<p>Упознаје ученике са елементима конструкторског комплета, Раде скицу према сопственој идеји-наставник надгледа рад</p> <p>Објашњава ученицима појам алгоритма (наводи примере)</p> <p>Графички представљају блокове алгоритма-наставник надгледа рад</p> <p>Израђују модел по својој идеји на основу скице-наставник надгледа рад.</p>	<p>Усне провере</p> <p>Писмене провере</p> <p>Практичан рад</p>
--	----------------------------------	--	---	--	--	---

Међупредметне компетенције:

Животно и радно окружење (Компетенција за целоживотно учење;Одговоран однос према здрављу;Одговоран однос према околини)

Саобраћај (Одговорно учешће у демократском друштву,Дигитална компетенција,Компетенција за целоживотно учење,Одговоран однос према здрављу)

Техника и дигитална писменост (Дигитална компетенција,Рад са подацима и информацијама,Сарадња)

Ресурси и производња (Компетенција за целоживотно учење,Одговорно учешће у демократском друштву,Одговоран однос према здрављу,Одговоран однос према околини)

Конструкторско моделовање (Комуникација,Сарадња,Естетичка компетенција,Предузимљивост и оријентација ка предузетништву)

Наставни предмет: Информатика и рачунарство (Школски програм из предмета Информатика и рачунарство траје од школске 2020/2021. године)

Разред: осми

Годишњи фонд часова: 34

Недељни фонд часова: 1

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Циљеви предмета	Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.
Литература (за други циклус основног образовања)	Инфоматика и рачунарство за 8. разред основне школе (у припреми) Збирка задатака за инфоматику и рачунарство (у припреми)
Корелација са другим предметима	Техника и технологија (техничко цртање, коришћење ИКТ уређаја) Математика (геометрија, алгоритам) Ликовна култура (основне и изедене боје)

Ред. бр. наст. теме	НАСТАВНА ТЕМА	ИСХОДИ: По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ ТЕМЕ		НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА
				АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	

	<p style="text-align: center;">ИКТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – унесе и мења податке у табели; – разликује типове података у ћелијама табеле; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; – користи формуле за израчунавање статистика; – представи визуелно податке на одговарајући начин; – примени основне функције форматирања табеле, сачува је у пдф формату и одштампа; – приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа; – разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета; 	<p>Радно окружење програма за табеларне прорачуне. Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време....). Формуле и функције. Примена формула за израчунавање статистика. Сортирање и филтрирање података. Груписање података и израчунавање статистика по групама. Визуелизација података – израда графикона. Форматирање табеле (вредности и ћелија) и припрема за штампу. Рачунарство у облаку – дељене табеле (нивои приступа, измене и коментари).</p>	<p>Слушају, раде практично, користе ИКТ уређаје, користе софтвер за обраду текста, слике и израду презентација</p>	<p>Упознаје ученике са карактеристикама радног окружења одабраног програма (инсталираног локално на рачунару или у „облаку“) за креирање и обраду векторске графике.</p>	<p>усмено излагање активност на часу праћење практичног рада тест практичних вештина самостални практични рад</p>
--	--	---	---	--	--	---

	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> – разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце; – разуме везу између ризика на интернету и кршења права; – објасни појам „отворени подаци”; – успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци; 	<p>Заштита личних података. Права детета у дигиталном добу Отворени подаци.</p>	<p>Слушају, претражују интернет, преузимају и деле садржаје са интернета</p>	<p>Представила интернет сервис електронска пошта (е-маил). Представитља рада концепт изабраног дељеног диска (на пример: OneDrive, Google Drive...) Демонстрира рад на дељеном тексту, презентацији или упитнику кроз активности на конкретном садржају.</p>	<p>усмено излагање активност на часу праћење практичног рада тест практичних вештина самостални практични рад</p>
--	---------------------	--	---	--	--	---

	РАЧУНАРСТВО	<p>– унесе серију (низ) података; – изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...); – графички представи низове података (у облику линијског, стубичастиг или секторског дијаграма); – унесе табеларне податке или их прочита из локалних датотека и сними их; – изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...); – изврши анализе које укључују статистике по групама;</p>	<p>Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Jupyter, Octave, R, ...). Унос података у једнодимензионе низове. Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање). Графичко представљање низова података. Унос и представљање табеларно записаних података. Анализе табеларно записаних података (нпр. просек сваке колоне, минимум сваке врсте, ...). Обраде табеларно записаних података (сортирање, филтрирање, ...). Груписање података и одређивање статистика за сваку групу.</p>	<p>Слушају, прате упутства наставника и креирају једноставан програм користећи софтвер Jupyter.</p>	<p>Наводи ученике на алгоритамски начин решавања проблема, упознаје ученике са линијским програмом, објашњава понављања и листе, асистира при практичном раду, прилагођава задатке могућностима појединих ученика</p>	<p>усмено излагање активност на часу праћење практичног рада тест практичних вештина самостални практични рад</p>
--	-------------	--	--	---	---	--

	ПРОЈЕКТНА НАСТАВА	<p>– сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка; – самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; – поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.</p>	<p>Онлајн упитник (креирање – типови питања, дељење – нивои приступа и безбедност). Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација). Отворени подаци. Инфографик. Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја). Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. Вредновање резултата пројектног задатка.</p>	<p>У договору са наставником формирају групе за израду пројектног задатка, планирају активности, раде на изради пројектног задатка, презентују свој рад и вреднују резултате</p>	<p>Упознаје ученике са циљевима пројектног задатка, даје смернице за планирање, асистира при практичном раду, прилагођава задатке могућностима појединих ученика</p>	<p>активност на часу праћење практичног рада тест практичних вештина самостални практични рад</p>
--	-------------------	--	--	--	--	--

Међупредметне компетенције:

1. ИКТ-Рад с подацима и информацијама, Решавање проблема, Сарадња, Дигитална компетенција, Компетенција за учење, Естетичка компетенција, Комуникација
2. ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ- Рад са подацима и информацијама, Решавање проблема, Сарадња, Дигитална компетенција, Одговоран однос према здрављу, Компетенција за учење, Одговорно учешће у демократском друштву, Естетичка компетенција, Комуникација, Одговоран однос према околини
3. РАЧУНАРСТВО- Рад с подацима и информацијама, Решавање проблема, Сарадња, Дигитална компетенција, Компетенција за учење, Одговорно учешће у демократском друштву, Естетичка компетенција, Комуникација
4. ПРОЈЕКТНА НАСТАВА- Рад с подацима и информацијама, Решавање проблема, Сарадња, Дигитална компетенција, Одговоран однос према здрављу, Компетенција за учење, Одговорно учешће у демократском друштву, Естетичка компетенција, Комуникација

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Разред: Осми

Годишњи фонд часова:34

Недељни фонд часова:1

Циљ:

Циљ наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Укупан број часова и број часова по темама/областима:

Редни број теме	ОБЛАСТ/ТЕМА	ПРЕДВИЂЕН БРОЈ ЧАСОВА ЗА ТЕМУ
1.	КОМПОЗИЦИЈА	25
2.	НАСЛЕЂЕ	4
3.	КОМУНИКАЦИЈА	5
УКУПНО:		34

р.бр.	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
-------	--	--------------------------	----------	-------------------------------	--

<p>I.</p>	<p>бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука; користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу;</p>	<p>КОМПОЗИЦИЈА</p>	<p>Примена принципа компоновања. Простор и пропорције (ергономија, перспектива).</p>	<p>Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини</p>	<p>Наставник ученике анимира различитим врстама презентација, штампаним фотографијама и репродукцијама уметничких дела како би им приближио основне појмове простора, ликовних елемената, принципа компоновања и различитих врста композиција. Радам на тексту и путем визуелних примера из уџбеника ученици самостално, или у пару истражују одређену тему, а затим путем дискусије изводе закључке и разматрају могуће идеје за реализацију ликовних задатака. Наставник упознаје са различитим ликовним техникама. Подстиче ученике да самостално и слободно исказују своја мишљења о уметничким делима. Покреће дискусије естетске анализе на крају наставне целине развијајући код ученика естетски начин размишљања уз уважавање туђих мерила вредности и ставова. У зависности од ликовног задатка, у току часа организује се индивидуални практични рад, рад у</p>
					<p>пару, или по групама. Наставник активно учествује у процесу рада ученика својим саветима и коректурама. Поред ових најчешће примењиваних метода рада, наставник ученике упућује на одговоран однос према средини у којој живе и раде, па у складу са тим подстиче их да дају свој допринос активним</p>

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

					планирањем пројектне наставе усмерене ка естетском уређењу просторија школе и школског дворишта. Ученицима ће бити омогућен и додатни рад код куће.
2.	реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима; дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења; прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације;	НАСЛЕЂЕ	Културна баштина (значај, заштита и промоција наслеђа). Најзначајнија уметничка остварења и уметници, локалитети и споменици на територији Србије и у свету.	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Предузимљивост оријентација ка предузетништву	Доминантан циљ ове области јесте да ученике упозна са савременим средствима ликовног израза и приближи им уметност њиховог краја. У те сврхе, наставник поред наставних метода и дидактичких средстава који су горе наведени користи демонстрације употребе савремених техничких средстава у уметничком изразу. Организује посете галерији, музеју, Битно је код ученика развити омогућност разумевања утицаја мерила вредности и ставова. У зависности од ликовног задатка, у току часа организује се индивидуални практични рад, рад у пару.

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

3.	тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану визуелну метафорику; -разговара о значају културне баштине за лични развој, развој туризма и очување културног идентитета земље.	КОМУНИКАЦИЈА	Декодирање слике (теме, мотиви, поруке, метафора, алегорија, пиктограми...). Пројекти (цртеж, слика, скулптура, дигитална фотографија, филм, анимација, игрице, стрип, графити, мурал, инсталације, шминка и боди арт, одевне комбинације и детаљи...).	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Предузимљивост и оријентација ка	Наставник ученике анимира различитим врстама презентација, штампаним фотографијама и репродукцијама уметничких дела како би им приближио различите начине визуелне комуникације. Радам на тексту и путем визуелних примера из уџбеника ученици самостално, или у пару истражују одређену тему, а затим путем дискусије изводе закључке и разматрају могуће идеје за реализацију ликовних задатака. Наставник ученике упознаје са различитим ликовним техникама. Подстиче ученике да самостално и слободно исказују своја мишљења о уметничким делима. Покреће дискусије естетске анализе на крају наставне целине развијајући код ученика естетски начин размишљања
----	---	--------------	--	--	--

предузетништво	друштвених околности на резултате уметничких израза. У овој области је предвиђен и практичан рад ученика кроз који би се реализовала пројектна настава усмерена ка естетском уређењу просторија школе и школског дворишта. За те потребе би ученици користили материјале за рециклажу: пару, или по групама. Наставник активно учествује у процесу рада ученика својим саветима и коректурама. Поред ових најчешће примењиваних метода рада, наставник ученике упућује на одговоран однос према средини у којој живе и раде, па у складу са тим подстиче их да дају свој допринос активним планирањем пројектне наставе усмерене ка естетском уређењу просторија школе и школског дворишта. Ученицима ће бити омогућен и додатни рад код куће.
----------------	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Активности ученика	Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставодучи, изведе, процени.
Активноти наставника	Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша, посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.
Начин провере оставрености исхода	Посматрање, разговор, естетска анализа, бележење активности, комисије ученика и наставника. Ученике оспособљавати да врше самопроцену у остваривању исхода као и процену напредовања других у остваривању прописаних исхода.
Методe, поступци, технике наставе и облици рада	Наставник ствара позитивну атмосферу у којој ученици слободно раде повезујући предмете/теме хоризонтално и верикално. Наставни процес је оријентисан на постизање исхода, али и на сам процес учења и рада на конкретним ликовним проблемима. Ученицима се приступа потпуно индивидуално и прати се потпуно лични напредак ученика у самом процесу рада и остваривања исхода. Полазна основа су индивидуалне могућности ученика. Ученике упућивати на везу ликовне културе са свакодневним животом, како би ученици функционално користили стечена знања. У настави према могућностима користити доступна техничка средства, наставу учинити занимљивом и интересантом, а ученике активирати у што је могуће већој мери. Наставник користи различите методе и облике рада: илустаривне, демонстративне, вербалне, текстуалне, рад у пару, групни рад, индивидуални и фронтални начин рада.

Начин провере остварености исхода

Формативно, свакодневно оцењивање ученика Индивидуални рад ученика

Мапа радова ученика Практични рад

Усмена провера

Индивидуална естетска анализа Естетска анализа кроз дискусију

Процењивање рада у пару и у групи

Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова

Домаћи задатак Сумативно оцењивање

Елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:

Однос према раду (припремљен је за час; одговорно користи материјал, прибор и алатке; одржава прибор и радни простор; потписује радове; чува радове у мапи...);

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Однос према себи (истражује информације; поставља питања; предлаже; истрајан је у раду, труди се; преузима одговорност; поштује себе и своје радове; учи на грешкама; спреман је да испроба своје способности у новимактивностима...)

Однос према другима (довршава рад у договореном року; поштује договорена правила понашања; спреман је да помогне и да сарађује; уважава туђу културу, радове, начин размишљања, доживљавања, опажања, изражавања...) – Разумевање (разуме задатак;разуме појмове; разуме процес; разуме концепт; разуме визуелне информације...; раздваја битно од небитног...)

Повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, феномене, идеје,дела...)

Оригиналноост (оригиналан је у односу на туђе радове; оригиналан је у односу на своје претходнерадове...)

Организација композиције (примењује одговарајуће принципе компоновања, знања о перспективи, правцу, смеру...)

Вербално изражавање (учтиво комуницира; аргументовано, кратко и јасно образлаже свој рад, идеју, доживљај, опажање, емоције...)

Употреба техника (бира одговарајућу технику у односу на идеју; примењује одговарајући процес; бира одговарајући материјал/подлогу; истражује могућности технике иматеријала)...

ПЛАН ЕВЕЛУАЦИЈЕ- формативно и сумативно оцењивање ученика током школске године					
Елементи које процењујемо		Критеријуми оцењивања	Поступци/ начини оцењивања	Инструменти оцењивања	Време евалуације
Степен остварености циљева и прописаних исхода, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;	Процењују се: вештине ликовног изражавања и разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са различитим врстама ликовних материјала и рад на различитим врстама ликовних задатака; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака.	ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);	Формативно оцењивање: бележење активности ученика на часу у табелу евиденције наставника Комисија ученика и наставника	Учесталост јављања на часу Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању Оцена се одређује кроз естетску анализу	На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.
		ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);	Практичан рад Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	наставника и ученика заједно, неретко учешћем и осталих ученика у разреду. Рад који у потпуности задовољава естетске критеријуме у складу са ликовним задацима (оцена 5); Углавном задовољава и види се уложени труд (оцена 4); Делимично задовољава –	
		ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у			

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

		потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима		испод прага могућности ученика (оцена 3); Мала количина уложеног труда (оцена 2); Нимало уложеног труда	
		постигнућа, добија оцену добар (3); ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2); Недовољан (1) добија ученик који: знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички нерасуђује;		(оцена 1). Сарадња у групи (сви чланови су укључени) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група	
Ангажовање ученика у настави	Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (5) – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања (4) – показује делимични степен активности и ангажовања (3) – показује мањи степен активности и ангажовања (2)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост активности) -Успешности групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Посета културно-	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује, помаже другима, израђује у самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у различним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда	На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.

		не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)	историјским институцијама догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима	паноа, кратко предавање, вођење квиза, израдаасоцијација...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта	
--	--	---	---	--	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...)
што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Ученик развија креативан, радознао и истраживачки дух кроз упознавање и коришћење различитих уметничких медија и техника. Способан је и мотивисан да користи своје искуство, да експериментише и развија идеје кроз самосталан рад и рад у групи. Ученик развија машту и апстрактан начин размишљања који успешно примењује у различитим животним ситуацијама које захтевају креативна решења. Уочава специфичности различитих уметничких дисциплина (визуелне, драмске, музичке...) али уочава и њихове заједничке принципе и сличности. Ученик познаје и разуме вредност сопствене културе и културе других народа повезујући знања из различитих области или предмета. Знања и искуства стечена кроз предмет Ликовна култура (истрајност, упорност, стрпљивост) примењује у друштвеном животу и у даљем стручном усавршавању и професионалном развоју. Основни ниво
На основном нивоу ученик има следеће компетенције: Изражава своја осећања и идеје користећи основне технике визуелних уметности. Уме да пронађе изворе и информације потребне за креативан рад. Учествоје у школским и ваншколским активностима кроз стваралаштво у визуелним уметностима. Познаје вредност сопствене културе и културе других народа.

Средњи ниво

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

На средњем нивоу ученик има следеће компетенције: Развија своја осећања и идеје користећи различите медије визуелне уметности. Развија интересовања и самостално проналази потребне информације. Активно учествује у школским и ваншколским активностима. Разуме специфичности различитих уметничких дисциплина. Уочава повезаност знања из различитих области или предмета. Разуме вредност сопствене културе и културе других народа.

Напредни ниво

На напредном нивоу ученик има следеће компетенције: Развија и изражава своја осећања, идеје и ставове и адекватно користи различите медије визуелне уметности. Негује и развија своје склоности и интересовања за уметност. Самостално истражује изворе и информације потребне за креативан рад и решавање проблема. Осмишљава и учествује у тимским активностима које доприносе развоју и побољшању друштвене заједнице. Разуме специфичности као и сличности различитих уметничких дисциплина. Повезује знања из различитих области или предмета и примењује их у различитим животним ситуацијама. Свестан је вредности сопствене културе и културе других народа. Разуме универзални језик уметности.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Ученик кроз предмет Ликовна култура развија стваралачке способности, индивидуалну креативност и естетску осетљивост. Основни ниво
Ученик истражује и примењује знања о основним материјалима, медијима, техникама и ликовним елементима која се користе у визуелним уметностима. Ученик познаје најважнија уметничка дела из културног наслеђа свог и других народа, развија свест о културним вредностима и схвата важност њиховог очувања.

Средњи ниво

Ученик проналази и развија своје идеје истражујући природно и вештачко окружење, свет маште и осећања (посматрајући, анализирајући и сакупљајући потребне информације) за стваралачки рад. Ученик препознаје улогу и вредност визуелне уметности као саставног дела свакодневног живота, нарочито као средства комуникације.

Напредни ниво

Ученик проучавајући уметничка дела истражује и анализира методе, технике, садржаје и подстицајно их примењује у свом стваралачком раду. Способан је да изрази став о свом раду и радовима других уочавајући различита значења и идеје. Ученик праћењем културних догађаја постаје активна публика и/или учесник у јавном и културном животу заједнице и развија своје критичко мишљење.

СТАНДАРДИ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ ЛИКОВНА КУЛТУРА

Основни ниво

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на основном нивоу:

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

МЕДИЈИ, МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове

ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказујеутисак)

ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...) ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.1.2.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказујеутисак)

УЛОГА, РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода

ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...)

ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...)

ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу

*Стандарди ЛК.1.1.3. и ЛК.1.2.3. се понављају. Они припадају и остварују се и у првој (1. Медији, материјали и технике визуелних уметности) и у другој области (2. Елементи, принципи и садржаји визуелних уметности). Разлог за такво понављање проистиче из специфичне, синтетичке природе учења у оквиру предмета Ликовна култура. Такође, у складу је са активностима које се спроводе на часу у оквиру којих се увек прожимају садржаји из различитих области.

Средњи ниво

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу:

МЕДИЈИ, МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности

ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)

ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...) ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт

ЛК.2.2.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)

УЛОГА, РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст

*Стандарди ЛК.2.1.2.и ЛК.2.2.2. се понављају. Они припадају и остварују се и у првој (1.Медији, материјали и технике визуелних уметности) и у другој области (2.Елементи, принципи и садржаји визуелних уметности).Разлог за такво понављање проистиче из специфичне, синтетичке природе учења у оквиру предмета Ликовна култура.Такође, у складу је са активностима које се спроводе на часу у оквиру којих се увек прожимају садржаји из различитих области.

Напреднииво

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу:

МЕДИЈИ, МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности

ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју

ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...) ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат

ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других

ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других

УЛОГА, РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.3.3.1. анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...)

ЛК.3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности

ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота

*Стандарди ЛК.3.1.2.и ЛК.3.2.1. се понављају. Они припадају и остварују се и у првој (1.Медији, материјали и технике визуелних уметности) и у другој области (2.Елементи, принципи и садржаји визуелних уметности).Разлог за такво понављање проистиче из специфичне, синтетичке природе

учења у оквиру предмета Ликовна култура.Такође, у складу је са активностима које се спроводе на часу у оквиру којих се увек прожимају садржаји из различитих области.

ЛИКОВНА СЕКЦИЈА

У оквру овог предмета организоваће се рад ликовне секције са фондом од 36 часова на годишњем, односно једног часа на недељном нивоу.

Секција ће бити организована за ученике од V- VIII разреда који исказују интересовање и поседују одређене вештине и таленат за рад у ликовној уметности. У раду секције биће приређене изложбе ученичких радова поводом Дана школе и других значајнијих датума. Ученици ће учествовати на наградним конкурсима, посетити изложбе у Градској галерији и Јокановића кућу. Радиће на естетском уређењу школског простора и неким другим садржајима који буду договорени са њима на почетку сваке школске године. Детаљан план рада секције биће у годишњем плану рада школе.

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Разред: Осми

Годишњи фонд часова: 34

Недељни фонд часова: 1

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА	☐ Неговање способности извођења музике певањем и свирањем ☐ Неговање смисла за колективно музицирање (певање и свирање) ☐ Стицање навике за слушање музичког дела ☐ Развијање способности за доживљај музичког дела ☐ Развијање способности за разумевање музичког дела ☐ Развијање критичког мишљења ☐ Подстицање стваралачког ангажовања ученика ☐ Развијање музичке креативности ☐ Развијање способности за импровизацију мелодије
ЛИТЕРАТУРА	МУЗИЧКА КУЛТУРА ЗА ОСМИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ, мр Драгана Михајловић Бокан и мр Александра Паладин, Нови логос, Београд, 2021.
КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	Српски језик: – Анализа литерарних текстова свих песама које ученици певају у осмом разреду (присутна на свим часовима где се обрађују песме) - Одлике поетског текста. -Стилови двадесетог века - „Очију твојих да није“, Васко Попа -Стилови двадесетог века - „Љубавна песма“, Рајнер Марија Рилке -„Химна Светом Сави“ – Житије Светом Сави

	<p>-„Светосавски тропар“ - Житије Светом Сави -„Запевала сојка птица“ и „Ајде Јано“, народне песме - „Српска дјевојка“ -Опера у Србији – Бранислав Нушић (живот и дело)</p>
	<p>Историја: -Химна „Боже правде“- Србија од 1878-1889</p>
	<p>Географија: -„Химна Боже правде“-Симболи државе -„Јечам жела Косовка девојка“ – Косово и Метохија</p>
	<p>Ликовна култура: -Музички облици кроз стилове- Архитектура -Композиције у романтизму и стиливима двадесетог века – Композиција и простор</p>
	<p>Верска настава: – „Химна Светом Сави“ – Свети Сава -„Светосавски тропар“, духовна музика – Молитва лична и саборна -„Божјићни тропар“, духовна музика – Молитва лична</p>
	<p>Физика: -„Севилски берберин“, Ђоакино Росини, динамика – Децибели -„Травијата“, Ђузепе Вери, мелодија – Музички тонови, низови „Кан-кан“, Оперета, темпо – Брзина звука</p>
	<p>Повезивање садржаја из различитих области (уметности) Филмска уметност: - Опера – Изводи се на позоришној сцени - Оперета – Изводи се на позоришној сцени - Мјузикл - Изводи се на позоришној сцени - Балет – Изводи се на позоришној сцени</p>

Корелација ће се оперативно разрађивати током школске године.

Тема и наставни садржаји	Исходи	Стандарди постигнућа	Активност наставника	Активност ученика	Међупредметне компетенције	Начин праћења постигнућа ученика
--------------------------	--------	----------------------	----------------------	-------------------	----------------------------	----------------------------------

<p>Човек и музика</p> <p>Романтизам;</p> <p>Стилови 20. Века;</p> <p>Савремена музика: џез, рок, забавна и народна.</p>	<p>· повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали;</p> <p>· наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за период романтизма, импресионизма и жанрова савременог доба;</p> <p>· уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму;</p> <p>· препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила;</p>	<p>Знање и разумевање:</p> <p><u>Основни ниво</u></p> <p>У области <i>Знање и разумевање</i> ученик уме да:</p> <p>1.1.2 . опише основне карактеристике историјско-стилских периода.</p> <p><u>Средњи ниво</u></p> <p>У области <i>Знање и разумевање</i> ученик уме да анализира повезаност:</p> <p>2.1.2 структуре и драматургије одређеног музичког жанра (на пример, оперски финале са догађајима у драми);</p> <p>2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота.</p> <p>2.1.3. облика српског црквеног/народног музицирања са специфичним контекстом духовног/народног живота.</p>	<p>Упознаје са правилима музичке писмености; задаје задатке провере.</p>	<p>Извршава задатке провере музичке писмености.</p>	<p>Естетичка компетенција;</p> <p>Дигитална компетенција;</p> <p>Сарадња;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Компетенције за учење;</p> <p>Рад са подацима и информацијама;</p> <p>Решавање проблема;</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>Одговоран однос према здрављу;</p> <p>Одговоран однос према околини.</p>	<p>Активност ученика на часовима</p> <p>Домаћи задатак.</p> <p>Усмени одговори.</p> <p>Кратке петнаестоминутне вежбе.</p> <p>Израда креативних задатака на одређену тему.</p> <p>Презентације.</p>
---	---	---	--	---	--	--

	<p>· разликује музичке форме романтизма и импресионизма;</p> <p>· идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма и импресионизма;</p> <p>· идентификује елементе музике барока и класицизма као инспирацију у музици савременог доба;</p>	<p><u>Напредни ниво</u> У области <i>Знање и разумевање</i> ученик:</p> <p>3.1.1. упознаје функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела;</p> <p>3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора;</p> <p>3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд;</p> <p>3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом).</p> <p>Слушање музике:</p> <p><u>Основни ниво</u> У области <i>Слушање музике</i> ученик уме, на основу слушања</p>				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>музичких примера, да именује:</p> <p>1.2.1. музичке изражајне елементе;</p> <p>1.2.2. извођачки састав;</p> <p>1.2.3. музичке жанрове.</p> <p><u>Средњи ниво</u> У области <i>Слушање музике</i> ученик уме да:</p> <p>2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре);</p> <p>2.2.2. препозна структуру одређеног дела.</p> <p><u>Напредни ниво</u> У области <i>Слушање</i></p>				
--	--	---	--	--	--	--

		музике ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са: 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера одређеног стила.				
Музички инструменти Дувачки инструменти: дрвени и лимени	<ul style="list-style-type: none"> · препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку; · опише начин добијања тона код дувачких инструмената; · препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; · објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија); 	<p>Знање и разумевање: <u>Основни ниво</u> У области <i>Знање и разумевање</i> ученик уме да: 1.1.2 . опише основне карактеристике музичких инструмената и састава.</p> <p><u>Средњи ниво</u> У области <i>Знање и разумевање</i> ученик уме да анализира повезаност: 2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брз темпо са са</p>	Упознаје ученике са инструментима путем слика, видео/аудио презентација или инструментима у поседу школе	Праве инструменте према инструкцијама наставника или описима из књиге.	<p>Компетенције за учење;</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Дигитална компетенција;</p> <p>Сарадња;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Предуимљивост и орјентација ка предузетништву;</p> <p>Рад са подацима и информацијама;</p> <p>Решавање проблема;</p>	Активност ученика на часовима Домаћи задатак. Усмени одговори. Кратке петнаестоминутне вежбе. Израда креативних задатака на одређену тему. Презентације.

	<p>технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената;</p> <p>· користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.</p>	<p>живахним карактером);</p> <p><u>Напредни ниво</u></p> <p>У области <i>Знање и разумевање</i> ученик:</p> <p>3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела;</p> <p>3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд;</p> <p>3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом).</p> <p>Слушање музике:</p> <p><u>Основни ниво</u></p> <p>У области <i>Слушање музике</i> ученик уме, на основу слушања музичких примера, да именује:</p> <p>1.2.1. музичке</p>				
--	---	---	--	--	--	--

		<p>инструменте; 1.2.2.извођачки састав; <u>Средњи ниво</u> У области <i>Слушање музике</i> ученик уме да: 2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре); 2.2.2.препозна структуру одређеног дела.</p> <p><u>Напредни ниво</u> У области <i>Слушање музике</i> ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са: 3.2.1. структуралном</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		и драматуршком димензијом звучног примера; 3.2.2. жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера; 3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора.				
<p>Слушање музике</p> <p>Елементи музичког тока: темпо, динамика, инструменти, гласови.</p> <p>Слушање световне и духовне музике романтизма, импресионизма и савременог доба.</p> <p>Вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне композиције наших и страних аутора.</p>	<p>повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали;</p> <p>наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за период романтизма, импресионизма и музике савременог доба</p> <p>уочи основне карактеристике</p>	<p>Знање и разумевање: У области <i>Знање и разумевање</i> ученик уме да:</p> <p><u>Основни ниво</u></p> <p>1.1.1 . препозна основне елементе музичке писмености;</p> <p>1.1.2 . опише основне карактеристике музичких састава.</p> <p><u>Напредни ниво</u></p> <p>У области <i>Знање и разумевање</i> ученик:</p> <p>3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд;</p> <p>3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке</p>	<p>Пуштање музичких примера са CD – уређаја или уз помоћ интернета</p> <p>Припрема за час.</p> <p>Усмеравање активности на самом часу.</p> <p>Увођење у слушање музике.</p> <p>Презентовање садржаја о слушаним композицијама и композиторима</p>	<p>Слушање примера и њихово описивање;</p> <p>препознавање разлика Пажљиво слушање музике, изражавања ученика о слушаном делу, изражавање емоција кроз кратку причу или ликовну илустрацију.</p>	<p>Компетенције за учење;</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Дигитална компетенција;</p> <p>Сарадња;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Предуимљивост и оријентација ка предузетништву;</p> <p>Рад са подацима и информацијама;</p> <p>Решавање проблема;</p>	<p>Активност ученика на часовима.</p> <p>Усмени одговори.</p> <p>Израда креативних задатака на одређену тему.</p> <p>Допринос ученика за време групног рада.</p>

<p>Дела традиционалне народне музике.</p>	<p>музичког стваралаштва у романтизму, импресионизму и музици савременог доба;</p> <ul style="list-style-type: none"> · препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; · разликује музичке форме романтизма, импресионизма и музике савременог доба; · идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма и импресионизма; · идентификује елементе музике романтизма и импресионизма као инспирацију у 	<p>елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом).</p> <p><u>Основни ниво</u> У области <i>Слушање музике</i> ученик уме, на основу слушања музичких примера, да именује:</p> <p>1.2.1. музичке изражајне елементе; 1.2.2. извођачки састав; 1.2.3. музичке жанрове.</p> <p><u>Средњи ниво</u> У области <i>Слушање музике</i> ученик уме да:</p> <p>2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат</p>				
---	---	---	--	--	--	--

	музици савременог доба; · примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању;	специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре); 2.2.2. препозна структуру одређеног дела. <u>Напредни ниво</u> У области <i>Слушање музике</i> ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са: 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера; 3.2.2. жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера; 3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора/српске црквене музике				
Извођење музике Певање песама	· изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте,	У области <i>Музичко извођење</i> ученик уме да: 1.3.1. пева	Објашњава правилно извођење песама Припрема за час.	Певање/свирање у групи или поједи Певање песама. Свирање на	Естетичка компетенција; Дигитална компетенција;	Свакодневно праћење ученика на часовима. Тактирање песама.

<p>(учење по слуху и учење песме са нотног текста) солмизацијом. Певање песама у комбинацији са покретом.</p> <p>Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива у стилу романтизма, импресионизма и савременог доба.</p>	<p>самостално и у групи;</p> <ul style="list-style-type: none"> · примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; · критички просуђује утицај музике на здравље; · користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; · комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; · учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; · изрази доживљај музике језиком 	<p>једноставне дечије, народне, уметничке или популарне композиције;</p> <p>1.3.2. изводи једноставне дечије, народне, уметничке или популарне композиције на бар једном инструменту.</p> <p><u>апредни ниво</u> У области <i>Музичко извођење</i> ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са:</p> <p>3.3.1. изведе разноврстан музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.</p>	<p>Усмеравање активности на самом часу. Усмеравање на изражајно музицирање. Естетска анализа и самовредновање. Певање и свирање песама.</p>	<p>дечијим музичким инструментима Групно музицирање. Тактирање песама. Анализа песама. Јавно наступање.</p> <p>начно</p>	<p>Сарадња; Комуникација; Компетенције за учење; Рад са подацима и информацијама; Решавање проблема; Одговорно учешће у демократском друштву; Одговоран однос према здрављу; Одговоран однос према околини.</p>	<p>Допринос за време групног музицирања. Специфичне вештине.</p>
--	--	--	---	--	---	--

	<p>других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност);</p> <ul style="list-style-type: none"> · учествује у школским приредбама и манифестацијама; · понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама · користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво. 					
<p>Музичко стваралаштво Импровизација;</p> <p>Креирање покрета уз музику коју ученици изводе;</p> <p>Креирање ритмичке пратње.</p> <p>Реконструкција музичких догађаја</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Користи ритмичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; · комуницира у групи импровизујући мање музичке целине; · изрази доживљај 	<p>Музичко стваралаштво:</p> <p><u>Основни ниво</u></p> <p>У области <i>Музичко стваралаштво</i> ученик уме да:</p> <p>1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст.</p> <p><u>Напредни ниво</u></p> <p>У области <i>Музичко</i></p>	<p>Задаје задатке за стварање нових музичких целина Припрема за час. Усмеравање активности на самом часу. Увођење у начин компоновања.</p>	<p>Учествује у стварању музике у групном или индивидуалном раду. Ученици на основу стеченог знања записују ритмичке целине, мелодијске целине и стварају на задати текст</p>	<p>Решавање проблема, Сарадња, Комуникација</p>	<p>Индивидуализовани захтеви. Домаћи задаци. На часовима се вреднује стваралачко ангажовање ученика. Допринос ученика за време групног рада.</p>

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

<p>у стилу романтизма, импресионизма и савременог доба.</p> <p>Израда дувачких инструмената од доступних материјала.</p>	<p>музике језиком других уметности;</p>	<p><i>стваралаштво</i></p> <p>ученик уме да:</p> <p>3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте;</p> <p>3.4.2. импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова;</p> <p>3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.</p>				
--	---	---	--	--	--	--

Данијела Шебек

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

(Школски програм траје од школске 2020/2021.године)

<p>РАЗРЕД VIII</p>	<p>Физичко и здравствено васпитање</p>	<p>ФОНД ЧАСОВА</p>			
		<p>ГОДИШЊИ</p>	<p>102</p>	<p>НЕДЕЉНИ</p>	<p>3</p>

Циљ: Циљ учења предмета Физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Наставни садржаји	Циљ учења	Међупредметне компетенције	Начин остваривања програма	Активности		ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
				Ученика	Наставника	
<p>ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ</p> <p>Основни садржаји Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности</p>	<p>Подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела Развој и усавршавање основних моторичких способности</p>	<p>Компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, Дигитална компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет, у кућним условима, приказ продукта активности и достављање путем Гугл учионице, имејлом или друштвеним мрежама.</p>	<p>Посматрају и прате ТВ часове слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.</p>	<p>Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете, прати мотивише Евидентира сублимира резултате умножава и доставља остварене резултате са тестова за развој моторичких способности</p>	<p>Одабере и примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у вежбању; Користи научене вежбе у спорту, рекреацији и другим ситуацијама; Упоредује и анализира сопствене резултате са тестирања са референтним вредностима;</p>

<p>МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ</p> <p>Атлетика Истрајно трчање Спринтерско трчање. Штафетно трчање Скок удаљ. Бацања кугле. Скок увис (маказице техника).</p> <p>Спортска гимнастика Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе: Тло Прескок Вратило Паралелни разбој Греда Проширени садржаји: На тлу и справама сложеније вежбе и комбинације вежби</p>	<p>СТИЦАЊЕ и УСАВРШАВАЊЕ МОТОРИЧКИХ УМЕЊА И НАВИКА ИЗ АТЛЕТИКЕ И СПОРТСКЕ ГИМНАСТИКЕ, УЧЕСТВОВАЊЕ НА РАЗНИМ МАНИФЕСТАЦИЈАМА И ДОГАЂАЈИМА ТАКМИЧЕЊИМА.</p>	<p>КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА УЧЕЊЕ, ЕСТЕТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА, КОМУНИКАЦИЈА, ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ, РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА, САРАДЊА, РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА, ДИГИТАЛНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ, ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ОКОЛИНИ, ЕСТЕТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА.</p>	<p>РЕДОВНА НАСТАВА, ОБАВЕЗНЕ ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ У КРОЗ АКТИВНОСТИ У ДЕЧИЈОЈ И СПОРТСКОЈ НЕДЕЉИ КРОСЕВИМА (ЈЕСЕЊИ И ПРОЛЕЋНИ) ТАКМИЧЕЊЕМ (УНУТАР ОДЕЉЕЊА И МЕЂУОДЕЉЕЊСКИМ).</p> <p>ПОДЕЛОМ УЧЕНИКА ПРЕМА ПОЛУ, ПРЕМА НИВОУ УСВОЈЕНОСТИ ВЕЖБИ ИЗ ПРЕТХОДНОГ РАЗРЕД И ЊИХОВИМ СПОСОБНОСТИМА.</p> <p>КОРИШЧЕЊЕМ СТАНИЦА, ПОЛИГОНА, ЧУВАЊЕМ, ПОМАГАЊЕМ, КОРИШЋЕЊЕМ ПАМЕТНЕ ТАБЛЕ, ПРИМЕНА ИКТ-А.</p>	<p>ПОСМАТРАЈУ И ПРАТЕ ТВ ЧАСОВЕ СЛУШАЈУ ПИТАЈУ ДЕМОНСТРИРАЈУ ВЕЖБАЈУ УЧЕСТВУЈУ У ОРГАНИЗАЦИЈИ ТАКМИЧЕЊА ПРАКТИЧНО ПРИМЕЊУЈУ СТЕЧЕНА ЗНАЊА НА ЧАСОВИМА И У РЕАЛНОМ ЖИВОТУ, КОРИСТИ ИКТ.</p>	<p>ПЛАНИРА ОРГАНИЗУЈЕ ДЕМОНСТРИРА ПРИПРЕМА, ПП ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ, КВИЗОВЕ, АНКЕТЕ, ПРАТИ МОТИВИШЕ, ПОСТАВЉА У ВИРТУЕЛНОЈ УЧИОНИЦИ СУБЛИМИРА, СИСТЕМАТИЗУЈЕ ВРЕДНУЈЕ</p>	<p>ПРИМЕНИ УСВОЈЕНЕ ТЕХНИКЕ КРЕТАЊА У ИГРИ, СПОРТУ И ДРУГИМ РАЗРЛИЧИТИМ СИТУАЦИЈАМА; ПРИМЕНИ АТЛЕТИКЕ ДИСЦИПЛИНЕ У СКЛАДУ СА ПРАВИЛИМА; РАЗВИЈА СВОЈЕ ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ ПРИМЕНОМ ВЕЖБАЊА ИЗ АТЛЕТИКЕ; ОДРЖАВА РАВНОТЕЖУ У РАЗЛИЧИТИМ КРЕТАЊИМА, ИЗВОДИ РОТАЦИЈЕ ТЕЛА; ПРИМЕНИ ВЕЖБАЊА ИЗ ГИМНАСТИКЕ ЗА РАЗВОЈ ФИЗИЧКИХ СПОСОБНОСТИ;</p>
<p>ОСНОВЕ ТИМСКИХ СПОРТСКИХ ИГАРА</p> <p>Одбојка: Елементи технике тактике. Игра уз примену правила. Футсал:</p>	<p>СТИЦАЊЕ и УСАВРШАВАЊЕ МОТОРИЧКИХ УМЕЊА И НАВИКА ИЗ ОДБОЈКЕ, ФУТСАЛА,</p>	<p>КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА УЧЕЊЕ, ЕСТЕТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА, КОМУНИКАЦИЈА, ОДГОВОРАН ОДНОС</p>	<p>ПРИМЕНОМ ОДГОВАРАЈУЋИХ МЕТОДА, ОБЛИКА И ФОРМИ РАДА ВЕЖБАЊЕМ У САЛИ, ШКОЛСКОМ ДВОРИШТУ И</p>	<p>ПОСМАТРАЈУ И ПРАТЕ ТВ ЧАСОВЕ СЛУШАЈУ ПИТАЈУ ДЕМОНСТРИРАЈУ</p>	<p>ПЛАНИРА ОРГАНИЗУЈЕ ДЕМОНСТРИРА ПРИПРЕМА, ПП ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ, КВИЗОВЕ,</p>	<p>ИЗВЕДЕ ЕЛЕМЕНТЕ УСВОЈЕНИХ ТИМСКИХ И СПОРТСКИХ ИГАРА; ПРИМЕНИ ОСНОВНА ПРАВИЛА ТИМСКИХ И СПОРТСКИХ ИГАРА;</p>

<p>Игра уз примену правила Елементи технике и тактике. Рукомет: Елементи технике и тактике Игра уз примену правила Кошарка: Елементи технике и тактике Игра уз примену правила Активност по избору. ПОЛИГОНИ Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима Елементарне игре</p>	<p>рукомета, кошарке,</p>	<p>према здрављу решавање проблема, сарадња.</p>	<p>на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет, одбојку, вежбање у сали уз музичку пратњу. Коришћењем станица, чувањем, помагањем. Примена ИКТ-а.</p>	<p>вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.</p>	<p>анкете, прати мотивише поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује.</p>	<p>Користи усвојене елементе технике у спортским играма; Примени основне тактичке елемете; Учествује на унутар одељенским такмичењима;</p>	
<p>ПЛЕС И РИТМИКА Основни садржаји Вежбе са вијачом Вежбе са обручем Вежбе са лоптом Проширени садржаји Састав са обручем Састав са лоптом Састав са вијачом</p>	<p>Изучавање друштвених игара и једног кола из географског подручја где ученици живе</p>	<p>Компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције</p>	<p>Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, учионици, школском дворишту; Примена ИКТ-а, онлајн настава.</p>	<p>Посматрају и прате ТВ часове слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.</p>	<p>Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете, прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује</p>	<p>Изведе кретања у различитом ритму;</p>	
<p>ФИЗИЧКА</p>	<p>И</p>	<p>Оспособљавање</p>	<p>Компетенција за</p>	<p>Формирање правилног</p>	<p>Посматрају и</p>	<p>Планира</p>	<p>Вреднује утицај</p>

<p>ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА Физичко вежбање и спорт Подела моторичких способности. Функција срчано-дисајног система. Основна правила и тактика спортских игара. Понашање на такмичењима и спортским манифестацијама. Чување и одржавање простора, справа и реквизита који се користе у вежбању. Превенција насиља у физичком васпитању и спорту. Решавање спорних ситуација. Коришћење писаних и електронских извора информација из области физчког васпитања и спорта. Вежбање у функцији сналажења у ванредним ситуацијама. Значај и улога физичког вежбања за професионална занимања у спорту, образовању, здравству,</p>	<p>ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада (кроз игру, такмичења) Формирање вољних квалитета личности</p>	<p>учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња.</p>	<p>односа према физичком вежбању, здрављу и раду; развијање и неговање фер-плеја; препо- знавање негативних облика понашања у спорту и навијању; вредновање естетских вредности у физичком вежбању, рекреацији и спорту; развијање креативности у вежбању; очување животне средине, као и развијање и неговање здравствене културе ученика. Примена ИКТ-а, онлајн настава.</p>	<p>прате ТВ часове, онлајн наставу, слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.</p>	<p>организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете, прати мотивише поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује. Користи разне плтформе за онлајн наставу.</p>	<p>примењених вежби на организам Одреди ниво сопствене дневне физичке активности; Користи вежбе ради побољшања својих физичких способности; Предвиди елиминише последице недовољне физичке активности Примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње; Одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; Примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама; Примерено се понаша као учесник или посматрач на такмичењима; Решава конфликте на друштвено прихватљив начин;</p>
---	---	---	---	--	---	--

<p>војсци, полицији и другим занимањима. Структура физичке културе (физичко васпитање, спорт и рекреација).</p>					<p>Користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности; Прихвати победу и пораз; Процени вредност различитих спортова без обзира на лично интересовање; Примени усвојене моторичке вештине у ванредним ситуацијама;</p>	
<p>Здравствено васпитање Основни садржаји Утицај различитих вежбања на кардиореспираторни систем, скелетно-мишићни и организам уопште. Здравствено-хигијенске мере пре и после вежбања. Значај правилне исхране. Енергетски напаци и њихова штетност. Прва помоћ након површинских повреда,</p>	<p>Подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела, развој аеробних способности Оспособљавање ученика да препознају здраве животне намирнице, њихову поделу и улогу у исхрани</p>	<p>Компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња.</p>	<p>Примена ходања, трчања у школском дворишту, стадиону, парку у различитим вр. условима Мерењем пулса и притиска; Коришћењем препорука о здравом начину исхране; Подела основних намирница према енерг. вредности, улога воде, воћа;</p>	<p>Посматрају и прате ТВ часове, виртуелну учионицу, квизове, анкете, ПП презентације, слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији</p>	<p>Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете, прати мотивише поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује.</p>	<p>Вреднује лепоту покрета у физичком вежбању и спорту; Подстиче породицу на редовно вежбање; Повеже врсте вежби, игара и спорта са њиховим утицајем на здравље; Планира дневни ритам рада, исхране и одмора у складу са</p>

<p>уганућа у прелома. Значај вежбања у природи. Чување околине при вежбању. Последице конзумирања дувана и алкохола и психоактивних супстанци Правилно конзумирање додатака исхрани. Мере заштите репродуктивног здравља у процесу вежбања</p>	<p>Стицање и практична примена знања из прве помоћи.</p>		<p>Предавање утицај дувана алкохола и енергетских пића Обуком о примени прве помоћи кроз теретске и практичне часове уз помоћ активиста Црвеног крста.</p>	<p>такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.</p>	<p>својим потребама; Разликује здраве од нездравих облика исхране Правилно користи додатке исхрани; Примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању; Правилно реагује и пружи основну прву помоћ приликом повреда; Чува животну средину током вежбања; Анализира штетне последице конзумирања дувана, алкохола, штетних енергетских напитака и психоактивних супстанци;</p>
--	--	--	--	---	---

Кључни појмови: Васпитање, физичко вежбање, игра, здравље, хигијена, култура.

Физичко	и	здравствено	васпитање
Опште предметне компетенције			
основне	Ученик је оспособљен за вођење бриге о властитом здрављу и здрављу околине. Препознаје и разуме законитости утицаја физичког		

	<p>вежбања на телесни статус. Препознаје важност физичког вежбања, хигијене тела, исхране, простора и правила безбедности током вежбања. Критички просуђује о облицима насиља у физичком васпитању, спорту и рекреативним активностима. Здравље околине. Са глобалном присутношћу и активношћу сваки појединац треба да призна своју одговорност према околини. Стално ћемо процењивати и побољшавати утицај на околину свих наших активности и кроз конкретне акције ћемо представљати добар пример како показати поштовање и бригу за околину.</p>			
средње	<p>Ученик се бави спортско-рекреативним активностима у циљу унапеђивања својих физичких способности и унапређивања здравих животних навика. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима. Ученик самостално вежба у слободном времену.</p>			
напредне	<p>Ученик је развио свест о властитим способностима, а тиме и о јачању самопоуздања и самопоштовања. Примењује разноврсне програме и облике индивидуалног и колективног вежбања, поштујући полне и индивидуалне разлике учесника у телесном вежбању.</p>			
Тема	<p>Специфичне предметне компетенције</p>		<p>Исходи</p>	<p>Образовни стандарди</p>
Атлетика	основне	<p>Ученик зна функцију и у стању је да изводи једноставне комплексе вежби обликовања; примењује програме за развој моторичких способности; зна основну технику индивидуалних и колективних спортских игара; познаје основна правила и елементе тактике спортских грана; током вежбања понаша се дисциплиновано и безбедно у односу на себе и друге; способан је да упореди вредности почетних и финалних резултата сопствених моторичких способности у односу на референтне вредности након завршетка разреда. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима.</p>	<p>Ученик има правилно држање тела. Ученик зна правилно да трчи на кратким и средњим стазама Ученик зна како се врши измена штафетне палице . Ученик разуме значај трчања, основе тренинга и уме да укаже прву помоћ.</p>	основни
	средње	<p>Зна да физичка активност и спорт позитивно делују на психо-физички развој и здравље; ученик ће бити у стању да самостално састави и примени једноставније комплексе вежби обликовања и сложеније техничко – тактичке елементе спортске гране; правилно поступа у случају незгоде на часу и ван часа.</p>	<p>Ученици знају да правилно бацају куглу леђном варијантом технике.</p>	средњи

	напредне	Ученик је способен да самостално састави и изведе сложеније вежбе или комбинације вежби; самостално и у сарадњи са другима решава сложене тактичке атлетске задатке; препознаје основне законитости оптерећења у физичким и спортским активностима, промовише њихову улогу у унапређивњу здравља и превентивно деловање на настанак хроничних незаразних обољења и социо-патолошких појава.		напредни
Гимнастика	основне	Ученик зна функцију и у стању је да изводи једноставне комплексе вежби обликовања; примењује програме за развој моторичких способности; зна основну технику индивидуалне и колективне спортске гимнастика; познаје основна правила и елементе тактике спортских грана; током вежбања понаша се дисциплиновано и безбедно у односу на себе и друге; способен је да упореди вредности почетних и финалних резултата сопствених моторичких способности у односу на референтне вредности након завршетка разреда. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима.	Ученик уме да уради основне и сложеније вежбе на тлу Ученик уме да изведе прескоке преко козлића. Ученик је оспособљен да стечена умења, знања и навике користи у игри и такмичењима. Ученик развија вољне квалитете. Ученик уме да чува, помаже и поштује сигурносна правила.	основни
	средње	Зна да физичка активност и спортска гимнастика позитивно делују на психо-физички развој и здравље; ученик ће бити у стању да самостално састави и примени једноставније комплексе вежби обликовања и сложеније техничко – тактичке елементе спортске гимнастике; правилно поступа у случају незгоде на часу и ван часа.		средњи
	напредне	Ученик је способен да самостално састави и изведе сложеније вежбе или комбинације вежби; самостално и у сарадњи са другима решава сложене тактичке гимнастичке задатке; препознаје основне законитости оптерећења у физичким и спортским активностима, промовише њихову улогу у унапређивњу здравља и превентивно деловање на настанак хроничних незаразних обољења и социо-патолошких појава.		напредни
Одбојка Футсал Рукомет Кошарка	основне	Ученик зна функцију и у стању је да изводи једноставне комплексе вежби обликовања; примењује програме за развој моторичких способности; зна основну технику колективних спортских игара; познаје основна правила и елементе тактике спортских грана; током вежбања понаша се дисциплиновано и безбедно у односу на себе и друге; способен је да упореди вредности почетних и финалних резултата сопствених моторичких способности у односу на референтне вредности након завршетка разреда.	Ученик примењује основне и сложеније елементе технике и тактике одбојкашке игре у игри преко мреже. Ученик зна основна правила одбојкашке игре. Ученик учествује у	основни

		Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима.	организацији одбојкашког такмичења. Ученик формира вољне квалитете. Ученик има развијен такмичарски дух и осећај за фер плеј.	
средње		Зна да физичка активност и спорт позитивно делују на психо-физички развој и здравље; ученик ће бити у стању да самостално састави и примени једноставније комплексе вежби обликовања и сложеније техничко – тактичке елементе спортске гране; правилно поступа у случају незгоде на часу и ван часа.		средњи
напредне		Ученик је способан да самостално састави и изведе сложеније вежбе или комбинације вежби; самостално и у сарадњи са другима решава сложене тактичке задатке колективних спортских игара; препознаје основне законитости оптерећења у физичким и спортским активностима, промовише њихову улогу у унапређивњу здравља и превентивно деловање на настанак хроничних незаразних обољења и социо-патолошких појава.		напредни

Хоризонтална и вертикална повезаност VIII разред				
Предмет		Разред	Корелативни садржаји	
Повезаност међу предметима у оквиру разреда		Хоризонтална повезаност	Повезаност међу предметима у оквиру разреда	Вертикална повезаност
Физичко и здравствено васпитање	Математика	Спорт и спортске дисциплине Облици спортских игралишта и њихових појединих делова, реквизити, формације за вежбање	Круг обим и површина, рачунске операције сабирања, множења евидентирања математичких података	Мерења, евидентирања, разбројавања, збрајања обрада података
	Биологија	Моторичке вештине, спортске дисциплине, плес Елементи атлетике, гимнастике, одбојке, фудбал, рукомет, кошарка Правилна исхрана Пружање прве помоћи	Грађа човечијег тела – Мишићни и нервни систем, систем органа за дисање Редовна исхрана - јеловник Повреде и прва помоћ	МБИ
	Информатика и рачунарство	Здравствено васпитање ММС Здрава исхрана и спортски начин живота Примена ИКТ-а у праћењу наставе на даљину.	Заштита здравља ММС Мајкрософт тимс, видео материјали са јутјуб канала, , обрада слика, , имејл	Мерења – статистика обрада података, ПП презентација

	Физика	Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине Елементи атлетике, гимнастике, одбојке, фудсал, рукомет, кошарка	Момент силе-померање тежишта тела, отпор, сила гравитације, густина течности	Мерне јединице за дужину, масу време
	Музичка култура	Моторичке вештине, спортске дисциплине, плес Вежбе обликовања, елементи атлетике, гимнастике, одбојке, фудсал, рукомет, кошарка, народне игре, валцер, ритмика	Темпо кретања, изражајност, складност, координација покрета	Креативност покрета, развој слуха
	Ликовна култура	Моторичке вештине, спортске дисциплине, плес Вежбе обликовања, елементи атлетике, гимнастике, одбојке, фудсал, рукомет, кошарка, ритмика	Просторно обликовање, правилан и неправилан ритам	Временска орјентација

Начин праћења остварености програма У настави физичког васпитања се прати и вреднује:

- Стање моторичких способности - спроводи се у простору координације, статичке, репетативне и експлозивне снаге, гipкости и издржљивости. Мерење се врши помоћу мерних инструмената (тестова) ваљаних и поузданих мерних карактеристика.

Мерење се спроводи уз увежбавање одређеног програмског задатка, како се не би губило расположиво време за вежбање, а динамика је утврђена упутством.

- Достигнут ниво савладаности моторних знања, умења и навика - спроводи се према утврђеним минималним образовним захтевима.

- Однос ученика према раду - прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.

Формативно и сумативно оцењивање: Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (од 2. до 8. разреда)				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Уме да примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе.	Уме правилно да изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања.	Правилно одржава равнотежу у различитим кретањима.	Ученик користи висок ниво техничко-тактичких знања, демонстрира сложеније комплексе вежби и кретања.

<p>МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ *Атлетика *Спортска гимнастика *Основе тимских, спортских и елементарних игара *Плес и ритмика *Полигони</p>	<p>Ученик показује мањи степен активности и ангажовања, уз велику помоћ наставника успева да примени одређене вежбе, односно захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовање ученика добија оцену довољан (2)</p>	<p>Ученик показује делимични степен активности и ангажовања, уз велику помоћ наставника успева да примени одређене вежбе, односно захтеве који су утврђени и на основном и већим делом на средњем нивоу стандарда постигнућа, одређеним индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученик добија оцену добар (3)</p>	<p>Ученик показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања, уз мању помоћ наставника у потпуности, самостално испуњава захтеве који су утврђени и на основном и на средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, одређеним индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања добија оцену врло добар (4)</p>	<p>Ученик показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања, где ученик у потпуности самостално, без помоћи наставника испуњава захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и у већини захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, одређеним индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5)</p>
---	--	--	--	--

Самовредновање ученика је процес освешћивања и размишљања о властитоме процесу учења и постигнућа.

Сумативно вредновање (вредновање наученог) јесте вредновање које подразумева процену степена учениковог постигнућа на крају процеса учења

ВРЕДНОВАЊЕ У ВИРТУЕЛНОМ ОКРУЖЕЊУ ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ		
Рубрика за вредновање наученог (вредновање увежбаног)		
Бодовна скала:	Ученик:	Пожељни елементи ученичких радова
* 85 % - 100 % – одличан (5)	* Наводи тачне информације у задатку, и при обликовању питања и при решавању. * Препознаје све примере у задатку те их већином исправно описује. * Користи одговарајуће примере и фотографије у обликовању задатка. * У предвиђеном времену извршава све задатке.	* Објашњења * Примери

(наставне целине, полугодишта те године учења и поучавања). У правилу резултира оценом (види: Вредновање наученога).

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

*75 % - 84.99 % – врлодобар (4)	* Наводи већину тачних информација у задатку, и при обликовању питања и при решавању. * Препознаје већину примера у задатку те их већином исправно описује. * Користи углавном одговарајуће примере и фотографије у обликовању задатка. * У предвиђеном времену извршава већину задатака.	* Задаци * Сlike * Видео
*65- 74.99% – добар (3)	* Наводи делимично тачне информације при обликовању задатка. * Препознаје мањи број примера у задатку и половично их описује. * Користи мањи број одговарајућих примера и илустрације у обликовању задатка. * У предвиђеном времену извршава половину задатака.	* Квиз * Њихов ауторски рад (слике, видео, квиз)
*50 % - 64.99 % – довољан (2)	* Наводи мањи број тачних информација у задатку, и при обликовању и при решавању. * Препознаје врло мали број примера у задатку. * Користи мањи број одговарајућих фотографија у обликовању задатка, без примера или с неодговарајућим примерима. * У предвиђеном времену извршава мање од половине задатака.	* Интерактивни садржај и слике * Додатни садржаји других аутора
*0% - 49.99% – недовољан (1)	* У предвиђеном времену не извршава задатак.	

СЛОБОДНИ САДРЖАЈИ

Назив	Време реализације	Место реализације	Учесници	Реализатори	Садржај
Крос РТС-а	Септембар – мај	Школско двориште	Ученици 5 – 8 разред	Актив наставника физичког васпитања	Кружна трка дефинисана правилима
Спортски дан – Дан школе	Почетак априла	Адекватан школски простор		Сви наставници из школе	Спортске игре традиционална надметања
Ревизијалне спортске утакмице наставници	Новембар – мај	Фискултурна сала	Репрезентација школе		Фудбал, кошарка, рукомет, одбојка, пикадо
Светски дан здравља, кретање за здравље	Април – мај	Школски простор, ближа околина града	Ученици 1 – 8 разред	Актив наставника физичког васпитања и	Полигони, штафетне игре, шах, пешачке туре

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Спортска такмичења	Септембар – јун	Фискултурна сала, школско двориште	Ученици 3 – 8 разред	учитељи	Спортске секције
Излети, екскурзије Летовања – Зимовања	Током школске године	На територији Р. Србије	Сви ученици		Планинарење, скијање, клизање; летовања-камповања, излети (једнодневни, вишедневни)

ФИЗИКА

Разред: осми

Годишњи фонд часова: 68

Недељни фонда часова: 2

Програм је израђен на основу Правилника о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања (Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, 11/2019) и Закона о основном образовању и васпитању (Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, 10/2019), а у складу са Законом о основама система образовања и васпитања (Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, 88/17, 27/18, 10/19).

Циљ учења предмета Физике јесте упознавање ученика са природним појавама и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Планирани број часова по темама и време реализације:

Редни број и назив наставне области/теме	Број часова	Број часова за лаб. вежбе	Укупан број часова за наставну област/тему	Време реализације теме
1. Осцилаторно и таласно кретање	6	2	8	септембар
2. Светлосне појаве	13	2	15	октобар, новембар
3. Електрично поље	10	0	10	новембар, децембар
4. Електрична струја	15	3	18	јануар, фебруар, март
5. Магнетно поље	6	0	6	април
6. Елементи	8	0	8	мај

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

атомске и нуклеарне физике				
7. Физика и савремени свет	3	0	3	јун
	61	7	68	

Садржаји програма наставе и учења:

Тема	Садржај
Осцилаторно таласно кретање	<p>Осцилаторно кретање (осциловање тела окаченог о опругу, осциловање куглице клатна). Појмови и величине којима се описује осциловање тела (амплитуда, период, фреквенција). Закон о одржању механичке енергије при осциловању тела. Механички таласи. Основни параметри којима се описује таласно кретање (таласна дужина, фреквенција, брзина). Звук. Карактеристике звука и звучна резонанција.</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p> <p>Осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу (у ваздуху и у течности). Осциловање жица и ваздушних стубова (ксилофон, различите затегнуте жице, једнаке стаклене флаше са различитим нивоима воде). Одакле долази звук (гумено црево са два левка, канап и две пластичне чаше...). Таласи (таласна машина или када). Демонстрација звучне резонанције променом висине ваздушног стуба (дужа стаклена цев са водом).</p> <p><u>Лабораторијске вежбе</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Мерење периода осциловања клатна или периода осциловања тега на опрузи Одређивање убрзања Земљине теже помоћу математичког клатна
Светлосне појаве	<p>Карактеристике светлости. Праволинијско простирање светлости (сенка и полусенка, помрачење Сунца и Месеца). Закон одбијања светлости. Равна и сферна огледала и конструкција ликова предмета. Брзина светлости у различитим срединама. Индекс преламања и закон преламања светлости. Тотална рефлексија. Преламање светлости кроз призму и сочива. Одређивање положаја ликова код сочива. Оптички инструменти. Лупа и микроскоп.</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p> <p>Сенке. Хартлијева плоча за илустровање закона о одбијању и преламању светлости. Преламање светлости (штапић делимично уроњен у чашу с водом, новчић у чаши са водом и испод ње). Преламање беле светлости при пролазу кроз призму. Преламање светлости кроз сочиво, око и корекција вида (оптичка клупа, геометријска оптика на магнетној табли, стаклена флаша са водом као сочиво). Лупа и микроскоп.</p> <p><u>Лабораторијске вежбе</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Провера закона одбијања светлости коришћењем равнoг огледала. Одређивање жижне даљине сабирног сочива.
Електрично поље	<p>Наелектрисавање тела. Елементарна количина наелектрисања. Закон о одржању количине наелектрисања. Узајмно деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон. Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље). Рад силе електричног поља. Напон. Веза напона и јачине хомогеног електричног поља. Електричне појаве у атмосфери.</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p>

	<p>Наелектрисавање чврстих изолатора и проводника. Електрофор, електрично клатно и електроскоп. Линије сила електричног поља (перјанице, гриз у ричинусовом уљу и јаком електричном пољу). Фарадејев кавез. Антистатичке подлоге. Инфлуентна машина. Мехури сапунице у електричном пољу. Модел громобрана.</p>
Електрична струја	<p>Електрична струја (једносмерна, наизменична). Услови за настајање електричне струје и извори струје (EMS). Мерење електричне струје и напона.</p> <p>Електрична отпорност проводника. Проводници и изолатори. Омов закон за део струјног кола. Рад и снага електричне струје. Цул-Ленцов закон. Омов закон за цело струјно коло. Везивање отпорника.</p> <p>Електрична струја у течностима и гасовима.</p> <p>Мере заштите од електричне струје (жива бића, објекти и електрични уређаји).</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p> <p>Демонстрациони амперметар у струјном колу. Регулисање електричне струје у колу реостатом и потенциометром. Графитна мина (оловке) као потенциометар. Мерење електричне отпорности омметром. Загревање проводника при протицању електричне струје. Протицање електричне струје у воденом раствору кухињске соли. Лимун као батерија. Пражњење у Гајслеровим цевима помоћу Теслиног трансформатора.</p> <p><u>Лабораторијске вежбе</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зависност електричне струје од напона на отпорнику (таблични и графички приказ зависности). 2. Одређивање електричне отпорности отпорника у колу помоћу амперметра и волтметра. 3. Мерење електричне струје и напона у колу са серијски и паралелно повезаним отпорницима и одређивање еквивалентне отпорности.
Магнетно поље	<p>Магнетно поље сталних магнета. Магнетно поље Земље.</p> <p>Магнетно поље електричне струје. Дејство магнетног поља на струјни проводник.</p> <p>Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју науке о електромагнетним појавама и њиховој примени.</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p> <p>Линије сила магнетног поља потковичастог магнета и магнетне шипке. Магнетна игла и школски компас. Ерстедов оглед. Електромагнет. Узајамно деловање два паралелна проводника кроз које протиче струја.</p>
Елементи атомске и нуклеарне физике	<p>Структура атома (језгро, електронски омотач). Нуклеарне силе.</p> <p>Природна радиоактивност. Радиоактивно зрачење (алфа, бета и гама зраци) и њихово дејство на биљни и животињски свет. Заштита од радиоактивног зрачења.</p> <p>Вештачка радиоактивност. Фисија и фузија. Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења.</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p> <p>Детекција присуства радиоактивног зрачења. (школски Гајгер-Милеров бројач)</p>
Физика и савремени свет	<p>Значај физике за развој других природних наука</p> <p>Допринос физике развоју савремене медицине (ултразвук, ЕКГ, скенер, магнетна резонанција, Гама нож...)</p> <p>Физика и савремене технологије (интернет, мобилна телефонија, даљинско управљање, нанофизика...)</p>

Кључни појмови садржаја: осцилације, таласи, звук, светлост, електрично поље, магнетно поље, електрична струја, атом, атомско језгро, радиоактивност.

План остваривања исхода по темама:

Исходи	Осцилаторно и таласно кретање	Светлосне појаве	Електрично поље	Електрична струја	Магнетно поље	Елементи атомске и нуклеарне	Физика и савремени свет
<i>По завршетку осмог разреда ученик ће бити у стању да:</i>							
повезује физичке величине које описују осцилације и таласе	+						
описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука	+						
демонстрира и објасни: осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова	+						
анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала, сочива) и користи лупу и микроскоп		+					
демонстрира и објасни: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида		+					
примењује превентивне мере заштите од буке и од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу	+	+					
демонстрира узајамно деловање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи			+				
прикаже и опише електрично поље, израчуна силу којом поље делује на наелектрисање и повеже електрични напон и јачину електричног поља			+	+			
објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове и упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика				+			
наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да их разврста ради рециклаже				+			
познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже, изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину струје и напон, одређује вредност отпорности редно и паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички				+			
описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје				+	+		
описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнета и електромотора				+			
објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља					+		
користи компас и апликације за паметне телефона за оријентацију у природи					+		
препозна основна својства наизменичне струје, израчуна потрошњу електричне енергије у домаћинству и да се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневном животу				+			
објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе						+	
опише радиоактивност, врсте зрачења, радиоактивне изотопе, познаје њихово дејство, примену и мере заштите						+	
разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене.						+	+
решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из сваке наведене области	+	+	+	+	+	+	

Преглед међупредметних компетенција чије се развијање планира кроз реализацију наставе и учења предмета физика у осмом разреду по темама

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ТЕМА						
	Осцилаторно и таласно кретање	Светлосне појаве	Електрично поље	Електрична струја	Магнетно поље	Елементи атомске и нуклеарне физике	Физика и савремени свет
Компетенција за учење	+	+	+	+	+	+	+
Одговорно учешће у демократском друштву							+
Естетичка компетенција		+					
Комуникација	+	+	+	+	+	+	+
Одговоран однос према околини				+		+	+
Одговоран однос према здрављу	+	+		+		+	+
Предузимљивост и орјентација ка предузетништву				+			+
Рад са подацима и информацијама	+	+	+	+	+	+	+
Решавање проблема	+	+	+	+	+	+	+
Сарадња	+	+	+	+	+	+	+
Дигитална компетенција	+	+	+	+	+	+	+

Преглед стандарда постигнућа ученика чије се остваривање планира кроз реализацију наставе и учења предмета физика у осмом разреду

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме:

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
<p><u>1.1. СИЛЕ</u> ФИ.1.1.2. уме да препозна смер деловања магнетне и електростатичке силе</p> <p><u>1.2. КРЕТАЊЕ</u> ФИ.1.2.3. уме да израчуна средњу брзину, пређени пут или протекло време ако су му познате друге две величине</p> <p><u>1.3. ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</u> ФИ.1.3.1. уме да препозна да струја тече само</p>	<p><u>2.1. СИЛЕ</u> ФИ.2.1.1. уме да препозна еластичну силу, силу потиска и особине инерције</p> <p>ФИ.2.1.2. зна основне особине гравитационе и еластичне силе, и силе потиска</p> <p><u>2.2. КРЕТАЊЕ</u> ФИ.2.2.3. уме да препозна основне појмове који описују осцилаторно кретање</p> <p><u>2.3. ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</u></p>	<p><u>3.2. КРЕТАЊЕ</u> ФИ.3.2.2. уме да примени односе између физичких величина који описују осцилаторно кретање</p> <p>ФИ.3.2.3. зна како се мењају положај и брзина при осцилаторном кретању</p> <p>ФИ.3.2.4. зна основне физичке величине које описују таласно кретање</p> <p>ФИ.3.2.5. уме да препозна основне особине</p>

<p>кроз проводне материјале ФИ.1.3.2. уме да препозна магнетне ефекте електричне струје <u>1.4. МЕРЕЊЕ</u> ФИ.1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока ФИ.1.4.2. уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена ФИ.1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.1.4.4. уме да препозна јединице за брзину ФИ.1.4.5. зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака ФИ.1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време <u>1.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u> ФИ.1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији ФИ.1.7.2. уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији</p>	<p>ФИ.2.3.1. зна да разликује електричне проводнике и изолаторе ФИ.2.3.2. зна називе основних елемената електричног кола ФИ.2.3.3. уме да препозна да ли су извори напона везани редно или паралелно ФИ.2.3.4. уме да израчуна отпор, јачину струје или напон ако су му познате друге две величине ФИ.2.3.5. уме да препозна топлотне ефекте електричне струје ФИ.2.3.6. разуме појмове енергије и снаге електричне струје <u>2.4. МЕРЕЊЕ</u> ФИ.2.4.1. уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке ФИ.2.4.2. уме да препозна дозвољене јединице мере изван SI, нпр. литар или тону ФИ.2.4.3. уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу, нпр. километре у метре ФИ.2.4.4. зна када мерења понављамо више пута <u>2.5. ЕНЕРГИЈА И ТОПЛОТА</u> ФИ.2.5.1. зна да кинетичка и потенцијална енергија зависе од брзине, односно висине на којој се тело налази ФИ.2.5.2. уме да препозна појаве код којих се електрична енергија троши на механички рад ФИ.2.5.3. уме да препозна појмове рада и снаге <u>2.6. МАТЕМАТИЧКЕ ОСНОВЕ ФИЗИКЕ</u> ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина <u>2.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u> ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења</p>	<p>звуча и светлости ФИ.3.2.6. зна како се прелама и одбија светлост <u>3.3. ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</u> ФИ.3.3.1. зна како се везују отпорници и инструменти у електричном колу ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI система ФИ.3.4.2. уме да мери јачину струје и напон у електричном колу <u>3.4. МЕРЕЊЕ</u> ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI система ФИ.3.4.2. уме да мери јачину струје и напон у електричном колу ФИ.3.4.3. зна шта је грешка мерења <u>3.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u> ФИ.3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом</p>
---	---	---

	ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству	
--	--	--

Начин и поступци остваривања наставе и учења

Препоручени садржаји наставе оријентисане на исходе за осми разред приказани су у форми која задовољава основне методске захтеве наставе Физике:

- Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона.
- Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину предвиђено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и симулације).
- Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу.

Програмски садржаји на основу исхода могу се реализовати на следеће начине:

1. *Излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе:*

Како уз сваку тематску целину иду демонстрациони огледи, ученици ће спонтано пратити ток посматране појаве, а на наставнику је да наведе ученика да својим речима, на основу сопственог расуђивања, опише појаву коју посматра. После тога, наставник, користећи прецизни језик физике, дефинише нове појмове (величине) и речима формулише закон појаве. Када се прође кроз све етапе у излагању садржаја теме (оглед, учеников опис појаве, дефинисање појмова и формулисање закона), прелази се, ако је могуће, на презентовање закона у математичкој форми.

2. *Решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација:*

Када је реч о квалитативним задацима, посебно важно место имају концептуални задаци којима се испитује у којој мери су ученици развили научне појмове изучаваних природних појава и процеса. Применом концептуалних задатака вишеструког избора са квалитетно одабраним дистракторима може се пратити присуство ученичких алтернативних концепција у различитим фазама учења и у складу са утврђеним стањем планирати активности ученика и наставника усмерене на развијање научне писмености.

При решавању квантитативних (рачунских) задатака из физике, у задатку прво треба на прави начин сагледати физичке садржаје, па тек после тога прећи на математичко формулисање и израчунавање. Наиме, решавање задатака одвија се кроз три етапе: физичка анализа задатка, математичко израчунавање и дискусија резултата. У првој етапи уочавају се физичке појаве на које се односи задатак, а затим се набрајају и речима исказују закони по којима се појаве одвијају. У другој етапи се, на основу математичке форме закона, израчунава вредност тражене величине. У трећој етапи тражи се физичко тумачење добијеног резултата. У циљу развијања природно-научне писмености наставник инстистира на систематском коришћењу јединица мере физичких величина SI (међународни систем јединица).

У циљу саопштавања правовремене повратне информације приликом израде квалитативних задатака, пре свега концептуалних задатака вишеструког избора, или једноставних рачунских задатака, пожељно је применити неко од ИКТ решења које доприноси брзој и једноставној размени информација о постигнућу како појединачног ученика тако и целог одељења, на пример респондере или Socrative платформу.

3. *Лабораторијским вежбама:*

Лабораторијске вежбе чине саставни део редовне наставе и организују се на следећи начин: ученици сваког одељења деле се у две групе, тако да свака група има свој термин за лабораторијску вежбу. Опрема за сваку лабораторијску вежбу умножена је у више комплета, тако да на једној вежби (радном месту) може да ради два до три ученика. Час експерименталних вежби састоји се из: уводног дела, мерења и записивања података добијених мерењима, анализе и дискусије добијених резултата, извођења закључака.

У уводном делу часа наставник:

– обнавља делове градива који су обрађени на часовима предавања, а односе се на дату вежбу (дефиниција величине која се одређује и метод који се користи да би се величина одредила),

– обраћа пажњу на чињеницу да свако мерење прати одговарајућа грешка и указује на њене могуће изворе,

– упознаје ученике с мерним инструментима и обучава их да пажљиво рукују лабораторијским инвентаром,

– указује ученицима на мере предострожности, којих се морају придржавати ради сопствене сигурности.

Док ученици врше мерења, наставник активно прати њихов рад, дискретно их надгледа и, кад затреба, објашњава им и помаже. При уношењу резултата мерења у ђачку свеску, процену грешке треба вршити само за директно мерене величине, а не и за величине које се посредно одређују.

4. *Другим начинима рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме, остваривању исхода и развијању предметних и међупредметних компетенција* (радионице, пројектна настава, истраживачки задаци, вршњачко учење, домаћи задаци...):

При одабиру домаћих задатака наставник треба да води рачуна о нивоу сложености задатака, али и о њиховој мотивационој функцији. С обзиром на то да кроз израду домаћег задатка ученици проверавају степен разумевања усвојеног садржаја, коректност урађеног задатог домаћег задатка треба да буде проверена на наредном часу.

Пројектна настава, као један од облика рада, обухвата припрему, израду пројекта, презентацију и дискусију. Пројекат изводе ученици по групама уз асистенцију наставника. Овакав начин рада подразумева активно учешће сваког ученика у групи у оквиру прикупљања података, извођење експеримената, мерења, обраде резултата, припрема презентације и презентовање. Резултат оваквог начина рада је активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање. Пројектна настава може се реализовати у свакој од наставних тема, а најмање једном током сваког полугодишта.

Подстицање вршњачког учења у различитим фазама наставе и учења, посебно кроз пројектну наставу, рад на истраживачким задацима, приликом међусобног процењивања постигнућа ученика, током реализације радионица, укључивањем ученика у ваннаставне активности промоције и популаризације природних наука доприноси развијању предметних и међупредметних компетенција.

Планирани су различити типови домаћих задатака (класични – квалитативни и квантитативни задаци, практични, истраживачки, уз употребу ИКТ-а), при чему наставник води рачуна о нивоу сложености задатака, али и о њиховој мотивационој функцији.

5. *Систематским праћењем рада сваког ученика:*

Наставник је дужан да континуирано прати рад сваког ученика кроз проверу његових усвојених знања, стечених путем организовања различитих облика наставе. Такође је у обавези да уредно води евиденцију о раду и напредовању сваког ученика. Оцењивање ученика само на основу резултата које је он постигао при реализацији само једног облика наставе није добро. Неопходно је да наставник од ученика не тражи само формално знање већ да га подстиче на размишљање и логичко закључивање. Ученик се кроз усмене одговоре навикава да користи прецизну терминологију и развија способност да своје мисли јасно формулише.

Будући да је програм, како по садржају, тако и по обиму, прилагођен психофизичким могућностима ученика осмог разреда, сталним обнављањем најважнијих делова из целокупног градива постиже се да стечено знање буде трајније и да ученик боље уочава повезаност разних области физике.

6. *Остваривањем међупредметне корелације:*

Реализовање наставе и учења физике у различитим темама уз успостављање међупредметне корелације са следећим предметима: математика, биологија, хемија, информатика, техника и технологија.

Начин и поступци праћења и вредновања наставе и учења

У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се остварени ниво постигнућа и напредовање током процеса учења. Да би вредновање било објективно, потребно је да буде усклађено са принципима оцењивања (Правилник о оцењивању у основној школи).

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Наставник континуирано прати рад сваког ученика кроз проверавање његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа (пре свега оних реализованих применом предвиди-посматрај-објасни наставне стратегије), предавања и активног учешћа у раду, решавања квантитативних, квалитативних, графичких, практичних и истраживачких задатака, пројектне наставе и лабораторијских вежби.

Континуирано се пратити и вреднује знање, вештине и ставови ученика помоћу усменог испитивања, кратких писмених провера, контролних вежби, провером практичних вештина, као и вредновањем учешћа и продуката пројектне наставе. Наставник треба да омогући ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама и да то адекватно вреднује.

На почетку школске године, потребно је спровести иницијални тест. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика.

Начини прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку:

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива и прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...);

- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција;

- Размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у Школи.

Допунска настава и додатни рад

Циљ *допунске наставе* је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм наставе и учења у осмом разреду.

Оријентациони број часова допунске наставе по темама:

Редни број и назив наставне теме	Укупан број часова за наставну тему	Време реализације
Осцилаторно и таласно кретање	2	септембар
Светлосне појаве	3	октобар, новембар
Електрично поље	2	новембар, децембар
Електрична струја	4	јануар, фебруар, март
Магнетно поље	2	април
Елементи атомске и нуклеарне физике	1	мај
Физика и савремени свет	1	јун

Дати број часова допунске наставе је оријентациони и зависи од потреба ученика и може варирати.

Активности ученика на часовима допунске наставе су умерене на остваривање следећих исхода и стандарда:

Наставна тема	
Осцилаторно и таласно кретање	Ученик/ученица уме да израчуна средњу брзину, пређени пут или протекло време ако су му познате друге две величине.

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

	Ученик/ученица уме да препозна основне појмове који описују осцилаторно кретање.
Светлосне појаве	Ученик/ученица уме да препозна основне особине звука и светлости. Ученик/ученица примењује превентивне мере заштите од буке и од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу.
Електрично поље	Ученик/ученица уме да препозна смер деловања електростатичке силе.
Електрична струја	Ученик/ученица уме да препозна да струја тече само кроз проводне материјале. Ученик/ученица зна да разликује електричне проводнике и изолаторе. Ученик/ученица зна називе основних елемената електричног кола. Ученик/ученица уме да препозна магнетне ефекте електричне струје. Ученик/ученица да се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневном животу.
Магнетно поље	Ученик/ученица уме да препозна смер деловања магнетне силе.
Елементи атомске и нуклеарне физике	Ученик/ученица уме да препозна дејство радиоактивних изотопа, њихову примену и мере заштите.
Физика и савремени свет	Ученик/ученица препознаје везу физике са другим наукама.

Додатни рад обухвата садржаје који се надовезују на програм редовне наставе, али се односе на сложеније физичке појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес. Додатни рад обухвата припрему за такмичење и/или активности у складу са утврђеним интересовањима ученика.

Оријентациони број часова додатног рада по темама:

Редни број и назив наставне теме	Укупан број часова за наставну тему	Време реализације
Осцилаторно и таласно кретање	2	септембар
Светлосне појаве	3	октобар, новембар
Електрично поље	2	новембар, децембар
Електрична струја	4	јануар, фебруар, март
Магнетно поље	2	април

Елементи атомске и нуклеарне физике	1	мај
Физика и савремени свет	1	јун

ХЕМИЈА

ЦИЉ наставе хемије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и- развијање функционалне хемијске писмености- разумевање промена и појава у природи на основу знања хемијских појмова, теорија, модела и закона- развијање способности комуницирања коришћењем хемијских термина, хемијских симбола, формула и једначина- развијање способности за извођење једноставних хемијских истраживања- развијање способности за решавање теоријских и експерименталних проблема- развијање логичког и апстрактног мишљења и критичког става у мишљењу- развијање способности за тражење и коришћење релевантних информација у различитим изворима (уџбеник, научно-популарни чланци, Интернет)- развијање свести о важности одговорног односа према животној средини, одговарајућег и рационалног коришћења и одлагања различитих супстанци у свакодневном животу- развијање радозналости, потребе за сазнавањем о својствима супстанци у окружењу и позитивног става према учењу хемије- развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији.**Задаци** наставе хемије јесу:- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе хемије сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе хемије буду у пуној мери реализовани- омогућавање ученицима да разумеју предмет изучавања хемије и научни метод којим се у хемији долази до сазнања- омогућавање ученицима да сагледају значај хемије у свакодневном животу, за развој различитих технологија и развој друштва уопште- оспособљавање ученика да се користе хемијским језиком: да знају хемијску терминологију и да разумеју квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола, формула и једначина

- стварање наставних ситуација у којима ће ученици до сазнања о својствима супстанци и њиховим променама долазити на основу демонстрационих огледа или огледа које самостално изводе, развијати при том аналитичко мишљење и критички став у мишљењу- стварање наставних ситуација у којима ће ученици развијати експерименталне вештине, правилно и безбедно, по себе и друге, руковати лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама- оспособљавање ученика за извођење једноставних истраживања стварање ситуација у којима ће ученици примењивати теоријско знање и експериментално искуство за решавање теоријских и експерименталних проблема- стварање ситуација у којима ће ученици примењивати знање хемије за тумачење појава и промена у реалном окружењу- омогућавање ученицима да кроз једноставна израчунавања разумеју квантитативни аспект хемијских промена и његову практичну примену.

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА ЗА КРАЈ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА

Образовним стандардима су описана постигнућа ученика на три нивоа: основном, средњем и напредном . Основни ниво обухвата базична и умења. На крају осмог разреда очекује се да преко 80% ученика достигне тај ниво. Постигнућа ученика описана средњим нивоом треба да има 50% ученика, а напредним 25% ученика.

Стандарди су дефинисани за пет области, стим да треба напоменути да су постигнућа из опште области као „кишобран“ за стандарде из осталих области.Области су:

Општа хемија

Неорганска хемија

Органска хемија

Биохемија

Хемија животне средине

На следећим страницама биће приказано шта то ученик треба да ЗНА и УМЕ да би постигао сва три стандарда.

Основни ниво

1. Општа хемија:

ХЕ.1.1.1. да прави разлику између елемената, једињења и смеша из свакодневног живота, на основу њихове сложености

ХЕ.1.1.2. о практичној примени елемената, једињења и смеша из сопственог окружења, на основу њихових својстава

ХЕ.1.1.3. на основу којих својстава супстанце могу да се разликују, којим врстама промена супстанце подлежу, као и да се при променама укупна маса супстанци не мења

ХЕ.1.1.4. да су чисте супстанце изграђене од атома, молекула и јона, и те честице међусобно разликује по наелектрисању и сложености грађе

ХЕ.1.1.5. тип хемијске везе у молекулима елемената, ковалентним и јонским једињењима

ХЕ.1.1.6. квалитативно значење симбола најважнијих хемијских елемената, хемијских формула најважнијих представника класа неорганских и органских једињења, и квалитативно значење хемијских једначина реакција оксидације

ХЕ.1.1.7. шта су раствори, како настају и примере раствора у свакодневном животу

ХЕ.1.1.8. значење следећих термина: супстанца, смеша, раствор, растварање, елемент, једињење, атом, молекул, јон, ковалентна веза, јонска веза, оксидација, оксид, киселина, база, со, индикатор

ХЕ.1.1.9. загрева супстанцу на безбедан начин

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

ХЕ.1.1.10. измери масу, запремину и температуру супстанце

ХЕ.1.1.11. састави апаратуру и изведе поступак цеђења

ХЕ.1.1.12. у једноставним огледима испита својства супстанци (агрегатно стање, мирис, боју, магнетна својства, растворљивост), као и да та својства опише

2. Неорганска хемија:

ХЕ.1.2.1. основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост топлоте и електрицитета и реакцију са кисеоником)

ХЕ.1.2.2. везу између својстава неметала и метала и њихове практичне примене

ХЕ.1.2.3. да препозна метале (Na, Mg, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Ag, Au) на основу њихових физичких и хемијских својстава

ХЕ.1.2.4. да на основу формуле именује основне класе неорганских једињења

ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења

ХЕ.1.2.6. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли

ХЕ.1.2.7. утврди основна физичка својства оксида (агрегатно стање, боја, мирис)

ХЕ.1.2.8. докаже кисело-базна својства супстанци помоћу индикатора

ХЕ.1.2.9. испита растворљивост соли

ХЕ.1.2.10. безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором

3. Органска хемија:

ХЕ.1.3.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара

ХЕ.1.3.2. основна физичка и хемијска својства угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара

ХЕ.1.3.3. практични значај угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара у свакодневном животу

4. Биохемија:

ХЕ.1.4.1. да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља,

угљених хидрата, протеина

ХЕ.1.4.2. примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама

5. Заштита животне средине:

ХЕ.1.5.1. значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, са циљем очувања здравља и животне средине

Средњи ниво

1. Општа хемија

ХЕ.2.1.1. како тип хемијске везе одређује својства супстанци (температуре топљења и кључања, као и растворљивост супстанци)

ХЕ.2.1.2. значење термина: материја, хомогена смеша, хетерогена смеша, анализа и синтеза, неутрализација, супституција, адиција, анхидрид, изомер, изотоп

ХЕ.2.1.3. шта је засићен, незасићен и презасићен раствор

ХЕ.2.1.4. да саставља формуле најважнијих представника класа неорганских и органских једињења, и једначине хемијских реакција неутрализације и супституције

ХЕ.2.1.5. изабере најпогоднији начин за повећање брзине растварања супстанце (повећањем температуре растварача, уситњавањем супстанце, мешањем)

ХЕ.2.1.6. промени концентрацију раствора додавањем растворене супстанце или растварача (разблаживање и концентровање)

ХЕ.2.1.7. у огледима испитује својства супстанци и податке о супстанцама приказује табеларно или шематски

ХЕ.2.1.8. израчуна процентни састав једињења на основу формуле и масу реактаната и производа на основу хемијске једначине, то јест да покаже на основу израчунавања да се укупна маса супстанци не мења при хемијским реакцијама

ХЕ.2.1.9. израчуна масу растворене супстанце и растварача, на основу процентног састава раствора и обрнуто

ХЕ.2.1.10. направи раствор одређеног процентног састава

2. Неорганска хемија

ХЕ.2.2.1. на основу назива оксида, киселина, база и соли састави формулу ових супстанци

ХЕ.2.2.2. пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења

ХЕ.2.2.3. експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом

ХЕ.2.2.4. испита најважнија хемијска својства киселина (реакција са карбонатима и металима)

3. Органска хемија

ХЕ.2.3.1. пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника и алкохола

4. Биохемија

ХЕ.2.4.1. најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима

Напредни ниво:

1. Општа хемија

ХЕ.3.1.1. разлику између чистих супстанци (елемената и једињења) и смеша, на основу врста честица које их изграђују

ХЕ.3.1.2. како је практична примена супстанци повезана са њиховим својствима

ХЕ.3.1.3. да су својства супстанци и промене којима подлежу условљене разликама на нивоу честица

ХЕ.3.1.4. структуру атома, молекула и јона, које их елементарне честице изграђују и како од њиховог броја зависи наелектрисање атома, молекула и јона

ХЕ.3.1.5. зависност растворљивости супстанце од природе супстанце и растварача

ХЕ.3.1.6. значење следећих термина: естерификација, сапонификација

ХЕ.3.1.7. на основу својстава састојака смеше да изабере и изведе одговарајући поступак за њихово раздвајање

ХЕ.3.1.8. да осмисли експериментални поступак према задатом циљу/проблему/питању за истраживање, да бележи и приказује резултате табеларно и графички, формулише објашњење/а и изведе закључак/е

ХЕ.3.1.9. да израчуна процентуалну заступљеност неке супстанце у смеси, да изводи стехиометријска израчунавања која обухватају реактант у вишку и однос масе и количине супстанце

2. Неорганска хемија

ХЕ.3.2.1. да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

њихових атома/молекула

ХЕ.3.2.2. хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама, хидроксидима)

ХЕ.3.2.3. да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакција са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима)

ХЕ.3.2.4. да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и са киселим оксидима)

ХЕ.3.2.5. да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре

ХЕ.3.2.6. изведе реакцију неутрализације

3. Органска хемија

ХЕ.3.3.1. хемијске реакције угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара

ХЕ.3.3.2. видове практичне примене угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара на основу својстава која имају

ХЕ.3.3.3. пише једначине хемијских реакција угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара

4. Биохемија

ХЕ.3.4.1. основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине

ХЕ.3.4.2. основна хемијска својства масти и уља (сапонификацију и хидролизу), угљених хидрата и протеина

ИСХОДИ

Исходи су у складу са стандардима постигнућа ученика:

ОПШТА ХЕМИЈА

Ученик зна:

- разуме:

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
--------------	--------	----------

<p>-да прави разлику између елемената, једињења и смеша из свакодневног живота, да зна да наведе примере</p> <p>-о практичној примени елемената, једињења и смеша из сопственог окружења, на основу њихових својстава</p> <p>-на основу којих својстава супстанце могу да се разликују, којим променама подлежу супстанце(критеријуме према којима ће разликовати ф и х промене)</p> <p>-да су чисте супстанце изграђене од атома, молекула и јона, и те честице међусобно разликује по сложености</p> <p>-тип хемијске везе</p> <p>-симболе елемената прве три периоде ПСЕ и симболе технички важних метала, хемијске формуле важних оксида, киселина, база,</p> <p>-тумачење једначина реакција оксидације</p> <p>-о растворима као смешама из окружења, да знају да их опишу, како настају, и да знају да наведу примере раствора</p> <p>-одреде шта је у раствору растварач и критеријуме на основу којих се то одређује</p> <p>- да разликују типове везе</p> <p>-значење следећих термина:супстанца, смеша, раствор, растварање, елемент, једињење, атом, молекул, јон, ковалентна веза, јонска веза, оксидација, оксид, <u>киселина</u>, база, со, индикатор</p>	<p>-како тип хемијске везе одређује својства супстанци(т.т. и т.к. и растворљивост, агрегатно стање), да предвиде својства супстанце на основу врсте везе</p> <p>-значење термина: материја, хомогена, хетерогена смеша, анализа и синтеза, неутрализација, супституција, адиција, анхидрид, изомер, изотоп</p> <p>-шта је засићен, незасићен и засићен раствор, како се прави засићен а како презасићен раствор и повезивање са свакодневним животом</p> <p>-саставља молекулских формула оксида, <u>киселина, база, соли</u> на основу валенце</p> <p>-саставља структурних формула представника различитих класа органских једињења</p> <p>-писање једначина хемијских реакција неутрализације и супституције</p>	<p>-разлику између чистих супстанци и смеша, на основу честица</p> <p>-како је практична примена супстанци повезана са њиховим својствима</p> <p>-да сусвојства и промене супстанци условљене разликама на нивоу честица</p> <p>-структуру атома, молекула и јона, које их честице изграђују и како од њиховог броја зависи наелектрисање јона</p> <p>-зависност растворљивости супстанце од природе супстанце и растварача</p> <p>-значење термина: естерификација, сапонификација</p>
---	---	---

Ученик уме да:

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
<p>Загрева супстанцу на безбедан начин</p> <p>Измери масу, запремину и температуру супстанце</p> <p>Састави апаратуру и изведе правилно поступак цеђења</p>	<p>Изабере најподеснији начин за убрзавање расворљивости супстанце</p> <p>Промени концентрацију раствора додавањем растворене супстанце</p>	<p>На основу својстава састојака смеше изабере најподеснији начин за њихово одвајање и изведе дати поступак</p> <p>Да осмисли експериментални поступак према задатом циљу/питању/ проблему за истраживање, да бележи и приказује резултате табеларно и графички, формулише</p>

<p>У једноставним огледима испита својства супстанце (агрегатно стање, мирис, боју, магнетна својства, растворљивост) и да опише та својства</p>	<p>или растварача У огледима испитује својства супстанци и податке приказује шематски или табеларно Израчуна процентни састав једињења Примени закон о одржању масе и закон о сталном масеном односу Израчуна масу растворене супстанце и растварача на основу процентног састава раствора и обрнуто Направи раствор одређене концентрације</p>	<p>обашњењеи изведе закључке Да израчуна процентуалну заступљеност неке супстанце у смеси, да изводи стехиометријска израчунавања која обухватају реактант у вишку и однос масе и количине супстанце</p>
--	---	--

НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА:

Ученик зна

разуме

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
<p>Основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост, реакцију са кисеоником) Везу између својстава метала и неметала и њихове примене Да препозна метале (Na, Mg, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Ag, Au) на основу њихових физичких и хемијских својстава Да на основу формуле именује основне класе неорганских једињења Примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену</p>	<p>На основу назива оксида, киселин, база и соли састави формулу ових супстанци Пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења</p>	<p>Да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром њихових атома/молекула Хемијска својства оксида (реакција са водом, киселинама, хидроксидима) Да општа својства киселина зависе од структуре (реакције са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима, базним оксидима) Да општа својства хидоксида и соли зависе од њихових структура</p>

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

истих Основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли		
--	--	--

Ученик уме да:

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
Утврди основна физичка својства оксида(агрегатно стање, боја, мирис) Докаже кисело-базна својства супстанце помоћу индикатора Испита растворљивост соли Безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором	Експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом Испита најважнија хемијска својства киселина(реакцију са карбонатима и металима)	Изведе реакције неутрализације

ОРГАНСКА ХЕМИЈА

Ученик зна:

разуме:

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
Формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара Основна физичка и хемијска својства органских једињења Практичан значај у свакодневном животу	Пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника и алкохола	Хемијске реакције угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара Видове практичне примене угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара на основу својстава које имају Уме да пише једначине хемијских реакција угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара

БИОХЕМИЈА

Ученик зна:

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
--------------	--------	----------

Да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата и протеина Примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама	Најважније улоге масти и уља, угљених хидрата, протеина у живим организмима	Основу структуре молекула који чине маст и уља, угљене хидрате и протеине Разуме основна хемијска својства масти и уља (сапонификацију и хидролизу), угљених хидрата и протеина
--	---	--

ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Ученик зна:

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
Значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине		

ОПШТЕ (МЕЂУ)ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Су компетенције које ученик стиче и на осталим предметима а не само на часу хемије.

1. Компетенција за целоживотно учење

Ученик уме да планира време за учење и да организује процес учења и управља њим.

Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селекује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје.

Ефикасно користи различите стратегије учења, прилагођава их природи градива и циљевима учења.

Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања

Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности

Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе.

2. Комуникација

Ученик влада различитим модалитетима комуникације и користи их на сврсисходан и конструктиван начин када комуницира у приватном, јавном, образовном и професионалном контексту.

Ученик прилагођава начин и средства комуникације карактеристикама ситуације (сврси и предмету комуникације, комуникационим капацитетима и карактеристикама партнера у комуникацији, итд.).

Користи на одговарајући и креативан начин појмове, језик и стил комуникације који су специфични за различите научне, техничке и уметничке дисциплине.

У комуникацији с другима уме да изрази себе (своје мишљење, осећања, ставове, вредности и идентитет) и да оствари своје циљеве на позитиван, конструктиван и аргументован начин поштујући и уважавајући другог.

Критички процењује садржај и начин комуникације у различитим комуникативним ситуацијама.

Ученик има развијену свест о значају позитивне и конструктивне комуникације и активно доприноси неговању културе дијалога у заједницама којима припада.

Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације.

Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредна комуникација, нпр. телефоном, преко интернета).

Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума.

Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију.

У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитет на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница.

Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине.

3. Рад с подацима и информацијама

Зна да је за разумевање догађаја и доношење компетентних одлука потребно имати релевантне и поуздане податке.

Уме да пореди различите изворе и начине добијања података, да процењује њихову поузданост и препозна могуће узроке грешке.

Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.

4. Решавање проблема

Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације.

Ученик упоређује различита могућа решења проблемске ситуације преко релевантних критеријума, уме да објасни шта су предности и слабе стране различитих решења и да се определи за боље решење.

Ученик припрема примену изабраног решења, прати његову примену усклађујући се са новим сазнањима које стиче током примене датог решења и успева да реши проблемску ситуацију.

Ученик вреднује примену датог решења, идентификује његове добре и слабе стране и формулише препоруке за наредно искуство са истим или сличним проблемским ситуацијама

5. Сарадња

Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева.

Доприноси постизању договора о правилима заједничког рада и придржава их се током заједничког рада.
Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима.
Конструктивно доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима и при томе поштује друге као равноправне чланове групе.
Ангажује се у реализацији преузетих обавеза у оквиру групног рада на одговоран, истрајан и креативан начин.
Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе.

6. Одговоран однос према здрављу

Познаје основне састојке хране и промене које утичу на њен квалитет; разуме значај правилне исхране и адекватне прераде хране за очување здравља

Познаје могуће последице коришћења никотина, алкохола и других психоактивних супстанци

7. Одговоран однос према окоolini

Разуме концепт здравог и безбедног окружења (вода, ваздух, земљиште) за живот људи испреман је да се активно ангажује у заштити и унапређењу квалитета живота у заједници

Показује разумевање и спремност за ангажовање у заштити природе и управљању ресурсима тако да се не угрожава могућност будућих генерација да задовоље своје потребе.

Процењује ризике и користи од употребе неких супстанци по окоlinу и здравље људи и одговорно поступа са њима (правилно их складишти и одлаже отпад).

Познаје факторе који утичу на загађење земљишта, воде и ваздуха, разуме и предвиђа последице њихове употребе.

Увиђа предности и недостатке коришћења различитих извора енергије.

Разуме значај и користи могућности рециклирања.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Специфичне предметне компетенције представљају опис специфичних способности ученика које му омогућавају да развије општу предметну компетенцију. Оне обухватају хемијску писменост – основ за праћење развоја хемије као науке и разумевање повезаности хемије, хемијске технологије и развоја друштва, за доношење одлука у вези с коришћењем различитих производа у свакодневном животу, бригу о здрављу и животној средини. Даље, обухватају способност прикупљања података о својствима и променама супстанци посматрањем и мерењем; планирање и описивање поступака; правилно и безбедно руковање супстанцама, хемијским прибором, посуђем и инструментима. Специфичне компетенције обухватају представљање резултата мерења табеларно и графички; уочавање трендова и коришћење хемијског језика (хемијски термини, хемијски симболи, формуле и хемијске једначине) у објашњавању својстава и промена супстанци и извођењу закључака. Специфичне предметне компетенције су у складу са стандардима постигнућа ученика.

Садржај програма	Број часова	Активности образовно васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
МЕТАЛИ, ОКСИДИ БАЗЕ	14 6+8	<ul style="list-style-type: none"> - дискусија о својствима метала - планирање огледа - бележење резултата - решавање рачунских задатака - питања - самостално писање формула базних оксида и база - повезује - закључује - Испитује понашање метала са разблаженом сумпорном киселином - Показује да брзина корозије зависи од услова - Указује да оксиди неких метала граде хидроксиде, а да неки не реагују са водом могу доказати помоћу индикатора 	<ul style="list-style-type: none"> - Наводи ученике да наброје физичка својства метала и да кажу у којим агрегатним стањима се налазе - Подстиче ученике да пишу формуле оксида метала, хидроксида - Разматра заступљеност метала у природи и пореди је са заступљеношћу неметала - Подстиче ученике да уоче повезаност метала са њиховим местом у периодном систему елемената-Препоручује и објашњава најефикасније методе заштите од корозије <p>Фронтални, индивидуални, групни</p>	<ul style="list-style-type: none"> - знају својства метала - повезују својства метала са њ основна физичка и хемијска у периодном систему - знају која својства метала одређују њихову примену - знају да оксиди неметала који реагују са водом граде хидроксиде - знају да се хидроксиди доказују индикаторима
НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ НЕМЕТАЛА КИСЕЛИНЕ	И 11 6+5	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик посматра, бележи, запажа промене и анализира их. - пише формуле одговарајућих оксида и киселина функционалне. - описује најважније особине неметала - препознаје специфичности одговарајућих неметала - самостално закључује - Критички размишља и доноси закључке - Самостално презентује 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставник усмерава учениково размишљање, наводећи их тако на одговарајуће закључке - Демонстрирање одговарајућих огледа, којима се омогућава лакше схватање градива од стране ученика и којима се подстиче њихово критичко и аналитичко мишљење - Ствара ситуације у којима ће ученици 	<ul style="list-style-type: none"> - знају о заступљености неметала у природи у елементарном виду и у једињењима - знају физичка и хемијска својства важнијих неметала - повезују својства неметала са њиховим положајем у периодном систему

		<p>припремљене садржаје, прикупљене из различитих извора</p> <ul style="list-style-type: none"> - Успешно повезује пређашње знање из хемије и биологије и закључује да без кисеоника нема живота нити битних процеса у природи - Самостално закључује да је азот распрострањен у природи, јер је нереактиван - Закључује да је амонијак важан за добијање многих производа широке потрошње, пре свега азотних ђубрива - једињења неметала и вештачких ђубрива и тако држи пажњу и заинтересованост ученика - Детаљно објашњава писање формула оксида преко валенци 	<p>примењивати и развијати експерименталне вештине</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сугерише ученицима да повезују теоријско и практично знање и да сами могу показати помоћу индикатора - кисела својства киселина и базна својства амонијака - Упућује ученике да повезују знање из биологије кроз реакције фотосинтезе и сагоревања - Поставља занимљива питања везана за примену једињења неметала и вештачких ђубрива и тако држи пажњу и заинтересованост ученика - Детаљно објашњава писање формула оксида преко валенци - Упућује ученике у истраживачки рад и помаже им у прављењу презентација - Развија код ученика партнерски однос, кроз групни рад и рад у пару, како при извођењу огледа, тако и при изради презентација - Координира рад у одељењу при извођењу лабораторијских вежби - Указује на велику примену киселина у свакодневном животу - Фронтални, индивидуални, у пару, групни 	<p>-знају да оксиди неметала који реагују са водом са њом граде киселине</p> <p>-знају да се киселине могу доказати помоћу индикатора</p>
СОЛИ	6 3+3	<ul style="list-style-type: none"> - дискутује о својствима соли - планира огледе - бележи резултате 	<ul style="list-style-type: none"> - Помаже ученицима да закључе који је основни састојак физиолошког раствора – инфузије 	<p>- разликују својства оксида неметала и метала и</p>

		<p>-решава рачунске задатке</p> <p>-поставља питања</p> <p>-пише формуле соли неметала и метала и повезују киселине и хидроксиде са солима</p>	<p>-Подсећа ученике како се пишу формуле оксида, база и киселина. -Сугерише ученицима да се формуле соли пишу преко валенци</p> <p>-Подстиче ученике на логичко размишљање, које ће им омогућити да схвате на чему се заснива реакција неутрализације</p> <p>-Наводи ученике да закључе шта се то налази у пијаћој, а не налази у дестилованој води.</p> <p>-Ствара наставне ситуације у којима развија креативно</p> <p>-разликују својства оксида</p>	<p>повезују киселине и хидроксиде са одговарајућим</p> <p>-знају шта су соли и шта је неутрализација</p> <p>-уочавају везу између оксида, киселина и хидроксида и соли и да зна основних класа неорганских једињења</p> <p>--разумеју електролитичку дисоцијацију</p> <p>-да схвате шта су катјони и анјони и да су они проводници електрицитета</p>	
УВОД У ОРГАНСКУ ХЕМИЈУ	2 21+1+0	<p>Прикупља податке</p> <p>-претражује интернет и користи различите материје</p> <p>-дискутује</p>	<p>-Упућује ученика на коришћење интернета и других извора информација и развија истраживачки дух код ученика</p> <p>Фронтални, групни, у пару</p>	<p>-знају шта су органска једињења и која су њихова основна својства</p>	
УГЉОВОДОНИЦИ	12	10 5+5	<p>-прикупља податке</p> <p>-претражује и користи различите материје</p> <p>-дискутује</p>	<p>-Анимира ученике да праве разлику у писању алкана, алкена и алкина, користећи моделе</p> <p>-Упућује ученике да увиде разлику у реактивности угљоводоника и схвате да је то последица различите структуре</p> <p>-Подстиче ученике да повезују знања из других предмета</p>	<p>-разумеју разлику између засићених, незасићених и ароматичних угљоводоника</p> <p>-разликују алкане, алкене и алкине на основу молекулске и структурне формуле и назива</p>

			<p>са темама у настави хемије</p> <ul style="list-style-type: none"> -Показује да је n-хексан неполярна супстанца која се раствара у неполярним растварачима -Наглашава велику примену полимера у свакодневном животу -Скреће пажњу на проблеме загађења животне средине пластичним масама <p>Фронтални, групни, у пару</p>	<ul style="list-style-type: none"> -знају основна физичка и хемијска својства угљоводоника -разумеју структуру изометрије -знају главне природне изворе једињења и деривате нафте
ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	11 6+5	<ul style="list-style-type: none"> -дискусија о познатим угљоводонцима -планирање и извођење огледа -бележење резултата -уређење радног места -претраживање интернета ради прикупљања информација 	<ul style="list-style-type: none"> -Поставља питања која омогућавају ученицима да схвате да функционална група условљава физичка и хемијска својства органских једињења -Упозорава на штетност алкохола по организам -Мотивише ученике да праве презентације о алкохолизму као великом проблему у савременом друштву -Подстиче ученике да повезују пређашње знање и користе га функционално -Упутити ученике у истраживање употребе кисеоничних органских једињења у свакодневном животу <p>Фронтални, индивидуални, групни, у пару</p>	<ul style="list-style-type: none"> -знају функционалну групу алкохола и како се именују -разумеју како хидроксилна група одређује физичка и хемијска својства алкохола -знају добијање, физичка и хемијска својства етанола -знају практичну примену и штетна дејства алкохола -знају генетску везу између алкохола и органских киселина

<p>БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА</p>	<p>8 5+3</p>	<p>-посматрање својства супстанци и промена у огледу -анализа резултата огледа -прикупљање података -извођење закључака -решавање задатака</p>	<p>-Указује на веома важну улогу витамина, масти и уља, угљених хидрата у људском организму -Повезује масти и уља са естрима и скреће пажњу да су масти и уља по хемијском саставу естри -Истиче неопходност повезивања градива различитог предмета -Упозорава на штетност прекомерног уношења масти и уља и угљених хидрата -Подсећа ученике на градиво из седмог разреда и постављањем питања повезује смеше и шећере -Указује на веома битну улогу протеина у важним процесима у организму -Истиче велики значај витамина у исхрани и наводи ученике да кажу које су намирнице богате витамином це и сл. Фронтални, индивидуални, групни</p>	<p>-знају шта су масти и уља -разумеју основна хемијска својства масти и уља -знају улогу масти и уља у живим системима -знају шта су угљени хидрати -разликују моносахарине -знају разлику између сахарозе и шећера -знају улогу протеина у живим бићима</p>
<p>ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ</p>	<p>2 2+0</p>	<p>-претражује и користи различиту литературу -фирмулише објашњења за правилности уочене међу прикупљеним подацима -изводи закључке</p>	<p>- Упознаје ученике са најчешћим загађивачима ваздуха, воде и земљишта - упозорава ученике на алармантну ситуацију по питању загађења у нашој земљи</p>	<p>- знају који је значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења у циљу заштите животне</p>

		- дискутује	- Даје идеје и инструкције за мини пројекат о заштити животне средине - Организује акцију шишћења школског дворишта Фронтални, индивидуални, у пару, групни	средине -Израђују мини пројекте вазане за заштиту животне средине
Припрема за завршни испит	4			-вежбање задатака из хемије

Садржај програма	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ НЕМЕТАЛА И КИСЕЛИНЕ	ХЕ 1.1.1. основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост топлоте и електрицитета и реакцију са кисеоником) ХЕ 1.1.2. утврди основна физичка својства оксида (агрегатно стање, боја, мирис) ХЕ 1.1.3. докаже кисело-базна својства супстанци помоћу индикатора ХЕ 1.1.4. безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором ХЕ 1.6.1. безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама ХЕ.1.6.2. изведе експеримент према датом упутству	ХЕ2.1.1. значење термина: анализа и синтеза, анхидрид, ХЕ2.1.2. да саставља формуле најважнијих представника класа неорганских једињења, и једначине хемијских реакција ХЕ2.1.3. на основу назива оксида и киселина, састави формулу ових супстанци ХЕ2.1.4. пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења ХЕ2.1.5. експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом ХЕ2.1.6. испита најважнија хемијска својства киселина (реакција са карбонатима и металима)	ХЕ 3.1.1. да су физичка и хемијска својства неметала одређена структуром њихових атома/молекула

МЕТАЛИ, ОКСИДИ МЕТАЛА И ХИДРОКСИДИ (БАЗЕ)	ХЕ 1.2.1. везу између својстава неметала и метала и њихове практичне примене ХЕ 1.2.2. да препозна метале (Na, Mg, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Ag, Au) на	ХЕ2.2.1. значење термина: анализа и синтеза, неутрализација, анхидрид ХЕ2.2.2. да саставља формуле најважнијих представника класа неорганских једињења и једначине хемијских реакција неутрализације	ХЕ 3.2.1. да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром њихових атома/молекула ХЕ.3.6.1. препозна питање/проблем
---	--	---	---

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

	<p>основу њихових физичких и хемијских својстава ХЕ 1.2.3. утврди основна физичка својства оксида (агрегатно стање, боја, мирис) ХЕ 1.2.4. докаже кисело-базна својства супстанци помоћу индикатора ХЕ 1.2.5. безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором ХЕ 1.6.1. безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама ХЕ.1.6.2. изведе експеримент према датом упутству</p>	<p>ХЕ2.2.3. на основу назива оксида, киселина и база састави формулу ових супстанци ХЕ2.2.4. пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења ХЕ2.1.5 експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом</p>	<p>које се може експериментално истражити ХЕ.3.6.2. постави хипотезе ХЕ.3.6.3. планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе ХЕ.3.6.4. донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду</p>
--	--	--	---

Садржај програма	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
СОЛИ	<p>ХЕ 1.3.1. да на основу формуле именује основне класе неорганских једињења ХЕ 1.3.2. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења ХЕ 1.3.3. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли ХЕ 1.3.4. испита растворљивост соли ХЕ 1.3.5. безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором ХЕ 1.6.1. безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама ХЕ.1.6.2. изведе експеримент према датом упутству</p>	<p>ХЕ2.3.1. значење термина: анализа и синтеза, неутрализација, анхидрид ХЕ2.3.2. да саставља формуле најважнијих представника класа неорганских једињења, и једначине хемијских реакција неутрализације ХЕ2.3.3. на основу назива оксида, киселина, база и соли састави формулу ових супстанци ХЕ2.3.4. пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења ХЕ2.3.5 експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом ХЕ.2.6.1. прикупи податке посматрањем и мерењем, и да при том користи одговарајуће инструменте ХЕ.2.6.2. табеларно и графички прикаже резултате</p>	<p>ХЕ 3.3.1. хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама, хидроксидима) ХЕ 3.3.2. да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакција са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима) ХЕ 3.3.3. да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и са киселим оксидима) ХЕ 3.3.4. да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре ХЕ 3.3.5. изведе реакцију неутрализације ХЕ.3.6.1. препозна питање/проблем које се може експериментално истражити ХЕ.3.6.2. постави хипотезе ХЕ.3.6.3. планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе ХЕ.3.6.4. донесе релевантан закључак на основу</p>

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

		посматрања или мерења ХЕ.2.6.3. изводи једноставна уопштавања и систематизацију резултата	резултата добијених у експерименталном раду
Угљоводоници	ХЕ.1.6.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника ХЕ.1.6.2. основна физичка и хемијска својства угљоводоника ХЕ.1.6.3 практичан значај угљоводоника у свакодневном животу	ХЕ.2.6.1 значење термина: супституција, адиција, изомер ХЕ.2.6.2 да саставља формуле најважнијих представника класе органских једињења и једначине хемијских реакција супституције ХЕ.2.6.3. пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника	ХЕ.3.6.1. хемиске реакције угљоводоника ХЕ.3.6.2. видови практичне примене угљоводоника на основу својства која имају ХЕ. 3.6.3. пишу једначне хемијских реакција угљоводоника
Органска једињења са кисеоником	ХЕ.1.7.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.1.7.2. основна физичка и хемијска својства алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.1.7.3 практичан значај алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара у свакодневном животу	ХЕ.2.7.3. пише једначине хемијских реакција сагоревања једињења са кисеоником-алкохола	ХЕ.3.7.1. хемиске реакције алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.3.7.2. видови практичне примене алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара на основу својства која имају ХЕ. 3.7.3. пишу једначне хемијских реакција алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естар
Биолошки важна органска једињења	ХЕ.1.8.1 да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата, протеина ХЕ.1.8.2 примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама	ХЕ. 2.8.1 најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима	ХЕ.3.8.1. основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине ХЕ. 3.8.2. основна хемијска својства масти и уља (сапонификацију и хидролизу) угљених хидрата и протеина
Хемија животне средине	ХЕ.1.9.1 значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине		

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ

8.разред: кисели оксиди, неутрални оксиди, базни оксиди, хидролиза, органска једињења, оксидација, угљоводоници, алкани, алкени, алкини, карбоксилне киселине, функционална група, изомерија, супституција, адиција, полимеризација, естерификација, сапонификација, хидрогенизација.

УПУСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ИЗ ПРЕДМЕТА ХЕМИЈА

тема	<p>Оцена 2</p> <ul style="list-style-type: none"> -показује минималне напоре у учењу -одговара уз помоћ наставника - даје кратке одговоре -репродукује научено са основног нивоа стандарда постигнућа - у великој мери ради домаћи на време и може да објасни своје одговоре на питања и задатке основног нивоа --претражује и користи различиту Литературу уз помоћ друга/наставника 	<p>Оцена 3</p> <ul style="list-style-type: none"> -повремено активан -не показује иницијативу, али сарађује у групи или пару - самостално претражује и користи различиту Литературу - у великој мери ради домаћи на време и може да објасни своје одговоре на питања и задатке основног и средњег нивоа -зна све из основног и већи део средњег нивоа стандарда постигнућа 	<p>Оцена 4/5</p> <p>Активан је/ веома је активан</p> <p>Решава проблемске задатке</p> <ul style="list-style-type: none"> -повезује градиво из различитих области -даје идеје -доноси релевантан закључак на основу добијених резултата у раду - у великој мери/ редовно ради домаћи на време и објасњава своје одговоре на питања и задатке <p>Зна све из основног, средњег и нешто/скоро све из напредног нивоа стандарда постигнућа</p>
------	---	---	---

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Неметали	<p>-зна основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост топлоте и електрицитета и реакцију са кисеоником)</p> <p>- утврђује основна физичка својства оксида (агрегатно стање, боја, мирис)</p> <p>- доказује кисело-базна својства супстанци помоћу индикатора</p> <p>- безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама</p> <p>- изводи експеримент према датом упутству</p>	<p>-зна значење термина: анализа и синтеза, анхидрид,</p> <p>-зна да саставља формуле најважнијих представника класа неорганских једињења, и једначине хемијских реакција</p> <p>- на основу назива оксида и киселина, саставља формулу ових супстанци</p> <p>-пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења</p> <p>-експерименталним путем испитује растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом</p> <p>- испитује најважнија хемијска својства киселина (реакција са карбонатима и металима)</p>	<p>Објашњава да су физичка и хемијска својства неметала одређена структуром њихових атома/молекула</p>
метали	<p>- Зна везу између својстава неметала и метала и њихове практичне примене</p> <p>-препознаје метале (Na, Mg, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Ag, Au) на основу њихових физичких и хемијских својстава</p>	<p>-зна да саставља формуле најважнијих представника класа неорганских једињења, и једначине хемијских реакција неутрализације</p> <p>- на основу назива оксида и киселина, саставља формулу ових супстанци</p> <p>-пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења</p> <p>-експерименталним путем испитује растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом</p> <p>- испитује најважнија хемијска својства база</p>	<p>Објашњава да су физичка и хемијска својства метала одређена структуром њихових атома/молекула</p>

Соли	<p>да на основу формуле именује основне класе неорганичних једињења</p> <p>-зна примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као практичну примену ових једињења</p> <p>-наводи основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли</p> <p>-испитује растворљивост соли</p> <p>-безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором</p> <p>-безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама</p> <p>-изводи експеримент према датом упутству</p>	<p>-зна значење термина: анализа и синтеза, неутрализација, анхидрид</p> <p>- саставља формуле најважнијих представника класа неорганичних једињења, и једначине хемијских реакција неутрализације</p> <p>- на основу назива оксида, киселина, база и соли састави формулу ових супстанци</p> <p>-пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења</p> <p>- експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом</p> <p>- изводи једноставна уопштавања и систематизацију резултата</p>	<p>-зна хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама, хидроксидима)</p> <p>-да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакција са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима)</p> <p>-да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и са киселим оксидима)</p> <p>- да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре</p> <p>- изведе реакцију неутрализације</p> <p>-препозна питање/проблем које се може експериментално истражити</p> <p>-постави хипотезе</p> <p>-планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе</p> <p>- донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду</p>
Органска хемија	<p>-Зна формуле, називе и функционалне групе најважнијих органичних једињења</p> <p>-наводи основна физичка и хемијска својства орг.јед.</p> <p>-наводи практичан значај орг.јед. у свакодневном животу</p>	<p>-зна значење термина: супституција, адиција, изомер</p> <p>-саставља формуле најважнијих представника класе органичних једињења и једначине хемијских реакција супституције</p> <p>-пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника</p>	<p>-пише хемиске реакције орг.јед.</p> <p>-зна видове практичне примене орг.јед. на основу својства која имају</p>
Биохемија	<p>-наводи физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата, протеина</p> <p>-наводи примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама</p>	<p>-зна најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима</p>	<p>-зна основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине</p> <p>-препознаје основна хемијска својства масти и уља (сапонификацију и хидролизу) угљених хидрата и протеина</p>

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Заштита животне средине	Схвата значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине		-пише мање пројекте у вези заштите животне средине
-------------------------	--	--	--

Критеријуми код оцењивања тестова (сумативно):

Критеријуми за оцењивање презентација

Тест садржи питања и задатке:

50% основног нивоа

30% средњег нивоа

20% напредног нивоа

Распон оцена:

30-50%- 2

51-70%-3

71-90%-4

91-100%-5

-све наведене чињенице су тачне

-презентација има бар 10 страна

- поштована сва општа правила при изради презентације

- ученик влада материјом која је тема пројекта

(ученик при одбрани не чита само са слајдова)

ако су сви критеријуми присутни-оцена 5

за сваки неостварени критеријум-оцена мање

(или + за активност-ученик бира)

-ако је рад плагијат-неоцењено

НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА УЧЕНИКА СА СМЕТЊАМА И ДАРОВИТИХ УЧЕНИКА

На часовима хемије се примењује индивидуализација и диференцијација задатака, тако да ученици напредују у складу са својим могућностима

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Разред: осми

Годишњи фонд часова: 34

Недељни фонд часова: 1

Циљеви: Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе других и спреман да активно делује у заједници

Исходи	Област	Садржај	Међупредметне компетентности	Начин остварив. програма	Начин праћења постигнућа ученика
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:					
Изрази осећај љубави и поноса према својој	ЉУДСКА	Припадност држави и нацији	Ученик развија:	Методе рада:	Усмени одговори

<p>домовини на начин који никога не угрожава; Образложи зашто су понашања која се могу описати као ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам облици дискриминације и кршења људских права; Наведите примере повезаности различитих култура у једној заједници и образложи потребу интеркултуралног дијалога за квалитетан живот свих чланова те заједнице; Покаже интересовање за упознавање различитих култура; Наведите права која националне мањине у Србији по Уставу имају; Разликује појмове пол и род и препознаје родне стереотипе; уочава у рекламама, филмовима, књигама, изрекама, стриповима и другим продукцијама културе на који начин се преносе родни обрасци; указује на примере родне равноправности и неравноправности у ситуацијама из свакодневног живота; дискутује о значају уважавања родне перспективе приликом доношења одлука значајних за једну заједницу; наведе неколико привремених позитивних мера за постизање родне равноправности и аргументе за њихову примену; препозна у понашању особа карактеристике насилника и жртве; наведе могуће начине реаговања у ситуацији сусрета са насилником; наведе основне функције медија и образложи зашто је важно да постоје</p>	<p>ПРАВА Заједница културно различитих група</p>	<p>Патриотизам- осећај љубави и поноса према домовини и свим припадницима који је чине. Начини изражавања патриотизма. Обесправљивање права и слобода других Ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам. Заједница културно различитих група Културна разноликост у форми мултикултуралности и интеркултуралности. Интеркултурни дијалог као средство развоја поштовања различитих култура и суживот. Припадници националних мањина у Србији – заштита права и слободе припадника националних мањина. Медији Врсте и функције медија. Слобода медија и њихов допринос развоју демократије. Медији као извор информација и дезинформација. Манипулације путем медија (одлагање информације, скретање пажње, побуђивање емоција, стварање осећаја кривице, неговање некултуре...) Медијска писменост</p>	<p>компетенције за целоживотно учење; комуникацију; естетичку компетенцију; компетенцију за рад са подацима и информацијама; дигиталну компетенцију; компетенцију за сарадњу; компетенцију за решавање проблема; одговорно учење у демократском друштву.</p>	<p>Метода посматрања Метода усменог излагања Дијалогска Демонстрациона Метода практичних радова Метода писаних и цртаних радова Облици рада: фронтални индивидуални и групни рад у пару тимски ученичке презентације</p>	<p>Активност на часу активно учешће у пројектној настави и изради презентација; -израда панела; посматрање и бележење ученикових активности током наставе; -реализација практичних задатака; -непосредна комуникација између ученика и наставника</p>
---	--	---	--	--	---

<p>кодекс новинара и кодекс деца и медији; образложи значај слободе медија за развој демократије; у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; препозна механизме манипулације медија и утицај медија на сопствено мишљење и деловање; проналази и користи информације из различитих извора, критички их разматра и вреднује; препозна пример злоупотребе деце у медијима; у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма.</p>	<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Медији ГРАЂАНСКИ И АКТИВИЗАЦИОНИ Вредности грађанског друштва</p>	<p>Способност разумевања, критичког и аналитичког усвајања медијских садржаја. Кодекс у медијима Кодекс деца и медији. Кодекс новинара. Притисци на новинаре као инструмент ограничавања слободе изражавања. Снимање кратког филма о вредностима грађанског друштва Избор теме и формулисање идеје. Писање сценарија. Подела задатака. Снимање. Монтажа. Презентација. Евалуација.</p>			
--	--	---	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ: Српски језик
Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура, Информатика

АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ ПРОЦЕСУ
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА:

- Дискутује
- Анализира
- Истражује
- Игра се
- Учи
- Разговара
- Анкетира
- Аргументује

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Осмишљава

Одлучује

Гласа

Активно учествује

Симулира

Прави план

Прави презентацију

Креативно се изражава

Износи и размењује мишљење са осталима

Процењује

Вреднује

Неговање само рефлексije (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре.

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА

Подстиче активно слушање и конструктивно реаговање

Дискутује

Координира

Презентује

Посматра

Даје инструкције

Подстиче на активност

Поставља питања

Слуша

Помаже

Процењује

Вреднује

Подстиче дискусију

Наставник треба да обезбеди да се на часу сваки ученик осећа уважено, прихваћено и добродошло у својој различитости, уз обавезу да поштује и уважи друге и другачије погледе и мишљења. Наставник треба да подстиче код ученика способност да разумеју сопствену одговорност у ситуацијама дискриминације и насиља, као и да бирају конструктивне начине реаговања на њих.

ЕВАЛУАЦИЈА

Разговор са ученицима

Наставник учи ученике да процењују свој напредак и напредак других, као и оствареност циљева

Посматрање

Евалуационе листе

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Продукти ученика

ВЕРСКА НАСТАВА (ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС)

Разред: осми

Годишњи фонд часова: 34

Недељни фонд часова: 1

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православно веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.

Кључни појмови: Царство Божије, други Христов долазак, живот будућег века, Преображење Господње, Свето Причешће, евхаристија, пост, хришћанске врлине, подвиг, Света литургија

Ре- дни број	Исходи	Теме/област и	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља)
1	<p>☐ моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 8. разреда основне школе;</p> <p>☐ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања</p> <p>створен као личност и да је позван да постоји на начин на који постоји Св.Тројица ако жели да превазиђе ограничења своје природе, што се остварује у Христу, односно у Литургији. Схватање човека као личности, односно као апсолутног и непоновљивог бића, извире из хришћанске триадологије. До појаве хришћанства, свету није био познат појам човека као личности. Старојелинска философија, ма колико била узвишена, појединачној личности никад није давала онтолошку</p>	<p>УВОД</p> <p><i>Сарадња</i></p> <p>•доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе.</p>	<p>Циљ наставе у 8. разреду јесте рекапитулација целокупног градива из претходних разреда с посебним истицањем следећих елемената: - да је метафизичко начело постојања Бог, односно да истинско биће треба тражити у Богу који је Св.Тројица; - да је онтолошко начело на основу православног учења о Богу као Св.Тројици личност, а не природа; - да је личност заједница слободе са другом личношћу; - да је човек</p>	<p>уочење</p> <p>•Има позитиван и одговоран однос према учењу.</p> <p><i>Комуникација</i></p> <p>•Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност.</p>	<p>и његових ученика.</p> <p>Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.</p> <p>На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p><i>Врсте наставе</i></p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <p>☐ теоријска настава (32 часова)</p> <p>☐ практична настава (2 часа)</p> <p><i>Место реализације наставе</i></p> <p>☐ Теоријска настава се реализује у учионици;</p> <p>☐ Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању.</p>

<p>улогу. Конкретног човека, односно појединачну личност, посматрала је као део општег бића. Личност је била подређена природи. Захваљујући хришћанству, личност је добила онтолошку важност и то је тековина којом се данас служи, не само хришћански свет, већ свет уопште. Међутим, за хришћане личност није индивидуа. Једна личност једнако је ниједна личност. Личност извире из заједнице слободе са другом личношћу. Истовремено, личност није део природе, већ је носилац постојања целокупне природе. (Да бисмо ово показали, треба се позвати на искуство љубави према једној личности и искуство губитка те личности. Кад заволимо једног човека, онда у том искуству откривамо да је он апсолутно и непоновљиво биће, личност. Кад изгубимо личност коју волимо и за коју смо везани, онда као да се за нас са њом губи читав свет. Пример како мајка гледа на губитак свога детета, а како гледају други на тај исти догађај, може послужити као средство за боље објашњење ове проблематике. Мајка гледа на</p> <p>5</p>			
---	--	--	--

<p>II</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ моћи да увиди да је човек икона Божија јер је слободна личност и да је служба човека да буде спона између Бога и света. ☐ моћи да увиди да се човек остварује као личност у слободној заједници љубави са другим . ☐ бити подстакнут да учествује у литургијској заједници. ☐ моћи да сагледа грех као промашај људског назначења; ☐ моћи да разликује слободу од самовоље; ☐ моћи да увиди да човек може бити роб својих лоших особина и навика; ☐ бити подстакнут да увиди 	<p>ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА БОЖИЈА</p>	<p>своје дете као на личност, зато што га неизмерно воли, и због тога је његова смрт за њу ненадокнадив губитак, док је за оне који нису остварили никакву личну заједницу са дететом оно индивидуа, тј. оно је само део људске врсте и зато његов губитак другачије виде, односно у догађају смрти не виде никакав губитак, него само природан процес.)</p> <p>Теме Учење о личности... и Разлика природе и личности треба реализовати у контексту триадологије како је изложена код православних отаца: Василија Великог, Григорија Богослова и других. Као помоћну литературу за разумевање овог учења, треба узети чланке Ј.Зизијуласа, Допринос Кападокије хришћанској мисли у Православна Теологија, Београд, 1995; и Од маске до личности, Београд, 1989. и сл. У контексту излагања Божијег постојања, а касније и постојања људи, треба посебну пажњу обратити на разлику између природе и личности у Богу, односно у човеку. Природа је нешто опште, заједничко свим личностима. Личност је начин постојања</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким 	<p>Током реализације програма наставе и учења примењиваће се следећи поступци, начини и облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. -Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.
---	------------------------------	---	---	--

<p>вредност ближњег у сопственом животу;</p> <p>☐ моћи да усвоји став да једино кроз љубав човек може превазићи конфликт;</p> <p>☐ моћи да вреднује своје поступке на основу Христових заповести о љубави.</p>	<p>природе. Природа указује на то да нешто јесте, да нешто постоји, док личност указује на то како нешто јесте, односно на који начин то нешто постоји. Својства Божанске природе су нествореност, бесмртност, неограниченост, недељивост, док су створеност, индивидуализам, растављеност, састављеност, смртност својства створене природе. Али, од личности зависи на који ће начин постојати природа и да ли ће превазићи своју детерминисаност. Тако, на пример, Бог је по својој природи бестелесан, нестрадалан, али је ипак ради нас и нашег спасења, постао човек и страдао. Из овога произлази да је личност носилац постојања природе. Природа без личности не постоји. Тема Човек као личност треба да буде логичан закључак да је и човек личност због тога што је створен као икона Божија. Човек је створен по икони Божијој, а то значи да је створен као личност. Слика Божија у човеку тиче се тога како човек постоји, а не онога што он јесте. Зато и поред тога што је природа човекова, будући створена, ограничена, односно смртна, од личности</p>	<p>пољима свог деловања.</p> <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <p><i>Решавање проблема</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих 	<p>-Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p>
--	--	---	---

<p>III ☐ моћи да увиди да човек може бити роб својих лоших особина и навика; ☐ бити подстакнут да увиди вредност ближњег у сопственом животу; ☐ моћи да усвоји став да једино кроз љубав човек може превазићи конфликт; ☐ моћи да вреднује своје поступке на основу Христових заповести о љубави.</p>	<p>ПОДВИЖНИ-ЧКО – ЕВХАРИСТИСКИ ЕТОС</p>	<p>човека, од његове слободе, зависи да ли ће он превазићи ограничења своје природе и на крају смрт, или неће. Ако човек жели да превазиђе ограничености своје природе, онда он треба да постоји на начин на који постоји Бог. Човек је позван на подвиг, тј. да постоји не на основу закона природе, већ на начин слободан од њих. Тај начин постојања, на основу којег човек постаје Бог, остварује се Крштењем у Литургији и као Литургија. Теме: Сједињење тварне и нетварне природе у Христу... и Обожење створене природе... треба реализовати у контексту дефиниције ове проблематике на 4. Васељенском сабору уз следеће објашњење: личност може бити носилац постојања више природа. На пример, човек као личност има у себи многе природе, воду, ваздух, минерале, материјалну природу, духовну, али све те природе постоје у свакој од конкретних личности на посебан начин, не престајући да буду то што јесу по природи. Такође, после оваплоћења, Син Божији има поред Божанске и људску природу. Међутим,</p>	<p>предмета и ваншколским искуством. <i>Компетенција за учење</i> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <i>Одговорно учешће у демократском друштву</i> •Понаша се одговорно, хумано</p>	<p>-Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. - У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. -Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности</p>
--	---	---	--	--

<p><i>Сарадња</i> • активно и конструктивно учествује у раду групе или пара.</p> <p>IV ☐ Указати ученицима на значај личне и саборне молитве;</p> <p>☐ Објаснити ученицима важност Литургије</p>	<p>ЛИТУРГИЈА</p> <p>Тему Црква као Тело</p>	<p>људска природа у Христу постоји сада на божански начин, не престајући да буде људска природа, односно људска природа у Христу је превазишла своје ограничености, тј. обожила се захваљујући личности Сина Божијег.</p> <p>треба реализовати на основу објашњења које о томе даје ап. Павле у 1. Кор. 12. После оваплоћења створена природа је уипостазирана у Христову личност, односно постала је тело Христово, Христова природа. Будући да створена људска природа не постоји мимо конкретних личности, процес</p>	<p>и толерантно у друштву.</p> <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <p>• Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе.</p> <p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <p>• Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву.</p> <p><i>Естетичка компетенција</i></p>	<p>кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.</p> <p>- Вредновање самосталног рада ученика;</p> <p>- Праћење рада на часу;</p> <p>- Комбиновање више врста дидактичког материјала;</p> <p>- Илустрација, шеме, мапа ума,</p> <p>- ППТ презентације;</p> <p>- Коришћење веб алата;</p>
<p>тумачењем значења речи Евхаристија и Литургија (захвалност и заједничко дело);</p> <p>☐ Указати ученицима да је литургијско сабрање израз</p> <p>9</p>	<p>ап. Павле у 1. Кор. 12. После оваплоћења створена природа је уипостазирана у Христову личност, односно постала је тело Христово, Христова природа. Будући да створена људска природа не постоји мимо конкретних личности, процес</p>	<p>одговорно, хумано и толерантно у друштву.</p> <p><i>Естетичка компетенција</i></p>	<p>- Илустрација, шеме, мапа ума,</p> <p>- ППТ презентације;</p> <p>- Коришћење веб алата;</p>	

<p>Цркве као Тела Христовог;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Указати ученицима на целину литургијског догађаја као узајамног даривања Бога и његовог народа ☐ Упознати ученике са смислом и основним елементима Литургије; ☐ Подстаћи ученике на заједничко учење у богослужењима; ☐ Објаснити ученицима динамику богослужбеног времена. <p>V ☐ моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да постане Царство Божије;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ моћи да објасни да Царство Божије у пуноћи наступа по другом Христовом доласку и васкрсењу мртвих; ☐ моћи да објасни да је Бог створио човека као сарадника на делу 	<p>ЦАРСТВО БОЖЈЕ</p>	<p>њеног узимања од стране Сина Божијег - Христа претпоставља заједницу људских личности са Сином Божијим- Христом. Овај процес почиње Христовим оваплоћењем и наставља се Духом Светим кроз крштење у Литургији. Зато је Црква Тело Христово, јер је Христова личност носилац постојања створене природе која постоји као заједница многих у Христу, тј. као литургијска заједница која је преко њеног начелника Христа у заједници с Богом Оцем.</p> <p>Тему Будуће Царство као узрок постојања Цркве треба обрадити на основу објашњења које о овоме даје Св.Максим Исповедник (РГ 4, 157). Бог је створио свет и људе са жељом да се сједине са Њим преко једног човека, што указује на Тајну Христову, односно на Литургију, како би постојали вечно. Дакле, будуће Царство је узрок стварања</p>	<p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <p><i>Решавање проблема</i></p> <p><i>Одговорно учење у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима. <p><i>Одговоран однос</i></p>	

<p>спасања;</p> <p>☐ моћи да препозна да је Литургија икона Царства Божијег;</p> <p>☐ бити подстакнут да активније учествује у Светој Литургији.</p> <p>☐ моћи да преприча догађај Преображења Господњег;</p> <p>☐ моћи да повеже појмове светости и обожења са дејством Светога Духа</p> <p>☐ моћи да препозна да је предукус Царства Божијег присутан у моштима, чудотворним иконама, исцељењима... ☐</p> <p>моћи да препозна разлику између православне иконографије и световног сликарства;</p> <p>☐ моћи да препозна икону као симбол Царства Божијег;</p> <p>☐ бити подстакнут да на правилан начин изражава поштовање према хришћанским светињама.</p>	<p>и постојања света и људи. На тај начин Св.Максим указује да узрок постојања света није у прошлости, као што су о томе говорили грчки философи, већ у будућности, у будућем догађају који се још увек није збио, али који се остварује кроз историју. Тиме се мења поглед на историју у односу на јелинистичко схватање историје, која за Јелине значи вечно кружење, вечно понављање истог. Хришћанска историја има почетак и крај, циљ. Крај, односно циљ историје, јесте узрок њеног почетка. Тачније речено, литургијско постојање Цркве јесте иконично постојањеЦарства Божијег у историји, које је истовремено и дар Божији и историјски догађај који остварују људи. (Као помоћну литературу за реализацију ове теме треба користити студију: Ј.Зизијулас, Евхаристија и Царство Божије). Приказујући човека и природу као слободне у односу на законе природе (на пример, на иконама светлост не оставља сенке, ап. Павле се приказује у сцени силаска Св.Духа на апостоле, иако је он после овог догађаја постао хришћанин итд.), православна</p>	<p><i>према здрављу</i> <i>Рад с подацима и информацијама</i></p>	<p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <p>☐ процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментараученика путем анкетних евалуационих листића;</p> <p>☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова.</p>
---	--	---	--

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

иконографија жели да их прикаже како ће они изгледати у будућем Царству Божијем. (За реализацију ове теме треба користити студију: С.Склирис, Од портрета до иконе, у "Беседи", Нови Сад 1993.)

Међупредметно повезивање

По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Историја, Географија, Грађанско васпитање, Ликовна култура, Музичка култура.

Активности у наставном процесу Активности наставника

Активности ученика

- испитује предзнања ученика;
- упознаје се са интелектуалним могућностима ученика;
- развија и одржава комуникацију;
- подстиче интеракцију, пружа повратну информацију;
- посматра;
- одабира поступке за наставни рад; способностима деце;
- организује наставне активности;
- организује посете православним храмовима
- слободно изражавање мишљења и ставова;
- усваја-сазнаје;
- развијање вештина комуникација;
- повезивање сопственог искуства са тематиком;
- дискусија; • уважава и реагује на потребе групе и појединаца;
- црта; • прилагођава методе и облике рада индивидуалним
- упоређује;
- смишља;
- доцртава;
- слаже;
- слуша • дели одговорност
- рецитује;
- разговара; • решава; • испуњава; • пише;
- посећивање верских институција
- организовање квизова;
- израда радова и панона.

План провере оставрености исхода

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструенти оцењивања	Време
Непосредно описно оцењивање ученика може бележење активности се вршити кроз:	- Свакодневно	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
☐ Усмено испитивање; свеску евиденције	ученика на часу у		
☐ Писмено испитивање;	наставника.		
☐ Посматрање понашања ученика;	- Формативно		
☐ Редовно доношење домаћег задатка; свакодневно			
☐ Прегледање свеске; оцењивање усмених одговора			
☐ Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима	ученика.		
<u>Оцену истиче се добија ученик који:</u>	-Комисија ученика	Активност на часу	Пресек стања по тромесечју
-лако логички повезује чињенице и појмове;	и	(учесталост и квалитет јављања на часу по месецима);	
-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;	Наставника.	Учесталост по месецима.	
-решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;	-Усмено	Свеобухватност одговора;	По потреби,
-показује изузетну самосталност уз изузетно	одговарање.	Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и	бар једном у полугодишту

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

висок степен и ангажовања;

-показује одговоран однос према раду/
припремљен је за час.

Оцену добар добија ученик који:

-у великој мери показује способност примене
знања и логички повезује чињенице и појмове;
-самостално изводи закључке који се заснивају на
подацима;
-решава поједине проблеме на нивоу
стваралачког мишљења и у знатној мери
критички расуђује;

-показује велику самосталност и висок степен
активности и ангажовања.

Оцену задовољава добија ученик који:

-у довољној мери покаује способност употребе
информација;
-у знатној мери логички повезује чињенице и
појмове;
-већим делом самостално изводи закључке који
се заснивају на подацима и делимично
самостално решава поједине проблеме;
-у довољној мери иритички расуђује;

-Описно
оцењивање.
-Редовност
доношења
домаћег.

-Прегледање
свески.
- Писане провере
(једном у
полугођу), свеска
евиденције.
- Групни рад
(посматрање
наставника,
излагање група),
свеска евиденције.
- Рад у пару
(посматрање
наставника,
излагање парова,
процена осталих
ученика).

вертикално
повезивање градива;
Самосталност у
одговарању.

На основу целокупног рада
ученика
током полугођа.
За три недоношења
домаћег минус у свеску, а
након опомене и у дневник
као активност.

Уредност;
Све забележено са часова.
На основу целокупног рада
ученика током
полугодишта.
Сарадња у групи
(сви чланови су укључени,
сви имају
задато забележено у
свескама...)
Степен знања свих чланова
групе
Квалитативно и
квантитативно
процењивање резултата
рада,

На крају
полугодишта
и школске
године
Свакодневно
током
године,
праћење/
пресек стања
на тромесечју

Три пута у
једном
полугођу
По потреби
По потреби

	-показује делимични степен активности и ангажовања.	- Вредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности-догађају. - Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. - Формативно оцењивање.	продуката група (пано, табела...) Хоризонтално и вертикално повезивање градива -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)	
Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са	– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) – показује делимични степен активности и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)	Вођење евиденције од стране наставника: -Јављању на часовима (учесталост и активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културно-историјским институцијама и догађајима; -Израда паноа, ПП презентација,	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учесталост јављања и активност по месецима; -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет	На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.

другима.		различитих врста излагања.	продукта	
----------	--	----------------------------	----------	--

Пројектна настава

У плану је реализација часа у коме би ученици направили макету једног православног храма. У оквиру тог пројекта они би испоштовали сва правила која одређују изглед једне цркве у којој се одвија богослужбени живот. То подразумева да макета храма, веродостојно, приказује спољашње и унутрашње уређење. Том приликом би искористили најразличитије материјале: дрво, картон, метал, папир, боје, и неке већ готове елементе које би дочарали ентеријер црквеног објекта. Током реализације овог пројекта биће обрађена наставна јединица: Литургијски простор (делови храма) али и остварена корелација са предметима: Техника и технологија, Ликовна култура, историја...

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

Секције

У оквиру предмета постоји верска секција. Циљ секције је додатна подршка у раду ученицима, продубљивање знања и практична примена стеченог знања. Саме активности секције прате годишњу прославу празника, тиме се и организују активности да би се кроз опипљиви начин приближио један историјски догађај-празник. Из тога следе приредбе, рецитали, прављење макета, разгледница, одлазак на богослужење... Фонд часова 34/ 1 час седмично.

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Циљ: Циљ наставе немачког језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина читања, писања, слушања и говора. Важно је оспособити ученике да комуницирају на немачком језику у школи и ван ње. Током основног образовања ученик треба да усвоји основна знања која ће му омогућити да се на немачком језику споразуме са говорницима истог.

Циљ наставе немачког језика је упознати ученике са немачком културом, историјом, традицијом и начином живота. Кроз немачки језик би требало упоређивати сопствену културу са културом народа који живе на немачком говорном подручју. Ученици би требало да развију способност превазилажења предрасуда које се могу створити у додиру са припадницима других народа. Код ученика треба развити и позитиван став према другим језицима и културама.

Разред ОСМИ

Годишњи фонд часова 68

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	НАЧИН ПРАЋЕЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА (НАВЕСТИ ЕЛЕМЕНТЕ ОЦЕЊИВАЊА)
<p>По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања, збивања - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства - извине се користећи мање сложена језичка средства - разумеју једноставније текстове у којима се описују способности и умећа - опишу радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа - разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у садашњости 	<p>1. FITNESS UND SPORT Тражење/давање основних информација о себи и другима; описивање особа, појава, радњи, стања, збивања; изражавање извињења; описивање радњи у прошлости; описивање радњи у садашњости;</p>	<p>Ученици у усменој и писменој комуникацији уче и увежбавају:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему; - Личне заменице - Упитне речи - Правилно и неправилно поређење придева - Садашње и прошло време - Одређени и неодређени члан - Придевска промена са чланом - Модални глаголи 	<p>Комуникација Одговоран однос према околини Естетичка компетенција</p>	<p>учење путем открића, - рад на тексту, - рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације, итд.), - мануалне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера за учионицу или родитеље и сл.) - вежбе слушања, повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом - писање честитки, разгледница</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног и сумативног оцењивања.</p>

<p>- размене информације о искуствима, догађајима и способностима у садашњости</p> <p>- разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости</p> <p>- размене информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости</p> <p>- разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих</p> <p>- изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење</p>					
<p>- разумеју једноставне текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости</p> <p>- размене појединачне информације и/или некоико информација у низу које се односе на радње у садашњости</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања, збивања</p> <p>- опишу и упореде жива</p>	<p>2. UNSERE FESTE</p> <p>Описивање радњи у садашњости; описивање места, појава, радњи, стања и збивања; упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих; изражавање мишљења;</p>	<p>- Изразе и речи које се односе на тему;</p> <p>- Презент</p> <p>- Предлози за изражавање времена</p> <p>- Именице</p> <p>- Упитне речи</p> <p>- Модални глаголи</p> <p>- Везници за изражавање узрока</p> <p>- Везници dass, w-, ob</p>	<p>Комуникација</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према околини</p>		<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног и сумативног оцењивања..</p>

<p>бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумеју позиве на заједничке активности и одговоре на њих уз одговарајуће образложење - упуте позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - затраже и пруже додатне информације у вези са позивима на заједничке активности - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење 					
<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања, збивања - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства 	<p>3. AUSTAUSCH Описивање места, појава, радњи, стања и збивања; изношење предлога, савета; представљање себе и тражење/давање основних информација о себи и другима; исказивање просторних односа; упућивање позива</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему - Именице - Личне заменице - Одређени и неодређени члан - Модални глаголи - Прилози за 	<p>Компетенција за целоживотно учење Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Одговоран однос према здрављу Сарадња</p>		<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног и сумативног оцењивања..</p>

<p>- разумеју једноставније предлоге, савете</p> <p>- упуте предлоге, савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на представљање и тражење/давање информација личне природе</p> <p>- представе себе користећи једноставнија језичка средства</p> <p>- у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима</p> <p>- разумеју једноставнија питања која се односе на положај предмета у простору</p> <p>- затраже и разумеју обавештења о положају предмета у простору</p> <p>- разумеју позиве на заједничке активности и одговоре на њих уз одговарајуће образложење</p> <p>- упуте позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе</p>	<p>за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих;</p>	<p>време, место, начин</p> <p>-Садашње и прошло време</p> <p>- Предлози за изражавање положаја и просторних односа</p> <p>- Упитне речи</p>			
--	---	---	--	--	--

<p>- затраже и пруже додатне информације у вези са позивима на заједничке активности</p>					
<p>- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања, збивања</p> <p>- опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства</p> <p>- разумеју једноставније предлоге, савете</p> <p>- упуте предлоге, савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на представљање и тражење/давање информација личне природе</p> <p>- представе себе користећи једноставнија језичка средства</p> <p>- у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима</p> <p>- разумеју једноставнија питања која се односе на положај предмета у</p>	<p>4. BERLINER LUFT</p> <p>Описивање места; описивање радњи у садашњости; исказивање упутстава за оријентацију у простору; изражавање количине и цена; исказивање жеља;</p>	<p>- Изразе и речи које се односе на тему</p> <p>- Именице</p> <p>- Одређени и неодређени члан</p> <p>- Презент</p> <p>- Предлози за изражавање положаја и просторних односа</p> <p>- Прилози за изражавање просторних односа</p> <p>- Императив</p> <p>- Основни бројеви</p> <p>- Ich hätte gern / Ich möchte bitte...</p>	<p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Комуникација</p> <p>Решавање проблема</p>		<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног и сумативног оцењивања..</p>

<p>простору</p> <ul style="list-style-type: none"> - затраже и разумеју обавештења о положају предмета у простору - разумеју позиве на заједничке активности и одговоре на њих уз одговарајуће образложење - упуте позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - затраже и пруже додатне информације у вези са позивима на заједничке активности - разумеју једноставније текстове који се односе на опис места - опишу места користећи једноставнија језичка средства - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости 					
<ul style="list-style-type: none"> - - разумеју уобичајене изразе у вези са жељама и реагују на њих - изразе жеље једноставнијим језичким средствима 	<p>5. WELT UND UMWELT</p> <p>Исказивање жеља; изражавање допадања и недопадања; описивање радњи у садашњости; изношење предлога и</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему - Ich möchte... - Презент - Реченице са weil 	<p>Комуникација</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Естетичка компетенција</p>		<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног и сумативног оцењивања..</p>

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

<p>- разумеју једноставније исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања и реагују на њих</p> <p>- изразе допадање/недопадање уз једноставно образложење</p> <p>- разумеју једноставне текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости</p> <p>- размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости</p> <p>- разумеју једноставније предлоге и савете</p> <p>- упуте предлоге и савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе</p> <p>- затраже и пруже додатне информације у вези са предлозима и саветима</p> <p>- разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих</p> <p>- изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење</p>	<p>савета; изражавање мишљења;</p>	<p>- Реченице са wenn</p> <p>- Прилог deshalb</p> <p>- Модални глаголи</p> <p>- Sollte за давање савета</p> <p>- Реченице са dass</p>	<p>Одговоран однос према околини</p>		
<p>- разумеју једноставније</p>	<p>6. REISEN AM RHEIN</p>	<p>- Изразе и речи</p>	<p>Одговоран однос</p>		<p>Посматрање и праћење, усмена</p>

<p>текстове који се односе на опис места</p> <ul style="list-style-type: none"> - опишу места користећи једноставнија језичка средства - разумеју једноставне текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - разумеју једноставније исказе који се односе на планове, намере и реагују на њих - размене једноставније исказе у вези са плановима, намерама - саопште шта они или неко други намерава - разумеју једноставније предлоге и савете - упуте предлоге и савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - затраже и пруже додатне информације у вези са предлозима и саветима 	<p>Описивање места; описивање радњи у садашњости; описивање будућих радњи (планова, намера); изношење предлога и савета; изражавање количине и цена; исказивање жеља;</p>	<p>које се односе на тему:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Описни придеви - Компарација придева - Деклинација придева - Презент - Модални глаголи - Sollte за давање савета - Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења - Основни бројеви - Редни бројеви до 100 - Ich hätte gern / Ich möchte bitte... 	<p>према околини</p> <p>Комуникација</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Решавње проблема</p> <p>Сарадња</p>		<p>провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног и сумативног оцењивања..</p>
<p>- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа,</p>	<p>7. EIN ABSCHIED</p> <p>Описивање радњи у садашњости; исказивање</p>	<p>- Изразе и речи које се односе на тему</p>	<p>- Изразе и речи које се односе на тему</p> <p>- Презент</p>		<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у</p>

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

<p>- у неколико везаних исказа дају информације о себи и другима</p> <p>- разумеју једноставне текстове у којима се описују догађаји, искуства и способности у прошлости</p> <p>- размене појединачне информације и/или неколико информација у низу о догађајима, искуствима и способностима из прошлости</p> <p>- опишу у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости</p> <p>- разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих</p> <p>- изражавају мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење</p>	<p>интересовања, осета и осећања; изражавање мишљења; изражавање честитања, захвалности;</p>	<p>- Описни придеви</p> <p>- Компарација придева</p> <p>- Деклинација придева</p> <p>- Претерит помоћних и модалних глагола</p> <p>- Перфекат</p> <p>- Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења</p> <p>- Основни бројеви преко хиљаду</p> <p>- Редни бројеви до 100</p> <p>- Изражавање година до 2000. и касније</p>	<p>- Глаголи са предложним објектом</p> <p>- Реченице са weil</p> <p>- Реченице са wenn</p> <p>- Реченице са dass</p> <p>- Модални глаголи</p>		<p>паровима, тестови вештина и различите технике формативног и сумативног оцењивања..</p>
---	--	--	--	--	---

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - КОРЕЛАЦИЈА

Р. бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА (област и наставни садржај)	НАЗИВ ПРЕДМЕТА (један или више) (области и наставни садржај са којима се корелира)	Реализација – месец и врста корелације: а) у оквиру самог предмета б) међупредметна хоризонтална корелација	Разред/ Одеље-ње	Реализатори
--------	---	---	---	---------------------	-------------

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

					в) међупредметна вертикална корелација		
		Предмет 1	Предмет 2	Предмет 3			

Легенда: а) у овину самог предмета за један разред

б) међупредметна хоризонтална корелација (у оквиру једног разреда са различитим предметима)

в) међупредметна вертикална корелација (садржаји истог или других предмета који су савладани у претходним разредима)

ЈЕЗИК И КУЛТУРА

Разред: осми

Недељни фонд часова: 1

Годишњи фонд часова: 34

Циљ изучавања предмета Језик и култура је продубљивање знања из језика, опште културе као и културе понашања, подстицање интересовања за културу свог као и културу других народа и оспособљавање ученика да кроз језичке радионице и пројекте боље разумеју порекло речи, уоче сличности и разлике на језичком и културном пољу упоређујући српски језик и стране језике које изучавају у школи, усвајајући правилне образце понашања.

Задаци изучавања наставног предмета Језик и култура су усмерени на то да ученици разумеју повезаност језика и културе и развију позитивна осећања како према свом матерњем језику, тако и према другим страним језицима, да уоче сличности и разлике у различитим језицима и културама и примене правилне образце понашања у свакодневном животу.

Наставна област/тема	Исходи	Начини провере, праћења и остваривања стандарда (или исхода)	Начин и поступци остваривања програма
Увод у активности језика и културе	у разумеју основне појмове језика и културе и -схвате значај обележавања Европског дана језика	Праћење и вредновање постигнућа ученика је континуирано, на сваком часу.	Путем интерактивног и радионичарског начина рада подстицати ученике да разговарају и разумеју основне појмове језика и културе, да кроз примере уоче везу између ових појмова. Користећи пројектну

	<p>-уоче мноштво језика на европском говорном подручју</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознају културолошка обележја земаља (језик) - размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - поштују правила учтиве комуникације 	<p>Прати се:</p> <p>Степен активности ученика на часу, индивидуално, у пару или у групи</p> <p>Однос према раду</p> <p>Сарадња са другим ученицима</p> <p>Мотивисаност ученика да изнесе свој став, мишљење и да га аргументовано брани</p> <p>Самостална припрема и презентација информација о некој теми-истраживачки задаци</p> <p>Ангажовање у акцијама</p> <p>Самоиницијативност</p> <p>На почетку школске године ученици се упознају са сегментима праћења и елементима оцене.</p> <p>У оцењивању се уважава мишљење вршњака и подстиче се самооцењивање. Посебно се истиче сваки напредак у свим претходно наведеним сегментима оцењивања.</p>	<p>наставу ученици самостално (или уз помоћ наставника) врше поређење култура разних народа из различитих области. Ученици путем квизова и симулација усвајају правилне образце понашања на јавним местима, изражавају лично мишљење и уважавају другачија мишљења, истражују разлике у невербалној комуникацији у српској култури и култури других земаља. Истраживачком и демонстративном методом ученици се баве развојем филма кроз историју. Правила рада у учионици се доносе демократском процедуром, сви ученици дају предлоге на нивоу малих група, а онда се договором доносе заједничка правила рада на нивоу одељења.</p>
<p>Лексикологија</p>	<p>-знају појам позајмљеница</p> <p>Знају појам интернационализама</p> <p>Уочавају дијалектизме на примерима из обрађених књижевних дела</p> <p>Пронађу што више примера и објасне значење тих речи</p>		
<p>Јавни наступ</p>	<p>- разуме појам јавног наступа</p> <p>учествује у припреми јавног наступа појединца или групе</p> <p>препознаје израз и стил јавног наступа</p>		

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

	износи своја мишљења и поткрепљује их аргументима -активно учествује у дебати	
Култура и филм	-разуме настанак и развој филма објашњава и наводи филмске жанрове излаже утиске везане за свој омиљени филм проналази занимљивости из светске кинематографије	

<p>Упознајмо различитости</p>	<ul style="list-style-type: none"> - истражују области појма моде - уочавају особености модних трендова -коментарису и износе сопствене ставове о музичким жанровима -воде дебату на тему музике актуелне међу данашњом омладином -износе своја лична интересовања - сарађују са другим члановима групе у пројекту- поштују и уважавају различитости личних интересовања 		
<p>Култура понашања на јавном месту</p>	<p>Разумеју правилне образце понашања у биоскопу, позоришту, на концерту, у музеју и галерији, понашања на</p>		

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

	<p>јавном скупу Изражавају лично мишљење и уважавају другачија мишљења Разумеју разлике понашања на јавним местима у другим земљама -Примене правилне образце понашања на јавном месту</p>	
Језичке игре	<p>развијају језик користећи забавне садржаје, ребусе и загонетке -састављају сопствене загонетке и ребусе</p>	

КОРЕЛАЦИЈА

Наставна област / тема	Веза са предметима	Начин реализације
Увод у активности језика и културе	Грађанско васпитање, географија, српски језик, енглески језик, немачки језик	Пристојна комуникација са вршњацима, именовање држава и главних градова, обележавање Европског дана језика
Лексикологија	Српски језик, енглески језик, немачки језик	- Разговор о позајмљеницама и дијалектизмима Уочавање дијалектизама на примерима из обрађених књижевних дела Проналажење што више примера и објашњавање значења тих речи

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

Јавни наступ	Грађанско васпитање, српски језик, информатика и рачунарство	-разумевање појма јавног наступа учествовање у припреми јавног наступа појединца или групе препознавање израза и стила јавног наступа активно учествовање у дебати
Култура и филм	енглески језик, немачки језик, српски језик, информатика и рачунарство, ликовна култура	- разговор о настанку и развоју филма објашњавање и навођење филмских жанрова -проналажење занимљивости из светске кинематографије
Упознајмо различитости	енглески језик, немачки језик, српски језик, ликовна култура, грађанско васпитање, географија	истраживање области појма моде - уочавање особености модних трендова -коментарисање и изношење сопствених ставова о музичким жанровима -дебата на тему музике актуелне међу данашњом омладином -изношење личних интересовања - сарадња са другим члановима групе у пројекту
Култура понашања на јавном месту	енглески језик, немачки језик, српски језик, географија, грађанско васпитање	-Разговор о култури понашања у биоскопу, позоришту, на концерту, у музеју и галерији, понашања на јавном скупу Изражавање личног мишљење и уважавање другачијих мишљења -Разумевање разлике понашања на јавним местима у другим земљама
Језичке игре	Грађанско васпитање, српски језик, енглески језик	забавни садржаји и загонетке у функцији развоја језика, састављање загонетки

Активности наставника: организује наставни процес; креативно организује радионичарски облик рада; демонстрира; усмерава ученике; подстиче; слуша; подржава; одржава интересовање и сазнајну мотивацију ученика; храбри ученике на изношење личних ставова.

Активности ученика: активно учествовање у наставном процесу – радионицама, прављењу презентација; искуствено учење; размена мишљења и искустава; слушање туђих гледишта и инструкција наставника; уочавање; препознавање; описивање и други облици усменог изражавања; формирање навика и ставова; развијање одговорнијег односа према околини, раду, животу.

Наставна средства: папир А4 формата, пак папир, фломастери, бојице, маказе, селотејп, аудио и визуелни прикази, лаптоп, пројектор.

Наставу треба организовати тако да ученици имају што више могућности за активно учешће у раду и интеракцију са другим ученицима, коришћење различитих извора информација и савремених техноло.

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПЕТИ, ШЕСТИ И СЕДМИ РАЗРЕД ИЗ ПРЕДМЕТА ЈЕЗИК И КУЛТУРА

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ РАДА НАСТАВНИКА

СЛОБОДНА НАСТАВНА АКТИВНОСТ: ЈЕЗИК И КУЛТУРА

Разред: пети

Недељни фонд часова: 1

Годишњи фонд часова: 36

Циљ изучавања предмета Језик и култура је продубљивање знања из језика, опште културе као и културе понашања, подстицање интересовања за културу свог као и културу других народа и оспособљавање ученика да кроз језичке радионице и пројекте боље разумеју порекло речи, уоче сличности и разлике на језичком и културном пољу упоређујући српски језик и стране језике које изучавају у школи, усвајајући правилне образце понашања.

Задаци изучавања наставног предмета Језик и култура су усмерени на то да ученици разумеју повезаност језика и културе и развију позитивна осећања како према свом матерњем језику, тако и према другим страним језицима, да уоче сличности и разлике у различитим језицима и културама и примене правилне образце понашања у свакодневном животу.

Наставна област/тема	Исходи	Начини провере, праћења и остваривања стандарда (или исхода)	Начин и поступци остваривања програма
----------------------	--------	--	---------------------------------------

<p>Увод у активности језика и културе</p>	<p>разумеју основне појмове језика и културе</p> <ul style="list-style-type: none"> - схвате значај обележавања Европског дана језика - уоче мноштво језика на европском говорном подручју - препознају културолошка обележја земаља (језик) - размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - поштују правила учтивне комуникације 	<p>Праћење и вредновање постигнућа ученика је континуирано, на сваком часу.</p> <p>Прати се:</p> <ul style="list-style-type: none"> Степен активности ученика на часу, индивидуално, у пару или у групи Однос према раду Сарадња са другим ученицима Мотивисаност ученика да изнесе свој став, мишљење и да га аргументовано брани Самостална припрема и презентација информација о некој теми-истраживачки задаци Ангажовање у акцијама Самоиницијативност <p>На почетку школске године ученици се упознају са сегментима праћења и елементима оцене.</p> <p>У оцењивању се уважава мишљење вршњака и подстиче се самооцењивање. Посебно се истиче сваки напредак у свим претходно наведеним сегментима оцењивања.</p>	<p>Путем интерактивног и радионичарског начина рада подстицати ученике да разговарају и разумеју основне појмове језика и културе, да кроз примере уоче везу између ових појмова. Користећи пројектну наставу ученици самостално (или уз помоћ наставника) врше поређење култура разних народа из различитих области. Ученици путем квизова и симулација усвајају правилне образце понашања на јавним местима, изражавају лично мишљење и уважавају другачија мишљења, истражују разлике у невербалној комуникацији у српској култури и култури других земаља. Истраживачком и демонстративном методом ученици праве разлику између књижевног језика и језика медија. Правила рада у учионици се доносе демократском процедуром, сви ученици дају предлоге на нивоу малих група, а онда се договором доносе заједничка правила рада на нивоу одељења.</p>
<p>Читање и писање</p>	<ul style="list-style-type: none"> - користе правилне технике читања разумеју разлике у правопису српског и страног језика - уочавају разлику у употреби великог слова у 		

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

	српском и другим страним језицима	
Језик и култура изражавања	<p>- Уочавају правилне образце културе изражавања</p> <p>Користе лепе речи у интеракцији са вршњацима, у породици и на јавним местима</p> <p>-Разумеју и разликују пожељне и непожељне речи које упућујемо другима</p>	
Језик медија	<p>- разумеју појмове усменог и писменог изражавања</p> <p>уочавају разлике између језика телевизије и реклама са књижевним језиком</p> <p>-препознају примере говора мржње у медијима и заузму одговарајући став</p>	

<p>Упознајмо различитости</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју сличности и разлике културе и обичаја европских народа, празника и начина прославе - уочавају особености традиционалне исхране различитих народа - сарађују са другим члановима групе у пројекту-поштују и уважавају различитости култура 		
<p>Култура понашања</p>	<ul style="list-style-type: none"> - схватају културу понашања у школи - разумеју појам култура одевања -уочавају промене у култури одевања (школске 		

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

	униформе) кроз време -изражавају лично мишљење и уважавају другачија мишљења - препознају и примене правилне образце понашања у школи и култури одевања	
Језичке игре	развијају језик користећи забавне садржаје, ребусе и загонетке состављају сопствене загонетке и ребусе	

КОРЕЛАЦИЈА

Наставна област / тема	Веза са предметима	Начин реализације
Увод у активности језика и културе	Грађанско васпитање, географија, српски језик, енглески језик, немачки језик	Пристојна комуникација са вршњацима, именовање држава и главних градова, обележавање Европског дана језика
Читање и писање	српскијезик, енглескијезик, немачкијезик	- Усвајање правилних техника читања - Упоредивање разлика у правопису српског и страног језика
Језик и култура изражавања	Грађанско васпитање, српски језик, енглески језик, немачки језик, информатика и рачунарство	Уочавање правилних образаца културе изражавања Коришћење лепих речи у интеракцији са вршњацима, у породици и на јавним местима -Разумевање и разликовање пожељних и непожељних речи које упућујемо другима
Језик медија	енглески језик, немачки језик, српски језик, информатика и рачунарство, ликовна култура	- разумевање појмова усменог и писменог изражавања Уочавање разлике између језика телевизије и реклама са књижевним језиком -препознавање примера говора мржње у медијима и заузму одговарајући став
Упознајмо различитости	енглески језик, немачки језик, српски језик, музичка култура, грађанско васпитање, географија	- разумевање сличности и разлике културе и обичаја европских народа, празника и начина прославе

		- уочавање особености традиционалне исхране различитих народа - сарађивање са другим члановима групе у пројекту- поштују и уважавају различитости култура
Култура понашања	енглески језик, немачки језик, српски језик, географија, грађанско васпитање	-Разговор о култури понашања у школи, појму културе одевања -уочавање промене у култури одевања (школске униформе) кроз време - препознавање и примена правилне образце понашања у школи и култури одевања
Језичке игре	Грађанско васпитање, српски језик, енглески језик	забавни садржаји и загонетке у функцији развоја језика, састављање загонетки

Активности наставника: организује наставни процес; креативно организује радионичарски облик рада; демонстрира; усмерава ученике; подстиче; слуша; подржава; одржава интересовање и сазнајну мотивацију ученика; храбри ученике на изношење личних ставова.

Активности ученика: активно учествовање у наставном процесу – радионицама, прављењу презентација; искуствено учење; размена мишљења и искустава; слушање туђих гледишта и инструкција наставника; уочавање; препознавање; описивање и други облици усменог изражавања; формирање навика и ставова; развијање одговорнијег односа према околини, раду, животу.

Наставна средства: папир А4 формата, пак папир, фломастери, бојице, маказе, селотејп, аудио и визуелни прикази, лаптоп, пројектор.

Наставу треба организовати тако да ученици имају што више могућности за активно учешће у раду и интеракцију са другим ученицима, коришћење различитих извора информација и савремених технологија.

СЛОБОДНА НАСТАВНА АКТИВНОСТ: ЈЕЗИК И КУЛТУРА

Разред: шести

Недељни фонд часова: 1

Годишњи фонд часова: 36

Циљ изучавања предмета Језик и култура је продубљивање знања из језика, опште културе као и културе понашања, подстицање интересовања за културу свог као и културу других народа и оспособљавање ученика да кроз језичке радионице и пројекте боље разумеју порекло речи, уче

сличности и разлике на језичком и културном пољу упоређујући српски језик и стране језике које изучавају у школи, усвајајући правилне образце понашања.

Задаци изучавања наставног предмета Језик и култура су усмерени на то да ученици разумеју повезаност језика и културе и развију позитивна осећања како према свом матерњем језику, тако и према другим страним језицима, да уоче сличности и разлике у различитим језицима и културама и примене правилне образце понашања у свакодневном животу.

Наставна област/тема	Исходи	Начини провере, праћења и остваривања стандарда (или исхода)	Начин и поступци остваривања програма
Увод у активности језика и културе	<p>разумеју основне појмове језика и културе</p> <ul style="list-style-type: none"> - схвате значај обележавања Европског дана језика - уоче мноштво језика на европском говорном подручју - препознају културолошка обележја земаља (језик) - размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - поштују правила учтивне комуникације 	<p>Праћење и вредновање постигнућа ученика је континуирано, на сваком часу.</p> <p>Прати се:</p> <ul style="list-style-type: none"> Степен активности ученика на часу, индивидуално, у пару или у групи Однос према раду Сарадња са другим ученицима Мотивисаност ученика да изнесе свој став, мишљење и да га аргументовано брани Самостална припрема и презентација информација о некој теми-истраживачки задаци Ангажовање у акцијама Самоиницијативност <p>На почетку школске године ученици се упознају са сегментима праћења и елементима оцене.</p> <p>У оцењивању се уважава мишљење</p>	<p>Путем интерактивног и радионичарског начина рада подстицати ученике да разговарају и разумеју основне појмове језика и културе, да кроз примере уоче везу између ових појмова. Користећи пројектну наставу ученици самостално (или уз помоћ наставника) врше поређење култура разних народа из различитих области. Ученици путем квизова и симулација усвајају правилне образце понашања на јавним местима, изражавају лично мишљење и уважавају другачија мишљења, истражују разлике у невербалној комуникацији у српској култури и култури других земаља. Истраживачком и демонстративном методом ученици праве разлику између књижевног језика и језика медија. Правила рада у учионици се доносе демократском процедуром, сви ученици дају предлоге на нивоу малих група, а онда се договором доносе заједничка правила рада на нивоу одељења.</p>

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

		вршњака и подстиче се самооцењивање. Посебно се истиче сваки напредак у свим претходно наведеним сегментима оцењивања.	
Читање и писање	Разумеју основне технике читања Примењују технике читања и кроз ликовне радове покажу разумевање прочитаног Упоредују поезију српског и страног језика -Састављају песме од понуђених речи		
Језик и култура изражавања	Уочавају гестикулацију и говор тела приликом комуникације -Користе правилне образце понашања (изражавања) у опхођењу са вршњацима и наставницима у школи		
Упознајмо различитости	Уочавајукултурне особености европских држава и упоређују сличности и разлике Користе интернет садржаје у функцији образовања Сарађују са другим члановима групе у пројекту Направе и презентују рад уз помоћ пронађених информација Поштују и уважавају различитости култура		

<p>Култура исхране и физичка активност</p>	<p>Препознају и разликују правилну исхрану од неправилне Уочавају предности бављења физичком активношћу и спортом Користе интернет садржаје у функцији образовања Сарађују са другим члановима групе у пројекту -Презентују рад</p>		
<p>Култура понашања на јавном месту</p>	<p>Разумеју правилне образце понашања у продавници, на улици, у јавном превозу, понашања на јавном скупу</p>		

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

	Изражавају лично мишљење и уважавају другачија мишљења -Разумеју разлике понашања на јавним местима у другим земљама	
Језичке игре	развијају језик користећи забавне садржаје, ребусе и загонетке -состављају сопствене загонетке и ребусе	

КОРЕЛАЦИЈА

Наставна област / тема	Веза са предметима	Начин реализације
Увод у активности језика и културе	Грађанско васпитање, географија, српски језик, енглески језик, немачки језик	Пристојна комуникација са вршњацима, именовање држава и главних градова, обележавање Европског дана језика
Читање и писање	Српски језик, енглески језик, немачки језик, ликовна култура	- Усвајање правилних техника читања - Упоредивање разлика у правопису српског и страног језика Примењивање технике читања и кроз ликовне радове показивања разумевање прочитаног Упоредивање поезију српског и страног језика -Состављање песме од понуђених речи
Језик и култура изражавања	Грађанско васпитање, српски језик, информатика и рачунарство	Уочавање правилних образаца културе изражавања Уочавање гестикулацију и говора тела приликом комуникације
Упознајмо различитости	енглески језик, немачки језик, српски језик, информатика и рачунарство, ликовна култура	Уочавање културних особености европских држава и упоређивање сличности и разлика

		Коришћење интернет садржаја у функцији образовања Сарађивање са другим члановима групе у пројекту Прављење и презентовање рада уз помоћ пронађених информација Поштовање и уважавање различитости култура
Култура исхране и физичка активност	Биологија, физичко васпитање, информатика и рачунарство	Разговор о разликовању правилне исхране од неправилне Уочавање предности бављења физичком активношћу и спортом Коришћење интернет садржаја у функцији образовања Сарађивање са другим члановима групе у пројекту Презентовање рада
Култура понашања на јавном месту	енглески језик, немачки језик, српски језик, географија, грађанско васпитање	-Разговор о култури понашања у упродавници, на улици, у јавном превозу, понашања на јавном скупу Изражавање личног мишљења и уважавање другачијих мишљења -Разумевање разлике понашања на јавним местима у другим земљама
Језичке игре	Грађанско васпитање, српски језик, енглески језик	забавни садржаји и загонетке у функцији развоја језика, састављање загонетки

Активности наставника: организује наставни процес; креативно организује радионичарски облик рада; демонстрира; усмерава ученике; подстиче; слуша; подржава; одржава интересовање и сазнајну мотивацију ученика; храбри ученике на изношење личних ставова.

Активности ученика: активно учествовање у наставном процесу – радионицама, прављењу презентација; искуствено учење; размена мишљења и искустава; слушање туђих гледишта и инструкција наставника; уочавање; препознавање; описивање и други облици усменог изражавања; формирање навика и ставова; развијање одговорнијег односа према околини, раду, животу.

Наставна средства: папир А4 формата, пак папир, фломастери, бојице, маказе, селотејп, аудио и визуелни прикази, лаптоп, пројектор.

Наставу треба организовати тако да ученици имају што више могућности за активно учешће у раду и интеракцију са другим ученицима, коришћење различитих извора информација и савремених технологија.

СЛОБОДНА НАСТАВНА АКТИВНОСТ: ЈЕЗИК И КУЛТУРА

Разред: седми

Недељни фонд часова: 1

Годишњи фонд часова: 36

Циљ изучавања предмета Језик и култура је продубљивање знања из језика, опште културе као и културе понашања, подстицање интересовања за културу свог као и културу других народа и оспособљавање ученика да кроз језичке радионице и пројекте боље разумеју порекло речи, уоче сличности и разлике на језичком и културном пољу упоређујући српски језик и стране језике које изучавају у школи, усвајајући правилне образце понашања.

Задаци изучавања наставног предмета Језик и култура су усмерени на то да ученици разумеју повезаност језика и културе и развију позитивна осећања како према свом матерњем језику, тако и према другим страним језицима, да уоче сличности и разлике у различитим језицима и културама и примене правилне образце понашања у свакодневном животу.

Наставна област/тема	Исходи	Начини провере, праћења и остваривања стандарда (или исхода)	Начин и поступци остваривања програма
Увод у активности језика и културе	<p>разумеју основне појмове језика и културе</p> <ul style="list-style-type: none"> - схвате значај обележавања Европског дана језика - уоче мноштво језика на европском говорном подручју - препознају културолошка обележја земаља (језик) - размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - поштују правила учтивне комуникације 	<p>Праћење и вредновање постигнућа ученика је континуирано, на сваком часу.</p> <p>Прати се:</p> <ul style="list-style-type: none"> Степен активности ученика на часу, индивидуално, у пару или у групи Однос према раду Сарадња са другим ученицима Мотивисаност ученика да изнесе свој став, мишљење и да га аргументовано брани Самостална припрема и презентација информација о некој теми-истраживачки задаци Ангажовање у акцијама Самоиницијативност <p>На почетку школске године ученици се упознају са сегментима праћења и елементима оцене.</p> <p>У оцењивању се уважава мишљење</p>	<p>Путем интерактивног и радионичарског начина рада подстицати ученике да разговарају и разумеју основне појмове језика и културе, да кроз примере уоче везу између ових појмова. Користећи пројектну наставу ученици самостално (или уз помоћ наставника) врше поређење култура разних народа из различитих области. Ученици путем квизова и симулација усвајају правилне образце понашања на јавним местима, изражавају лично мишљење и уважавају другачија мишљења, истражују разлике у невербалној комуникацији у српској култури и култури других земаља. Истраживачком и демонстративном методом ученици праве разлику између књижевног језика и језика медија и уочавају утицај енглеског језика на друштвеним мрежама на друге језике. Правила рада у учионици се доносе демократском процедуром, сви ученици дају предлоге на нивоу малих група, а онда се договором доносе заједничка правила рада на нивоу одељења.</p>

		вршњака и подстиче се самооцењивање. Посебно се истиче сваки напредак у свим претходно наведеним сегментима оцењивања.	
Вербална и невербална комуникација	Схватају појам вербалне и невербалне комуникације Препознају знаке невербалне комуникације у свакодневном животу Упоредију невербалну комуникацију у различитим културама и схватају сличности и разлике		
Језик медија	Уочавају разлике између књижевног језика и језика на друштвеним мрежама, смс порукама и комуникације путем телефона - разумеју утицај енглеског језика на остале језике на друштвеним мрежама - разликују позитиван и негативан утицај медија - препознају примере манипулације и говора мржње у медијима и да заузму одговарајући став		
Језици културе европских народа	Уочавају географске, историјске и културне особености европских држава и упоређују сличности и разлике Користе интернет садржаје у функцији образовања		

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

	Сарађују са другим члановима групе у пројекту Направе и презентују разгледницу уз помоћ пронађених информација Поштују и уважавају различитости култура		
--	---	--	--

<p>Упознајмо различитости</p>	<p>Уочавају особености музике и плеса различитих земаља уочавају сличности и разлике у образовном систему различитих држава поштују и уважавају различитости култура Изражавају лично мишљење и уважавају другачија мишљења Направе и презентују рад-пројекат уз помоћ пронађених информациј</p>		
<p>Култура понашања на јавном месту</p>	<p>Разумеју правилне образце понашања у биоскопу, позоришту, на концерту, у музеју и галерији, понашања</p>		

Школски програм за период од школске 2021/2022. до школске 2024/2025. године

	на јавном скупу Изражавају лично мишљење и уважавају другачија мишљења Разумеју разлике понашања на јавним местима у другим земљама Примене правилне образце понашања на јавном месту	
Лезичке игре	развијају језик користећи забавне садржаје, ребусе и загонетке состављају сопствене загонетке и ребусе	

КОРЕЛАЦИЈА

Наставна област / тема	Веза са предметима	Начин реализације
Увод у активности језика и културе	Грађанско васпитање, географија, српски језик, енглески језик, немачки језик	Пристојна комуникација са вршњацима, именовање држава и главних градова, обележавање Европског дана језика
Вербална и невербална комуникација	Грађанско васпитање, српски језик, енглески језик, немачки језик, географија	Препознавање невербалне комуникације, истраживање и упоређивање невербалне комуникације у различитим културама и уочавање сличности и разлика
Језик медија	Грађанско васпитање, српски језик, енглески језик, немачки језик, информатика и рачунарство	Уочавање разлике између књижевног језика и језика на друштвеним мрежама, смс порука и комуникације путем телефона
Језици и културе европских народа	Географија, историја, енглески језик, немачки језик, српски језик, информатика и рачунарство, ликовна култура	Разговор о европским државама и њиховој културној историји, израда пројекта „Разгледнице света“ , уочавање географских, историјских и културних особености и презентација радова
Упознајмо	енглески језик, немачки језик, српски језик,	Уочавање особености музике и плеса различитих земаља, уочавање

различитости	музичка култура, грађанско васпитање, географија	сличности и разлике у образовном систему различитих држава, израда пројекта уз помоћ пронађених информација и презентација радова.
Култура понашања на јавном месту	енглески језик, немачки језик, српски језик, географија, грађанско васпитање	Разговор о правилном образцу понашања у биоскопу, позоришту, на концерту, у музеју и галерији, понашању на јавном скупу и у природи, драматизација пожељног понашања.
Језичке игре	Грађанско васпитање, српски језик, енглески језик	забавни садржаји и загонетке у функцији развоја језика, састављање загонетки

Активности наставника: организује наставни процес; креативно организује радионичарски облик рада; демонстрира; усмерава ученике; подстиче; слуша; подржава; одржава интересовање и сазнајну мотивацију ученика; храбри ученике на изношење личних ставова.

Активности ученика: активно учествовање у наставном процесу – радионицама, прављењу презентација; искуствено учење; размена мишљења и искустава; слушање туђих гледишта и инструкција наставника; уочавање; препознавање; описивање и други облици усменог изражавања; формирање навика и ставова; развијање одговорнијег односа према околини, раду, животу.

Наставна средства: папир А4 формата, пак папир, фломастери, бојице, маказе, селотејп, аудио и визуелни прикази, лаптоп, пројектор.

Наставу треба организовати тако да ученици имају што више могућности за активно учење у раду и интеракцију са другим ученицима, коришћење различитих извора информација и савремених технологија.

ПРОЈЕКТНА НАСТАВА:

Годишњим планом рада наставника предвиђена је реализација 2 пројекта, једног у првом и једног у другом полугодишту. Кроз истраживачки рад и сарадњу у групама, ученици се усмеравају на достизање исхода који се првенствено односе на логичко и критичко мишљење, као и припрему ученика за лако сналажење у свету технике, технологије и рачунарства, како у свакодневном животу, тако и у процесу учења. Кроз овакав начин

рада ће се развијати међупредметне компетенције наведене у годишњем плану.

НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА:

- Прилагођавање материјала и учила подразумева коришћење различитих материјала (као што су визуелни, сликовни, звучни, тактилни материјали и конкретни предмети који су неопходна подршка у учењу деце/ученика из осетљивих група), прилагођених радних листова и задатака за вежбање.
- Прилагођавање метода, техника и облика рада подразумева употребу различитих приступа, различитих метода, различитих техника и облика рада.

- Прилагођавање испитивања и оцењивања подразумева омогућавање употребе различитих видова изражавања (при чему је важно развијати све видове, а оцењивати кроз онај вид кроз који се ученик најбоље исказује), прилагођавање начина испитивања (нпр. више времена за решавање задатка) и прилагођавање задатака или тестова (нпр. вербалне задатке претворити у графичке или сликовне, задатке отвореног типа претворити у задатке са понуђеним одговорима и слично).
- Прилагођавање садржаја и исхода и стандарда постигнућа подразумева сажимање или обогаћивање садржаја (нпр. обрада кључних наставних јединица или додавање садржаја зависно од интересовања ученика), као и измену прописаних исхода или стандарда постигнућа за ученике који их не постижу или их премашују (нпр. на часу за исти садржај користе се различити нивои обраде, према Блумовој таксономији, тако да и ученици који не постижу или премашују очекиване исходе и стандарде могу да буду подједнако укључени у рад).

Директор школе
Лазар Чикириз

